

Curs de LLENGUA CATALANA Nivell B

Inclou el solucionari

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Curs de
LLENGUA
CATALANA
Nivell B

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

© Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

Primera edició: octubre de 2011

ÍNDEX

ORTOGRAFIA	5
L'alfabet	6
La síl·laba	8
Les vocals A/E àtones	12
Les vocals O/U àtones	17
L'accentuació	21
La dièresi	28
B/V	32
P/B, T/D, C/G	34
S sorda i S sonora	38
G/J (TG/TJ), IG/TX, IX/X	44
M/N	48
R/RR	51
L/L·L/LL	53
H	55
Exercicis de repàs	57
MORFOSINTAXI	63
Les categories gramaticals i l'oració	64
Els determinats: articles, demostratius, possessius i interrogatius	67
Els quantificadors: numerals, quantitatius i indefinits	74
El substantiu i l'adjectiu: gènere	82
El substantiu i l'adjectiu: nombre	90
Els verbs regulars	93
Els verbs irregulars i les perífrasis verbals	101
Les funcions sintàctiques	108
Els pronoms febles	115
Els pronoms relatius	129
Les preposicions	131
Les conjuncions	140
Els adverbis	144
Exercicis de repàs	151
LÈXIC	157
COMPRESIÓ LECTORA	173

COMPRESIÓ ORAL	177
EXPRESSIÓ ESCRITA	181
L'avís	183
La postal	184
La nota	185
El correu electrònic	186
La carta informal	188
La carta formal	190
El text argumentatiu	193
Exercicis	195
EXPRESSIÓ ORAL	199
MODEL D'EXAMEN	203
CLAU DELS EXERCICIS	211
BIBLIOGRAFIA	255

Ortografia

L'ALFABET

Lletres	Nom	Sons de les lletres
a	a	sons diferents: <i>degà, unitat; toga, partit</i>
b	be alta	sons diferents: <i>borsa, poble; club, dubte</i>
c (ç)	ce (ce trencada)	sons diferents: <i>camí, congrés, pòrtic; cessar, ciutat; també escrit ç: vençut, capaç</i>
d	de	sons diferents: <i>decisió, adient; sud, fred</i>
e	e	sons diferents: <i>depèn, plec; tindré, fet; jutge, penal</i>
f	efa	<i>ferm, baf, cafè</i>
g	ge	sons diferents: <i>gabinet, guerra; gestió, gir; diàleg, mag</i>
h	hac	<i>gairebé sempre és muda: hàbil, adhesió, hereu</i>
i	i llatina	sons diferents: <i>notari, invent; mai, feina; joia, iot</i>
j	jota	<i>jaqueta, jornal, jubilació</i>
k	ca	<i>karateka (en mots d'origen estranger)</i>
l (l·l)	ela (ela geminada)	<i>legal, pilot, futbol, il·lusió</i>
m	ema	<i>magistrat, comuniquem</i>
n	ena	<i>negoci, Anna</i>
o	o	sons diferents: <i>bloc, cosa; plom, amor; obrer, telèfon</i>
p	pe	<i>pertinença, cap</i>
q	cu	<i>quantia, queixa, requerir</i>
r	erra	sons diferents: <i>acarar, mare; raó, conreu; venir, lloguer</i>
s	essa	sons diferents: <i>sala, capsa, passar; crisi, asil, base</i>
t	te	<i>tribunal, nota, entrar, salut</i>
u	u	sons diferents: <i>únic, just; quatre, europeu; cauen, diuen</i>
v	ve baixa	<i>valor, faltava, vilatans</i>
w	ve doble	sons diferents: <i>whisky; watt (mots d'origen estranger)</i>
x	ics o xeix	sons diferents: <i>exemple; taxi; xop, reixa</i>
y	i grega	<i>mai sola, sinó amb la n, per representar el so de n palatal: canya, puny, pinya</i>
z	zeta	<i>zona, horitzó, catorze</i>

► EXERCICIS

1. Llegiu en veu alta les sigles següents i escriviu-les.

TSJ:

DGRN:

LPH:

ME:

CF:

LCX:

2. Ordeneu alfabèticament les paraules de cada un dels grups següents.

1. brut, zebra, home:

2. jutge, jutjat, jutgessa:

3. loció, laberint, llop:
4. xàfec, fàbrica, gàbia:
5. cullera, cavall, crosta:
6. ordinador, ordre, ordenació:

3. Ordeneu alfabèticament els aliments següents i indiqueu quins tres no són vegetals.

julivert, mongeta, cogombre, albercoc, lluç, espàrrec, síndria, tomàquet, escopinya,
pastanaga, préssec, pruna, taronja, magrana, pebrot, cloïssa, alvocat, bledes

1.	7.	13.
2.	8.	14.
3.	9.	15.
4.	10.	16.
5.	11.	17.
6.	12.	18.

No són vegetals:

4. Ordeneu alfabèticament els termes següents i indiqueu quins tres no són termes jurídics.

sentència, desnonament, atestat, nyanyo, plet, interlocutòria, drapaire, bestreta,
acarament, masover, provisió, testimoni, vistiplau, maltractament, altressí

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

No són termes jurídics:

LA SÍL·LABA

Una síl·laba és un so o un conjunt de sons que pronunciem d'un sol cop de veu. Perquè hi hagi una síl·laba és imprescindible la presència d'una vocal, que n'és el nucli. Els mots que només tenen una síl·laba s'anomenen monosíl·labs.

llet
 pera: pe-ra
 aprendre: a-pren-dre
 estomacar: es-to-ma-car

Totes les paraules, excepte alguns monosíl·labs (*per, ho, en, les, li, que...*), tenen una síl·laba tònica, que és la que es pronuncia amb més força que les altres, anomenades àtones.

camisa: ca-*mi*-sa ordinador: or-di-na-*dor*

Els diftongs

Dues vocals formen un diftong quan es pronuncien en una mateixa síl·laba, en el mateix cop de veu. Perquè hi hagi un diftong cal que una de les vocals de la combinació sigui sempre una *i* o bé una *u* àtones i que aquesta vocal ocupi una posició determinada.

reina: *rei*-na història: his-tò-ri-a Eulàlia: *Eu*-là-li-a mouen: mo-*uen*
 quatre: *qua*-tre coure: *cou*-re suor: su-or maia: ma-*ia*

En català tenim els diftongs següents:

Decreixents	Quan la <i>i</i> i la <i>u</i> estan situades al darrere d'una altra vocal.	<i>ai</i> : ai-re <i>ei</i> : fei-na <i>oi</i> : noi <i>ui</i> : cui-na	<i>au</i> : pa-lau <i>eu</i> : creu-re <i>iu</i> : viu-re <i>ou</i> : mou-re
Creixents	Quan la <i>u</i> va precedida de <i>g</i> o <i>q</i> .	<i>gua</i> : a-guan-tar <i>güe</i> : ai-güe-ra <i>güi</i> : pin-güi <i>guo</i> : pa-rai-guot	<i>qua</i> : qua-li-tat <i>qüe</i> : de-lin-qüent <i>qüi</i> : a-qüi-cul-tu-ra <i>quo</i> : quo-ti-dí-à
	<i>i</i> / <i>u</i> + vocal a inici de mot	<i>iot</i> <i>iu</i> -gos-lau <i>hie</i> -na <i>ua</i> -ca-ri	
	vocal + <i>i</i> / <i>u</i> + vocal	<i>fe-ia</i> <i>dè-iem</i> <i>no-ia</i> <i>La-ia</i>	<i>cre-uar</i> <i>be-uen</i> <i>ni-ua-da</i> <i>mo-uen</i>

Remarques

a) Només les combinacions anteriors formen diftong i, per tant, no es poden separar en síl·labes diferents. En canvi, sí que separem, per exemple:

Ma-ri-a	cu-a
Jo-an	te-a-tre
ac-tu-a-ci-ó	ci-èn-ci-a

b) Els diftongs *ii* i *uu*, tot i que teòricament possibles, són rars en la nostra llengua.

c) No posem dièresi en els grups *gua*, *qua*, *guo*, *quo*, perquè no cal indicar que la *u* es pronuncia.

d) En alguns casos trobem també la combinació de tres vocals en una sola síl·laba. Aquestes combinacions s'anomenen triftongs.

Pa-ra-guai, guai-tar, Al-guai-re

La separació de síl·labes a efectes ortogràfics

Quan hem de partir una paraula perquè no cap sencera a la mateixa línia, cal tenir en compte els dígrafs, conjunts de lletres que formen el so d'una consonant.

Dígrafs que no podem separar	<i>gu</i>	a-con-se-guir	<i>ny</i>	pi-nya
	<i>qu</i>	ro-ques	<i>ig</i>	re-buig
	<i>ll</i>	ca-va-ller		
Dígrafs que hem de separar	<i>rr</i>	car-ro	<i>ss</i>	tas-sa
	<i>sc</i>	as-cen-sor	<i>l·l</i>	til-la
	<i>tx</i>	cot-xe	<i>tj</i>	nat-ja
	<i>tg</i>	fet-ge	<i>tz</i>	set-ze
	<i>ix</i>	cai-xa		

A banda dels dígrafs, també hem de tenir en compte que en els mots compostos hem de destriar quins són els elements que els integren.

in-ter-ur-bà, trans-at-làn-tic, in-hu-mà, cel-o-bert, vos-al-tres

Finalment, també hem de tenir present que a final o a inici de ratlla no podem deixar mai una lletra tota sola. Per tant, és incorrecte fer les separacions següents al final d'una línia:

farmàci-a, d'-altres, l'-oli, a-nell, o-bligació

► EXERCICIS

1. Separeu les síl·labes de les paraules següents i marqueu-ne la tònica.

ordinador:
cortina:
campana:
elefant:
jugador:
festa:

himne:
discos:
cangur:
vacances:
electricista:
atmosfera:

2. Separeu les síl·labes de les paraules següents i digueu quantes síl·labes té cadascuna.

<i>treure</i>	<i>treu-re</i>	2
Andreu		
feina		
piano		
grua		
tauleta		

estudiant		
relació		
heroi		
frau		
poesia		
cuiner		

3. Separeu les síl·labes de les paraules següents i digueu quantes síl·labes té cadascuna.

<i>ingènua</i>	<i>in-gè-nu-a</i>	4
caure		
retreure		
almoïna		
paraigua		
solució		

quantitat		
rei		
freqüència		
sentència		
triar		
guardiola		

4. Encercleu els diftongs de les paraules següents i distribuïu-les a la columna corresponent.

riure, guardar, lleó, teatre, llaurar, campió, enlaire, seure, sandàlia, idea, avui, cinquanta, cua, clienta, llengües, votació, diem, farmàcia, boira, aleatòria

amb diftong decreixent	amb diftong creixent	no hi ha diftong

5. Separeu les síl·labes d'aquestes paraules i marqueu-ne la tònica.

xemeneia:
ianqui:
claraboia:

pacient:
veia:
quota:

aigüera:
creueu:
meandre:

iaia:
qualificació:
joia:

6. Separeu les síl·labes d'aquestes paraules i marqueu-ne la tònica.

iogurt:
raucar:
diccionari:
biblioteca:
enquadernació:
tancàveu:

caieu:
dormiu:
reedició:
cauen:
quaranta:
fluorescent:

7. Escriviu les paraules següents, amb les síl·labes separades, a la columna corresponent.

brotxa, salsitxa, fuet, destrat, vedella, mànega, albergínia, llonganissa, coliflor, serra,
enciam, endívia, tenalles, botifarra, martell, fonoll, carbassó, xai

de la ferreteria	de la carnisseria	de la verduleria

LES VOCALS A/E ÀTONES

En català oriental les lletres *a* i *e* en posició àtona tenen el mateix so, el de vocal neutra, la qual cosa provoca dubtes ortogràfics.

galta, mapa, maduixot, comunica
Jaume, torre, venim, tisores, dormíem

A/E àtones en l'acabament de substantius i adjectius

La norma general per escriure la vocal neutra en aquesta posició és la següent:

Els mots masculins acaben en <i>-e</i> .	<i>alcalde, poble, Pere, Jaume tendre, directe, esquerre, ample</i>
Els mots femenins acaben en <i>-a</i> .	<i>porta, taula, Mariona, tarda</i> noms de lletra: <i>efa, ema, essa</i> <i>tendra, directa, esquerra, ampla</i>

Hi ha alguns substantius, però, que no segueixen la regla general; és a dir, són mots masculins que acaben en *-a* i mots femenins que acaben en *-e*.

Masculins que acaben en <i>-a</i>	Les terminacions	<i>-arca: monarca, patriarca</i> <i>-cida: homicida, insecticida</i> <i>-ista: artista, ciclista</i>
	Altres	<i>goril·la, ioga, titella, paraigua</i>
Femenins que acaben en <i>-e</i>	Les terminacions	<i>-aire: cantaire, escombriaire</i> <i>-ble: comptable, doble</i>
	Altres	<i>febre, llebre, mare, Carme, classe, espècie, sèrie</i>

Pel que fa als adjectius, poden ser de dues terminacions o d'una. Els primers tenen una forma per al masculí i una per al femení. En canvi, els d'una terminació tenen la mateixa forma per al masculí i per al femení.

un pèsol tendre / una mongeta tendra *un oncle jove / una tia jove*
el braç esquerre / la mà esquerra *un monarca persa / una reina persa*

En general, els adjectius que en català són d'una o de dues terminacions coincideixen amb el castellà. Cal anar amb compte, però, amb els adjectius següents, ja que aquests difereixen del castellà:

un país pobre / una nació pobra
un xicot rude / una noia rude

Tots els substantius i adjectius, encara que en singular acabin en *-a*, fan el plural en *-es*.

alcalde	alcaldes	tendre	tendres
tarda	tardes	tendra	tendres

La formació del plural en *-es* comporta els canvis ortogràfics següents:

-ca → -ques	vaca → <i>vaques</i>	-ja → -ges	esponja → <i>esponges</i>
-ça → -ces	plaça → <i>places</i>	-ga → -gues	mànega → <i>mànegues</i>
-qua → -qües	Pasqua → <i>Pasqües</i>	-gua → -gües	aigua → <i>aigües</i>

A/E àtones en l'acabament de verbs

La regla general diu el següent:

Si la vocal neutra és l'última lletra, hi escrivim <i>a</i> .	venia, anava, canta, deia
Si la vocal neutra és la penúltima lletra, hi escrivim <i>e</i> .	venien, anaves, cantes, dèieu

El fet que calgui escriure una *e* quan la vocal neutra és la penúltima lletra comporta els canvis ortogràfics següents:

prega	pregues, <i>preguen</i>	comença	comences, <i>comencen</i>
jutja	jutges, <i>jutgen</i>	adequa	adeqües, <i>adeqüen</i>
toca	toques, <i>toquen</i>		

Hi ha alguns mots, però, que no segueixen aquesta regla. Escrivim *e* en posició final en aquests casos:

Els infinitius dels verbs de la 2a conjugació: veure, prendre, riure, caure
Les quatre formes verbals següents: corre, vine, obre i omple Corre, vine! Obre l'aixeta i omple el got.

A/E àtones en l'arrel dels mots

Disposem de diferents recursos per saber com cal escriure la vocal neutra en aquesta posició.

1. Buscar el primitiu de la paraula, o una paraula de la família, en què aquest so sigui tònic.

t__ulada → taula → taulada	bl__vós → blau → blavós
t__ulada → teula → teulada	n__grós → negre → negrós

Quan es tracta de verbs, cal buscar la 3a persona del singular del present d'indicatiu.

recom__nem → recomana → recomanem	pass__jar → passeja → passejar
-----------------------------------	--------------------------------

Cal anar en compte, però, amb els verbs *jeure/jaure*, *néixer/nàixer* i *treure/traure*. En aquests verbs, quan l'arrel és tònica, escriurem *a* o bé *e*, segons la vocal que pronunciem; quan l'arrel és àtona, escriurem sempre *a*.

	Síl·laba tònica	Síl·laba àtona
jeure	jec (o jac), jeguis (o jaguis)	jaiem, jauríeu, jaient, jagut
néixer	neixi (o naixi), neix (o naix)	naixia, naixessis, naixent, nascut
treure	treus (o traus), treuen (o trauen), tret	trauràs, traguem, traient

Així mateix, en els verbs següents, quan l'arrel és tònica, també escriurem *a* o bé *e*, segons la vocal que pronunciem i, quan l'arrel és àtona, escriurem sempre *a*.

saber	sap, sé	sabés, sabut
caure	cau, quèiem	cauran, caient
fer	facis, fessis	faria, farem
haver	has, hem	hagut, hauré

2. Mirar la traducció de la paraula al castellà, ja que moltes vegades coincideixen en la grafia. Hi ha mots, però, que no s'escriuen igual.

Escrivim amb *e*:

albercoc	emparar	Esteve	orfe	tàvec
assemblea	Empordà	meravella	resplendir	treball
Caterina	enyorar	monestir	sergent	vernís

Escrivim amb *a*:

afaitar	assassí	avaria	latrina	rancor
ambaixada	avaluar	darrere	quarantena	sanefa
arravatar	avantatge	davant	ramat	Sardenya

► EXERCICIS

1. Subratlleu les vocals a/e àtones del paràgraf següent.

No sempre és cert que la vida s'espantla fent-la servir. De vegades s'espantla de no fer-la servir, precisament.

Vicenç Villatoro, *Tenim un nom*

2. Completeu els substantius següents amb la vocal corresponent.

sostr__	pollastr__	sastr__	deut__	orf__
bestret__	colz__	el__	vespr__	Assumpt__
turism__	tard__	monstr__	titell__	fallid__
aixet__	act__	assumpt__	coratg__	pebr__

3. Completeu aquests adjectius amb la vocal corresponent i escriviu el plural dels sintagmes.

vaca jov__:	closca negr__:
granja pobr__:	aigua agr__:
tortuga salvatg__:	plaça alegr__:
monja xerrair__:	platja enorm__:
butaca còmod__:	llengua rect__:
esperança febl__:	truja golafr__:

4. Completeu les frases següents amb la vocal corresponent i escriviu-ne el plural.

- El diari amag__ la imatg__ més tendr__ de la notíci__ i en destac__ la més trist__ i terribl__.
- La mestress__ passej__ a prop de la rier__ fresc__ acompanyada d'una goss__ ferotg__.
- M'agradari__ ser jutg__ de pau pel que represent__ i no pel que jutj__.
- La barc__ pirat__ pleg__ la vel__ perquè no desitj__ una altr__ derrot__.

5. Escriviu el primitiu de cadascuna d'aquestes paraules derivades i, tot seguit, completeu-les amb la vocal corresponent.

_____ : cav__ller	_____ : p__drera	_____ : bol__taire
_____ : cull__rada	_____ : sacs__jar	_____ : v__rdet
_____ : bad__llar	_____ : dav__nter	_____ : merav__llar
_____ : engr__ixar	_____ : cap__llà	_____ : quar__ntena
_____ : emp__rar	_____ : c__ndrer	_____ : endarr__rir
_____ : fr__dolic	_____ : at__rrar	_____ : rasp__llar

6. Completeu la taula següent.

	tu cantes	jo cantava	ell ha cantat
fer			
treure			
saber			
començar			
néixer			
embolicar			

7. Completeu les frases següents amb a/e segons correspongui.

- El mestr__ vol fer class__ en aquella aula tan ampl__ del final del pass__dís.
- No m'agrad__ el pastís d'espàrr__cs, el trobo massa agr__ per al meu gust.
- El profet__ és molt amabl__, però és incapaç de rep__rar l'av__ria de la llum.
- En aquest pobl__ __mpordanès fei__ temps que no hi n__ixia cap nen.

5. El jutge va __valuar la capacitat m__ntal de la insign__ ass__ssina del Raval.
6. Em sentia des__mparat enmig d'aquella ass__mblea d'estudiants anarquistes.
7. Si vols viur__ al nostr__ mon__stir t'hauràs d'af__itar cada dia.
8. L'Estev__ va quedar orf__ de petit perquè els seus pares van morir de pest__ negr__.
9. Vin__ amb mi al m__rnat a encom__nar els alb__rcocs de les postr__s.

8. Completeu el text següent amb *a/e* segons calgui.

La cambrera, jov__ i alegr__, les segueix amb la vista, humiliada per la propina un pèl excessiva. No li agrad__n les don__s que paguen. Les veu que pug__n en un cotxe bo i que sembla còmod__, aparcat just a sota el senyal de prohibit estacionar-hi, a l'altr__ banda del carrer. Quan la Roser puja, la pobr__ cambrera juraria que li ha vist les calc__s. El cotxe es perd de vista per l'ampl__ passeig. Fa una tard__ molt quieta i l'aire té un gust dolç.

Maria Mercè Roca, *Cames de seda* (text adaptat)

9. Completeu aquest text amb *a/e* segons correspongui.

Una investigació ha provat que les dones que pren__n supl__ments amb àcid omega 3 durant l'embaràs ten__n n__dons amb menys símptomes de refr__dats i que, a més, pateix__n malalties de menys duració. Les criatures object__ de l'estudi van ser __valuades al cap d'un, de tres i de sis mesos després d'haver n__scut. D'altr__ banda, les mares van respondr__ a un qüestionari sobr__ la salut dels seus fills i dui__n un dietari per controlar l'estat de salut dels m__nuts.

LES VOCALS O/U ÀTONES

En català oriental, la *o* situada en síl·laba àtona es pronuncia *u*. De vegades, doncs, podem dubtar si el so *u* es correspon ortogràficament a una *u* o bé a una *o* àtona.

aconseguir, textos, computador, síndrome, moto

O/U àtones en l'acabament dels mots

a) En els verbs, la 1a persona del present d'indicatiu acaba en *-o*.

admeto, començo, rebo, venço

En canvi, la resta de formes acaben en *-u*.

canvieu, tractareu, colliríeu, lligàveu

b) En els substantius i els adjectius, normalment s'ha d'escriure *o*.

xoriço, toro, lloro

El plural d'aquests mots acaba en *-os*. Així mateix, també escrivim amb *-os* el plural de substantius i adjectius masculins com ara:

discos, calaixos, braços, pisos, espessos, testos, lletjos, complexos

Hi ha alguns cultismes, però, que acaben en *-u*: *individu*, *vidu*, *entreviu*, *contigu*, *mutu*... En fer el plural d'aquests mots, només cal afegir una *-s* final.

fideus, rius, hereus, ambigus, museus, correus

O/U àtones en l'arrel dels mots

a) En els substantius i adjectius cal buscar un primitiu de la paraula en què es trobi en posició tònica.

llunyania → lluny	fumador → fum	suquet → suc
portal → porta	grumollós → grumoll	bosquet → bosc

Hi ha, però, alguns substantius i adjectius que no segueixen la norma general, com ara: *humanitat*, *juvenil*, *mundial*...

b) En el cas dels verbs, cal buscar una forma verbal, com ara la 3a persona del singular del present d'indicatiu, en què aquesta vocal sigui tònica.

fumar → fuma	mullem → mulla	muntaré → munta
mostrar → mostra	portaria → porta	lloaran → lloa

Hi ha, però, entre d'altres, alguns verbs que no segueixen la regla general.

1. En els verbs *collir*, *cosir*, *escopir*, *sortir* i *tossir*, i els seus compostos, l'arrel s'escriu amb *u* quan és tònica i amb *o* quan és àtona.

	Arrel àtona	Arrel tònica
collir	collíem, colliré	culli, culls
cosir	cosíssim, cosiries	cusó, cusin
escopir	escopiré, escopia	escup, escupis
sortir	sortiríeu, sortí	surt, surto
tossir	tossim, tossissis	tusso, tussi

2. En els verbs *poder* i *voler*, quan l'arrel és tònica, escrivim *o/u*, segons soni, i quan és àtona escrivim *o*.

Arrel tònica		Arrel àtona	
<i>puc</i>	vull	pogués	volguessis
<i>pugui</i>	vulguis	podies	voldríeu
<i>pots</i>	vol	podran	volgut
<i>poden</i>	volen	pogut	volem

Ara bé, totes les formes del present de subjuntiu i de l'imperatiu s'escriuen amb *u*.

Present de subjuntiu		Imperatiu	
<i>pugui</i>	<i>vulgui</i>	<i>pugues</i>	<i>vulgues</i>
<i>puguis</i>	<i>vulguis</i>	<i>pugui</i>	<i>vulgui</i>
<i>pugui</i>	<i>vulgui</i>	<i>puguem</i>	<i>vulguem</i>
<i>puguem</i>	<i>vulguem</i>	<i>pugueu</i>	<i>vulgueu</i>
<i>pugueu</i>	<i>vulgueu</i>	<i>puguin</i>	<i>vulguin</i>
<i>puguin</i>	<i>vulguin</i>		

c) Sovint la llengua catalana i les altres llengües romàniques coincideixen a l'hora d'escriure *o* o *u*, però no sempre és així.

Escrivim amb *o*:

avorrir-se	cobrir	fonament	podrir	títol
botifarra	complir	Hongria	sofrir	tomba
capítol	Empordà	joguina	sospirar	tonyina
cartolina	escopir	joventut	tamboret	trionfar

Escrivim amb *u*:

bufetada	cacau	europèu	Pirineus	suportar
butlletí	correu	montanya	riu	tramuntana
butxaca	estiu	montar	suborn	trofeu

► EXERCICIS

1. Feu el plural dels mots següents.

ferro:	cau:
mosso:	feliç:
babau:	pallasso:
calaix:	despatx:
annex:	text:

2. Completeu les frases següents amb les vocals *o/u*.

1. Aquell individ__ ven pis__s a pre__s escandalos__s.
2. Us pode__ trencar el pe__ si caie__ de la mot__.
3. Admet__ a tràmit la demanda de divorci de mut__ acord.
4. Els veïns quedaran sorpres__s si vosaltres plante__ els arbust__s.
5. No tots els europe__s teni__ els mateix__s complex__s que els nord-americans.

3. Escriviu el primitiu d'aquestes paraules derivades i completeu-les amb la vocal corresponent.

_____ : rell__tgeria	_____ : f__llatge	_____ : campi__nat
_____ : s__rral	_____ : tovall__leta	_____ : emb__irat
_____ : enn__volat	_____ : gr__ixut	_____ : f__guera
_____ : f__rçut	_____ : p__pet	_____ : sab__nera
_____ : p__rtalada	_____ : cal__rós	_____ : encart__nat
_____ : m__cador	_____ : sangl__tar	_____ : c__quet

4. Escriviu la 1a persona del present d'indicatiu d'aquests infinitius i, tot seguit, completeu-los amb la vocal corresponent.

_____ : d__txar	_____ : b__far	_____ : desc__rdar
_____ : trem__lar	_____ : m__ntar	_____ : b__rxar
_____ : c__lgar	_____ : b__llir	_____ : griny__lar
_____ : esc__rçar	_____ : tr__car	_____ : j__gar
_____ : p__jar	_____ : t__mbar	_____ : apr__var
_____ : rep__sar	_____ : m__llar	_____ : arr__gar

5. Completeu la taula següent.

	jo canto	tu cantessis	ell cantarà
collir			
poder			
sortir			
cosir			
trobar			
volar			

6. Completeu les frases següents amb les vocals o/u.

1. Els b__mbers no van p__der apagar l'incendi que va calcinar la m__ntanya.
2. El f__ster es va embr__tar com si fos un carb__ner.
3. No c__mptava que el corre__ arribés fins demà al matí.
4. Quan menj__ un ll__nguet amb crema de caca__, la d__lçor m'embafa.
5. Si la crescuda del ri__ persisteix, no p__drem s__rtir en tot el dia.
6. Mai no v__ldran c__mplir els teus desitj__s.
7. Aquest esti__, els comerç__s de la vila donaran divers__s trofe__s als guanyadors.

7. Completeu aquest text amb les vocals o/u.

Havia pecat però no v__lia que la teva àvia m'ac__sés encara i em fes retrets. Me'n vaig haver d'anar sense veure't per segona vegada.

Llavors, la primera, havia estat ben diferent. Ni jo mateixa m'ho p__dia explicar del tot. Va ser com si en la f__scor entrés un canal de llum i em deixés enll__ernada. Com de__ passar a un re__ que ha viscut temps en el rescl__sit d'un s__terrani i de sobte desc__breix l'aire lliure; separar-me de tu va ser l'única pena que em vaig emp__rtar a Marsella. No sé si et desitj__ res així, perquè malgrat el mal que he fet, que t'he fet a tu, va ser desc__berta i felicitat, saps? No, no començ__ bé. Si us plau, filla, tu que tan s__vint m'havies c__bert d'abraçades, no em tinguis ràbia. No v__lguis del tot __blidar-me.

Maria Barbal, *Emma* (text adaptat)

8. Completeu el text següent amb les vocals o/u, segons correspongui.

La tram__ntana és un vent d'origen p__lar no excessivament humit que usa el nord dels Pirine__s i el sud-oest del Massís Central Francès com a zona d'acceleració. Aquest vent, den__minat de manera diferent segons la regió o l__calitat d'on es c__nsidera que pr__cedeix, es fa particularment present a la plana del R__selló, a l'Emp__rdà i a Menorca.

En ser un vent de terra, a tota la zona c__stanera del Principat no hi sol alçar temp__rals importants. Cap a l'est, però, la situació és ben diferent, ja que pot ass__lir vel__citats pr__peres als 100 km/h, alhora que alça temp__rals marítims molt perillos__s per a la navegació.

Les referències literàries i artístiques a aquest vent són n__mbroses. Així mateix, també dóna nom a l'alineació m__ntanyosa més important de l'illa de Mallorca.

L'ACCENTUACIÓ

L'accent gràfic és el signe que escrivim sobre algunes vocals per marcar que és la vocal tònica de la paraula.

L'accentuació gràfica de les paraules està determinada per la posició que ocupa la síl·laba tònica dins del mot i per la terminació de la paraula. Així mateix, en català hi ha dos tipus d'accent, l'obert (greu) i el tancat (agut).

Paraules agudes, planes i esdrúixoles

Els mots que tenen més d'una síl·laba es poden classificar, segons el lloc que ocupi la síl·laba tònica, en aguts, plans i esdrúixols.

Els mots aguts són aquells en què la síl·laba tònica és l'última.

ca-mí, al-gú, pa-per, do-lent, pa-ret, par-la-rem, fa-ré, de-mà, par-tit, re-mei

Els mots plans són aquells en què la síl·laba tònica és la penúltima.

cér-vol, ca-len-da-ri, jut-ge, pi-lo-ta, prés-sec, plat-ja, car-nis-se-ri-a, fei-na

Els mots esdrúixols són aquells en què la síl·laba tònica és l'antepenúltima.

his-tò-ri-a, nò-mi-na, fí-si-ca, es-pè-ci-e, rà-di-o, au-tèn-ti-ca, Còr-do-va, me-mò-ri-a

Vocals obertes i vocals tancades

En català hi ha dos tipus de vocals, les obertes i les tancades. La vocal *a* és oberta, les vocals *i/u* són tancades i les vocals *e/o* poden ser obertes o tancades. L'obertura d'una vocal es reflecteix en l'accent; per tant, tenim accents oberts i accents tancats.

Vocal	Tipus d'accent	Exemples
<i>a</i>	obert	<i>càstig, demà</i>
<i>e</i>	obert tancat	<i>café, independència també, parlaré</i>
<i>i</i>	tancat	<i>camí, límit</i>
<i>o</i>	obert tancat	<i>això, però selecció, vermellós</i>
<i>u</i>	tancat	<i>únic, algú</i>

E oberta / E tancada

La millor manera de distingir una *e* oberta d'una *e* tancada és parant atenció a la pronúncia. Ara bé, potser les indicacions següents ens hi poden ajudar.

En la majoria de casos, quan una *e* porta accent, el porta obert. Les paraules següents, però, porten l'accent tancat:

Agudes	-é	alguns gal·licismes: clixé, quinqué, puré, consomé el futur simple de tots els verbs: parlaré, sortiré el pretèrit perfet simple de tots els verbs: vingué, digué els compostos de -bé i -té: també, malbé, sosté, reté
	-és	el pretèrit imperfet de subjuntiu: anés, pogués la majoria dels que fan el plural en -essos: congrés, accés, progrés altres: després, només
	-én	les formes verbals acabades en -tén i -cén: pretén, estén, encén
Planes	-é	alguns infinitius: témer, ésser, prémer, néixer, créixer el pretèrit imperfet del verb <i>ser</i> : érem i éreu el pretèrit perfet d'indicatiu: temérem, vinguéreu, riguérem, diguéreu el pretèrit imperfet de subjuntiu: vinguéssim, veiéssiu alguns mots: cérvol, feréstec, préstec
Esdrúixoles	-é	alguns mots: església, feréstega, cérvola

O oberta / O tancada

Com en el cas de la *e*, la millor manera de distingir una *o* oberta d'una *o* tancada és parant atenció a la pronúncia. Ara bé, potser les indicacions següents ens hi poden ajudar.

La majoria de paraules agudes porten l'accent tancat. Les paraules següents, però, porten l'accent obert:

Agudes	-ò	alguns mots: això, allò, però, ressò
	-òs	alguns mots: arròs, repòs, terròs, espòs, inclòs, exclòs, reclòs, Besòs

En canvi, la majoria de paraules planes i esdrúixoles són obertes. Les paraules següents, però, porten l'accent tancat:

Planes	-ó	estómac, córrer, furóncol, Sóller
Esdrúixoles	-ó	fórmula, pólvora, tómbola, tórtora, góndola

Regla general d'accentuació

Mots aguts	S'accentuen els que acaben en les terminacions següents: -a: català -as: repàs -en: edèn, amén -e: cafè, convé -es: anglès, revés -in: Berlín -i: llumí -is: incís -o: allò, nadó -os: capgròs, calorós -u: comú -us: talús
Mots plans	S'accentuen sempre que no acaben en alguna de les terminacions anteriors: plàstic, àcid, mòbil, íntim, malèvol, cànem, Campdevàdol, dipòsit, exàmens
Mots esdrúixols	S'accentuen sempre: àguila, església, València, pel·lícula, pólvora, interlocutòria, música

Remarques

a) Cal anar amb compte amb els mots que acaben en diftong (i diftong+consonant).

Mots amb diftong decreixent	Els mots aguts s'escriuen sense accent gràfic.	palau, correus, escriu, enrenou, desmai, remei, xiroi, avui, paranoic
	Els mots plans s'escriuen amb accent gràfic.	anàveu, amaguéssiu, movíeu, dèieu, vòlei
Mots amb diftong creixent	Els mots plans s'escriuen sense accent gràfic.	contigua, obliqua, ambigua, paraigua, aigua, llengua, pasqua, pasqües

b) Les combinacions formades per *i+vocal* o bé *u+vocal* no fan diftong, llevat que la segona vocal no sigui també una *i* o bé una *u*. Per tant, no porten accent paraules planes com ara:

psicologia, tenia, movia, Andalusia, actua, duo

En canvi, sí que porten accent les agudes i les esdrúixoles següents:

guardià, aliè, admissió
 guàrdia, memòria, Sílvia, estàtua, pèrdua

c) Mantenen l'accent els adverbis acabats en *-ment* que provenen d'adjectius femenins que en porten.

fàcil → fàcilment
 tèbia → tèbiament
 comuna → comunament

L'accent diacrític

Hi ha alguns mots, sobretot monosíl·labs, que porten accent gràfic per distingir-los d'uns altres que s'escriuen igual i que, segons la regla general, no n'haurien de dur.

Verbs

sóc (ser) / soc (soca)	véns (venir) / vens (vendre)
és (ser) / es (pronon)	vénen (venir) / venen (vendre)
són (ser) / son (ganes de dormir)	té (tenir) / te (infusió; nom de la t; pronon)
dóna (donar) / dona (sexe femení)	sé (saber) / se (pronon)
dónes (donar) / dones (sexe femení)	mòlt (moldre) / molt (quantitatiu)

Noms

bóta (de vi) / bota (calçat)	déu (divinitat) / deu (número; font; deure)
móra (fruita) / mora (àrab)	pèl (vellositat) / pel (contracció)
ós (animal) / os (ossamenta)	sòl (terreny) / sol (adjectiu; astre)
nét, néta (parents) / net, neta (adjectiu)	ús (acció d'usar) / us (pronon)
mà (extremitat) / ma (possessiu)	món (terra) / mon (possessiu)
bé (riquesa; adverb) / be (xai)	més (quantitatiu) / mes (període de l'any)

Altres formes

sí (afirmació) / si (condicional)	què (pronon tònic) / que (conjunció; pronon àton)
-----------------------------------	---

► EXERCICIS

1. Torneu a escriure aquests mots amb les síl·labes separades i marqueu-ne la tònica.

allunyar:	cautela:
queia:	escarransit:
mania:	adicional:
pessigolles:	megafonia:
adjudicatària:	lluïta:
triar:	deien:

2. Classifiqueu les paraules següents a la columna corresponent.

emmagatzematge, notària, al·ludir, futbol, assumpte, degustació, atmosfera, bestreta, arrendatària, territorial, esbrinar, deies, immoble, blanqueig, notaria

paraules agudes	paraules planes	paraules esdrúixoles

3. Marqueu amb una X si aquestes paraules es pronuncien amb *e* oberta o amb *e* tancada.

	<i>e</i> oberta	<i>e</i> tancada
mel		
llet		
pet		
fred		
peu		
serp		
fe		
veu		
breu		

	<i>e</i> oberta	<i>e</i> tancada
peix		
neu		
cel		
nen		
lleu		
vent		
cert		
fer		
temps		

4. Marqueu amb una X si aquestes paraules es pronuncien amb *o* oberta o amb *o* tancada.

	<i>o</i> oberta	<i>o</i> tancada
llop		
foc		
rot		
mot		
clot		
pop		
roc		
trot		
tro		

	<i>o</i> oberta	<i>o</i> tancada
cos		
cor		
plor		
pou		
moll		
groc		
pols		
front		
hort		

5. Classifiqueu les paraules següents segons si la seva vocal tònica és una *e/o* oberta o tancada.

lloguer, patidor, escola, porta, rebel, decent, sisena, actor, clarinet, malson, querella, gota, pera, taronja, capella, cullera, plet, accident, dret, monstre, color, accident, finestra, cullereta

<i>e/o</i> oberta	<i>e/o</i> tancada

6. Totes les paraules d'aquest exercici són agudes. Accentueu les que calgui.

respon	entendran	segon	perdo	admes
decisio	desnonament	impres	pero	citacio
preso	aten	exclos	ningu	trametreu
congres	sete	tobogan	enten	algun

7. Totes les paraules d'aquest exercici són planes. Accentueu les que calgui.

diguessin	pressec	solid	empara	examen
poble	telefon	fenomens	efecte	mobilitat
logic	temer	caracter	tinguessim	obrisseu
rentessiu	estomac	neixer	concorrer	carrec

8. En aquesta llista de paraules només les esdrúixoles porten accent. Poseu-l'hi.

trinxeraire	atmosfera	infancia	estatua	miseria
taulell	família	polvora	memories	tecnic
paciencia	església	nacional	colònia	materialista
víctima	esportiu	quilòmetre	solitària	bibliotecari

9. Completeu les frases següents amb la forma adequada de les que hi ha entre parèntesis.

- _____ fan aquests policies? –Es veu _____ busquen un lladre. (que / què)
- S'ha quedat _____ reclamant que aquest terreny es declari _____ no urbanitzable. (sol / sòl)
- _____ veu que el jutge nou _____ molt esportista. (es / és)
- No _____ de què li servirà que _____ sàpiga que ho ha fet ell. (se / sé)
- _____ plenament conscient que cremar aquest _____ és delictu. (soc / sóc)
- Hi ha judicis que _____ entretinguts, però n'hi ha molts en què et pots morir de _____. (son / són)
- _____ que em dius, aquesta advocada t'ha pres el _____. (pel / pèl)
- Si _____ amb mi, els ensenyaré on _____ els préssecs més bons de la comarca. (venen / vénen)
- Aquest _____ no està gens ben dibuixat: dibuixa'l més _____. (be / bé)
- Aquest _____ hem fet _____ desnonaments que en tot l'any. (mes / més)
- Si _____ l'opció de treballar des de casa als homes i les _____ amb fills, els beneficis de l'empresa augmentaran. (dones / dónes)
- El meu _____ és un noi _____ i polít. (net / nét)

10. Accentueu les frases següents. Tingueu en compte que en cada frase hi falten 3 accents.

- La solvència defensiva del millor equip del món l'ha fet campio novament.
- Mentre vosaltres obrieu la porta, nosaltres fugiem rapidament de la casa.
- El meu avi feia de pages al delta de l'Ebre i coneixia a consciència el conreu de l'arros.
- He sentit a la radio que es imminent l'estrena de la nova comedia del meu autor preferit.
- El meu veí fa por perquè té un aspecte molt sinistre quan te'l trobes de nit a l'escala.
- Després del terratremol es van sentir ambulancies i bombers durant tota la matinalada.
- Els ciutadans de l'Iran no tenien accés a les materies primeres que són tan abundants a la zona.

11. Accentueu les paraules que calgui del text següent.

La fabrica era el nucli principal de la vida a les colònies industrials. Al seu voltant es construïen habitatges, cuines comunitàries, botigues, dispensaris, teatres, biblioteques... Així, aquests nuclis fabrils es van erigir com a autèntics nuclis urbans situats en zones rurals que van convertir Catalunya en una potència industrial europea. Ara fa 150 anys es va promulgar una llei que permetia l'establiment de les primeres colònies al llarg dels rius Llobregat, Ter i Cardener, uns nuclis dedicats a la indústria que, encara ara, caracteritzen el paisatge de les comarques del Bages, el Berguedà, Osona, el Ripollès o el Baix Llobregat.

12. Accentueu les paraules que calgui d'aquest text.

Segurament amb sorpresa, molts de vostres deuen haver observat de vegades la presència d'uns curiosos artefactes sòlids, d'aparença plàstica, formats per una base plana de perifèria corba i una superfície formada per les rectes que uneixen cada punt de la base amb el vertex. Son això que, per abreviar, anomenem cons de trànsit o, amb més imprecisió, simplement cons. Apareixen de sobte a carreteres, carrers, gasolineres i aparcaments. Fins i tot en algun camp de futbol sovint es veu com els jugadors s'entrenen amb la pilota als peus fent zig-zagues entre cons. Solen ser de colors cridaners: ataronjats o vermellósos, però també n'hi ha de ratlles. Tenen un caràcter gregari: poques vegades apareixen en solitari. Son tímids i hieràtics, i hi ha qui sospita que el caràcter inofensiu que aparenten es una farsa.

Quim Monzó, *El tema del tema* (text adaptat)

13. Accentueu les paraules que calgui d'aquest text.

Infinitat d'adjectius qualifiquen la valua de George Patullo, un extraordinari davant que ho va ser per casualitat i que ha arribat a ser descrit a la seva pàtria com l'escocès que va ser més letal que el mateix Maradona.

La història d'aquest jugador té una singularitat excepcional. Ens hem de situar a l'any 1910 a la Conreria de Badalona, un terreny de joc que solia ser l'escenari d'extraordinàries jornades futbolístiques i aferrissats partits de costellada entre la colònia britànica de Barcelona i l'equip barceloní de l'Universitari. Per bé que el principal al·licient d'aquelles trobades era l'arros amb pollastre i pesols que s'assaboria al final, els futbolistes jugaven amb un punt d'honor digne d'un partit de la màxima. Un dia els britànics es van presentar amb un porter alt, ros i prim. Es deia George Patullo, havia nascut a Glasgow el 4 de novembre de 1888 i feia poc que havia arribat a Barcelona per sòlids motius de negocis. Practicava esports com el rugbi, l'hoquei i el tennis, però el futbol només esporàdicament.

Manel Tomàs, *Revista oficial FC Barcelona*, núm. 51 (text adaptat)

LA DIÈRESI

La dièresi és un signe gràfic (¨) que escrivim damunt la *i* o la *u* en els casos següents:

1. Per indicar que cal pronunciar la *u* dels grups *gue*, *gui*, *que*, *qui*.

bilingüe, delinqüent, aigües, qüestió, freqüent, següent, pasqües, pingüí

Els grups *gua*, *guo*, *qua*, *quo* no porten dièresi, ja que en aquests casos la *u* sempre es pronuncia.

aigua, aiguota, quota, llengua, quotidià, qualitat, quantitat, guant, adequar, qualificar

2. Per assenyalar gràficament que una *i* o una *u* no forma diftong amb la vocal amb la qual està en contacte, és a dir, que formen part de síl·labes diferents.

Quan la segona vocal d'un diftong decreixent és tònica, la combinació no fa diftong. Aleshores, cal marcar-ho gràficament amb una dièresi sobre la segona vocal.

veïna (ve- <i>i</i> -na)	peüc (pe- <i>ü</i> c)	països (pa- <i>i</i> -sos)
raïm (ra- <i>i</i> m)	reüll (re- <i>ü</i> ll)	diürn (di- <i>ü</i> rn)
cocaïna (co-ca- <i>i</i> -na)	cruïlla (cru- <i>i</i> -lla)	oïda (o- <i>i</i> -da)

És el cas d'aquestes formes de verbs de la 3a conjugació, l'infinitiu dels quals acaba en vocal+*ir*.

seduïm	conduïm	produïm	envaïm	reduïm
seduïssis	conduïssis	produïssis	envaïssis	reduïssis
seduïssin	conduïssin	produïssin	envaïssin	reduïssin
seduït/ <i>ï</i> da	conduït/ <i>ï</i> da	produït/ <i>ï</i> da	envaït/ <i>ï</i> da	reduït/ <i>ï</i> da

Així mateix, les formes que contenen la combinació vocal+*i* (tònica)+vocal també porten dièresi a la *i*.

seduïa	conduïa	produïa	envaïa	reduïa
seduïes	conduïes	produïes	envaïes	reduïes
seduïu	conduïu	produïu	envaïu	reduïu
seduïen	conduïen	produïen	envaïen	reduïen

També porten dièresi les formes del singular i de la 3a persona del plural del present de subjuntiu dels verbs l'infinitiu dels quals acaba en vocal+*ar*.

canviar → canviï, canviïs, canviïn	suar → suiï, suiïs, suiïn
triar → triï, triïs, triïn	continuar → continuï, continuïs, continuïn

Quan coincideixen dues *is* (rumiï, humiliï, espiï), la dièresi sempre va a la segona.

Quan en un mot la combinació vocal+*i* o vocal+*u* no forma diftong, tampoc no en fa en cap paraula de la mateixa família, i cal marcar-ho amb una dièresi, encara que la combinació estigui en posició àtona.

a-gra-ir → a-gra-*i*-ment
 pos-se-ir → pos-se-*i*-dor
 in-tu-ir → in-tu-*i*-ci-ó

a-mo-*i*-no → a-mo-*i*-nar
 ve-*i* → ve-*i*-nat
 tra-ir → tra-*i*-dor

Remarca

Casos en què no hem d'escriure la dièresi.

	Exemples
Quan la <i>i</i> o la <i>u</i> han de dur accent segons les regles d'accentuació.	veí (aguda acabada en vocal) agraíem (plana acabada en -m)
L'infinitiu, el gerundi, el futur i el condicional dels verbs acabats en vocal+ir (beneir, produir, seduir...)	agrair agraint agrairé, agrairàs, agrairà, agrairem, agraireu, agrairan agrairia, agrairies, agrairia, agrairíem, agrairíeu, agrairien
Els mots que comencen per un prefix com <i>anti-</i> , <i>co-</i> , <i>contra-</i> i <i>re-</i> .	reunir, reincidir, reintegrar, contraindicació, coincidència, coincidir
Els mots que acaben en els sufixos <i>-isme</i> i <i>-ista</i> .	egoisme, arcaisme, heroisme, altruista, europeista, maoista

► EXERCICIS

1. Poseu dièresi a les us que calgui.

conseqüència	aiguera	guanyar	qualificar	pinguí
sanguinari	queixa	liquadora	antigues	quatre
aquari	ambigues	enquesta	paraigua	antiguitat
frequent	pasqua	linguista	quocient	questió

2. Separeu les síl·labes d'aquestes paraules, marqueu-ne la tònica i poseu-los dièresi, si cal.

biscaina:	almoina:
pidolaire:	Suissa:
geniut:	fuet:
mania:	divuit:
cocaina:	increible:
peuc:	rabiut:
Raul:	heroína:
cofoi:	pacient:

3. Poseu les dièresis i els accents que calguin en aquestes formes del verb conduir.

condueixo	conduia	condueixi	conduis	-----
condueixes	conduies	condueixis	conduïssis	condueix
condueix	conduia	condueixi	conduis	condueixi
conduim	conduïem	conduim	conduïssim	conduim
conduiu	conduïeu	conduiu	conduïssiu	conduiu
condueixen	conduïen	condueixin	conduïssin	condueixin

4. Completeu les formes verbals següents amb les dièresis que calguin.

adequi	renuncii	actui	estudii
adequis	renunciis	actuis	estudiis
adequi	renuncii	actui	estudii
adequem	renunciem	actuem	estudiem
adequeu	renuncieu	actueu	estudieu
adequin	renunciïn	actuin	estudiïn

5. Poseu dièresi on calgui.

descafeinat	aïllament	cautela	reumàtic	cocainòman
ansietat	enciam	ensaimada	veinatge	lliurament
ruinós	traició	gratuitat	trabucaire	Lluiset

6. Poseu dièresi i/o accent en aquestes formes verbals, si cal.

contribuïem	queien	distribuïssin	reproduis	duïeu
construïes	beneïda	amoinaveu	recauen	traduït
llegia	deduïssiu	adduïem	aigualien	absorbïeu
posseïa	conduïen	duïen	destruïssim	constituïen
substituïran	continuis	enviïis	sabïes	queïeu

7. Poseu dièresi i/o accent en aquestes paraules, si cal.

tornessiu	traïdoria	gàbia	materia	continui
linguístic	reduïssim	conduïr	heroïnoman	coalició
dormia	certamen	pressió	egoisme	accio
construïu	recorrer	agraïeu	agraït	Lluis
tria	taut	incaut	conduït	ruïna

8. Completeu aquest text amb els accents i les dièresis adients.

La punta dels dits de les potes d'un mamífer ungulat rep el nom de peulla. Consisteix en una sola dura o gomosa i una paret dura formada per una unglà gruixuda que envolta la punta del dit. El pes de l'animal es suportat per la sola i per la vora de l'ungla. Les peulles creixen continuament i es desgasten constantment per l'ús. Ovelles, cabres, cervols, vaques, bisons i

porcs en tenen dues de principals a cada pota, que conjuntament reben el nom d'unglot. La majoria d'animals amb unglot també tenen unes petites urpes més amunt de la pota.

ca.wikipedia.org/wiki/Peül·la (text adaptat)

9. Poseu accent o dièresi a les paraules que calgui del text següent.

Durant aquella primera època vam conviure amb prou comoditat. El pis on vivíem era petit però lluminós, amb uns grans finestrals que permetien una vista privilegiada de la ciutat. Un passadís molt llarg menava del rebedor al menjador, des del qual s'accedia a les dues habitacions. El bany era acceptable, amb una banyera gran i còmoda. A més, ja tenia línia de telèfon i no calia pagar l'alta. La cuina era realment una ruïna: vam haver de reformar-la totalment i recordo que durant les obres, per estalviar, només menjàvem arròs i, de postres, nous, préssecs i raïm, que aleshores anaven bé de preu.

Cada mes havíem d'anar tornant aquell préstec al banc, la qual cosa feia que haguessim de vigilar les despeses fins al límit.

10. Poseu accent o dièresi a les paraules que calgui del text següent.

El futbol representa, sens dubte, l'esport més arrelat al nostre país, ja que va arribar a Catalunya a final del segle XIX de la mà de la colònia anglesa que hi residia, així com de catalans que havien estudiat a l'estranger. Però la història no ho explica pas tot i parlar de futbol vol dir parlar també de passions, alegries i decepcions.

El reglament d'aquest esport és relativament senzill, fet que potser ha ajudat al seu èxit; de futbol tothom en sap i tothom en pot dir alguna cosa o altra. Molta gent té alguna vivència associada a una victòria inoblidable del seu club que fa esclatar una ciutat sencera o, per que negar-ho, a una decepció d'aquelles que fan època. Quan l'equip guanya, l'aficionat viu agraït als tècnics i als jugadors, convertits en herois populars: celebracions, festes i alegria per tot arreu. La ruïna arriba quan l'equip perd: depressions, decepcions i, el pitjor de tot, aquell somriure burleta del veí d'escala que sap de quin equip ets...

11. Poseu accent o dièresi a les paraules que calgui del text següent.

Les persones adoptades, assolida la majoria d'edat o durant la minoria d'edat, representades pels pares, tenen dret a conèixer les dades sobre els seus orígens que estiguin en poder de les entitats públiques espanyoles, sense perjudici de les limitacions que es puguin derivar de la legislació dels països dels quals vinguin els menors. Aquest dret s'ha de fer efectiu amb l'assessorament, l'ajuda i la mediació dels serveis especialitzats de l'entitat pública de protecció de menors o les organitzacions autoritzades per a aquesta finalitat.

Les entitats públiques competents han d'assegurar la conservació de la informació de que disposin relativa als orígens del nen, en particular la informació respecte a la identitat dels pares, així com la història mèdica del nen i de la seva família.

Les entitats col·laboradores que hagin mitjançat en l'adopció han d'informar les entitats públiques de les dades de que disposin sobre els orígens del menor.

Article 12 de la Llei 54/2007, de 28 de desembre, d'adopció internacional

B/V

Actualment les lletres be (*b*) i ve baixa (*v*) es pronuncien de la mateixa manera en gran part del domini lingüístic català. No hi ha cap distinció de pronúncia entre *bol* i *vol* o entre *probable* i *provable*. Tenim, però, regles que resolen alguns casos en què podem dubtar de què cal escriure.

a) Fem les alternances següents:

Alternança <i>p/b</i>	Escrivim <i>b</i> si a l'arrel d'un mot de la mateixa família trobem el so de <i>p</i> .	<i>estrep</i> → <i>estrebada</i> , <i>estregar</i> <i>rep</i> → <i>rebia</i> , <i>rebut</i>
Alternança <i>u/v</i>	Escrivim <i>v</i> si a l'arrel d'un mot de la mateixa família trobem la lletra <i>u</i> .	<i>neu</i> → <i>nevar</i> , <i>nevada</i> <i>escriu</i> → <i>escrivint</i> , <i>escrivia</i>

b) Escrivim *b* davant *l* i *r*.

<i>bl</i>	<i>moble</i> , <i>bloc</i> , <i>oblidar</i> , <i>cobla</i>
<i>br</i>	<i>abraçar</i> , <i>brusa</i> , <i>brivall</i> , <i>bressol</i>

c) Escrivim *b* darrere de *m* i, en canvi, escrivim *v* darrere de *n*.

	Exemples	Excepcions
<i>mb</i>	<i>embolicar</i> , <i>comboi</i> , <i>vamba</i> , <i>reembors</i>	<i>circumval·lació</i> , <i>tramvia</i> , <i>triumvir</i>
<i>nv</i>	<i>canviar</i> , <i>convertir</i> , <i>enviament</i> , <i>investir</i>	

d) Escrivim *v* en les terminacions de l'imperfet d'indicatiu dels verbs de la 1a conjugació.

cantava, trobaves, acabàvem, arribàveu, parlaven

L'ús de *b/v* coincideix sovint amb les altres llengües romàniques. Però no sempre és així i, per influència del castellà o del francès, escriuim malament una sèrie de mots.

Escriuim amb *v*:

advocat	bava	gavardina	pavelló	sivella
avall	cascavell	govern	provar	tàvec
avet	cavall	gravar	raval	taverna
avi	covard	haver	rave	travar
avorrir	espavilar	llavi	rovell	vaixell
avortar	Esteve	núvol	savi	vernís

Escrivim amb *b*:

abans	basc	Biscaia	corba	rebolcar
acabar	bena (tira de fil)	bolcar	embenar	ribera
alabès	berruga	calb	mòbil	sabó
arribar	biga	comboi	reventar	treballar

► EXERCICIS

1. Completeu les paraules següents amb *b/v*.

blau → bla__a, bla__or	hauré → ha__er, ha__ia	suau → sua__itat, sua__itzar
llop → llo__a, llo__ató	déu → di__initat, di__í	esclau → escla__itud, escla__a
deu → de__ia, de__em	sap → sa__er, sa__erut	rep → re__edor, re__ut
tou → to__a, esto__ar	viu → vi__idor, vi__ència	arxiu → arxi__ar, arxi__ador

2. Completeu aquestes paraules amb *b/v*, tenint en compte la consonant amb la qual estan en contacte.

em__olicar	__rossa	fe__le	__lanquejar	fi__ra
can__i	con__eni	en__iar	en__elat	em__enar
re__re	en__air	tram__ia	em__alat	o__lidar

3. Empleneu els espais buits amb la forma de pretèrit imperfet d'indicatiu dels verbs subratllats.

Ex.: Compra regals als sogres.

Comprava regals als sogres.

Canto cançons als nens.

_____ cançons als nens.

Escoltes els debats de la ràdio.

_____ els debats de la ràdio.

Interposen recursos als jutjats.

_____ recursos als jutjats.

Estudieu francès a distància.

_____ francès a distància.

Escorcollem el detingut.

_____ el detingut.

4. Completeu aquestes frases amb *b/v*, segons el que calgui.

1. Un consell de sa__is va __eure de seguida que calia tro__ar una nova estratègia.
2. Durant la vista, l'ad__ocat de la defensa i el jutge s'adreçaran als tre__alladors en __asc.
3. L'à__ia sempre es queixa__a del soroll que hi ha__ia a la ta__erna del costat de casa seva.
4. Si compro__es els resultats a__ans de lliurar l'examen, de ben segur que apro__aràs.
5. Quan la policia es__rini el mò__il serà més fàcil sa__er qui ho va fer.
6. La Joana potser és molt espa__ilada escri__int, però no sap muntar a ca__all tan bé com tu.
7. Han traslladat la seu del go__ern a la ri__a dreta del riu que tra__essa la ciutat.
8. Al vehicle sinistrat se li va re__entar la roda, per la qual cosa va topar amb una __iga i va __olcar.
9. Si arri__em tard al con__it no ens quedarà gens de cava per __eure.
10. No ha__ien pogut aca__ar de gra__ar tot el judici a causa d'un problema tècnic.

P/B, T/D, C/G

L'escriptura de les grafies *p/b*, *t/d* i *c/g* (consonants oclusives) no presenta cap problema quan apareixen a principi de síl·laba, ja que la pronúncia ens indica clarament quina lletra hem d'escriure. Quan es troben en posició de final de síl·laba, però, es pronuncien igual, cosa que comporta problemes ortogràfics.

a principi de síl·laba	a final de síl·laba
<i>pena / bena</i>	<i>sap / dissabte</i>
<i>renta / renda</i>	<i>dotze / sud</i>
<i>vaca / vaga</i>	<i>anècdota / càstig</i>

P/B, T/D, C/G a final de paraula

a) En general, escrivim *p/t/c* després de vocal tònica o de diftong tònic.

llop, tap, sap, equip, percep
mut, nebot, cunyat, humit, buit
groc, foc, aparec, amic, noruec

b) Després de consonant o de vocal àtona, en canvi, escrivim la mateixa lletra que apareix en els derivats.

àrab (arabesc), serp (serpentina), superb (supèrbia)
ràpid (rapidesa), sord (sordes), sort (sortejar)
càstig (castigar), amarg (amargar), fresc (frescor)

Remarques

a) Hi ha paraules que s'escriuen amb *b/d/g* després de vocal tònica (*adob, fred, pedagog...*).

Els noms femenins acabats en *-etud* i *-itud* s'escriuen amb *-d*, com ara *solitud, quietud*.

b) Cal anar amb compte amb els verbs.

No hi ha cap forma verbal que acabi en <i>-b</i> (o <i>b+s</i>): totes acaben en <i>-p</i> .	<i>reps, saps, perceps</i> <i>rep, sap, percep</i>
Els gerundis i els participis acaben en <i>-t</i> .	<i>ballant, naixent, sortint</i> <i>ballat, nascut, sortit</i>
No hi ha cap forma verbal que acabi en <i>-g</i> : totes acaben en <i>-c</i> .	<i>aparec, conec, trec</i> <i>vinc, venc, entenc</i>

c) Molts mots plans que acaben en *-ec* i les paraules *aràbic* i *fàstic* no segueixen la norma; és a dir, s'escriuen amb *c* encara que en els derivats aparegui una *g*.

préssec (presseguer), càrrec (càrrega), espàrrec (esparreguer), ànec (aneguet)
fàstic (fastiguejar), aràbic (aràbiga)

Tots els mots que acaben en *-leg* s'escriuen amb *g*.

psicòleg, diàleg, homòleg, sacríleg

d) En alguns mots acabats en *-p*, *-b*, *-t*, *-d* aquesta consonant no es pronuncia, però cal escriure-la, com en els derivats.

camp (camperol), tomb (tombar)
profund (aprofundir), punt (puntet)

Cal tenir en compte que la paraula *gran* s'escriu sense *-d* final i que paraules com *col·legi*, *geni*, *premi* o *api* s'escriuen sense *-t* final.

P/B, T/D, C/G enmig de paraula

a) Grafies p/b

	Exemples	Excepcions
En general escrivim <i>p</i> .	recepta, escriptor	dubte, sobte, dissabte
Escrivim amb <i>b</i> els mots començats per <i>ab-</i> , <i>ob-</i> i <i>sub-</i> .	absència, absolut objecte, obtenir subjecte, subtil	apte, òptic, òptim, optar
Escrivim amb <i>p</i> els mots començats per <i>cap-</i> .	capsa, captar	cabdal, cabdell, cabdill

b) Grafies t/d

	Exemples	Excepcions
En general escrivim <i>t</i> .	formatge, platja ametlla, setmana, dotze	
Escrivim <i>d</i> en els mots començats per <i>ad-</i> .	administració, adjectiu admissió, advocat	atles, atleta, Atlàntic atzar, atmosfera

c) Grafies c/g

	Exemples	Excepcions
Escrivim <i>c</i> davant <i>c</i> , <i>t</i> , <i>s</i> .	accident, succés actor, recte sacsejar, fúcsia	
Escrivim <i>g</i> davant <i>m</i> , <i>n</i> , <i>d</i> , <i>g</i> .	fragment, augment signar, magnífic magdalena, maragda suggerir, suggestió	anècdota, tècnic

Remarca

En la majoria de paraules el grup *qua* s'escriu amb *qu*: *quatre*, *cinquanta*, *quasi*, *qualitat*... Les paraules *cua* i *evacuar*, però, s'escriuen amb *cu*.

► EXERCICIS

1. Completeu els mots següents amb *p/b*, *t/d* o *c/g*.

<i>p/b</i>		<i>t/d</i>		<i>c/g</i>	
esparadra__	co__	cunya__	nebo__	afala__	llar__
galo__	àra__	nor__	humi__	alberco__	festu__
destor__	xaro__	negui__	soleda__	ce__	alber__
ser__	esquer__	encanta__	eda__	pròdi__	anti__
prínce__	ver__	esplèndi__	ro__	galle__	barbame__

2. Completeu aquestes paraules amb *t* o *d*.

aptitu__	aju__	altitu__	solitu__	panxu__
institú__	punxegu__	benvingu__	gratitu__	exactitu__
su__	joventu__	mu__	gruixu__	eixu__
estatu__	plenitu__	lentitu__	tossu__	esclavitu__

3. Ompliu els espais buits amb la forma verbal corresponent.

Ex.: Ella pren un cafè; jo no en prenc (prendre) mai.

1. Ells sempre vénen a treballar mudats; jo no hi _____ (venir) mai.
2. Tu escrius amb llapis; jo _____ (escriure) amb ploma.
3. Ell té molta gana; jo no en _____ (tenir) gaire.
4. Ells beuen vi per dinar; jo sempre _____ (beure) aigua.
5. Ella coneix molta gent; jo en _____ (conèixer) poca.
6. Ella entén totes les disposicions; jo no n' _____ (entendre) cap.
7. Ells sempre treuen el gos a passejar; jo no l'hi _____ (treure) mai.
8. Tu comprens la situació; jo no la _____ (comprendre).
9. Ell es pot comprar un cotxe nou; però jo no m'ho _____ (poder) permetre.
10. Ella sempre està malalta; jo no ho _____ (estar) mai.

4. Escriviu una paraula de la mateixa família que acabi en consonant oclusiva.

recordar: <i>record</i>	llampegar:	encarregar:
glopejar:	amargant:	supèrbia:
nòrdic:	estomacal:	estupidesa:
oxidar:	fangueig:	catalogar:
naufregar:	aridesa:	refredar:

5. Completeu els buits amb la consonant adient i relacioneu cada expressió amb el seu significat.

1. Cap geperu__ no es veu el ge__	a. Estar cansat
2. Feina feta no fa destor__	b. Fer que hom s'aparti d'algú
3. Dir quatre fàsti__s a algú	c. Trobar-se en una situació moral difícil
4. Venir a tom__	d. Tenir la feina acabada
5. Anar ne__ i poli__	e. Fer retrets
6. Fer el bui__ a una persona	f. No veure els propis defectes
7. Estar o viure dins el fan__	g. Fer alguna activitat sana
8. Estar balda__	h. Callar
9. Pessi__ de monja o pe__ de monja	i. Apallissar
10. Fer mu__s i a la gàbia	j. Venir a propòsit
11. Repartir xaro__ d'estopa	k. Anar endreçat, pulcre
12. Fer salu__	l. Galeta petita, rodona i plana

6. Completeu amb *c/q*, i poseu dièresi a la *u*, si cal.

__uantificar	__uocient	__uantitat	e__uador	__uestió
es__uar	pas__ua	eva__uar	Pas__ual	conse__uència
__uota (paga)	__ualificar	fre__uent	__uaranta	en__uesta

7. Completeu aquestes frases amb les consonants adients.

- L'entrenador ha su__gerit el fitxatge de __uatre jugadors, entre els __uals hi ha un norue__ i un uruguaià.
- Al ca__davall, aquest ull de vellu__ és l'únic que m'he endu__ de la baralla.
- La possibilita__ de quedar __uarts allunya els du__tes de l'inici de la temporada.
- L'acusació particular no per__ l'oportunita__ de presentar com a prova un epíle__ d'unes escri__tures redactades en gre__ anti__.
- __uasi la meita__ dels pagesos que es dediquen al conreu d'ame__llers i avellaners han participat en la manifestació.
- Sa__seja el po__ abans d'obrir-lo si vols que el gro__ de la pare__ sigui uniforme.
- Cal tenir molta virtu__ per passar la ni__ al ras en aquestes latitu__s.
- L'a__sència del segon co__nom en la llista oficial ha fet au__mentar la incertesa.
- Al ca__damunt de la ca__çalera del llit de l'aba__ hi havia un santcrist de fusta.
- Cada dia pren__ un refresc de presse__ __uan torno de córrer.

S SORDA I S SONORA

La diferència a l'hora de pronunciar el so de la essa sorda i el de la essa sonora consisteix en la vibració de les cordes vocals. Quan pronunciem una essa sorda, les cordes vocals no vibren; en canvi, quan pronunciem una essa sonora, sí que ho fan.

essa sorda	essa sonora
cinc	zinc
raça	rasa
caça	casa
cel	zel
salsa	salze
els savis	els avis
els sous	els ous

La essa sorda: S, SS, C, Ç

La essa sorda es pot escriure amb les lletres *s*, *ss*, *c*, *ç*. Podem agrupar aquestes lletres en dos grups diferents —*s/ss*, d'una banda, i *c/ç*, de l'altra— i, d'alguna manera, podem dir que cada mot s'inclou en un d'aquests dos grups.

Per saber si el so de la essa sorda s'ha d'escriure *s/ss* o bé *c/ç* cal tenir en compte que hi ha molts mots que coincideixen amb altres llengües romàniques. Així, si en castellà, en francès o en italià van amb *z*, *c* o *ç*, en català van amb *c* o *ç*. I, si en una altra llengua romànica van amb *s*, en català van amb *s* o *ss*.

cançó, ofici, cent, llaç, pinça, citació
fals, assassí, sentiment, senyalar, premissa, assentiment

Hi ha paraules, però, que no coincideixen. Trobareu un quadre amb aquestes paraules al final del tema.

Grup *s/ss*

<p>Escrivim <i>s</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> —a començament de mot —a final de mot —entre consonant i vocal 	<p>sal, sucre, soca, serp, siamès tros, anglès, llapis, arròs, cabàs, embús panxa, precursor, polsim, adversitat, Còrsega</p>
<p>Escrivim <i>ss</i> només entre vocals.</p>	<p>tassa, Brussel·les, cassola, boníssim, cantessis assumpta, confessió</p>

Grup *c/ç*

<p>Escrivim <i>c</i> al davant de les vocals <i>e/i</i>, a començament de mot i enmig de mot.</p>	<p>cendra, cella, cistell, citar Mercè, felices, endolcir, petició</p>
<p>Escrivim <i>ç</i> al davant de les vocals <i>a/o/u</i> i a fi de mot.</p>	<p>plaça, llençol, braços, forçut braç, comerç, precoç, lluç</p>

Remarques

a) Dins d'una mateixa família de paraules alternen la s amb la doble ss, i la c amb la ç.

arròs, arrossos, arrossada
 pas, passos, passar
 caça, caçador, cacera
 capaç, capaces, capaços

b) Les paraules derivades acabades en *-ança* i *-ença* sempre s'escriuen amb ç.

esperar → *esperança* néixer → *naixença*
 enyorar → *enyorança* tenir → *tinença*

Els mots *dansa* i *defensa*, que no són derivats, s'escriuen amb s.

c) L'imperfet de subjuntiu sempre s'escriu amb ss.

cantés	temés	dormís
cantessis	temessis	dormíssis
cantés	temés	dormís
cantéssim	teméssim	dormíssim
cantéssiu	teméssiu	dormíssiu
cantessin	temessin	dormíssin

d) S'escriuen amb ss els mots acabats en:

-*assa*: *bonassa*, *bocassa*
 -*issa*: *corredissa*, *terrisa*
 -*íssim*, -*íssima*: *boníssim*, *il·lustríssima*
 -*ussa*: *gentussa*, *pelussa*
 -*gressió*, -*gressor*: *agressió*, *agressor*, *transgressió*, *transgressor*
 -*missió*, -*missor*: *emissió*, *emissor*, *transmissió*, *transmissor*
 -*pressió*, -*pressor*: *impressió*, *impressor*, *expressió*, *compressor*

La essa sonora: S, Z

Per representar gràficament el so de la essa sonora tenim dues grafies: s, z.

	Exemples	Excepcions
Generalment, escrivim s entre vocals.	causa, desè, provisió, resoldre, casual	amazona, ozó, trapezi, nazisme, bizantí
Escrivim z: —a principi de mot —entre consonant i vocal	zàping, zero, zinc, zoo, zulu esmorzar, ximpanzé, agutzil	Els mots compostos amb <i>dins</i> , <i>trans</i> i <i>fons</i> : <i>endinsar</i> , <i>enfonsar</i> , <i>transitar</i>

Remarques

a) Hi ha plurals de mots masculins acabats en -s que s'escriuen amb ss, perquè són sords, i altres només amb s, perquè són sonors.

pas → passos (i passar, passadís)
gros → grossos (i grossa, engrossir)

pes → pesos (i pesar, pesador)
llis → llisos (i llisa, allisar)

b) S'escriuen amb ss els femenins que acaben en -essa.

comtessa, duquessa, advocadessa

Ara bé, acaben en -esa:

- els femenins següents: burgesa, marquesa, pagesa, princesa
- els substantius abstractes derivats: riquesa, tristesa, infantesa
- els gentilicis: irlandesa, ucraïnesa, romanesa
- els participis: entesa, emesa, atesa

c) Hi ha paraules que generalment pronunciem de manera incorrecta.

Cal pronunciar amb essa sonora	Cal pronunciar amb essa sorda
Àsia, Eusebi, Susanna, asil, presumpte, fase, casino, paisatge, medusa	velocitat, metgessa, discussió, agressió, disseny, impressió
Les paraules que acaben en -si: tesi, crisi, anàlisi, dosi	

d) Finalment, i tal com hem dit, hi ha un seguit de paraules que sovint escrivim malament per influència d'altres llengües romàniques.

Escrivim amb s/ss:

arrebossar	carrossa	Eivissa	mostassa	sucre
arrrissar	cassola	embarassar	pissarra	tapís
arròs	cervesa	llapis	ris	tassa
barnús	Còrsega	massapà	sabata	tossut
basar	dansa	massís	Saragossa	tros
capatàs	disfressa	mosso	sentinella	vernís

Escrivim amb z:

alzina	botzina	donzella	senzill	zebra
benzina	bronze	pinzell	ximpanzé	zero

► EXERCICIS

1. Classifiqueu els mots següents segons si tenen un so de essa sorda o essa sonora.

tresor, tossut, rosa, quinze, salamandra, desànim, rossa, posar, passar, pesar, pagesa, bronze

s sorda	s sonora

2. Completeu les paraules següents amb la lletra corresponent al so de essa sorda.

s / ss		c / ç	
pe__ic	ma__a	ca__era	pin__a
cap__a	pre__a	Mer__è	vi__i
dimi__ió	pi__arra	gla__era	llan__ament
pan__a	embara__os	renaixen__a	adre__a
__uc	espe__a	estru__	__iutadà

3. Completeu les formes verbals de les frases següents amb la lletra adient.

1. Si tingué__im més temps, hauríem de comen__ar a endre__ar l'arxiu del jutjat.
2. Quan fa__i bo vull que comen__is a nedar tot sol.
3. Si em fe__is una mica de cas, encara no llen__aries les cèdules de citació.
4. És molt fàcil vèn__er els que ja han estat ven__uts una vegada.
5. Si no fo__is tan bona persona, no t'haurien amena__at.

4. Torneu a escriure els mots següents amb els sufixos adients, com en l'exemple.

boca	+assa	bocassa
terra		
dona		
casa		

enyorar	+dissa	
trencar		
córrer		
bellugar		

content	+íssim	
ric		
tendre		
gros		

aliar	+ança/ença	
témer		
créixer		
assegurar		

5. Completeu les frases següents amb les lletres adients corresponents al so de la essa sorda.

1. Les creen__es que transmeten els tapi__os de la __ala prin__ipal són ben a__enyades.
2. Si hague__in __ignat una alian__a per finan__ar el comer__ de __ucres, ara es trobarien en una situa__ió boní__ima, immillorable.
3. La __ivella del seu __inturó és molt agre__iva, amb aquell gravat ofen__iu.
4. Pel pont del mar__ vull ser fora quan comen__in els embu__os a la sortida de la __iutat.
5. Em sento feli__ malgrat la impre__ionant palli__a que ha significat la de__isió judi__ial.

6. En totes aquestes paraules hi manca una essa sonora. Completeu-les amb s o z.

ben__inera	__el	tuni__ià	topa__i	ba__ar
ga__olinera	abu__ar	de__embre	ximpan__é	aran__el
tran__atlàntic	belle__a	cerve__a	do__i	ti__ores
ligna__i	enfon__at	don__ella	dot__ena	pin__ell

7. Escriviu el plural de les paraules següents.

balanç:	llaç:	misteriós:
llis:	avís:	congrés:
tros:	cas:	anglès:
gros:	autobús:	interès:

8. Escriviu un nom derivat de cadascun dels infinitius següents, acabat en *-ció* o en *-sió*.

avaluar: <i>avaluació</i>	resoldre:	acusar:
decidir:	concloure:	citar:
confondre:	veure:	dividir:
falsificar:	adherir:	posar:

9. Escriviu un verb derivat de cadascun dels mots següents, acabat en *-itzar*.

memòria: <i>memoritzar</i>	síntesi:	senyal:
agut:	mòbil:	indemne:
caràcter:	anàlisi:	suau:

10. Completeu les paraules següents amb *-esa* o *-essa*.

invalid__	alcald__	impr__	angl__	adm__
sord__	hongar__	savi__	metg__	vell__
poet__	host__	xin__	polon__	jutg__

11. Completeu les frases següents amb les lletres escaients.

1. Ja podeu consultar la nota informativa sobre els permisos i els terminis de pre__a de po__e__ió del personal funcionari del cos de tramita__ió pro__e__al.
2. Notifico la re__olució anterior a la persona intere__ada en pre__ència del seu advocat i li lliuro la cita__ió corresponent.
3. Els Mo__os d'Esquadra han de portar el detingut a comi__aria perquè el jutge li prengui declara__ió abans d'ingre__ar preventivament a la pre__ó.
4. D'acord amb la pre__umpció d'innocència, tota persona acu__ada d'un fet delictiu és innocent fins que la seva culpabilitat hagi estat establerta en un pro__és públic, en el qual totes les garanties nece__àries per a la defensa hagin estat a__egurades.
5. Qui maltracti amb acarni__ament animals domèstics i els cau__i la mort o els provoqui le__ions físiques ha de ser castigat a la inhabilita__ió d'un a tres anys per a la profe__ió, ofi__i o comer__ que tingui rela__ió amb els animals.

12. Completeu aquest article del Reial decret legislatiu 1/2007, de 16 de novembre, amb les consonants adients.

1. Els empre__aris han de po__ar en coneixement previ del consumidor i u__uari, per mitjans apropiats, els riscos susceptibles de provenir d'una utilit__ació previ__ible dels béns i serveis, tenint en compte la naturale__a, les característiques, la durada i les persones a qui van destinats, d'acord amb el que es dispo__a a l'article 18 i normes reglamentàries que siguin aplicables.
2. Els productes químics i tots els articles que en la seva compo__ició portin substàn__ies cla__ificades com a perillo__es han d'anar enva__ats amb les garanties de __eguretat degudes i han de portar de forma vi__ible les indica__ions oportunes que adverteixin del risc de manipular-los.

13. Completeu el text següent amb les lletres que hi falten.

Hi arribo un diumenge, per carreteres rectilínies a__olellades que re__egueixen terres de secà. Cartells __ituats en punts estratègics indicant la direcció i el quilometratge que em resta són premonitoris de la importància del lloc on em dirigeixo. Verdú, coneguda prin__ipalment per la __eràmica negra, compta amb un mu__eu que farà les delí__ies dels més menuts i no tan menuts: el Mu__eu de Juguets i Autòmats. Impul__at pel col·leccionista verduní Manel Mayoral amb la idea de dinamit__ar el territori, el centre està con__iderat un dels més importants en la seva temàtica. L'equipament, únic a Europa, és una antiga ca__a pairal totalment reformada __ituada a la mateixa pla__a Major. Quatre plantes de somnis, fanta__ia i records.

Bernat Calbetó, *in.directe.cat*, 24 d'agost de 2011

G/J (TG/TJ), IG/TX, X/IX

Les grafies destacades d'aquests mots representen sons tan similars que a vegades fins i tot es confonen.

joc – xoc
 gec – xec – txec
 metge – metxa

Per saber com cal escriure aquests sons, agrupem les grafies segons el so que els correspon.

<i>g/j</i>	pagès, Joan
<i>tg/tj</i>	fetge, platja

<i>ig/tx</i>	boig, Txèquia
<i>x/ix</i>	xiular, coix

G/J i TG/TJ

	Exemples	Excepcions
Escrivim <i>j</i> al davant de <i>a, o, u</i> .	jardí, menjar jove, rajolí juvenil, ajuda	a) Els mots amb els grups <i>-jecc-</i> i <i>-ject-</i> : <i>objecció, objectar, projecció, trajectòria</i>
Escrivim <i>g</i> al davant de <i>e, i</i> .	gener, mengem girafa, màgic	b) Totes les formes del verb <i>jeure</i> : <i>jec, jeus, jeu, jèiem</i> c) Mots propis d'origen bíblic i derivats: <i>Jesús, Jesucrist, Jeremies, Jehovà, Jerusalem, jesuïta</i> d) Altres mots, com ara: <i>jerarca, jersei, majestat, jeroglífic</i>

Remarques

a) Cal tenir en compte l'alternança *j/g* en les paraules d'una mateixa família o quan conjuguem un verb. Aquesta alternança també afecta els grups *tj/tg*.

Alternança <i>j/g</i>	Alternança <i>tj/tg</i>
boja, boges, bojós, bogeria	platja, platgeta, platjola
penjo, penges, penja, pengem, pengeu, pengem	jutjo, jutges, jutja, jutgem, jutgeu, jutgen

b) Cal anar en compte a pronunciar correctament el so de la *j* o de la *g* de les paraules següents:

No s'han de pronunciar amb <i>i</i> .	majúscula, jaciment, projectil, juxtaposar, pagès, jutge, injecció, projecte, trajecte, gel (glaç)
No s'han de pronunciar amb <i>g</i> de <i>gat</i> .	venjar, venjança, distingir, extingir, burgès
No s'han de pronunciar amb el so de la <i>j</i> del castellà.	pijama, Júpiter, gelatina, jota, jungla, girafa, gel (de bany)

c) El verb *suggerir* i les paraules que en deriven s'escriuen amb *gg*: *suggerir, suggeriment, suggeridor...*

IG/TX

Les grafies *ig* i *tx* representen el mateix so quan són a final de mot.

bateig, boig
cartutx, despatx

En cas de dubte sobre l'ortografia d'aquests mots, els seus derivats ens indiquen amb quines lletres s'han d'escriure.

El grup <i>ig</i> alterna amb <i>g/j</i> o <i>tg/tj</i> en els derivats.	bateig → batejar boig → bogeria mig → mitjana lleig → lletgesa
El grup <i>tx</i> alterna amb <i>-tx-</i> en els derivats.	escabetx → escabetxada despatx → despatxar

Remarques

- a) No hi ha cap paraula que acabi en *-tg* o *-tj*.
b) Les paraules que acaben en *-ig* fan el plural afegint *-s* o bé *-os* al singular.

bateigs / batejos migs / mitjos
boigs / bojós lleigs / lletjos

En el plural acabat en *-os* escriurem *j* o *tj*, d'acord amb la pronúncia. Així mateix, també podem prendre com a referència una paraula derivada.

bateig / batejar / batejos
boig / bogeria / bojós
mig / mitjana / mitjos
lleig / lletgesa / lletjos

- c) Les paraules que acaben en *-tx* fan el plural afegint *-os* al singular, com ara *cartutxos* o *despatxos*.

X/IX

La lletra *x* representa diversos sons.

taxi, fix, explotar examen, exemple, hexàgon maduixa, xiclet, carxofa

Per escriure el so de maduixa, xiclet o carxofa tenim la grafia *x* i el dígraf *ix*.

Escrivim <i>x</i>	A començament de paraula i darrere de consonant	xal, xerès, xiroi, xofer, xumet orxata, panxeta, arxiu, tronxo, panxut
	Darrere de la vocal <i>i</i> i darrere del diftong decreixent <i>au</i>	guix, bixest, Flix disbauxa, xauxa, rauxa
Escrivim <i>ix</i>	Darrere de vocal	faixa, lleixa, boix (arbust), gruixut

Remarca

Les paraules següents s'escriuen i es pronuncien amb *s*, no amb *x*:

estranger, espolsar, estrany, estendre, esprémer, estricte

► EXERCICIS

1. Classifiqueu les paraules següents segons el so que representen les grafies subratllades.

baixar, coixí, ratxa, enveja, juny, platja, mitjó, viatge, estiuieg, totxana, passejar, àgil, xifra, raig, xarop, llangardaix, bogeria, assetjament, lletja, estoig

sonen com xoc	sonen com joc	sonen com metxa	sonen com metge

2. Completeu amb *j* o *g* les paraules següents.

in__ecció	__irafa	tra__ecte	tar__eta	__espa
ma__estàtic	__ueu	ob__ecció	presti__i	__esuïta
__ibrell	llet__es	vi__ilant	__eroglífic	a__ermanar

3. Completeu aquest embarbussament amb *j/g/tj/tg* i llegiu-lo en veu alta.

Setze ju__es d'un ju__at men__en fe__e d'un pen__at; si el pen__at es despen__és es men__aria els setze fe__es dels setze ju__es que l'han ju__at.

4. Escriviu un verb derivat de cadascun dels mots següents i completeu-los amb *tx* o *ig* (o *g*).

_____:	desi__	_____:	rebu__	_____:	feste__
_____:	empa__	_____:	passé__	_____:	xiuxiue__
_____:	assa__	_____:	tirote__	_____:	sorte__
_____:	bloque__	_____:	saque__	_____:	esqui__
_____:	capri__	_____:	sonde__	_____:	trepí__

5. Escriviu el plural de les frases següents.

1. El boig que conduïa pel bosc tenia un cartutx de dinamita a punt per fer explotar.
2. El meu desig és tenir a casa un despatx molt espaiós.
3. Aquell home provoca mareig de tan lleig com és.

6. Completeu amb ix o bé x les paraules següents.

__àfec	e__emple	pe__era	xar__a	fe__
e__èrcit	rau__a	fe__uc	que__alada	se__e
e__erit	madu__ot	co__	__imple	se__anta
e__amen	cala__era	__arranca	garbu__	__andall

7. Completeu les sèries següents.

citar	cito	cita	citi	cités
jutjar				
repartir				
annexar				
dirigir				
falsejar				
rebaixar				

8. Completeu les frases següents amb j/g/tj/tg/ig/tx/ix/x.

1. El bo__í va arribar a mi__anit amb un __est d'intranquil·litat dibu__at a la cara.
2. Els __eranis de ma __ermana serviran per homena__ar la nostra mare.
3. Els diumen__es del mes de ma__ m'agrada __eure fins a l'hora de l'esbar__o.
4. A la botiga del __amfrà de casa venen unes corre__es i unes mi__es que fan prou go__.
5. Si jo fu__o i ell també fu__, segur que tu també acabaràs fu__int.
6. Cal tenir cora__e per allo__ar a l'hosta__eria del convent un salva__e com aquell.

9. Completeu aquest text amb j/g/tj/tg/ig/tx/ix/x.

El conductor del co__e blau, responsable principal del __oc d'ahir a mi__a tarda, és de nacionalitat __eca, concretament de Praga, encara que té veïna__e civil a Catalunya. Es tracta d'un home molt e__ut vestit amb un __erseï de color ro__ i que, __ust quan els Mossos d'Esquadra van arribar per oferir el seu a__ut, estava a__agut a terra a causa d'un mare__, encara que no van haver d'avisar cap me__e. L'automòbil del ciutadà estran__er presentava la part davantera totalment a__afada.

Els a__ents van despa__ar ràpidament els tràmits perquè les parts van se__ellar un acord amb una enca__ada.

M/N

Les grafies *m* i *n* no presenten cap dificultat quan van al davant de vocal. Ara bé, quan van al davant d'algunes consonants poden ocasionar problemes.

T'ho pots emprovar si no ho vols canviar?
Aquest invent és immillorable.

Normes que resolen casos en què *m* i *n* sonen igual:

		Exemples	Excepcions
Escrivim <i>m</i>	Davant <i>b, p, m, f</i>	<i>embellir, tombar comprovar, imprès immòbil, emmagatzemar triumfar, samfaina</i>	<i>enmig, tanmateix</i> Escrivim <i>n</i> davant de la <i>f</i> en els mots formats amb els prefixos <i>con-</i> , <i>en-</i> , <i>in-</i> : <i>confit, enfonsar, informe</i>
Escrivim <i>n</i>	Davant <i>v</i>	<i>conveni, enverinar</i>	<i>circumval·lació, tramvia, triumvir</i>

Remarques

a) Cal escriure *im-*, i no pas *in-*, en fer el contrari d'una paraula que comença per *b-*, *m-* o *p-*: *imbevable, immoral, imperfecte*.

Així mateix, cal escriure *em-*, i no pas *en-*, en fer un verb derivat d'una paraula que comença per *b-*, *m-* o *p-*: *embarcar, emmarcar, empedrar*.

b) Les paraules *comte*, *compte* i *conte*:

comte	El títol de <i>comte</i> està per damunt del de <i>vescomte</i> i per sota del de <i>marquès</i> .
compte	He perdut el <i>compte</i> de les trucades que he fet aquest vespre. Vés amb <i>compte</i> de no caure! El magistrat ha disposat que se li cancel·li el <i>compte</i> corrent. Porti'm el <i>compte</i> , si us plau.
conte	Tenim el costum d'explicar-li un <i>conte</i> abans d'anar a dormir.

c) El dígraf *ny* representa el fonema que en basc i en castellà s'escriu amb *ñ*; en francès i en italià, amb *gn*; i en portuguès i en occità, amb *nh*. L'escriptura del dígraf *ny* no presenta cap complicació, però quan el trobem a final de mot pot dificultar-ne la pronúncia.

puny, lluny, esborrany, any, parany

Cal recordar que, en separar les síl·labes d'un mot, no es poden separar les dues lletres que el formen.

ca-nya, mun-ta-nya, pi-nya, as-se-nya-lar

d) Escrivim amb *m* paraules com ara:

impremta, empremta, premsa, somriure

e) Dupliquen la consonant les paraules següents:

mm: *gamma, Gemma*

nn: *Anna, annex, connectar, innocent, Susanna*

f) Cal escriure *mp* en algunes paraules encara que la *p* sigui muda.

atemptat, camp, compte, exempt, prompte, redemptor, símptoma, temps, temptar

► EXERCICIS

1. Completeu les paraules següents amb *m* o *n* i classifiqueu-les.

mi__var, co__vivència, a__fibi, co__mutar, co__binació, a__pliar, circu__ferència,
pri__mirat, rebo__bori, e__và, co__plidor, e__bús, co__moció, aca__pada, parani__f

<i>mb</i>	<i>mp</i>	<i>mm</i>	<i>mf</i>	<i>nv</i>

2. Completeu les paraules següents amb *m* o *n*.

i__fermera	co__fusió	i__munitzar	a__baixada	i__pressionant
e__mig	e__mudir	a__fitrió	co__vidar	co__fessar
co__ferència	e__filar	e__farfegar	e__balar	a__fiteatre
e__veja	fla__	o__bra	i__putar	e__feinat

3. Completeu els mots següents amb *im* o *in*.

__batut	__prudent	__fal·lible	__mortal	__mutable
__feliç	__perfecte	__pacient	__potència	__tolerància
__madur	__fidel	__voluntari	__finit	__material

4. Completeu aquests verbs derivats amb *em* o *en*.

petit → __petitir	dolç → __dolcir	fang → __fangar
barca → __barcar	boig → __bogir	gran → __grandir
fosc → __fosquir	marc → __marcar	fons → __fonsar
malalt → __malaltir	car → __carir	mordassa → __mordassar

5. Completeu les frases següents amb *compte*, *conte* o *comte*.

1. Cal anar molt amb _____ de no bloquejar el _____ corrent de la part actora.
2. El seu besavi era el _____ del castell.
3. La protagonista del _____ de fades vivia amb un _____.
4. Tingueu en _____ que el processat no va pagar el _____ de l'hotel on s'allotjava.

6. Empleneu els buits de les frases següents amb la paraula corresponent.

pinyol, estany, codonyat, parany, espardenya, esmunyir, banyes, empenyorar, escopinyes, constrenyiment, carmanyola

1. Quin decret regula la recaptació per via de _____ d'aquestes sancions?
2. La truita es va _____ per no caure en un _____.
3. Per pagar els deutes va _____ l'anell de l'àvia i unes _____ de cérvol de l'avi.
4. Sempre s'emporta el dinar en una _____. Avui du amanida amb _____ i olives sense _____ i, per postres, formatge amb _____.
5. Li falta una _____ i ara s'ha de remullar mig descalç en aquest _____.

7. Completeu les frases següents amb *m/n/ny/mm/nn/mp*.

1. Em vaig quedar i_____òbil quan vaig trobar-me el ca_____pió de boxa al tra_____via.
2. El fiscal va quedar fet un _____ap quan va saber que eres i_____ocent en aquell assu_____te.
3. Els co_____fits i els carqui_____olis de la pastisseria del xa_____frà són i_____ensos, massa grans per al meu gust.
4. És un mal sí_____toma que hagi perdut la co_____fiança en aquestes circu_____stàncies.
5. L'atleta va encaixar el trio_____f del rival amb un so_____riure vergo_____ós.
6. Per co_____emorar l'aniversari de l'entitat, l'orquestra si_____fònica va interpretar l'himne amb tot l'è_____fasi que permetia el moment.
7. Quan explico co_____tes en públic, se m'i_____fla la pa_____xa perquè sóc un ma_____oc de nervis.
8. Estic co_____ogut pel refra_____ que acaba de dir l'A_____a.
9. Els bo_____bers van arribar de manera i_____ediata a l'ate_____tat contra la impre_____ta.
10. El co_____te va aportar diners del seu co_____te corrent per fer realitat el seu so_____ni e_____presarial.

R/RR

La lletra *r* pot representar dos sons diferents, el simple i el múltiple.

corall, gerent, comissaria
 revenda, enraono, conreu

A l'hora d'escriure'ls només la erra múltiple ofereix una certa dificultat, ja que es pot escriure de dues maneres: amb *r* o *rr*.

Escrivim <i>r</i>	A començament de mot	ratificació, riquesa, rossinyol
	Darrere de consonant	folre, somrient, Manresa
Escrivim <i>rr</i>	Entre vocals	esborrany, incórrer, arrest

Remarques

a) No escrivim *rr* en paraules derivades i compostes com ara autoretrat, multiracial, contrarestar, antireligiós o eradicar.

b) En la majoria dels mots la erra final no sona, llevat de casos com ara amor, cor, mar, far... Aquest fet comporta sovint problemes ortogràfics.

S'escriuen amb *r* final:

	Exemples	Excepcions
Els infinitius dels verbs	lliurar, córrer, fugir	Els infinitius dels verbs de la 2a conjugació que acaben en <i>-re</i> : moure, caure, viure
Els primitius de mots derivats en què apareix una <i>r</i>	carrer → carreró clar → clarejar por → poruc flor → florir	
Els mots acabats amb aquests sufixos de derivació	<i>-ar</i> : alzinar, bestiar, colomar <i>-er</i> : ametller, clauer, fuster <i>-or</i> : blavor, escalfor, maror escalfador, parador, pescador cantor, pintor, corrector impressor, marmessor, professor	

► EXERCICIS

1. Digueu si el so de les *r* en cursiva és simple, múltiple o mut.

aclarir:	parla:	querella:
burilla:	contrarestar:	xivarri:
suprarenal:	sabater:	flors:

2. Escriviu la forma d'infinitiu dels verbs següents.

dúieu:	depenç:	resolc:
venen:	bato:	estrenyem:
presumia:	caic:	perceps:
concloem:	recorria:	apreniem:

3. Escriviu, amb accent o *r* final, si cal, el mot primitiu del qual deriva cada paraula.

Ex.: estrangeria: estranger

poruc:	finor:	comissionista:
primeria:	coixinera:	maduresa:
empitjorar:	comunitat:	balconada:
funcionari:	frenar:	cigronet:

4. Formeu un substantiu acabat en *-r* a partir de cadascun d'aquests mots.

Ex.: fosc: foscó

buit:	gris:	venda:
negre:	forn:	pastís:
sabata:	avió:	fang:
cendra:	cirera:	carn:

5. Als espais buits dels mots de les frases següents, escriviu-hi *r* o bé accentueu la vocal corresponent, segons el que calgui.

1. No se__ si ahi__ passa__ el camio__ de l'Agusti__ en fer-se cla__.
2. Els cànti__s estrange__s es trenquen de seguida.
3. El perruque__ del meu carre__ m'ha regalat un ram de flo__s.
4. El botigue__ llença__ el colla__ del gos.
5. Va posa__ com a condicio__ ana__ al vago__ dels no-fumado__s.
6. És prou madu__ per sabe__ si li farà mal tant de cafe__.
7. El clixe__ de solte__ madu__ no t'acaba__ d'encaixa__.
8. Potse__ al mes de gene__ no sera__ tan ple__ com a la tardo__.
9. El venedo__ es deixa__ l'encenedo__ damunt del llum de buta__.
10. Atencio__ al llogue__! De comissio__, ni parlar-ne.

L/L·L/LL

En català hi ha força mots que porten *ela* geminada, és a dir, que tenen repetit el so de la *ela*. La pronúncia, però, no marca clarament aquest so, la qual cosa provoca problemes ortogràfics. A més, el fet que una paraula dugui *ela* geminada no està lligat a cap regla específica, sinó que depèn de la seva etimologia, és a dir, de la paraula de la qual prové.

S'escriuen amb *ela* geminada, entre d'altres, els mots següents i els seus derivats:

a) Els mots començats per:

<i>al·l-</i>	<i>al·legar, al·leluia, al·lèrgia, al·licient, al·lucinar</i>
<i>col·l-</i>	<i>col·laborar, col·locar, col·lapse, col·lectiu, col·lega, col·legi, col·lisió, col·locar, col·loqui</i>
<i>il·l-</i>	<i>il·legal, il·legible, il·lès, il·lícit, il·limitat, il·lògic, il·luminar, il·lusió, il·lustrar</i>
<i>mil·l-</i>	<i>mil·lenari, mil·lenni, mil·lèsim, mil·ligram, mil·límetre</i>

b) Els mots acabats per:

<i>-el·la</i>	<i>aquarel·la, cel·la, franel·la, mortadel·la, novel·la, ombrel·la, parcel·la, passarel·la</i>
<i>-el·lar</i>	<i>apel·lar, cancel·lar, interpel·lar</i>
<i>-il·la</i>	<i>axil·la, goril·la, pupil·la, til·la, tranquil·la</i>
<i>-il·lar</i>	<i>capil·lar, destil·lar, oscil·lar, vacil·lar</i>

c) Aquests mots:

bèl·lic	excel·lent	intel·ligent	pàl·lid	putxinel·li
Brussel·les	expel·lir	medul·la	paral·lel	rebel·lió
cal·ligrafia	idil·li	metàl·lic	pel·lícula	satèl·lit
cèl·lula	instal·lar	nul·la	pol·len	síl·laba
constel·lació	intel·lectual	pal·liar	pol·luir	sol·licitar

Remarques

a) Aquestes paraules no duen *ela* geminada:

celebrar, alegria, elaborar, lila, miler, milió, revelar, selecció, solució, eliminar

b) Cal pronunciar i escriure bé les paraules següents:

traslladar, motxilla, rellotge, lingüístic, lleganya, lògic, porcellana

► EXERCICIS

1. Escriviu la paraula contrària dels adjectius següents.

legal:

lícit:

lògic:

limitat:

legítim:

les:

2. Completeu aquests infinitius amb *l* o *l·l* i escriviu-ne un substantiu derivat.

ape__ar:

ce__ebrar:

e__aborar:

co__ocar:

cance__ar:

anu__ar:

a__ucinar:

e__iminar:

osci__ar:

co__idir:

insta__ar:

po__uir:

3. Elimineu d'aquesta graella els mots que estan mal escrits.

satèl·lit	gorila	clientela	colega	mil·lèsim
til·la	tranquil·litat	pàl·lid	cercavila	milió
idili	apilar	rebelió	metàl·lic	del·legat
síl·laba	passarel·la	al·lèrgia	miler	ilusió

4. Completeu les paraules següents amb *l*, *l·l* o *ll* i torneu-les a escriure a la columna corresponent.

nove__a, sentine__a, motxi__a, exce__ent, pe__ícula, tras__adar, nu__itat, __eganya, parce__a, cèdu__a, a__egria, so__ució, __enya, ce__ebrar, se__ecció, so__itud, porce__ana, inte__igència

<i>l</i>	<i>l·l</i>	<i>ll</i>

5. Completeu els buits dels fets d'aquesta sentència amb *l*, *l·l* o *ll*.

Primer. El 27 de febrer de 2006 el de__egat del Govern de la Genera__itat a Barcelona va imposar a Carmen Costa Giménez una sanció que consistia en una multa de 300,50 euros perquè, com a titu__ar del vehicle, no va identificar el conductor responsable de la infracció en el termini establert, malgrat que van requerir-li que ho fes.

Segon. El 8 de maig de 2006 el Servei Cata__à de Trànsit va dictar una reso__ució en què va desestimar el recurs d'alçada que la part actora hi havia formu__at.

Tercer. La part actora hi ha interposat un recurs contenciós administratiu perquè s'anu__i la reso__ució i perquè es deixi sense efecte la sanció, ja que a__ega que durant la tramitació de l'expedient sancionador se li ha causat indefensió, atès que no es va intentar fer la notificació personal per mitjà de la di__igència oportuna.

Departament de Justícia, *Curs de llenguatge jurídic* (2a edició)

H

La lletra *hac*, que es conserva per raons etimològiques, no representa avui cap so, llevat d'alguns casos d'onomatopeia, és a dir, d'imitació de sons (*ha, ha, ha!, ehem!...*), o de paraules manllevades d'altres llengües que no han estat catalanitzades (*hippy, hall...*). Per tant, convé recordar les paraules que porten *hac* i també fixar-se en les discrepàncies que hi ha respecte a altres llengües.

Escrivim amb *hac*:

ham	hemorràgia	heterosexual	hissar	homogeni
harmonia	herba	higiene	hivern	hoquei
hemisferi	hereu	hipòtesi	homicida	humitat

També escrivim amb *hac*, en aquest cas intercalada, les paraules següents:

adherir	ahora	cohibir	inherent	subhasta
ahir	cohesió	exaurir	inhibició	tothom

En canvi, s'escriuen sense *hac* paraules com ara:

Boí	Ester	Maó	Munic	ostatge
cacauet	exuberant	Montblanc	orfe	truà
coet	Judit	Montjuïc	orxata	Vic

Remarca

Segons la posició de la *h*, o si el mot en porta o no, convé distingir bé entre:

ha (verb haver): Ja ha acabat.
ah (interjecció): Ah! Ja m'ho pensava.
a (preposició): Aniré a fer un volt.

ho (pronomen feble): Falta redactar-ho.
oh (interjecció): Oh! Quina sorpresa!
o (conjunció): Per escrit o de paraula?

hem (verb haver): Hem viatjat a l'Àfrica.
em (pronomen feble): Em dic Manel.

hi (pronomen feble): Hi aniré demà, al Jutjat.
i (conjunció): Treballa a Vic i Olot.

s'hi (combinació pronominal): S'hi fan molts judicis, en aquesta sala!
si (conjunció): Si plou, no us mogueu d'aquí.
sí (adverbi): Diu que sí a totes les propostes.

eh (interjecció): Eh! Escolta'm!
he (verb haver): Els he comunicat la notícia.

► EXERCICIS

1. Completeu amb *h* aquestes paraules, si cal.

__ostatge	ad__erir	a__ir	sub__asta	Est__er
co__et	__armonia	ales__ores	Montblanc__	caca__uet
__ivern	al__ora	__eterosexual	__orfe	in__ibir
__orxata	__issar	__imne	__idrofòbia	fil__armònica

2. Completeu les frases següents.

<i>s'hi</i> <i>si</i> <i>sí</i>	Digues al Blai que _____ que anirem a veure'l, però només _____ no _____ oposa ningú. A més, _____ la seva mare _____ avé, potser es pot afegir a la visita la Quima, _____ té temps i diu que _____, és clar.
---------------------------------------	--

<i>ho</i> <i>o</i>	Digues! El testimoni _____ va declarar durant el judici _____ en la vista prèvia? No _____ saps _____ bé no ens _____ vols dir?
-----------------------	---

<i>hem</i> <i>em</i>	_____ penso que per assolir un bon resultat _____ de canviar d'estratègia, però no _____ veig amb cor de fer res més que el que _____ pactat.
-------------------------	---

<i>ha</i> <i>a</i>	El judici _____ començat _____ l'hora assenyalada, per la qual cosa la magistrada _____ previst que acabi cap _____ la una del migdia.
-----------------------	--

<i>hi</i> <i>i</i>	S'ha decidit que al centre _____ a les instal·lacions annexes els alumnes majors d'edat _____ entrin sense necessitar cap permís. No obstant això, encara _____ ha la norma per la qual la directora ha d'autoritzar les entrades _____ les sortides del centre _____ ha de vetllar pel compliment de l'horari.
-----------------------	---

► EXERCICIS

1. Separeu les paraules següents en síl·labes i assenyaieu-ne la síl·laba tònica.

bressol:	grua:
gripau:	platja:
feia:	pingüins:
missioner:	aixella:
guardiola:	ioga:
rossinyol:	inquietud:
equivocació:	il·luminació:
immensitat:	lloança:

2. Completeu els espais buits d'aquest text amb *a/e* segons correspongui.

El pastís li va quedar molt tou i saborós, així que tots els funcionaris que treballav__n a l'oficina van anar tr__ient les cos__s de sobre de les taul__s per menjar-se'l més còmod__ment. La respl__ndor que els arribava provinent de la sala enorm__ que hi havia al costat permeti__ que mantinguessin el llum apagat, però ni tan sols la p__sada Cat__rina va protestar per això: aquell no era moment de mal__nconies ni __nyorances, sinó que calia oblidar totes les diferènci__s que durant massa temps els havien dividit. Quan va aparèixer la jov__ __mbaixadora, acabada de nomenar, tothom va aplaudir sense cap mena de r__ncor. De sobt__, però, una ràf__ga de trets ho va interrompr__ tot.

3. Completeu els espais buits d'aquest text amb *o/u* segons correspongui.

Durant la meua plàcida j__ventut vaig viure a la casa que els pares tenien a la m__ntanya. Hi havia alguns conre__s de tar__ngers i p__meres i aquelles taronges i pomes tan bones compensaven alguna inc__moditat com era l'habitual retard del corre__ i la manca d'autobus__s de línia. La meua mare feia de m__dista a Viladrau i mon pare treballava als bosc__s de la zona, fent de carb__ner. No v__líem ni sentir a parlar d'un hip__tètic trasllat al poble, malgrat que sovint ens visitava l'alcalde, un home de ve__greu i __lles gr__ixudes, amb l'oferta de treballar als despatx__s municipals, una canç__neta que ja ens res__ltava familiar i que reb__tjàvem com p__diem.

4. Ompliu els buits amb *a/e/o/u* segons calgui.

Aquest és un altr__ avantatg__ que podem atribuir a les màquin__s: no ten__n escrúp__ls, __nyorança ni r__ncor, ni han de s__portar altr__s sentiments tan humans com aquests. Per contra, és cert que poden patir av__ries, poden tenir vir__s o es poden perdre pels llargs ri__s i les immens__s m__ntanyes d'informació que actualment s__rgeixen de tot arre__. Fins on podran arribar aquests ginys? Represent__n aquella m__ravella respl__ndent, aquell nou capít__l de la història que ens van vendr__ o encara no ens apartem gair__ de la tradició escrita que van mantenir els monj__s als mon__stirs fa mil anys o la que van difondr__ oralment els j__glars? El futur més imminent potser no es presenta tan negr__ ni av__rrit com pensàv__m.

5. Escriviu aquestes paraules a la columna corresponent.

greu, lleig, txec, fems, llest, text, tres, rec, test, greix, xec, fet, ser, preu, cec

e oberta	e tancada

6. Escriviu aquestes paraules a la columna corresponent.

tros, Pol, lloc, porc, tronc, poc, llot, boig, pot, bo, boix, cop, fort, or, poll, gros

o oberta	o tancada

7. Accentueu les paraules que calgui del text següent.

Els patrons de bellesa son ben volatils. Anys enrere, els cossos turgents plens de corbes es preferien a les figures pal·lides i languides tan de moda avui dia. La insatisfaccio amb el propi cos en plena adolescencia es una bomba de rellogeria i un element clau per entendre l'augment dels trastorns en el comportament alimentari. A la voluntat de perdre grans quantitats de pes amb dietes estrictes s'afegeix l'obsessio per l'exercici, l'autoestima baixa, un caracter perfeccionista, inseguretat i aïllament social i familiar i especialment la incapacitat d'acceptar la malaltia. Recentment s'ha presentat una proposicio no de llei sobre l'elaboracio d'un pla global per prevenir i evitar l'anorexia i la bulimia, que preten restringir la venda de laxants i diüretics a menors a les farmacies i homogeneïtzar les talles de la roba, entre d'altres.

El Temps, 20 de juny de 2006 (text adaptat)

8. Completeu aquest text amb els accents que hi falten.

Abraham va insistir que era ell qui havia convidat i qui havia de pagar els plats trencats, pero Quim es posa greu i hieratic amb l'argument que potser no es tornarien a veure mai mes i que ell era avui el seu hoste i el volia rebre i fer els honors que l'hospitalitat mediterrania exigeix. Paga el compte i sortiren al port. Era ja mes de la una i encara hi havia una gran animacio. La vida nocturna feia les delicies de *Martin*. Decidiren caminar seguint la vora de la mar fins a Colom. *Martin* els explica la seva vida rutinaria de burocrata a Zuric amb un cert detall, el cansament que arriba a produir-li, el fastic vital que tot plegat li feia avinent el tenia anorreat.

Joaquim Pijoan, *Sayonara Barcelona*

9. Poseu els accents que falten en el text següent.

En Jordi esta ben convençut que només vosaltres fareu tirar endavant les empreses en un món globalitzat i sotmes continuament a turbulències financeres, laborals, personals en el si d'un oceà de "competitivitat" molt gran. També manifesta un cert grau de pessimisme quan pensa i, ho diu amb sordina, que construir per durar es cada cop més una idea romàntica i que, malgrat el voluntarisme que hi posem, les empreses i les organitzacions, dels tipus que siguin, cada vegada tindran una vida més efímera i que els moments més dolços seran fugissers també per als líders, els artistes, els veïns, les parelles i que continuament haurem de reconfigurar i reinventar des dels llocs de treball fins a la nostra vida col·lectiva, passant per les qüestions de la pròpia "sostenibilitat" de les persones.

Sebastià Serrano, *La festa dels sentits* (text adaptat)

10. Poseu els accents i les dièresis que calguin en el text següent.

Deixar de menjar carn, per què no? Poques persones vegetarianes tenen els problemes de colesterol i d'obesitat que causen tantes morts prematures als països occidentals. Però, abans de fer-se vegetariana, cal saber que la carn és una de les principals fonts de proteïnes a la nostra dieta i que les proteïnes són els maons amb que està construït el cos humà. Els ossos, els músculs, els ulls, la pell, tots els nostres òrgans estan fets amb proteïnes. I, com que el cos humà està sempre en obres, perquè cada dia moren milions de cèl·lules que han de ser substituïdes, cada dia necessitem noves proteïnes per regenerar-nos.

Valentí Fuster, *La ciència de la salut*

11. Poseu els accents i les dièresis que falten en el text següent.

Només en Salvador *Sense Germana*, tan donat a inventar històries, podia ser qui, assenyalant-me'l, em fes veure la contradicció estranya i misteriosa entre aquell carrer tan petit i insignificant, tan brut i fosc, sense sortida, i la importància i grandiositat del nom que portava. Allò no era normal, em deïa, havia de respondre a un enigma que, tard o d'hora, acabariem per descobrir. El cap del món podia ser la fi del món. I m'introduïa en tenebroses històries d'espies, de negocis il·legals, de perdularis i assassins (o de perdularis assassins) que tenien l'origen i el final en el fabulós carrer del Cap del Món.

Lluís-Anton Baulenas, *Per un sac d'ossos* (text adaptat)

12. Poseu els accents i les dièresis que falten en el text següent.

Nizzi era una dona de pell molt blanca, de cabells negres i ulls tirant a morats. Portava un vestit de vellut carmesí amb un escot magnífic, damunt el qual, penjat d'una cadena d'or, lluïa un topazi extraordinari. Era una coqueta espontània com una gata, que posseïa la provocació de la model professional i la distinció d'una prostituta magníficament educada que dispensava el seu ofici amb superbia i una fermesa suau. Era intel·ligent, riallera, sabia parlar dolçament, muntava a la perfecció i conduïa ella mateixa l'automòbil, bevia whisky i fumava tabac oriental.

Nèstor Luján, *A Mayerlin, una nit...* (text adaptat)

13. Poseu accent o dièresi a les paraules que calgui dels textos següents.

Te el coratge de qui ha estat abandonat a la deriva i al panic cosmic del mar salat, la set i la mort, i, tot i això, es lliura a la providència. Així que ho pensa, enveja aquesta confiança absoluta que empeny a sobreviure. És un impuls diferent del desig d'abandonar una terra desposseïda que no ofereix cap possibilitat de progrés, que fa emigrar fugint del caos, les dictadures, la guerra, les sequeles colonials, les injustícies socials, la pobresa. En el viatge de l'Aisha i la Fatima hi ha una recerca d'obertura que s'assembla al miratge dels joves que contempen la promesa perversa del mar: països que es declaren germans, anuncien una vida ideal i ofereixen la matèria densa de les onades. La migració, la recerca dels orígens, l'exili forçós se succeeixen en la memòria dels naufragats que recorren tots els mars del món.

Núria Esponellà, *La travessia*

14. Poseu els accents i les dièresis adients en els textos següents.

Els plens són l'espectacle més gran de la Patum; el seu moment culminant; l'apoteosi de la festa. Els plens, que antigament havien format un sol quadre amb les maces i que deuen el seu nom al fet que van plens de foc, estan documentats des del 1628. Quan s'apaguen els llums, comença la música i la plaça esdevé un infern que s'omple de foc amb mil fuets cremant alhora. Els plens evolucionaven únicament al so del tabal fins a final del segle XIX, quan en Quim Serra va compondre la música genial i enardidora amb que salten actualment.

L'any 1756 l'Ajuntament de Berga va decidir incorporar una aliga a les solemnitats del Corpus Christi, que fou construïda pel fuster Ramon Roca i que és la mateixa que figura actualment a la Patum. El seu ball és el de major valor coreogràfic de tota la representació, i la seva música la més distingida i monumental. Aquesta extraordinària partitura presenta moltes semblances amb una dansa típica del Renaixement, que podria tenir el seu origen al segle XVI, tot i que la seva línia melòdica sembla que deriva d'un himne gregorià.

www.museu.lapatum.cat (text adaptat)

15. Poseu els accents i les dièresis que falten en el text següent.

Els que aspirin a realitzar les proves selectives per a l'ingrés al notariat han de complir, en la data en que acabi el termini de presentació de les instàncies, les condicions següents:

1. Ser espanyol o tenir la nacionalitat de qualsevol país membre de la Unió Europea.
2. Ser major d'edat.
3. No estar compres en cap dels casos que incapaciten o impossibiliten per exercir el càrrec de notari.
4. Ser doctor o llicenciat en dret o haver conclòs els estudis d'aquesta llicenciatura.

Si el títol procedís d'un estat membre de la Unió Europea, s'ha de presentar el certificat acreditatiu del reconeixement o l'homologació del títol equivalent, de conformitat amb la Directiva 89/48, de 21 de desembre de 1988, el Reial decret 1665/1991, de 24 d'octubre, i altres normes de transposició i desplegament.

Article 10 de la Llei del notariat (fragment)

16. Completeu el text següent amb les lletres adients.

Després de les sardanes hi va ha__er jocs infantils i la seva germana i la meva van pro__ar d'af__itar glob__s i se'ls van re__entar de seguida. Van fer carreres de sacs i var__n tr__ncar l'olla i sembla__a que s'ho passa__en molt bé; els vam mirar una est__neta i després v__m agafar les bicicletes i v__m anar a l'estació a veur__ passar trens. Està__em contents. A la nit hi ha__ia ball, em va dir que ballàriem junts i el cor se'm va eix__mplar. El ball comença sempr__ tardíssim, quan els músics ja han s__pat i ress__pat i em recordo que esta__a tot neguitós perquè l'hora no aca__a__a d'arri__ar mai.

Maria Mercè Roca, *Com un miratge* (text adaptat)

17. Ompliu, si cal, els buits amb les grafies corresponents.

De__ia ca__tar que el que deia no em feia ni fre__ ni calor perquè va continuar garlan__ amb aquell seu aire fanfàrria. A__ans que es p__sés a la boca la paraula sida, abaixan__ la veu, estona feia que jo ha__ia end__vinat la causa de l'ava__uació del Joel de qui parla__a. Sentia fàsti__ que mercad__gés amb les notícies i potser també se'm desperta__a la por, el cas és que li vaig e__zibar als morros un rene__ verinós amb la intenció de deixar-lo mu__. Potser vaig confegir una ganyota, però no ho cre__ pas.

Maria Barbal, *Escrivia cartes al cel*

18. Ompliu els buits amb les grafies corresponents.

T'escriu una amiga, arquitect__ i mare de tres fills. Es queixa que les dones amb profe__ions __ualificades només tenen dues opcions: o renunciïn a la maternita__, o tenen fills però ho di__imulen. No estaria __en vist que plegue__in a l'hora en punt per anar a rec__llir els nens a l'escola, ni que s'escape__in de la feina __uan se'ls po__a un nen malalt, ni que fe__in cara de pomes agres __uan les convo__en a una reunió a les vuit del ve__pre.

La tercera opció pa__a per conformar-se, ni que si__i de forma provi__ional, amb una feina de menys __ualificació. En aquest cas ja es pot entendre que hagi de portar el fill al pediatr__, que t'acullis al dret de reducció de jornada i que expo__is fotos dels nens al lloc on tr__balles.

Eva Piquer, *La feina o la vida*

19. Ompliu els buits amb les grafies corresponents.

La nosa d'una verita__ terrible li peta al cer__ell de manera fulminant: la Martina ha canviat el número del seu telèfon mò__il. Can__ada de la persecu__ió insistent, ho recone__, a què l'ha sotme__a darrer__ment, primer ba__ant a Barcelona i escom__tent-la a l'entrada o a la s__rtida del pis, vorera amunt o vorera a__all del seu carrer, a la piscina que freqüenta els esti__s o a casa de la Dèlia, on s'ha__ia refu__iat expre__ament perquè no la tro__és a casa seva, i després, d'una setmana ençà, trucant-li i enviant-li corre__s matí, tard__ i vespr__, com un veritable corcó, de Can Montalà estant amb el pre__, sempre el mateix pre__, de tornar-ho a pro__ar i esperar a veure què pa__a.

Antoni Pladevall, *La papallona negra*

20. Ompliu els buits amb les grafies corresponents.

En David ja no tenia cap dubt___. Quan la Ge__a vingués a sopar a casa seva li prepararia aquell plat fet amb àne__ i b__tifarra amb __eba que havia après a cuinar quan encara era un __icot jove i i__madur que vivia sense maldecaps. Era feli__ i se li notava a la cara, a la mirada, a tots els por__s de la pell. La perspectiva del sopar i__minent va s__posar-li tota una in__ecció de moral, quan ja estava a punt d'e__bogir.

Pa__aven quin__e minuts justos de l'hora establerta quan va arri__ar. Estava g__lada i sorprenentment va dir-li que volia cerve__a, que tenia molta se__. Tot seguit, es va po__ar un d__vantall i es va esmu__ir cap a la cuina. Va demanar-li a quin cala__ tenia els ganivets; de sobte, el so agu__ d'un mò__il va crear un moment de co__fusió.

21. Ompliu els buits del text següent amb les grafies que hi falten.

Aquell vespr__ en Pere no va tenir gens de sor__: va estar-se ma__a estona esperant que piqués algun pe__ i tot va resultar debades, ja que va aca__ar cansat i __op per la rosada, i amb el cov__ buit. Feia fred i a__ans de tornar cap a casa va pensar que li aniria bé prendre una bona ta__a de xocolata desfeta.

Amb aquesta intenció va pa__ar a veure el seu bon amic Quimet, el f__rner, que encara de__ia estar treballant. El coneixia de l'escola, de feia un munt d'anys, quan junts van s__portar aquell mestr__ que pretenia que recorde__in llistes interminables de reis i __mortals amb noms estra__bòtics. Ara eren dos homes fets i drets que mantenien una amista__ molt estreta i que encara compartien for__a estones quan la feina els ho permetia. Va tr__car a la porta lateral de la botiga i de seguida va aparèixer el seu amic, que el va convidar a entrar. La seva dona havia s__rtit i tots dos sols podrien x__rrar amb tranqui__itat d'allò que els vingués de gust: una d'aquelles llargues i ma__estuoses converses sobre els temes importants de la vida.

22. Poseu els accents i les dièresis que falten en el text següent.

Catalunya es terra d'arros per excel·lencia i, sens dubte, el primer lloc del ranking productiu l'ocupa el delta de l'Ebre, sobretot per quantitat de produccio i per extensio paisatgistica. Son 12.000 hectarees de superficie conreada amb 40.000 tones d'aquest cereal produides anualment, que modela una zona unica i que ens acosta a la veina albufera de Valencia. Un terreny increiblement pla en un pais muntanyos mes aigua abundant son sinonim de lloc adequat per a aquest conreu.

Aquest fet no pot desmereixer una altra zona arrossera mes petita al cor de l'Emporda, amb una produccio de nomes 900 tones anuals brutes, pero amb una tradicio arrossera de major antiguitat, ja que es remunta al segle xv. No es perque si que Pals, en llati, vol dir "terreny pantanos", la qual cosa ja ens indica una zona arrossera en potencia des de temps reculats.

Morfosintaxi

L'ORACIÓ I LES CATEGORIES GRAMATICALS

Les categories gramaticals

Podem agrupar les paraules en diverses categories gramaticals.

Categoria	Definició	Exemples
Substantius	Mots que representen o designen una persona, un animal o una cosa (concreta o abstracta).	nebot, gos, taula, paciència
Adjectius	Mots que acompanyen un substantiu i que hi afegeixen alguna característica. Hi concorden amb gènere i nombre.	vermell, ample, tou
Determinants	Mots que acompanyen el substantiu, el determinen i n'indiquen el gènere i el nombre.	la, uns, cinc, algunes, teva, aquest, quins
Verbs	Mots que expressen accions, estats d'ànim, processos... Els podem classificar en: –copulatiu –predicatiu (transitiu, intransitiu, reflexiu i recíprocs).	copulatiu: ser, estar, semblar i parèixer transitiu: entrenar, llegir intransitiu: esmorzar, plorar reflexiu: rentar-se, mirar-se recíprocs: escriure's, estimar-se
Pronoms	Mots que substitueixen altres mots que han aparegut abans o que queden sobreentesos.	ella, li, hi, ho
Preposicions	Partícules invariables que enllacen un element sintàctic amb el seu complement.	a, amb, de, en, per
Conjuncions	Partícules que relacionen mots o oracions.	perquè, quan, si, però
Adverbis	Mots invariables que modifiquen el significat d'un verb, un adjectiu o un altre adverbi.	malament, demà, aquí, sí

L'oració: el subjecte i el predicat

L'oració és una estructura gramatical que té sentit complet.

Està formada per dos elements principals: el subjecte (sintagma nominal) i el predicat (sintagma verbal).

El subjecte és la persona, l'animal o la cosa a la qual s'atribueix l'acció del verb o de qui es descriu alguna cosa.

La filla de la Patrícia treballa d'advocada.

[*filla* és el nucli del subjecte. Els altres elements el determinen o el complementen.]

Els judicis començaran a les deu.

[*judicis* és el nucli del subjecte. Els altres elements el determinen o el complementen.]

M'agraden *les pel·lícules de por*.

[*pel·lícules* és el nucli del subjecte. Els altres elements el determinen o el complementen.]

De vegades el subjecte està elidit, perquè se sobreentén.

Dels resultats de les proves, [*nosaltres*] no en sabíem res.

El predicat descriu una acció o un estat del subjecte. Sempre està format per un verb, que n'és el nucli, i molt sovint també n'expressem els seus complements.

La meva cunyada *estudia música al conservatori municipal*.

[*Estudia* és el nucli del predicat. *Música* i *al conservatori municipal* en són complements.]

Aquella història *semblava increïble*.

[*Semblava* és el nucli del predicat. *Increïble* n'és un complement.]

A cada frase hi ha d'haver un verb, que és el nucli essencial de l'oració. Hi ha oracions sense subjecte, però no sense verb.

Aquesta publicació de dret [No és una frase.]

Aquesta publicació de dret *és* trimestral.

Calla!

Ahir *va ploure* tot el dia.

Es *parla* de la construcció del nou edifici judicial.

La manera correcta i inequívoca d'identificar el subjecte d'una frase és comprovar que concordi en persona i nombre amb el verb al qual va unit. L'element que necessàriament concorda amb el verb és el subjecte.

✘ *La reunió es faran* a la sala polivalent.

✓ *La reunió es farà* a la sala polivalent.

► EXERCICIS

1. Digueu quina categoria gramatical tenen els mots subratllats de les frases següents.

1. Quan vaig arribar a la reunió, ja havien començat.
2. Nosaltres som molt treballadors.
3. Han de pintar l'oficina de color blanc.
4. Aquesta vegada viatjarem amb avió.
5. Es va descuidar de posar la signatura en el document.
6. Avui l'Eudald no vindrà perquè té molta feina.
7. No ho han trobar per enlloc.
8. Vam acabar tan aviat com vam poder.
9. El meu nebot volia estudiar medicina.
10. En aquesta població, no hi penso tornar mai més.

2. Digueu quina categoria gramatical tenen els mots subratllats de les frases següents.

1. Vaig veure el fiscal quan sortia de la sala de vistes.
2. Hi van arribar a les deu de la nit.
3. Vés a veure l'exposició abans de dimecres.
4. La setmana que ve traslladaran el Jutjat Mercantil de Tarragona.
5. Hem de contribuir a millorar el medi ambient.
6. No obrim les portes d'accés al recinte fins a les nou del vespre.
7. Va reconèixer novament que s'havia equivocat.
8. Aquesta vegada sí que els hem agafat de sorpresa.
9. L'endemà de la reunió vaig estar malalt.
10. Sempre explicàveu les mateixes anècdotes.

3. Subratlleu el subjecte i el predicat de les frases següents.

1. Pel costat de l'edifici judicial passarà l'autovia.
2. Tot això depèn de la decisió de l'associació veïnal.
3. La policia va traslladar el detingut a la presó.
4. Els guanys d'aquella empresa eren molt elevats.
5. En un poble del Tarragonès va néixer aquell procurador.
6. El Joel cada matí llegia el diari mentre esmorzava.
7. A Mollerussa vivia aquella funcionària.
8. Et trucaré quan arribi a la feina.
9. L'Ariadna i l'Òscar van demanar trasllat a Blanes.
10. La fruita és molt bona per a la salut.

4. Subratlleu el subjecte i el predicat de les frases següents.

1. Les actuacions van quedar vistes per a sentència.
2. En aquella oficina judicial han arribat dos tramitadors nous.
3. Abans de Sant Joan, sabrem el resultat de l'examen.
4. Tots els dimecres queden amb els companys dels jutjats per jugar a futbol.
5. La procuradora va presentar l'escrit al Deganat.
6. El rellotge de paret es va aturar a tres quarts de cinc.
7. Cada matí vaig una estona a la piscina.
8. La secretària degana va demanar més personal per als jutjats.
9. Aquest pèrit judicial ha arribat a l'hora del judici.
10. Necessitàvem el cotxe per anar a la feina.

ELS DETERMINANTS: ARTICLES, DEMOSTRATIUS, POSSESSIUS I INTERROGATIUS

Els articles

L'article és la categoria gramatical que precedeix el nom i en determina el gènere (masculí o femení) i el nombre (singular o plural).

Segons l'especificació que introdueixen i el tipus de nom que modifiquen, es classifiquen en articles definits i articles indefinits.

Treballa en *un* jutjat de Reus [amb l'article indefinit no concretem exactament quin jutjat és].

Treballa *al* Jutjat d'Instrucció núm. 2 de Reus [amb l'article definit concretem quin jutjat és].

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
Definit	el (l')	la (l')	els	les
Indefinit	un	una	uns	unes

Cal tenir en compte que els noms de persona poden anar precedits per un article i que aquests articles personals poden tenir unes formes diferents.

Masculí	Femení
el (l') / en (n')	la (l') / na (n')

el David / *en* David

*l'*Albert / *n'*Albert

la Mercè / *na* Mercè

*l'*Elisabet / *n'*Elisabet

Hi ha noms de lloc que porten article: *el* Vendrell, *la* Bisbal d'Empordà, *l'*Hospitalet de Llobregat, *la* Seu d'Urgell... L'article, en tots aquests casos, s'ha de posar en minúscula, si no és en inici absolut de frase.

L'article definit masculí i el neutre tenen la mateixa forma en català, *el*; per tant, la forma *lo* per a l'article neutre és incorrecta i cal buscar-hi una solució alternativa.

Incorrecte	Correcte
<i>Lo</i> millor que pots aportar...	El millor / La millor cosa que pots aportar...
<i>Lo</i> que dius no és cert.	Això que / El que dius no és cert.
<i>Lo</i> bo que és!	Que n'és, de bo! / Que bo que és! / Com és de bo!
Fes-ho tot <i>lo</i> bé que puguis.	Fes-ho tan bé com puguis.
A <i>lo</i> millor...	Potser...
Tot <i>lo</i> més...	A tot estirar... / Pel cap alt...
<i>Lo</i> que són les coses!	Ves per on! / Qui ho havia de dir!

Incorrecte	Correcte
Per <i>lo</i> qual...	Per això... / Per la qual cosa...
És <i>lo</i> de menys!	Això rai!
Per <i>lo</i> demás...	Això de banda... / Pel que fa a la resta...
És <i>lo</i> de sempre!	És la cançó de sempre!
Ara ve <i>lo</i> bo!	Ara ve la bona!

L'apòstrof

És un signe gràfic (') que es fa servir per marcar que s'elideix una vocal d'una paraula davant d'una altra paraula que comença per una vocal o *h*.

S'apostrofen els articles definits o determinats, els articles personals *en* i *na*, la preposició *de* i alguns pronoms febles. Ara bé, mai no hem d'apostrofar el *que*.

- ✗ Trobo *qu'el* Tomàs s'ha envellit.
- ✓ Trobo *que el* Tomàs s'ha envellit.

Els articles *el* i *la* s'escriuen *l'* davant dels mots que comencen per vocal o *h*.

*l'*olla, *l'*Anna, *l'*expedient, *l'*herba

Però l'article *la* no s'apostrofa davant una paraula que comenci per *i*, *u*, *hi* o *hu* àtones.

la imatge, *la* universitat, *la* història, *la* humanitat

La preposició *de* segueix les mateixes regles generals d'apostrofació que l'article *el*.

*d'*abril, *d'*història, *d'*Egipte, *d'*oli

Remarques

- a) No apostrofem mai davant d'una *i* que forma part d'un diftong creixent: *la* iaia, *el* iogurt, *de* iode...
- b) No apostrofem *la una* quan ens referim a l'hora.
- c) No apostrofem tampoc davant els noms de lletres: *la* a, *la* ena, *la* essa, *de* erra...

La contracció

Les preposicions *a*, *de* i *per* i la forma *ca* (“casa de”) es contreuen i formen una sola paraula quan es troben en contacte amb els articles *el*, *els* i *en*.

Preposició + article → contracció	Exemples
a + el → al a + els → als de + el → del de + els → dels per + el → pel per + els → pels per a + el → per al per a + els → per als	<i>al</i> jutjat / <i>al</i> Vendrell <i>als</i> companys <i>del</i> procediment / <i>del</i> Vendrell <i>dels</i> judicis <i>pel</i> carrer / <i>pel</i> Vendrell <i>pels</i> tribunals <i>per al</i> secretari judicial <i>per als</i> implicats
ca + el → cal ca + els → cals ca + en → can	<i>cal</i> Martí <i>cals</i> Martorell <i>can</i> Puig

Hem de tenir en compte, però, que si l'article es pot apstrofar, perquè la paraula de darrere comença per vocal o hac, es desfà la contracció.

Preposició + article + vocal o hac	Exemples
a + el → a l' de + el → de l' per + el → per l' per a + el → per a l'	<i>a l'</i> actora <i>de l'</i> objectiu <i>per l'</i> ordre <i>per a l'</i> últim
ca + el → ca l' ca + en → ca n'	<i>ca l'</i> Isidre <i>ca n'</i> Agustí

Els demostratius

Els determinants demostratius indiquen la situació de proximitat o de llunyania, en l'espai o en el temps, del nom que determinen respecte de qui parla o escolta.

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
De proximitat respecte de qui parla o escolta	aquest	aquesta	aquests	aquestes
De llunyania respecte dels interlocutors	aquell	aquella	aquells	aquelles

Els possessius

Els determinants possessius indiquen a qui o a què pertany o correspon una cosa. Segons la pronúncia es distingeixen les formes tòniques i les formes àtones.

Les formes dels possessius tòncics són:

	Singular		Plural	
	Masculí	Femení	Masculí	Femení
Un posseïdor	meu teu seu	meva teva seva	meus teus seus	meves teves seves
Més d'un posseïdor	nostre vostre seu	nostra vostra seva	nostres vostres	
			seus	seves

Els possessius tòncics s'usen normalment amb article si precedeixen el nom. Si van darrere del substantiu van sense article. Es poden usar com a adjectius i com a pronoms.

La *vostra* feina és més fàcil que no pas la *meva*.
Això no és cosa *nostra*.

De vegades no cal utilitzar cap possessiu perquè el context ja indica la relació que expressen.

- ✘ El jugador va xutar *amb la seva cama dreta*.
- ✓ El jugador va xutar amb la cama dreta.

Els adjectius possessius àtons tenen les formes següents:

Singular		Plural	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
mon	ma	mos	mes
ton	ta	tos	tes
son	sa	sos	ses

Aquests possessius àtons equivalen als possessius tòncics *el meu, el teu, el seu...* i s'usen sobretot davant de noms de parentiu, d'alguns tractaments i també en poesia i refranys.

Ma mare em va dir la veritat.
Cada terra fa *sa* guerra.

Remarca

Habitualment els possessius van entre un article determinat i un nom: el *meu* cotxe, la *nostra* família... Però cal recordar que si acompanyen *casa* no hem de fer servir article determinat i els hem de posar darrere el nom.

No vol que vinguin a *casa seva*.

Els interrogatius

Els interrogatius serveixen per preguntar directament o indirectament.

Els determinants interrogatius, que concorden amb el nom en gènere i nombre, presenten quatre formes: *quin*, *quina*, *quins*, *quines*.

Quin equip guanyarà la lliga?

Quina hora és?

Quins dies teniu judicis?

Quines són les cadires més còmodes?

Com molts determinants, també poden ser pronoms, si elidim el nom al qual acompanyen.

De tots aquests llibres, *quin* em recomanes?

D'aquestes plantes, *quina* t'agrada més?

Qui (equivalent a *quina persona* o *quines persones*) i *què* (equivalent a *quina cosa*) són pronoms interrogatius invariables.

Qui vindrà al dinar?

No et dic *qui* ho sap.

Què voleu prendre?

No sé *què* volíeu saber.

Remarca

No hem de fer servir la forma *que* en comptes de *quin*, *quina*, *quins* o *quines* com a interrogatiu.

✗ *Que* temps farà la setmana vinent?

✓ *Quin* temps farà la setmana vinent?

► EXERCICIS

1. Escriviu l'article determinat que correspongui davant dels mots següents.

Ex.: el termini, l'autorització

_____ usdefruit

_____ jurat

_____ usuària

_____ exhort

_____ certificat

_____ nul·litat

_____ venciment

_____ oferiment

_____ aval	_____ obligació	_____ suïcida	_____ innocent
_____ deute	_____ il·lès	_____ ingrés	_____ homicida
_____ hisenda	_____ il·lícit	_____ exempció	_____ advertiment
_____ horari	_____ pertinença	_____ avantatge	_____ informàtica
_____ espai	_____ obligació	_____ il·legalitat	_____ urna

2. Feu el singular dels mots següents.

Ex.: els implicats → l'implicat

els homenatges	_____	les infraccions	_____
les opinions	_____	les errades	_____
les estafes	_____	les empremtes	_____
les imprudències	_____	els acusats	_____
les identitats	_____	les hipoteques	_____
els hemisferis	_____	els impostos	_____
les urbanitzacions	_____	els habitatges	_____
les herències	_____	els incidents	_____
els assetjaments	_____	les obligacions	_____

3. Completeu amb *de* o *d'*, segons calgui.

jersei _____ ratlles	regal _____ aniversari	deure _____ socors
ganes _____ arribar	mousse _____ iogurt	desig _____ unitat
permís _____ residència	zona _____ edificació	gust _____ llimona
data _____ arribada	professor _____ universitat	tintura _____ iode

4. Completeu les construccions següents amb un article i una preposició. Feu les contraccions que calgui.

Ex.: Vindrem directament de l'hospital.

1. Va caure quan sortia _____ edifici.
2. La cosina _____ Isabel treballa a Alacant.
3. Cada matí passem _____ avinguda.
4. Va fer la consulta _____ Oficina d'Atenció _____ Ciutadà.
5. El despatx _____ advocada és nou.
6. Ara vinc _____ Col·legi de Procuradors.
7. Sempre recordem els amics _____ infantesa.
8. Aquella toga era _____ Eugeni.
9. Vam anar de viatge _____ Índia.
10. Ahir em vaig fer mal _____ ull.

5. Completeu les construccions següents amb un article i una preposició. Feu les contraccions que calgui.

1. El gendre _____ Roger és de Terrassa.
2. Vam pujar _____ golfes _____ escala nova.
3. Ha dit que anava _____ Audiència.
4. Sovint passo _____ camí més llarg.

5. En aquell edifici tenen problemes _____ humitat.
6. _____ una passaré _____ jutjats.
7. L'alumnat _____ universitat és molt nombrós.
8. _____ agost anirem _____ Terra Alta.
9. Llegeixo força novel·les _____ biblioteca.
10. Totes les torretes _____ jardí _____ Olga són blanques.

6. Completeu les frases següents amb un possessiu adequat.

Ex.: Agafeu les vostres coses i toqueu el dos.

1. Dóna'm l'adreça de _____ empresa.
2. Li podem garantir que _____ productes són de primera qualitat.
3. El meu avi i _____ àvia tenen gairebé vuitanta anys.
4. Us he de dir que _____ bromes no em fan gaire gràcia.
5. En _____ correu electrònic no vam entendre què ens dèieu.
6. _____ intenció és fer vacances al juliol.
7. Ens vam asseure a prop _____.
8. _____ cosina Pilar ha aprovat les oposicions.
9. Pregunta-ho a la directora i no a mi: això és cosa _____.
10. Traslladarem _____ bosses i les de l'entrenador.
11. A casa _____ hi vaig gairebé cada dia.

7. Completeu les sèries següents utilitzant la forma corresponent del possessiu assenyalat.

Ex.: El nostre pare - la nostra veïna - les nostres amigues

La <u>seva</u> exposició	_____ expedients	_____ testimoni
Les <u>vostres</u> sabates	_____ arguments	_____ assegurança
El <u>meu</u> propòsit	_____ intenció	_____ sospites
La <u>teva</u> revista	_____ sobres	_____ objectiu

8. Ompliu els buits d'aquestes frases amb la forma que hi correspongui dels interrogatius entre parèntesis.

- 1 Segons _____ (quin / qui) dia vinguis al despatx, no m'hi trobaràs.
2. _____ (Què / Quines) eines he de fer servir per muntar la prestatgeria?
3. L'entrenador encara no ha decidit _____ (quins / què) davanters jugaran la final de la copa.
4. _____ (Quin / Qui) hi ha a l'oficina que ho sàpiga fer?
5. No sé en _____ (què / quina) situació els trobaré quan torni de l'excedència.
6. Sóc molt conscient de _____ (quins / qui) són els meus límits.
7. No vol dir-nos per _____ (quines / qui) raons vol canviar de població.
8. Ara no recordo _____ (què/ quina) contrasenya tinc.
9. _____ (Quins / Què) llibres has llegit aquest estiu?
10. Encara no sé en _____ (què / quin) jutjat vull fer les pràctiques.

ELS QUANTIFICADORS: NUMERALS, QUANTITATIUS I INDEFINITS

Els numerals

Els determinants numerals, que formen part dels quantificadors, es classifiquen en cardinals, ordinals, partitius, multiplicatius i col·lectius.

Els numerals **cardinals** indiquen una quantitat exacta.

Numerals cardinals			
0	zero	20	vint
1	u / un / una	21	vint-i-u / un / una
2	dos / dues	22	vint-i-dos / dues
3	tres	23	vint-i-tres
4	quatre	24	vint-i-quatre
5	cinc	25	vint-i-cinc
6	sis	26	vint-i-sis
7	set	27	vint-i-set
8	vuit	28	vint-i-vuit
9	nou	29	vint-i-nou
10	deu	30	trenta
11	onze	31	trenta-u / un / una
12	dotze	32	trenta-dos / dues
13	tretze	33	trenta-tres
14	catorze	34	trenta-quatre
15	quinze	35	trenta-cinc
16	setze	36	trenta-sis
17	disset	37	trenta-set
18	divuit	38	trenta-vuit
19	dinou	39	trenta-nou
		40	quaranta
		41	quaranta-u / un / una
		42	quaranta-dos / dues
		43	quaranta-tres
		[...]	
		50	cinquanta
		60	seixanta
		70	setanta
		80	vuitanta
		90	noranta
		100	cent
		101	cent u / un / una
		102	cent dos / dues
		200	dos-cents / dues-centes
		300	tres-cents / tres-centes
		[...]	
		1.000	mil
		1.000.000	un milió

Remarques

a) Els numerals cardinals són invariables, llevat d'*un*, que pren les formes *una*, *uns* i *unes*; *dos*, que fa el femení en *dues*, i *cent*, que pren les formes *cents* i *centes*.

un bolígraf, *una* grapadora, *uns* bolígrafs, *unes* grapadores
dos llibres, *dues* llibretes
dos-cents fulls, *dues-centes* pàgines

b) Hem de fer servir *u* en comptes de *un* quan fem referència al primer element d'una sèrie numerada.

el dia *u* de cada mes
la número *u* de la promoció

c) Hem d'escriure guionet només entre les desenes i les unitats i entre les unitats i les centenes.

seixanta-quatre, noranta-vuit
tres-cents, cinc-centes

Recordeu el mot D-U-C!

Ens facilitarà poder escriure bé els numerals: guionet entre desenes i unitats (D-U) i entre unitats i centenes (U-C).

Els numerals entre 21 i 29 porten una *i* intercalada entre la desena i la unitat.

vint-*i*-dues, vint-*i*-cinc, vint-*i*-set

Els numerals **ordinals** indiquen ordre.

Numerals ordinals			
1r/a	primer / primera	17è/a	dissetè / dissetena
2n/a	segon / segona	18è/a	divuitè / divuitena
3r/a	tercer / tercera	19è/a	dinovè / dinovena
4t/a	quart / quarta	20è/a	vintè / vintena
5è/a	cinquè / cinquena	21è/a	vint-i-unè / vint-i-unena
6è/a	sisè / sisena	[...]	
7è/a	setè / setena	30è/a	trentè / trentena
8è/a	vuitè / vuitena	40è/a	quarantè / quarantena
9è/a	novè / novena	50è/a	cinquantè / cinquantesena
10è/a	desè / desena	60è/a	seixantè / seixantesena
11è/a	onzè / onzena	70è/a	setantè / setantesena
12è/a	dotzè / dotzena	80è/a	vuitantè / vuitantesena
13è/a	tretzè / tretzena	90è/a	norantè / norantesena
14è/a	catorzè / catorzena	100è/a	centè / centena
15è/a	quinzè / quinzena	1.000è/a	milè/milena
16è/a	setzè / setzena		

Remarques

a) A partir del cinquè, els masculins porten la terminació *-è* i els femenins, *-ena*.

És el volum *dotzè*.

És la *setena* edició.

b) Tots els ordinals tenen flexió de gènere i nombre.

primer, primera, primers, primeres

segon, segona, segons, segones

Els numerals **partitius** indiquen una part del tot.

Reservarà una *quarta part* del pressupost per a despeses.
Ahir van comprar *mig* pollastre a l'ast.

Els numerals **multiplicatius** indiquen la quantitat de vegades que s'augmenta una cosa (o, de vegades, el nombre d'elements que formen una cosa).

En aquesta zona tot és el *doble* de car.
Avui sentirem el *triple* concert de Beethoven.

Els numerals **col·lectius** indiquen quantitats diverses.

Un *centenar* d'expedients.
Un *parell* d'assumptes que cal resoldre.

Els femenins ordinals s'usen, també, com a col·lectius.

Una *dotzena* de cactus per al jardí.
Una *vintena* de places.

Els quantitatius

Els determinants quantitatius indiquen la quantitat, de manera imprecisa, del substantiu a què es refereixen. Es classifiquen en variables i invariables, segons que tinguin diferents terminacions de gènere i de nombre o bé conservin la mateixa forma.

Singular		Plural	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
molt (de)	molta (de)	molts (de)	moltes (de)
poc (de)	poca (de)	pocs (de)	poques (de)
quant (de)	quanta (de)	quants (de)	quantes (de)
tant (de)	tanta (de)	tants (de)	tantes (de)
bastant	bastanta (de)	bastants (de)	bastantes (de)
gaire (de)		gaires (de)	
força gens massa més menys prou que			

Quant de temps sense trobar-te pel gimnàs!
 Veure *tanta* gent fent cua m'atabala.
 Tinc *molts* dubtes a l'hora de fer els exercicis.
 Fa *poca* estona que han passat pels jutjats.
 Hem seguit el programa durant *bastants* dies.
 Amb el tren, triguem *menys* estona a arribar a la feina.
 Que n'hi arriba a haver, de gent!
 No hi ha *gens* de paper a la fotocopiadora.

Remarques

a) *Força*, *massa* i *prou* són invariables encara que acompanyin noms femenins o plurals.

- ✗ Hi ha *forces* raons que aconsellen de fer-ho.
- ✓ Hi ha *força* raons que aconsellen de fer-ho.

- ✗ Això us ho he repetit *masses* vegades.
- ✓ Això us ho he repetit *massa* vegades.

- ✗ No m'atabalis, que ja tinc *prou* problemes.
- ✓ No m'atabalis, que ja tinc *prou* problemes.

b) *Molt* i *força* són per a expressions afirmatives. En canvi, quan les frases són negatives, interrogatives, condicionals i de dubte hem d'utilitzar *gaire*.

- ✓ Aquí hi ha *massa* sorolls.
- ✗ Avui no tinc *massa* gana.
- ✓ Avui no tinc *gaire* gana.

- ✗ La setmana passada no va fer *massa* calor.
- ✓ La setmana passada no va fer *gaire* calor.

- ✗ Plourà *molt* aquest cap de setmana?
- ✓ Plourà *gaire* aquest cap de setmana?

c) *Tant* pot ser adjectiu i acompanya un nom o un adverbi. *Tan* és un adverbi i va sempre acompanyat d'un adjectiu o un altre adverbi.

No cridis *tant* que et sentirà tot el veïnat.
 No mireu *tant* la televisió!
Tant l'una com l'altra tenien raó.
 Ahir no va fer *tant* vent com abans-d'ahir.
Tant de bo que tingueu sort.

La Judit és *tan* alta com tu.
 No vagis *tan* de pressa, que cauràs!
 Truqueu-nos *tan* aviat com pugueu.
Tan content que estava i *tan* malament que li havia anat l'entrevista.

d) *Quant* és un adjectiu (significa “quina quantitat de”) i també pot fer de pronom. En canvi, *quan* és una conjunció temporal.

No sé *quant* val contractar un advocat. *Quan* arribeu a la notaria, desconnecteu l’alarma.
Quant temps fa que no saps res de la Natàlia? Vindré *quan* m’ho demanin.

e) *Gens* és un adverb de negació que reforça el sentit negatiu d’una frase, per la qual cosa podem suprimir-lo sense que la frase perdi el sentit (només en perdrà l’èmfasi). L’utilitzem per referir-nos a un producte que no es pot comptar (sal, farina, oli...).

Aquesta obra de teatre no m’ha agradat.
 Aquesta obra de teatre no m’ha agradat *gens/gens ni mica*.

En aquest cas, també podem fer servir l’adverbi *gaire*, quan el sentit negatiu no és absolut.

Aquesta obra de teatre no m’ha agradat *gaire*.

Els indefinits

Els determinants indefinits determinen el nom amb poca precisió i normalment fan d’adjectiu.

Adjectius indefinits	
algun, alguna, alguns, algunes	divers, diversa, diversos, diverses
altre, altra, altres	mateix, mateixa, mateixos, mateixes
ambdós, ambdues	qualsevol, qualssevol
cada	res
cada un, cada una, cadascun, cadascuna	tal, tals
cap	tot, tota, tots, totes
cert, certa, certs, certes	un, una, uns, unes
diferent, diferents	uns quants, unes quantes

L’*altre* dia vaig passar a buscar el carnet.
Diversos secretaris judicials van assistir a la reunió.

Remarques

a) *Cap* és un adjectiu de negació per referir-nos a productes que es poden comptar (taronges, llibres, problemes...). Si no va acompanyat del nom, és un pronom.

No m’ha agradat *cap* obra de teatre.
 D’obra de teatre, no en vaig veure *cap*.

b) *Res* és un pronom indefinit, que no podem suprimir d’una frase sense canviar-ne el sentit. Vol dir *cap cosa*.

De l’obra de teatre no m’ha agradat *res*: ni l’argument, ni els actors...

► EXERCICIS

1. Escriviu aquestes quantitats amb lletres.

45 anys	_____
163 dies	_____
1.816 expedients	_____
587 demandes	_____
any 1972	_____
292 monedes	_____
12.479 euros	_____
2.617 habitants	_____

2. Escriviu amb lletres les xifres que trobareu entre parèntesis.

- L'Enric ja ha pujat (17) _____ vegades al Matagalls.
- Ja s'han apuntat (314) _____ persones al congrés.
- L'Aneto és el cim més alt dels Pirineus, ja que fa (3.404) _____ metres.
- Ahir, aquesta pàgina web va registrar (2.562.222) _____ entrades.
- En aquella població hi ha _____ (89.315) persones censades.

3. Escriviu *gens* o *res*.

- No hi ha _____ de cafè al rebost de casa.
- Aquesta caixa no pesa _____.
- En aquell curs no vaig aprendre _____ de nou.
- No trobava _____ que fos del seu interès.
- Aquesta persona no és _____ hipòcrita.
- Ara no teniu _____ de gana?
- Aquest diumenge no tinc ganes de fer _____.
- Els musclos i les cloïsses no ens agradaven _____.
- Voleu prendre _____ més?
- No ens agrada _____ de tot el que estem veient.

4. Escriviu *cap* o *res*.

- Avui no aconsegueixo fer _____ de bo.
- No fan _____ activitat cultural que valgui la pena.
- No hi passa _____ autobús, per aquest barri.
- No volen _____ per endur-se a l'excursió.
- Ja no em queda _____ retolador blau al calaix.
- Sempre diu que no necessita _____ per al seu aniversari.
- Va veure els caramels, però no en va agafar _____.

8. No tens _____ millor a fer aquesta tarda?
9. Voleu preguntar-li _____ més?
10. Em sembla que no acceptaran _____ de les vostres propostes.

5. Escriviu *gens*, *cap* o *res*.

1. La nova sèrie de televisió no m'agrada _____.
2. Treballa sense _____ d'entusiasme.
3. Al magatzem, ja no hi queda _____.
4. Ja no té _____ dia d'assumptes personals.
5. Aquesta nit no té _____ de son.
6. Els vaig recomanar que no m'expliquessin _____.
7. De llapis, ja no me'n queda _____.
8. No ens fa _____ que arribeu una mica més tard.
9. Dubto que vulgui renunciar a _____ dels seus privilegis.
10. No li agrada _____ el pis que han llogat els seus amics.

6. Ompliu els buits d'aquestes frases amb la forma que hi correspongui de les que teniu entre parèntesis.

1. _____ (Tan / Tant) l'un com l'altre van reconèixer l'error.
2. Volia saber _____ (quan / quant) trigaria a enllestir aquella feina.
3. L'Oriol era _____ (tan / tant) ros com la seva germana.
4. La directiva no sabia _____ (quan / quant) li podia costar aquell fitxatge.
5. Va arribar _____ (tan / tant) tard que es va perdre la reunió.
6. _____ (Quan / Quant) hagi de començar el judici, truqueu-nos.
7. Amb _____ (tan / tant) soroll avui no podem treballar.
8. Si _____ (quan / quant) hi arribeu no trobeu ningú, espereu-vos.
9. Presenteu-vos a l'oficina judicial _____ (tan / tant) aviat com pugueu.
10. _____ (Quan / Quant) temps fa que han arribat els nous tramitadors?

7. Ompliu els buits d'aquestes frases amb la forma que hi correspongui dels quantitatius entre parèntesis.

1. Necessitava _____ (gens / gaire / bastant) paper per a la impressora.
2. No tenia _____ (moltes / prou / quantes) fotocòpies per a tothom.
3. És un noi _____ (gens / força / menys) intel·ligent, però no li agrada estudiar.
4. Vigila, amb aquest xicot, perquè em sembla que no va de _____ (gaire / molt / poc) bona fe.
5. Aquesta persona té molt _____ (poc / massa / força) seny.
6. Els teus néts tenen _____ (gens / molts / bastant) pardalets al cap.
7. No tinc _____ (gaires / gens / bastants) de ganes d'anar a Londres.
8. Sempre es queixen que tenen _____ (poc / massa / bastanta) feina.
9. M'agrada _____ (gens / força / gaire) el teu nou projecte.
10. És una població sense _____ (gens / gaires / cap) diversions per al jovent.

8. Completeu les frases següents amb un quantitatiu o un indefinit.

1. Li agrada el bricolatge, però no hi té _____ de traça.
2. Que hi havia _____ gent, a l'assemblea? –No, no hi ha anat _____.
3. No tindrem _____ cadires per a tothom: n'haurem de llogar.
4. No li regalis _____ més llibre, perquè no se'ls llegeix.
5. En aquest informatiu no han donat _____ notícia positiva.
6. No els agrada _____ reconèixer els seus errors.
7. Aquest matí no fa _____ de fred a la sala de premsa.
8. Avui no necessito _____ més.
9. Ho van decidir tot sense parlar-ne _____.
10. No tinc _____ diners per pagar el lloguer del pis.

9. Ompliu els buits d'aquestes frases amb la forma que hi correspongui dels indefinits i els quantitatius entre parèntesis.

1. _____ (Cap / Ningú / Tot) no és culpable fins que no es demostra el contrari.
2. L'entrenadora tenia _____ (quant / gaire / força) clar com volia que jugués l'equip.
3. Ja no ens queda _____ (gens / cap / massa) enquadernador de passador a l'armari de material.
4. Estic convençuda que _____ (algun / ningú / prou) dia ho aconseguiré.
5. La metgessa m'ha dit que he de beure _____ (massa / gaire / força) aigua, però en aquests moments no tinc _____ (massa / gaire / gens) de set.
6. Per les seves paraules vaig deduir que no s'estimava _____ (gaire / massa / cap) la família.
7. No vol que col·loquem _____ (gens / res / prou) més a l'arxiu.
8. Dimarts ens va recordar que feia _____ (bastant / prou / gaire) de temps que no quedàvem.
9. No hi ha _____ (cap / massa / res) que em posi més nerviós que haver de fer cua al supermercat.
10. Hem de fer una comanda de paper d'ofici, perquè ja no ens en queda _____ (cap / gaire / massa).

EL SUBSTANTIU I L'ADJECTIU: GÈNERE

Els substantius

El substantiu és la categoria lèxica i gramatical que serveix per designar persones, animals o coses (concretes o abstractes).

Ferran, elefant, roure, cadira, olor, pau

Poden ser variables pel que fa al gènere (masculí o femení) i el nombre (singular o plural). Com que fan de nucli del sintagma nominal, la resta d'elements que els acompanyen han de concordar-hi.

Formació del femení:

1. Afegint una *-a* al masculí.

gat → gata
nen → nena

El fet d'afegir la *-a* pot produir una sèrie de canvis en la paraula femenina.

Canvis	Masculí	Femení
Accentuació i dièresi	espòs notari veí	esposa notària veïna
Última grafia s → ss p → b t → d c → g u → v l → l·l ig → j/tj	gos llop advocat amic administratiu Marcel boig lleig	gossa lloba advocada amiga administrativa Marcel·la boja lletja

2. Substituint directament la lletra final dels masculins (*-e*, *-o*, *-u*) per *-a*.

mestre → mestra
monjo → monja
europeu → europea

3. Afegint *-na* als masculins acabats en vocal tònica.

germà → germana
heroi → heroïna

4. Canviant la terminació *-òleg* per *-òloga*.

psicòleg → *psicòloga*
 radiòleg → *radiòloga*
 traumatòleg → *traumatòloga*

5. Afegint un sufix específic de femení: *-essa*, *-ina*, *-iu*.

jutge → *jutgessa*
 gall → *gallina*
 actor → *actriu*
 emperador → *emperadriu*

Remarques

a) Hi ha masculins i femenins que provenen d'arrels diferents.

amo → <i>mestressa</i>	marit → <i>muller</i>
ase → <i>somera</i>	oncle → <i>tia</i>
boc → <i>cabra</i>	pare → <i>mare</i>
cavall → <i>euga</i> o <i>egua</i>	porc → <i>truja</i>
gendre → <i>nora</i> / <i>jove</i>	toro → <i>vaca</i>
home → <i>dona</i>	

b) Hi ha masculins que es formen a partir del femení amb el sufix *-ot*.

abella → *abellot*
 dida → *didot*
 bruixa → *bruixot*
 nina → *ninot*

c) Hi ha noms que tenen la mateixa forma per al femení i per al masculí i es diferencien per l'article que els determina. Són els acabats en *-aire*, *-ista*, *-cida*, *-ta*.

el/la *captaire*
 el/la *futbolista*
 el/la *suïcida*
 el/la *gimnasta*

Hi ha noms d'animals que tant designen el masculí com el femení. Si volem distingir el gènere de l'animal concret, haurem d'especificar si és mascle o femella.

el dofí *mascle* / el dofí *femella*
 la cadenera *mascle* / la cadenera *femella*

Hi ha una sèrie de noms que tenen un significat diferent si s'usen en femení o en masculí.

Masculí	Femení	Exemples
el clau (de clavar)	la clau (del pany)	Va arrencar <i>el clau</i> de la paret. / Sempre tanca la porta amb <i>la clau</i> .
un editorial (article)	una editorial (empresa)	Avui he llegit <i>un editorial</i> força polèmic al diari. / <i>Aquella editorial</i> publicarà el llibre la setmana vinent.
el fi (finalitat)	la fi (el final)	Diuen que <i>el fi</i> justifica els mitjans. / Ha arribat a <i>la fi</i> de l'informe.
el llum (aparell)	la llum (claror)	S'ha espatllat <i>el llum</i> del despatx. / Es despertava amb <i>la llum</i> del sol.
un ordre (contrari de desordre)	una ordre (manament)	Cal establir <i>un ordre</i> de prioritats. / El DOGC publica <i>una ordre</i> .
el pols (batec)	la pols (partícules)	Ahir tenia <i>el pols</i> molt dèbil. / Han de treure <i>la pols</i> d'aquesta sala.
el pudor (modèstia)	la pudor (mala olor)	L'Adrià tenia <i>un pudor</i> infantil. / Aquest assumpte feia <i>molta pudor</i> de socarrim.
el salut (salutació)	la salut (no estar malalt)	Li va fer <i>un salut</i> molt efusiu. / El Servei Català de <i>la Salut</i> és un organisme.
el son (fet de dormir)	la son (ganes de dormir)	L'Ona té <i>el son</i> fràgil. / Després de dinar tinc <i>molta son</i> .
el terra (paviment)	la terra (camp, sorra...)	<i>El terra</i> del pis es va enfonsar. / He posat <i>terra nova</i> en aquell test.

Cal tenir en compte una sèrie de substantius que sovint es confonen de gènere per la influència del castellà.

Són masculins	
els afores	el dubte
un avantatge	els espinacs
els bacteris	el front
el compte	el llegum
el corrent	el pebre
el costum	el pendent
el deute	el senyal

Són femenins	
una allau	les postres
la calor	la resta
la dent	la sida
una olor	la resplendor
la suor	la síndrome
una anàlisi	la xocolata

Els adjectius

L'adjectiu qualificatiu és el mot que acompanya el substantiu i n'indica una qualitat.

client content, muntanya nevada, metgessa intel·ligent, moment tranquil

Poden ser de dues terminacions o d'una. Els primers tenen una forma per al masculí i una per al femení.

lleó vell / lleona vella
home cec / persona cega

En canvi, els d'una terminació tenen la mateixa forma per al masculí i per al femení.

noi jove / dona jove
paper suau / pell suau

Adjectius de dues terminacions

La majoria dels adjectius són de dues terminacions i la formació del seu femení segueix les mateixes normes que per al substantiu.

<i>alt → alta</i>	<i>oblic → obliqua</i>
<i>savi → sàvia</i>	<i>blau → blava</i>
<i>nul → nul·la</i>	<i>negre → negra</i>
<i>lleig → lletja</i>	<i>flonjo → flonja</i>
<i>roig → roja</i>	<i>ateu → atea</i>
<i>groc → groga</i>	<i>rodó → rodona</i>
<i>forçut → forçada</i>	<i>homòleg → homòloga</i>

Adjectius d'una terminació

Hi ha adjectius que tenen una mateixa forma per al femení i el masculí.

Adjectius acabats en	Exemples	Excepcions
-ble	possible, amable	
-al, -el, -il	igual, fidel, fàcil	paral·lel/paral·lela, tranquil/tranquil·la mal/mala
-ar, -or	regular, superior	avar/avara, rar/rara, incolor/incolora
-a (àtona)	persa, belga	
-ant, -ent	elegant, constant, bullent, amargant	sant/santa, atent/atenta, content/ contenta; els adjectius acabats en -lent: calent/calenta, dolent/dolenta

Adjectius acabats en	Exemples	Excepcions
-cida, -ista, -aire	homicida, suïcida, artista, captaire	
-e (àtona)	alegre	pobre/pobra
altres	greu, gran, suau, breu, lleu, afí, miop, àrab	

Remarques

a) Els adjectius acabats en *-aç*, *-iç*, *-oç* són invariables en singular, però en plural tenen dues terminacions.

Singular		Plural	
Masculí	Femení	Masculí	Femení
audaç		audaços	audaces
feliç		feliços	felices
veloç		veloços	veloces

personatge audaç / persona audaç / personatges audaços / persones audaces
 home feliç / dona feliç / homes feliços / dones felices
 cotxe veloç / motocicleta veloç / cotxes veloços / motocicletes veloces

b) Si tenim dubtes per saber si els adjectius són d'una o de dues terminacions, el castellà ens pot orientar, ja que sempre coincideix, tret dels adjectius de dues terminacions *pobre/pobra* i l'adjectiu d'una sola terminació *rude*.

noi pobre / noia pobra
 home rude / dona rude

► EXERCICIS

1. Canvieu el gènere dels substantius següents.

funcionari	_____	mestressa	_____
alcalde	_____	imputat	_____
fiscal	_____	marit	_____
homicida	_____	neboda	_____
biòloga	_____	intèrpret	_____
magistrat	_____	actor	_____
destinatari	_____	soci	_____
professor	_____	arqueòloga	_____
pèrit	_____	propietari	_____
llogatera	_____	advocada	_____

deutor	_____	metge	_____
cap	_____	compareixent	_____
secretari	_____	arquitecte	_____
delinqüent	_____	hereu	_____
inculpada	_____	receptor	_____
fillola	_____	accionista	_____
marmessor	_____	presa	_____

2. Ompliu els espais en blanc amb l'article masculí o femení que calgui.

_____	pols de les obres	_____	fi de mes
_____	llegums per coure	_____	llum de taula espatllat
_____	son profund	_____	llum del sol
_____	calor de l'estiu	_____	postres de xocolata
_____	pols feble de l'avi	_____	desavantatges de la feina
_____	pendent del carrer	_____	anàlisi de sang

3. Completeu les sèries següents d'adjectius acabats en vocal neutra.

Ex.: país pobre → zona pobra

terreny agrícola__	maquinària	_____
jutge jov__	jutgessa	_____
sogre amabl__	sogra	_____
estat febl__	veu	_____
iaio xerrair__	iaia	_____
moble negr__	cadira	_____
passeig ampl__	avinguda	_____
projecte rendibl__	activitat	_____
noi alegr__	noia	_____
personatge nobl__	persona	_____
pilar inestabl__	columna	_____
desig simpl__	idea	_____

4. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en masculí o femení, segons el que correspongui.

1. La _____ (mestre) de l'Helena és de Lleida.
2. La vostra explicació ha estat molt _____ (ambigu).
3. Al Vicenç li havien diagnosticat una malaltia _____ (benigne).
4. La protagonista d'aquella pel·lícula és molt _____ (lleig).
5. Aquell tertulià dels matins era molt _____ (culta).
6. El seu besavi és molt _____ (rondinaire).
7. La seva resposta ha estat molt _____ (vague).
8. La despesa de les obres que voleu fer és _____ (exigu).
9. Heu de fer servir aigua _____ (bullent) per netejar la cadira.
10. Un _____ (tia) de la Núria viu a Vinaròs.

5. Feu els canvis necessaris en els adjectius subratllats perquè concordin amb el nom del segon enunciat.
Ex.: home eixerit → dona eixerida

matí <u>tranquil</u>	tarda	_____
nen <u>trist</u>	informació	_____
camí <u>llarg</u>	passejada	_____
uniforme <u>gris</u>	camisa	_____
home <u>boletaire</u>	dona	_____
rellotge <u>nou</u>	recepta	_____
objecte <u>punxegut</u>	cantonada	_____
producte <u>dolç</u>	poma	_____
feina <u>fixa</u>	treball	_____
exercici <u>fàcil</u>	solució	_____
home <u>culte</u>	dona	_____
col·legi <u>mixt</u>	zona	_____
noi <u>prudent</u>	noia	_____
objecte <u>aspre</u>	fruita	_____
jersei <u>groc</u>	jaqueta	_____
persona <u>sana</u>	home	_____
joc <u>simultani</u>	traducció	_____
flor <u>vermella</u>	estoig	_____
full <u>prim</u>	roba	_____
fet <u>erroni</u>	solució	_____

6. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en masculí o femení, segons el que correspongui.

- L' _____ (heroïna) d'aquell conte era noruec.
- La nostra veïna sempre està _____ (assabentat) de tot.
- L'Elisenda avui està molt _____ (trist).
- Aquella noia haurà de fer règim, perquè està una mica _____ (gras).
- Ja ha arribat el substitut de la _____ (metge) forense.
- La Montse està _____ (boig) d'alegria amb la notícia.
- El _____ (pediatra) del vostre fill és amic meu.
- En aquella competició va quedar en una posició força _____ (digne).
- Aquella _____ (marquès) és molt gran.
- L'Antoni és un _____ (artista) molt reconegut.

7. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en masculí o femení, segons el que correspongui.

- La meva neboda és _____ (vidu).
- La Cecília era _____ (apte) per ocupar la plaça nova.
- Aquella _____ (sociòleg) va fer-nos una xerrada al juny.
- La nova funcionària està _____ (exempt) de fer les pràctiques.
- Aquell _____ (psiquiatra) fa classes en una universitat estrangera.

6. Aquesta muralla és molt _____ (antic).
7. És molt optimista: sempre veu l'ampolla mig _____ (ple).
8. La protagonista de la pel·lícula infantil era una _____ (tigre).
9. La possibilitat que ens responguin aviat és força _____ (escàs).
10. La meva companya del despatx és molt _____ (destre).

8. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en masculí o femení, segons el que correspongui.

1. La meva mare treballa d' _____ (educador) social.
2. Fer esport és molt _____ (sana).
3. La _____ (comte) no assistirà a la inauguració.
4. Ja tenim tota la roba _____ (eixut).
5. La _____ (gendre) del meu cap és d'Oslo.
6. Estic _____ (exempta) de fer la prova.
7. Aquell _____ (excursionista) buscava bolets.
8. El _____ (degana) dels jutjats vindrà a la reunió.
9. El seu cosí caminava una mica _____ (coixa).
10. Era la nova _____ (representant) dels treballadors.

9. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en masculí o femení, segons el que correspongui.

1. Necessitem una carpeta _____ (blau).
2. Aquell nen és _____ (òrfena).
3. Creia que era un motiu _____ (oportuna) per assistir-hi.
4. La Míriam treballa de _____ (dependent) en una botiga.
5. La feina de rellotger és molt _____ (precís).
6. El meu veí també és _____ (parenta) vostre.
7. Encara tinc el got _____ (plena) d'aigua.
8. La meva filla és una bona _____ (estudiant).
9. En aquella població hi ha un jutjat _____ (mixta).
10. L'Èrica és una _____ (agent) de seguretat dels jutjats.

EL SUBSTANTIU I L'ADJECTIU: NOMBRE

Tant els substantius com els adjectius es poden usar en singular o en plural. Quan es designa un sol ésser usem el singular i quan es designa més d'un ésser fem servir el plural.

1. Normalment es forma el plural afegint una *-s* al singular.

edifici nou → edificis nous
 vestit llarg → vestits llargs
 jutge amable → jutges amables
 llibre vell → llibres vells

2. La majoria dels acabats en vocal tònica fan el plural en *-ns*.

mà → *mans*
 bé → *béns*
 camí → *camins*
 veí → *veïns*
 addicció → *addiccions*
 comú → *comuns*

Hi ha alguns substantius acabats en vocal tònica que fan el plural en *-s*.

sofàs, cafès, purés, consumés, tes, bisturís, esquís, fricandós, menús, xampús

I els noms de les lletres i de les notes musicals, també.

les es, les ces, els fas, els dos

3. Els acabats en *-a* àtona fan el plural en *-es*.

advocada vella → advocades velles
 bona idea → bones idees

El canvi de *-a* per *-es* pot comportar alteracions ortogràfiques. Al tema 3 de l'ortografia les vocals a/e àtones es parla d'aquesta qüestió.

-ca → -ques	poca → <i>poques</i>
-ça → -ces	peça → <i>peces</i>
-ja → -ges	pluja → <i>pluges</i>
-ga → -gues	toga → <i>togues</i>
-gua → -gües	aigua → <i>aigües</i>
-qua → -qües	pasqua → <i>pasqües</i>

4. Els masculins acabats en *-s*, *-ç*, *-x*, *-ix*, *-tx* fan el plural en *-os*.

cas → casos
 nas → nassos
 feix → feixos
 sufix → sufixos
 braç → braços
 despatx → despatxos

Els adjectius acabats en *-aç*, *-iç*, *-oç* són invariables en singular, però en plural tenen dues terminacions.

audaços / audaces
 precoços / precoces
 feliços / felices

5. Els acabats en *-sc*, *-st*, *-xt*, *-ig* formen el plural amb *-s* o bé amb *-os*.

disc → discs o discos
 gest → gests o gestos
 text → texts o textos
 desig → desigs o desitjos
 assaig → assaigs o assajos

6. Hi ha substantius invariables, és a dir, que tenen la mateixa forma per al singular que per al plural.

llapis, cactus, globus, tipus, virus, dilluns, dimarts, dimecres, dijous, divendres, pols, temps, tos

► EXERCICIS

1. Canvieu el nombre dels sintagmes següents.

Ex.: un home lleig → uns homes lletjos/lleigs

un actitud espontània	_____
un desig boig	_____
la bèstia grossa	_____
un ciutadà audaç	_____
el cinturó esquinçat	_____
una assegurança anul·lada	_____
aquell cotxe veloç	_____
la peça separada	_____
l'expedient gruixut	_____
la diligència negativa	_____

2. Canvieu el gènere i el nombre dels sintagmes següents.

Ex.: un llop blanc → unes llobes blanques

una funcionària eficaç	_____
el meu fillol argentí	_____
el metge eficient	_____
un cavall salvatge	_____
un empleat públic	_____
un presumpte culpable	_____
un caporal audaç	_____
un gos tranquil	_____
la seva neboda francesa	_____
una nora trista	_____
un veí esquerp	_____
el duc sord	_____

3. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en la forma corresponent.

1. Les _____ (aigua) d'aquell riu baixen tèrboles.
2. No van tenir _____ (nas) de reconèixer l'error.
3. Ens hem quedat _____ (perplex) quan ens han comunicat els canvis.
4. Havien de demanar els _____ (permís) per visitar les instal·lacions.
5. Els quadres que han penjat són molt _____ (lleig).
6. Heu de preparar la infusió amb aigua _____ (bullent).
7. Aquests productes són els més _____ (fresc) del mercat.
8. Li han regalat una capsa de _____ (llapis) de colors.
9. Al desembre traslladaran els jutjats _____ (mixt).
10. No era una decisió gaire _____ (fàcil) de prendre.

4. A cada frase hi ha una paraula –nom o adjectiu– entre parèntesis que heu d'escriure en la forma corresponent.

1. Fan obres a gairebé tots els _____ (passeig) de la ciutat.
2. Necessitàvem _____ (llumí) per encendre el foc.
3. Aquells _____ (gas) són tòxics.
4. El més conegut d'aquell municipi són les _____ (platja).
5. Les _____ (veí) de la Susanna són _____ (suís).
6. Les relacions amb els seus familiars són _____ (nul).
7. Aquelles nenes són molt _____ (tossut).
8. Ens agraden molt els _____ (arròs) d'aquest restaurant.
9. Hi havia uns terminis _____ (fix) per presentar la documentació.
10. Aquelles galetes es faran _____ (tou) fora de la capsa.

ELS VERBS REGULARS

El verb és un element indispensable en l'oració i, a més, és el nucli del sintagma verbal.

D'acord amb la marca d'infinitiu, els verbs s'agrupen en tres conjugacions:

1a conjugació	→	acabats en <i>-ar</i>
2a conjugació	→	acabats en <i>-er/-re</i>
3a conjugació	→	acabats en <i>-ir</i>

Cada conjugació té un model de desinència determinat. Aquestes desinències ens donen informació sobre la persona, el nombre, el temps, l'aspecte o el mode del verb.

El verb té una part fixa, l'arrel, i una part variable, la desinència o terminació. Quan eliminem la desinència de l'infinitiu, el que queda és l'arrel.

cant-ar, tèm-er, perd-re, dorm-ir, serv-ir

Les persones verbals designen qui realitza l'acció del verb (*jo, tu, ell/ella, nosaltres, vosaltres, ells/elles, vostè, vostès i vós*), a la vegada que donen informació sobre el nombre (singular o plural).

Els infinitius, els gerundis i els participis són formes no personals del verb, perquè no expressen la persona verbal: *cantar, cantant, cantat...*

Hi ha, a més, verbs impersonals, que no indiquen el subjecte que fa l'acció. Aquest tipus de verbs, que fan referència a fenòmens meteorològics (*nevar, ploure, pedregar...*) o el verb *haver-hi*, només es conjuguen en 3a persona del singular.

En aquesta comarca sempre *plou*.
Si avui *neva*, feu unes quantes fotografies.
No *hi havia* prou cadires per a tots els assistents.

Els temps verbals expressen el moment en què té lloc l'acció: present, passat o pretèrit i futur.

Quan fem referència al passat, podem parlar d'un passat proper o llunyà. Amb el perfet d'indicatiu expressem una acció passada, però propera en el temps. En canvi, amb el passat perifràstic o el passat simple expressem una acció llunyana en el temps.

El perfet d'indicatiu es conjuga amb les formes del present d'indicatiu del verb *haver* seguides del participi corresponent i el passat perifràstic d'indicatiu es conjuga amb les formes auxiliars del verb *anar* seguides de l'infinitiu corresponent.

Avui *he esmorzat* molt aviat. [perfet d'indicatiu]
Aquest estiu *hem anat* de vacances a l'Alguer. [perfet d'indicatiu]
Enguany *han aprovat* les oposicions. [perfet d'indicatiu]

Ahir *vau estudiar* fins a les onze. [passat perifràstic]

El mes passat *vaig canviar* els mobles del menjador. [passat perifràstic]

L'any passat *vam viatjar* per Noruega. [passat perifràstic]

Hem de distingir entre temps simples, que tenen només una forma verbal, i temps compostos, formats per un verb auxiliar (*haver* o *anar*) i el participi o infinitiu del verb que conjuguem.

L'aspecte indica l'estat de l'acció verbal. Si l'acció està acabada parlem d'un verb perfectiu i si encara no s'ha iniciat o no sabem quan s'acabarà parlem d'un verb imperfectiu.

Els temps compostos i el passat simple d'indicatiu són temps perfectius. En canvi, tots els altres temps simples són imperfectius.

El mode verbal expressa quina intenció comunicativa té qui formula la frase: indicatiu, imperatiu, condicional i subjuntiu.

El mode indicatiu expressa un fet, l'imperatiu ordena, el condicional expressa una possibilitat que depèn d'una altra circumstància i el subjuntiu designa un estat de desig, possibilitat, incertesa...

Com que la majoria dels verbs es conjuguen seguint certs patrons, s'han establert uns models de conjugació (*cantar, témer, perdre, dormir* i *servir*).

Es consideren regulars tots els verbs que es conjuguen com aquests i irregulars, tota la resta.

La majoria de verbs de la 1a conjugació són regulars, llevat d'*anar* i *estar*. En canvi, molts verbs de la 2a conjugació són irregulars (*haver, ser, fer, conèixer, poder, voler...*), encara que comparteixen unes característiques comunes.

La 3a conjugació té dos models: *servir* i *dormir*. La majoria dels verbs solen seguir el model del verb *servir*. Aquests verbs s'anomenen incoatius, perquè incorporen l'increment *-eix-* entre l'arrel i la desinència. Aquest increment apareix en les tres formes verbals del singular i en la 3a del plural del present d'indicatiu, del present de subjuntiu i de l'imperatiu (*serveixes, comparteixin, reuneix...*).

Hi ha verbs de la 3a conjugació que no incorporen l'increment *-eix-* i que s'anomenen verbs purs. Els més usuals són:

dormir, ajupir, bullir, sentir, fugir, morir, obrir, omplir, collir, cosir, escopir, sortir, tossir

Un exemple de la 1a conjugació: el verb *cantar*

VERB CANTAR				
Infinitiu: cant-ar		Gerundi: cant-ant		Participi: cant-at, cant-ada, cant-ats, cant-ades
MODE INDICATIU				
Present	Perfet	Imperfet	Plusquamperfet	
cant-o cant-es cant-a cant-em cant-eu cant-en	he cantat has cantat ha cantat hem cantat heu cantat han cantat	cant-ava cant-aves cant-ava cant-àvem cant-àveu cant-aven	havia cantat havies cantat havia cantat haviem cantat havíeu cantat havien cantat	
Passat simple	Passat anterior	Passat perifràstic	Passat ant. perifràstic	
cant-í cant-ares cant-à cant-àrem cant-àreu cant-aren	haguí cantat hagueres cantat hagué cantat haguérem cantat haguéreu cantat hagueren cantat	vaig cantar vas cantar va cantar vam cantar vau cantar van cantar	vaig haver cantat vas haver cantat va haver cantat vam haver cantat vau haver cantat van haver cantat	
Futur	Futur perfet	Condicional	Condicional perfet	
cant-aré cant-aràs cant-arà cant-arem cant-areu cant-aran	hauré cantat hauràs cantat haurà cantat haurem cantat haureu cantat hauran cantat	cant-aria cant-aries cant-aria cant-ariem cant-aríeu cant-arien	hauria cantat hauries cantat hauria cantat hauríem cantat hauríeu cantat haurien cantat	
MODE SUBJUNTIU				MODE IMPERATIU
Present	Perfet	Imperfet	Plusquamperfet	
cant-i cant-is cant-i cant-em cant-eu cant-in	hagi cantat hagis cantat hagi cantat hàgim cantat hàgiu cantat hagin cantat	cant-és cant-essis cant-és cant-éssim cant-éssiu cant-essin	hagués cantat haguéssis cantat hagués cantat haguéssim cantat haguéssiu cantat haguéssin cantat	----- cant-a cant-i cant-em cant-eu cant-in

Un exemple de la 2a conjugació: el verb *perdre*

VERB <i>PERDRE</i>				
Infinitiu: perd-re		Gerundi: perd-ent		Participi: perd-ut, perd-uda, perd-uts, perd-udes
MODE INDICATIU				
Present	Perfet	Imperfet	Plusquamperfet	
perd-o perd-s perd perd-em perd-eu perd-en	he perdut has perdut ha perdut hem perdut heu perdut han perdut	perd-ia perd-ies perd-ia perd-íem perd-íeu perd-ien	havia perdut havies perdut havia perdut haviem perdut havíeu perdut havien perdut	
Passat simple	Passat anterior	Passat perifràstic	Passat ant. perifràstic	
perd-í perd-eres perd-é perd-érem perd-éreu perd-eren	haguí perdut hagueres perdut hagué perdut haguérem perdut haguéreu perdut hagueren perdut	vaig perdre vas perdre va perdre vam perdre vau perdre van perdre	vaig haver perdut vas haver perdut va haver perdut vam haver perdut vau haver perdut van haver perdut	
Futur	Futur perfet	Condicional	Condicional perfet	
perd-ré perd-ràs perd-rà perd-rem perd-reu perd-ran	hauré perdut hauràs perdut haurà perdut haurem perdut haureu perdut hauran perdut	perd-ria perd-ries perd-ria perd-riem perd-rieu perd-rien	hauria perdut hauries perdut hauria perdut hauríem perdut hauríeu perdut haurien perdut	
MODE SUBJUNTIU				MODE IMPERATIU
Present	Perfet	Imperfet	Plusquamperfet	
perd-i perd-is perd-i perd-em perd-eu perd-in	hagi perdut hagis perdut hagi perdut hàgim perdut hàgiu perdut hagin perdut	perd-és perd-essis perd-és perd-éssim perd-éssiu perd-essin	hagués perdut haguéssis perdut hagués perdut haguéssim perdut haguéssiu perdut haguéssin perdut	----- perd perd-i perd-em perd-eu perd-in

Un altre exemple de la 2a conjugació: el verb *témer*

VERB TÉMER				
Infinitiu: témer		Gerundi: tem-ent		Participi: tem-ut, tem-uda, tem-uts, tem-udes
MODE INDICATIU				
Present		Perfet		Imperfet
tem-o tem-s tem tem-em tem-eu tem-en		he temut has temut ha temut hem temut heu temut han temut		tem-ia tem-ies tem-ia tem-íem tem-íeu tem-ien
Plusquamperfet		Passat ant. perifràstic		
havia temut havies temut havia temut haviem temut haviu temut havien temut		vaig haver temut vas haver temut va haver temut vam haver temut vau haver temut van haver temut		
Passat simple		Passat anterior		Passat perifràstic
tem-í tem-eres tem-é tem-érem tem-éreu tem-eren		haguí temut hagueres temut hagué temut haguérem temut haguéreu temut hagueren temut		vaig témer vas témer va témer vam témer vau témer van témer
Futur		Futur perfet		Condicional
tem-eré tem-eràs tem-erà tem-erem tem-ereu tem-eran		hauré temut hauràs temut haurà temut haurem temut haureu temut hauran temut		tem-eria tem-eries tem-eria tem-eríem tem-eríeu tem-erien
Condicional perfet		MODE SUBJUNTIU		
hauria temut hauries temut hauria temut hauríem temut hauríeu temut haurien temut		Present		Perfet
		Imperfet		Plusquamperfet
		tem-és tem-essis tem-és tem-éssim tem-éssiu tem-essin		hagués temut haguéssis temut hagués temut haguéssim temut haguéssiu temut haguéssin temut
		MODE IMPERATIU		
		----- tem tem-i tem-em tem-eu tem-in		

Un exemple de la 3a conjugació: el verb *dormir* (model pur)

VERB <i>DORMIR</i>				
Infinitiu: dorm-ir		Gerundi: dorm-int		Participi: dorm-it, dorm-ida, dorm-its, dorm-ides
MODE INDICATIU				
Present	Perfet	Imperfet	Plusquamperfet	
dorm-o dorm-s dorm dorm-im dorm-iu dorm-en	he dormit has dormit ha dormit hem dormit heu dormit han dormit	dorm-ia dorm-ies dorm-ia dorm-íem dorm-íeu dorm-ien	havia dormit havies dormit havia dormit haviem dormit havíeu dormit havien dormit	
Passat simple	Passat anterior	Passat perifràstic	Passat ant. perifràstic	
dorm-í dorm-ires dorm-í dorm-írem dorm-íreu dorm-iren	haguí dormit hagueres dormit hagué dormit haguérem dormit haguéreu dormit hagueren dormit	vaig dormir vas dormir va dormir vam dormir vau dormir van dormir	vaig haver dormit vas haver dormit va haver dormit vam haver dormit vau haver dormit van haver dormit	
Futur	Futur perfet	Condicional	Condicional perfet	
dorm-iré dorm-iràs dorm-irà dorm-irem dorm-ireu dorm-iran	hauré dormit hauràs dormit haurà dormit haurem dormit haureu dormit hauran dormit	dorm-iria dorm-iries dorm-iria dorm-iríem dorm-iríeu dorm-irien	hauria dormit hauries dormit hauria dormit hauríem dormit hauríeu dormit haurien dormit	
MODE SUBJUNTIU				MODE IMPERATIU
Present	Perfet	Imperfet	Plusquamperfet	
dorm-i dorm-is dorm-i dorm-im dorm-iu dorm-in	hagi dormit hagis dormit hagi dormit hàgim dormit hàgiu dormit hagin dormit	dorm-ís dorm-issis dorm-ís dorm-íssim dorm-íssiu dorm-issin	hagués dormit haguéssis dormit hagués dormit haguéssim dormit haguéssiu dormit haguéssin dormit	----- dorm dorm-i dorm-im dorm-iu dorm-in

Un altre exemple de la 3a conjugació: el verb *servir* (model incoatiu)

VERB SERVIR								
Infinitiu: serv-ir		Gerundi: serv-int		Participi: serv-it, serv-ida, serv-its, serv-ides				
MODE INDICATIU								
Present		Perfet		Imperfet	Plusquamperfet			
serv-eix-o serv-eix-es serv-eix serv-im serv-iu serv-eix-en		he servit has servit ha servit hem servit heu servit han servit		serv-ia serv-ies serv-ia serv-íem serv-íeu serv-ien	havia servit havies servit havia servit havíem servit havíeu servit havien servit			
Passat simple		Passat anterior		Passat perifràstic		Passat ant. perifràstic		
serv-í serv-ires serv-í serv-írem serv-íreu serv-iren		haguí servit hagueres servit hagué servit haguérem servit haguéreu servit hagueren servit		vaig servir vas servir va servir vam servir vau servir van servir		vaig haver servit vas haver servit va haver servit vam haver servit vau haver servit van haver servit		
Futur		Futur perfet		Condicional		Condicional perfet		
serv-iré serv-iràs serv-irà serv-irem serv-ireu serv-iran		hauré servit hauràs servit haurà servit haurem servit haureu servit hauran servit		serv-iria serv-iries serv-iria serv-iríem serv-iríeu serv-irien		hauria servit hauries servit hauria servit hauríem servit hauríeu servit haurien servit		
MODE SUBJUNTIU					MODE IMPERATIU			
Present		Perfet		Imperfet		Plusquamperfet		
serv-eix-i serv-eix-is serv-eix-i serv-im serv-iu serv-eix-in		hagi servit hagis servit hagi servit hàgim servit hàgiu servit hagin servit		serv-ís serv-íssis serv-ís serv-íssim serv-íssiu serv-íssin		hagués servit haguéssis servit hagués servit haguéssim servit haguéssiu servit haguéssin servit		----- serv-eix serv-eix-i serv-im serv-iu serv-eix-in

► EXERCICIS

1. Ompliu els espais en blanc amb les formes del perfet d'indicatiu o el passat perifràstic dels verbs entre parèntesis.

Ex.: Ell avui ha comprat (comprar) el diari.

1. Avui el tribunal _____ (confirmar) la sentència d'instància.
2. Dilluns passat _____ (presentar, jo) tota la documentació.
3. Aquest matí el procurador _____ (interposar) una demanda de divorci.
4. Ahir la denunciada _____ (sol·licitar) que l'assistís un advocat d'ofici.
5. La setmana passada em _____ (reincorporar) a l'oficina.
6. Fa dos anys _____ (tenir, vosaltres) un accident en aquest revolt de la carretera.
7. Vosaltres, aquest matí, _____ (avançar) molta feina.
8. Aquest migdia _____ (visitar, nosaltres) les noves instal·lacions esportives.
9. L'any passat _____ (celebrar, nosaltres) una trobada d'exalumnes.
10. Abans-d'ahir _____ (tornar, ells) de vacances.

2. Ompliu els espais en blanc amb la forma corresponent dels verbs entre parèntesis.

Ex.: La classe del meu fill demà anirà (anar) d'excursió.

1. Demà _____ (signar, jo) el contracte de compravenda.
2. Nosaltres, abans, _____ (estiuajar) a la Costa Brava.
3. Vosaltres, abans, sempre _____ (llegir) els diaris.
4. Tu, abans, mai no _____ (jugar) a escacs.
5. Cada dia _____ (comprar, nosaltres) el pa quan sortim de la feina.
6. Jo, actualment, _____ (viatjar) més que quan era jove.
7. Li he _____ (escurçar) els pantalons de l'uniforme perquè li fregaven a terra.
8. A partir d'ara la Mònica sempre _____ (lligar) la bicicleta en aquest fanal.
9. La jutgessa s'ha passat el matí _____ (dictar) sentències.
10. Fa calor: _____ (obrir) la finestra, si us plau.

3. Ompliu els espais en blanc amb la forma que hi correspongui dels verbs entre parèntesis.

1. L'han enxampat _____ (guixar) les parets de l'edifici.
2. Si no _____ (trobar) feina aviat, no es podrà casar.
3. En aquesta cafeteria ara ens _____ (servir) molt ràpidament.
4. L'advocat m'ha aconsellat que no _____ (presentar, jo) cap recurs.
5. Si _____ (encendre, vosaltres) els llums, us hi veureu millor.
6. L'Amadeu fa dos mesos que no _____ (conduir) perquè li han retirat el carnet de conduir.
7. Ha insistit que no _____ (treballar, jo) fins tan tard.
8. Sempre _____ (bullir, jo) la llet abans de beure-me-la.
9. L'estiu passat el Guillem i jo cada tarda _____ (estudiar) a la biblioteca.
10. Fa dues hores que ha entrat a declarar i encara no en sé res. Ja _____ (patir).

ELS VERBS IRREGULARS I LES PERÍFRASIS VERBALS

Els verbs irregulars

A continuació us presentem un recull de les principals irregularitats ortogràfiques que afecten els verbs.

1. Vocal neutra a final de paraula

La vocal neutra de tots els verbs s'escriu *-a* si es troba en l'última posició. En canvi, s'escriu *-e* si es troba en la penúltima posició.

parla	parles
cabia	cabíem
mentiria	mentiríeu

Ara bé, escrivim amb *-e* les formes *corre, vine, obre, omple* i els infinitius acabats en *-re*, com ara *creure*.

Tot i que la majoria dels verbs que pertanyen a la 1a conjugació són regulars (excepte *anar* i *estar*), en alguns verbs es produeixen canvis ortogràfics com els següents:

començo-comences	aixeco-aixeques
jutjar-jutges	adequar-adeqües
entregar-entregues	

2. Accents diacrítics

Les principals formes verbals que porten accent diacrític són:

ser	sóc, és, són
tenir	té
donar	dóna, dónes
venir	véns, vénen

3. Dièresi

Porten dièresi algunes formes dels verbs l'infinitiu dels quals acaba en vocal+*ir*.

conduïa	produïa	reduïa
conduïes	produïes	reduïes
conduïm	produïm	reduïm
conduïu	produïu	reduïu
conduïen	produïen	reduïen
conduïssis	produïssis	reduïssis
conduïssin	produïssin	reduïssin
conduït/ïda	produït/ïda	reduït/ïda

Ara bé, l'infinitiu, el gerundi, el futur i el condicional d'aquests verbs no porten mai dièresi (*conduir, conduint, conduirà, conduiria*) i l'accent gràfic té prioritat sobre la dièresi (*conduíem, conduíeu*).

També porten dièresi aquestes formes del present de subjuntiu dels verbs l'infinitiu dels quals acaba en vocal+ar.

canviï, canviïs, canviïn
 continuï, continuïs, continuïn

4. A/E àtones

En els verbs *jeure/jaure, néixer/nàixer i treure/traure*, quan l'arrel és tònica, escriurem -a o bé -e, segons la vocal que pronunciem; quan l'arrel és àtona, escriurem sempre -a.

Aquesta qüestió es tracta al tema 3 d'ortografia.

5. O/U àtones

En els verbs *collir, cosir, escopir, sortir i tossir* (i els seus compostos) l'arrel s'escriu amb -u quan és tònica i amb -o quan és àtona.

En els verbs *poder i voler*, quan l'arrel és tònica, escrivim o/u, segons soni; quan l'arrel és àtona escrivim o, llevat de les formes *puguem, pugueu i vulguem, vulgueu*.

Aquestes qüestions es tracten al tema 4 d'ortografia.

6. Cal tenir en compte els diferents tipus de correlacions verbals a l'hora de construir frases compostes.

Oració principal	Oració subordinada
La Martina em va recomanar (passat perifràstic)	que visités el centre històric. (imperfet subjuntiu)
La Martina m'ha recomanat (perfet indicatiu)	que visiti el centre històric. (present subjuntiu)
Podreu fer el viatge (futur)	si estalvieu una mica. (present indicatiu)
Podríeu fer el viatge (condicional)	si estalviéssiu una mica. (imperfet subjuntiu)
Hauríeu pogut fer el viatge (condicional perfet)	si haguéssiu estalviat una mica. (plusquamperfet subjuntiu)

Per tant, són incorrectes les construccions següents:

- × La Martina m'ha recomanat que visités el centre històric.
- × Podreu fer el viatge si estalviéssiu una mica.
- × Si haguéssiu estalviat una mica, haguéssiu pogut fer el viatge.

7. Verbs velars

Són els verbs que acaben en la consonant velar -c en la 1a persona del singular del present d'indicatiu. Aquest fet comporta uns canvis en altres formes.

Infinitiu	1a p. pres. ind.	Present subj.	Imperfet subj.	Imperatiu	Participi
aparèixer	aparec	aparegui apareguis aparegui apareguem aparegueu apareguin	aparegués apareguessis aparegués apareguéssim apareguéssiu apareguessin	----- apareix aparegui apareguem apareixeu apareguin	aparegut
conèixer	conec	conegui coneguis conegui coneguem conegueu coneguin	conegués coneguessis conegués coneguéssim coneguéssiu coneguessin	----- coneix conegui coneguem coneixeu coneguin	conegut
dir	dic	digui diguis digui diguem digueu diguin	digués diguessis digués diguéssim diguéssiu diguessin	----- digues digui diguem digueu diguin	dit
dur	duc	dugui duguis dugui duguem dugueu duguin	dugués duguessis dugués duguéssim duguéssiu duguessin	----- duu (du) dugui duguem dueu duguin	dut

Cal anar en compte amb el verb *donar*. La 1a persona és *dono*, i no pas *donc*.

I també cal tenir present que els infinitius i gerundis no acaben en *-guer* o *-guent*.

Correctes		Incorrectes	
Infinitius	Gerundis	Infinitius	Gerundis
caldre o caler	calent	*calguer	*calguent
poder	podent	*poguer	*poguent
saber	sabent	*sapiguer	*sapiguent
cabre o caber	cabent	*capiguer	*capiguent
valer o valdre	valent	*valguer	*valguent
voler	volent	*volguer	*volguent

Les perífrasis verbals

Una perífrasi és la unió de dos verbs per expressar una idea única. El primer verb es conjuga i aporta el sentit a la perífrasi, i el segon ha de ser un infinitiu, un gerundi o un participi, i és el que aporta el significat a l'oració. Les perífrasis més habituals són les d'obligació i les de probabilitat.

Perífrasis d'obligació

haver de + infinitiu

Has de tenir divuit anys si vols presentar-te a les proves d'accés.

caldre + infinitiu

Cal tenir divuit anys per presentar-se a les proves d'accés.

caldre + *que* + verb en subjuntiu

Cal que tinguis més de divuit anys si vols presentar-te a les proves d'accés.

La construcció *tenir que* és incorrecta!

- ✗ Quan entris, *tens que* ensenyar el document d'identitat.
- ✓ Quan entris, *has d'*ensenyar el document d'identitat.

Perífrasi de probabilitat

deure + infinitiu

El fiscal *deu ser* una persona responsable.
Deuen ser fora, perquè no contesta ningú.

Aquesta perífrasi només pot expressar probabilitat, mai obligació.

El futur en català mai no pot expressar una probabilitat, sinó, únicament, una acció futura. Així, per expressar la frase anterior no podem fer-ho d'aquesta manera:

✗ *Seran* fora, perquè no contesta ningú.

Si volem indicar obligació, hem de fer servir una perífrasi d'obligació.

El fiscal *ha de ser* una persona responsable.

► EXERCICIS

1. Ompliu els espais en blanc amb la forma que hi correspongui dels verbs entre parèntesis.

Ex.: L'entrenador m'ha indicat que marqui (marcar, jo) el davanter centre.

1. Demanarem al personal de manteniment que _____ (netejar) el garatge.
2. La policia no sap a què es _____ (dedicar, present) els sospitosos.
3. Si no voleu que us _____ (trencar) els vidres, amagueu-los la pilota.
4. Sobretot, no _____ (trepitjar, vosaltres) els cables.
5. M'ha demanat que _____ (tancar, jo) la finestra.
6. Als jutjats de Valls, els judicis _____ (començar, present) a dos quarts de deu.
7. La metgessa m'ha suggerit que _____ (canviar, jo) de menú.
8. El veí em va suplicar que no _____ (tocar, jo) més el saxo.
9. L'infractor m'ha demanat que no el _____ (denunciar, jo).
10. No _____ (endreçar, vosaltres) la sala fins que arribem.

2. Completeu les sèries següents.

Infinitiu	Indicatiu present	Subjuntiu present	Subjuntiu imperfet	Participi
dir	dic	digui	digués	dit
caure	_____	_____	_____	_____
estar	_____	_____	_____	_____
estendre	_____	_____	_____	_____
asseure	_____	_____	_____	_____
creure	_____	_____	_____	_____
distreure	_____	_____	_____	_____
aprendre	_____	_____	_____	_____
incloure	_____	_____	_____	_____
beure	_____	_____	_____	_____
respondre	_____	_____	_____	_____
ofendre	_____	_____	_____	_____

3. Ompliu els espais en blanc amb la 1a persona del singular de present d'indicatiu.

Ex.: Vaig (anar) a poc a poc.

_____	(venir) amb cotxe	_____	(voler) fer vacances
_____	(tenir) molta sort	_____	(riure) sovint
_____	(ser) d'Olot	_____	(moure) les cames
_____	(conèixer) els acusats	_____	(viure) a Sitges
_____	(vendre) al mercat	_____	(saber) la veritat
_____	(fer) el berenar	_____	(moldre) el cafè
_____	(poder) recordar-ho	_____	(entendre) el dubte
_____	(encendre) el foc	_____	(dur) aigua

4. Completeu els enunciats següents mantenint el mateix temps verbal.

Ex.: Jo llegeixo → Vosaltres llegiu

Jo prendria	Vosaltres	_____
Jo volia	Nosaltres	_____
Ella deia	Nosaltres	_____
Tu et mous	Nosaltres ens	_____
Jo perdia	Vosaltres	_____
Tu vendràs	Vosaltres	_____
Jo surto	Nosaltres	_____
Nosaltres traiem	Elles	_____
Nosaltres som	Ells	_____
Vosaltres veniu	Elles	_____

5. Ompliu els espais buits amb la forma de present d'indicatiu del verb que hi ha indicat entre parèntesis.

Ex.: Sempre excloc (excloure) el mateix tema.

1. No _____ (saber, tu) quina és la resposta correcta.
2. Quan _____ (tenir, jo) fred, tanco la finestra.
3. Nosaltres _____ (beure) un got d'aigua en dejú cada matí.
4. Cada dia _____ (treure, jo) les cadires a la terrassa.
5. Els diumenges sempre _____ (fer, jo) una bona migdiada.
6. _____ (viure, vosaltres) en un pis al davant dels jutjats.
7. Aquesta setmana _____ (aprendre, jo) l'ús de la dièresi.
8. Sovint corre perquè _____ (perdre, ell) l'autobús.
9. Aquest dissabte _____ (anar, jo) de casament.
10. Té molta feina i no _____ (poder, ella) passar-nos a veure mai.

6. Ompliu els espais buits amb la forma adient del verb que hi ha indicat entre parèntesis.

1. Qui ens _____ (voler) ajudar només ens ho ha de dir.
2. Quan _____ (fer, tu) la dieta que t'han recomanat, et trobaràs millor.
3. Va sortir de la sala de vistes amb la cara _____ (bullir).
4. El mes vinent _____ (prendre, ell) una decisió respecte a l'imputat.
5. Gairebé sempre _____ (dir, nosaltres) el que pensem.
6. Això no ho _____ (poder, vosaltres) entendre?
7. Si demà _____ (pretendre, tu) guanyar el cas has d'estudiar de valent.
8. Mentre vosaltres prepareu les carxofes, jo aniré _____ (encendre) el foc.
9. L'advocat li ha aconsellat que _____ (recórrer) contra la sentència.
10. T'imposaran una sanció perquè has _____ (desobeir) l'ordre d'allunyament.

7. Completeu les frases següents amb la forma adient del verb que hi ha indicat entre parèntesis.

1. Si no em _____ (traduir, vosaltres) la carta no la podré entendre.
2. El Felip està contentíssim ja que l'han _____ (absoldre) de tots els càrrecs.
3. Era impactant veure'l _____ (asseure) al banc dels acusats.

4. Aquest detall és important que el _____ (fer, tu) constar a la declaració.
5. M'agradaria que _____ (saber, tu) que estàs en bones mans.
6. Ara em _____ (prendre, jo) la pastilla per a la tos.
7. No _____ (dir, vosaltres) a ningú que han detingut el vostre germà.
8. Em sembla que ens hem _____ (confondre) de sala de vistes.
9. Si avui els jutges no els _____ (absoldre), tenim el cas perdut.
10. Sempre ens tractava com si _____ (ser) petits.

8. Completeu les frases següents amb la forma adient del verb que hi ha indicat entre parèntesis.

1. L'Hèctor no _____ (rebre) mai els correus electrònics que li envio.
2. Aquesta vegada no s'ha _____ (creure) el que li hem explicat.
3. Quan _____ (sortir, jo) dels jutjats aniré cap al centre comercial.
4. Esperem que la Marina _____ (aparèixer) abans de les dues.
5. Ja hem _____ (batre) els ous per fer la truita.
6. Quan _____ (poder, tu) venir, avisa'ns!
7. Si no _____ (estar, jo) tan cansada, vindria a la festa.
8. Quan _____ (canviar, ell) la seva actitud, en tornarem a parlar.
9. Encara no _____ (conèixer, jo) el nou funcionari del Jutjat Penal núm. 6.
10. Aquest matí l'Eloi ha rebutjat la feina que li han _____ (oferir).

9. A continuació trobareu una sèrie de construccions amb el verb *caldre*. Canvieu-les per construccions amb el verb *haver de*.

Ex.: Segons les bases, cal tenir dos anys d'experiència.

Segons les bases, s'han de tenir dos anys d'experiència.

1. Cal que presentin la feina avui, perquè la setmana vinent l'empresa tanca.
2. Cal que sigueu puntuals al judici.
3. Caldrà que arreglem la nevera si ens hi volem quedar tants dies.
4. Caldria que cridessin una ambulància.
5. Calia que ho fes l'advocat per, així, donar exemple.
6. No va caldre que agafés el cotxe després del sopar.
7. Si cal que vinguis per al trasllat, ja t'avisarem.
8. No calia que ho portessis fins demà a la tarda.
9. Caldrà que dugueu la documentació dins del termini establert.
10. No cal que triïs la plaça fins al juny.

LES FUNCIONS SINTÀCTIQUES

El complement directe (CD)

El complement directe és l'objecte (persona, animal o cosa) sobre el qual recau directament l'acció expressada pel verb.

L'Ignasi ha vist *la pel·lícula Herois*.
La Sara menja *un gelat de xocolata*.

Aquest complement pot estar format per un nom, per un sintagma nominal, per un pronom o per tota una frase.

La meva néta compra *regals* per Nadal.
La magistrada jutgessa dicta *la sentència*.
Les meves veïnes *els* distreuen.
Crec *que avui no arribarà puntual*.

El complement directe no ha de concordar necessàriament amb el verb en nombre; és a dir, pot ser singular i el verb, plural, o a l'inrevés.

L'estudiant llegeix *les unitats del curs*.
Els funcionaris dels jutjats penals organitzen *un sopar*.

Per identificar un CD cal transformar l'oració activa a passiva. En aquest cas, el complement directe passa a ser el subjecte en l'oració passiva.

Oració activa: L'Ignasi ha vist la pel·lícula Herois.
(CD)
Oració passiva: La pel·lícula Herois ha estat vista per l'Ignasi.
(subjecte)

El complement directe no es pot suprimir sense substituir-lo per un pronom, tal com veurem al tema 9.

El vigilant controla les entrades de l'edifici.
(CD)
El vigilant *les* controla.

Remarques

a) Cal evitar l'ús de la preposició *a* per introduir un complement directe, encara que sigui un nom de persona.

- ✗ Encara no conec *al* nou secretari judicial.
- ✓ Encara no conec *el* nou secretari judicial.

- ✗ Vam saludar *a* la Mar.
- ✓ Vam saludar \emptyset la Mar.

b) El complement directe pot ser determinat, indeterminat o neutre.

El complement directe és determinat si va precedit d'un article determinat (*el, la, els, les*); un demostratiu (*aquest, aquella...*) o un possessiu (*els meus, el teu, les seves...*).

Quan puguis, deixa *el sobre* a correus.
 Sovint escolta *les mateixes cançons*.
 Ja he encarregat *aquell llibre que em vas demanar*.
 No trobo *l'expedient* per enlloc.

El complement directe és indeterminat si el nucli és un substantiu indeterminat o va precedit d'una paraula que indica una certa idea de quantitat (*un, tres, uns quants, gaires, algun, cap...*).

Només escolta *discos antics*.
 Es va adonar que s'havia deixat *cinc dossiers* damunt la taula.
 Ja he encarregat *uns quants llibres dels que em vas demanar*.
 No trobo *cap mocador que em faci el pes*.

El complement directe és neutre quan és una oració, generalment introduïda per la conjunció *que*, o bé està representat directament per les formes *això* i *allò*.

Van comentar-me *que el judici s'havia ajornat*.
 Ella sap perfectament *que la situació és molt greu*.
 Va dir-li *el que volia sentir*.
 Doneu-me *això*, si us plau.

El complement indirecte (CI)

El complement indirecte indica qui rep l'acció del verb i del complement directe. Va sempre precedit de les preposicions *a* o *per a*.

La psicòloga lliura l'informe *a la jutgessa*.
 Ha comprat aquest diccionari *per a la seva neboda*.

Heu de tenir en compte que amb els verbs *telefonar* i *trucar* fem servir el complement indirecte.

Dilluns vaig telefonar *a la meva fillola*.
 Ahir vaig trucar *a l'Aleix*.

Complement circumstancial (CC)

El complement circumstancial indica les circumstàncies en què es produeix l'acció del verb. Aquestes circumstàncies poden ser de temps, lloc, manera, companyia, mitjà, instrument, finalitat o destinació, causa...

Sempre arriben *molt d'hora*. [CC de temps]
 Compràvem els brioxos *al forn de la cantonada*. [CC de lloc]
Sense la subvenció no podrem assolir tots els objectius. [CC de manera]
 Estudiava *amb els companys de classe*. [CC de companyia]
 Us ho enviarem *per correu electrònic*. [CC de mitjà]
 De vegades treballa *amb eines de precisió*. [CC d'instrument]
 Sovint actuen *per uns ideals*. [CC de causa]

Aquests complements no són mai obligatoris; és a dir, els podem suprimir i la frase continuarà sent gramatical.

Poden tenir la forma d'un sol adverbi, una locució adverbial, un sintagma nominal, un sintagma preposicional o tota una oració.

Llegeix *lentament*. [adverbi]
 Caminava *de pressa*. [locució adverbial]
 Acabarà els estudis *el mes vinent*. [sintagma nominal]
 Treballem *als jutjats*. [sintagma preposicional]
 Això ho farem *quan podrem*. [oració]

Complement preposicional (CP)

Aquest complement va sempre precedit d'una preposició (*a, amb, de, en o per*), que és exigida pel verb (acostumar-se *a*, arriscar-se *a*, negar-se *a*, renunciar *a*; amenaçar *amb*, avenir-se *amb*, conformar-se *amb*, haver-n'hi prou *amb*; adonar-se *de*, recordar-se *de*, ocupar-se *de*, parlar *de*; confiar *en*, entestar-se *en*, pensar *en*; interessar-se *per*...).

Parlen *del judici*.
 M'avinc molt *amb els companys del jutjat nou*.
 No volien renunciar *a cap dels seus privilegis*.
 Vaig pensar *en els testimonis*.
 Confiàvem *en vosaltres*.
 No es van adonar *de res*.

Remarca

Una particularitat d'aquests verbs que regeixen una preposició és el canvi que es produeix en la preposició o la seva caiguda en determinats contextos.

Quan el complement preposicional porta les preposicions *en* o *amb* i el complement no és un sintagma nominal sinó que és un infinitiu, aquestes dues preposicions es canvien per *a* o *de*.

Pensa *en* la presentació del control de seguiment.
Pensa *a/de* presentar el control de seguiment.

No estava d'acord *amb* un canvi de dates de les seves vacances.
No estava d'acord *a/de* canviar les dates de les seves vacances.

Si el complement preposicional és una oració encapçalada per *que*, la preposició cau, és a dir, desapareix.

Pensa *en* la presentació del control de seguiment.
Pensa \emptyset que has de presentar el control de seguiment.

Atribut (A)

Els verbs copulatius són *ser*, *estar*, *semblar* i *parèixer*. El complement que els acompanya s'anomena complement atributiu o atribut.

Els verbs copulatius només fan la funció d'unir el subjecte amb l'atribut (que s'anomena així perquè atribueix una qualitat al subjecte), sense afegir cap significat a l'oració.

L'atribut concorda en gènere i nombre amb el subjecte i pot tenir diverses formes: sintagma nominal, sintagma preposicional, adjectiu o adverbi.

El Jordi és *el pèrit judicial*.
Aquelles advocades són *de Tremp*.
Aquesta lectura em sembla *força complexa*.

Predicatiu (Pred)

El complement predicatiu complementa alhora el verb i el subjecte o el complement directe de l'oració. No s'utilitza mai amb verbs copulatius i concorda en gènere i nombre amb el subjecte o el complement directe.

El Josep es torna *vermell*.
Planten els arbres de l'avinguda *massa separats*.
La metgessa forense tornava *cansada* de la guàrdia.
Tinc la galta *inflada*.

► EXERCICIS

1. Totes les construccions subratllades són complements directes. Digueu si són un CD determinat, indeterminat o neutre.

Ex.: Han canviat els ordinadors de l'oficina.

CD determinat

1. Volen les carpetes de judici ràpid.
2. No recordo el que vam veure.
3. Va agafar deu expedients.
4. Heu de prendre allò imprescindible.
5. Vam trobar una colla de persones.
6. Conec alguns funcionaris.
7. Va tancar la seva empresa.
8. Col·locarem arxivadors al magatzem.
9. Visitarem el nucli antic de la població.
10. Trec algunes camises de l'armari.

2. Digueu si el complement subratllat de les frases següents és directe o indirecte.

Ex.: Havia oblidat la bossa.

CD

1. La magistrada jutgessa signa la provisió.
2. L'avi explica batalletes.
3. Han comprat regals per als meus nebots.
4. Avui menjarem per berenar pa amb tomàquet.
5. Van interposar un recurs contra la sentència.
6. Vaig portar l'expedient a la secretària judicial.
7. Van comprar les papereres per a la sala de premsa.
8. La fiscal ha comentat que demà té judicis.
9. De tant en tant amaga la veritat.
10. Envio un missatge electrònic als alumnes.

3. Subratlleu els complements directes i indirectes de les frases següents i digueu de quin tipus són.

Ex.: Comprem els ordinadors per als funcionaris.

CD

CI

1. Hem avisat la procuradora.
2. Enviem les unitats als alumnes.
3. Va enviar una nadala als companys.
4. La Mireia ha fet un cóc de poma.
5. Explicava els fets al seu advocat.
6. Es posava la toga al despatx.
7. Ahir vaig veure la notària a Cadaqués.
8. Deixarem tots els expedients damunt la taula.
9. He trobat la meva advocada a la porta dels jutjats.
10. Portarem flors a la nostra mare pel seu aniversari.

4. Completeu les frases següents amb un complement i digueu si és directe o indirecte.

Ex.: Per Sant Jordi regalem llibres i roses als clients.

CD

1. Menjarem _____ per sopar.
2. Vam escoltar _____ tot el matí.
3. De tant en tant demanem ajuda _____.
4. El mes vinent compraran _____ per a l'oficina.
5. Col·loqueu _____ a les prestatgeries.
6. El Biel saluda _____ a les escales.
7. Doneu una nova oportunitat _____.
8. Pregunteu els dubtes _____.
9. Heu de netejar _____ amb aigua.
10. Organitzarem _____ per al comiat dels companys.

5. Digueu si els complements subratllats són directes, indirectes o preposicionals.

Ex.: Aquesta tarda estudiaré el tema 8.

CD

1. Llegia un llibre de contes molt interessant.
2. Cal comprar el regal per a la Júlia.
3. Es dedicava a interrompre el professor.
4. Avui netejaran els vidres de l'oficina.
5. He vist el teu advocat.
6. Sempre escolteu música clàssica a la feina.
7. Estem d'acord amb la teva proposta.
8. Sovint parlem de la nostra situació laboral.
9. Saludem la nova jutgessa de Balaguer.
10. Estic interessada en la teva opinió.

6. Subratlleu els complements circumstancials de les frases següents i digueu si són de lloc, temps, manera, companyia o quantitat.

Ex.: Treballarem en una població de la comarca.

CC de lloc

1. El Jofre ha estudiat molt.
2. Volem anar a Jordània l'any vinent.
3. Viatgem amb poc equipatge.
4. El meu gendre treballa amb el Nil.
5. Aquest dissabte anirem al cinema.
6. Li han dit que llegeix massa poc.
7. Caminava lentament pels passadissos.
8. Se'ns ha espatllat el cotxe i hem arribat a mig matí.
9. Aquest hivern hem viatjat força.
10. Vaig trobar la Xènia a la biblioteca judicial.
11. Conduïa prudentment per l'autovia.
12. He vist la meva família durant les vacances.

7. Digueu si els complements subratllats de les frases següents fan de complement directe, complement indirecte, complement preposicional, complement circumstancial o atribut.

Ex.: Llegiem el diari a la cafeteria.

CD CC

1. La Cinta és tortosina.
2. Avui arribarem aviat.
3. Ens hem de comprar un cotxe nou.
4. Vaig regalar un llibre de receptes de cuina a l'àvia.
5. Confia en la resolució del conflicte.
6. Sempre tenim molta gana.
7. Vam visitar els nostres parents de Xàtiva.
8. Pensava en la repercussió de la dimissió.
9. Aquell funcionari semblava molt cansat.
10. El secretari judicial treballava a la Ciutat de la Justícia.

8. Digueu si els complements subratllats de les frases següents fan de complement directe, complement indirecte, complement preposicional, complement circumstancial o atribut.

1. Ens han portat les revistes.
2. Hem parlat de feina tot el vespre.
3. La meva tia és molt xerraire.
4. Va trobar la Rita al carrer.
5. Vaig demanar diners a l'oncle Pau.
6. Aquest estiu pintaran la façana dels jutjats.
7. Avui el Josep sembla avorrit.
8. Enguany no renunciarem a aconseguir la subvenció.
9. El Ricard passeja el seu gosset pel parc.
10. Netejarem les golfes abans de Nadal.

9. Digueu si els complements subratllats de les frases següents fan de complement directe, complement indirecte, complement preposicional, complement circumstancial, predicatiu o atribut.

1. Van convidar la secretària judicial a la inauguració.
2. No pengeu el rètol a la porta!
3. El succés el va impactar tant que es va quedar mut.
4. El Fèlix sembla el millor candidat.
5. El vam acompanyar fins a la porta d'entrada.
6. Demanaré els apunts de l'assignatura.
7. Estic d'acord amb les vostres paraules.
8. Es consideren bones en la seva professió.
9. He hagut de deixar el cotxe al taller.
10. Va presentar el jutge nou a tots els funcionaris de l'oficina.
11. Es va descuidar el mòbil a casa meva.
12. Aquesta setmana he estat refredada.

ELS PRONOMS FEBLES

Els pronoms són elements gramaticals que substitueixen una determinada paraula o un grup de paraules.

Els pronoms poden ser forts o febles, segons si tenen accent tònic o no.

Els pronoms forts, que són tòpics, poden fer de subjecte en una oració, si no van precedits de preposició.

	Singular	Plural
1a persona (qui parla)	jo, mi	nosaltres
2a persona (qui escolta)	tu vostè vós	vosaltres vostès
3a persona (de qui es parla)	ell, ella	ells, elles
Reflexiu	si ell (mateix), ella (mateixa)	si ells (mateixos), elles (mateixes)

Nosaltres visitarem la Sagrada Família aquest cap de setmana.
Vostè sempre arriba el primer.

Remarques

a) El pronom de 1a persona *jo*, si va precedit d'una preposició, adopta la forma *mi*.

T'agradaria venir al cine *amb mi*?
Vull que m'ho comuniqueu, *a mi*.

b) Els pronoms *vostè* i *vostès* van acompanyats d'un verb en 3a persona i el pronom personal *vós* necessita un verb en 2a persona del plural.

Quan *vostès* vulguin, començarem la sessió.
Si *vós* teniu una solució, cal que en parlem.

Els pronoms febles són mots monosíl·labs que tenen una vocal àtona i van sempre enganxats, davant o darrere, al verb. No fan mai la funció de subjecte de l'oració.

Espereu-vos a la porta d'entrada, si us plau.
T'agradaria sortir amb ells aquest cap de setmana?

Generalment, els pronoms febles es col·loquen immediatament davant del verb.

Et rentes les mans massa sovint.
Aquest any *us* heu oblidat del meu aniversari.

Però quan el verb és un infinitiu, un gerundi o un imperatiu, s'hi col·loquen immediatament darrere.

Tenia moltes ganes de veure'*l*.
Han vist el detingut escapant-se del calabós.
Renta'*t* la cara!

En algunes perífrasis verbals, els pronoms febles poden anar tant al davant del verb com al darrere.

Ho va sentir tot. / Va sentir-*ho* tot.
Hem de cantar-*la*. / L'hem de cantar.

Ortografia dels pronoms febles

Tenint en compte la posició que han d'ocupar en relació amb el verb, els pronoms poden adoptar diverses formes.

Pronoms davant del verb		Pronoms darrere del verb	
Reforçada	Elidida	Plena	Reduïda
<i>Em</i> rento les dents.	<i>M'</i> agrada l'hoquei.	Truqueu- <i>me</i> més tard.	Mira' <i>m</i> !
No <i>et</i> pentines mai.	<i>T'</i> oblides de tot.	No pots cansar- <i>te</i> .	Afanya' <i>t</i> , que fem tard.
<i>Es</i> truquen cada dia.	<i>S'</i> odien des de petits.	Va emportar- <i>se</i> la clau.	Va vendre' <i>s</i> el iot.
<i>Ens</i> movem de pressa.	<i>Ens</i> estimem molt.	Vols escoltar- <i>nos</i> ?	Parla' <i>ns</i> a poc a poc.
<i>Us</i> perdonen el deute.	<i>Us</i> animeu a viatjar?	Vull dedicar- <i>vos</i> això.	No vull veure- <i>us</i> més.
<i>El</i> compreu a la botiga.	<i>L'</i> aviso de seguida.	Has de portar- <i>lo</i> .	Dóna' <i>l</i> a l'advocada.
<i>La</i> situo a prop.	<i>L'</i> organitzo jo, la festa. <i>La</i> imaginava diferent.	Amaneix- <i>la</i> com vulguis.	Tasta- <i>la</i> , que és bona.
<i>Els</i> calen vacances.	<i>Els</i> ajudarà la veïna.	No vull trobar- <i>los</i> aquí.	Explica' <i>ls</i> la teva idea.
<i>Les</i> conservo totes.	<i>Les</i> admiro molt.	Cal assecar- <i>les</i> al sol.	Va prendre- <i>les</i> totes.
<i>Li</i> telefonem cada dia.	La citació <i>li</i> arribarà avui.	Puc parlar- <i>li</i> de tu.	Posa- <i>li</i> el jersei vermell.
<i>En</i> tinc 36.	No <i>n'</i> hi ha cap.	No vull saber- <i>ne</i> res.	Agafa' <i>n</i> més.
<i>Ho</i> dic a tothom.	<i>Ho</i> observa tot.	No puc fer- <i>ho</i> .	Recorda- <i>ho</i> tal com era.
<i>Hi</i> vaig cada dia.	No <i>hi</i> aparco mai.	No cal fixar- <i>hi</i> res.	Vés- <i>hi</i> ara.

Reforçada: Quan el verb comença amb consonant, el pronom no s'apostrofa mai.

Elidida: Si el verb comença amb vocal, el pronom s'apostrofa en alguns casos, seguint les mateixes regles d'apostrofació que els articles.

Plena: Quan el verb acaba amb consonant o diftong, el pronom no s'apostrofa mai i s'uneix al verb amb un guionet.

Reduïda: Si el verb acaba amb vocal, el pronom s'apostrofa en alguns casos.

Substitució del complement directe

Tal com s'explica al tema 8 de morfosintaxi, hi ha tres menes de complements directes: determinat, indeterminat i neutre.

Els pronoms que els substitueixen són:

	Masculí singular	Masculí plural	Femení singular	Femení plural
Determinat	el	els	la	les
Indeterminat	en			
Neutre	ho			

A l'hora de fer-los servir, hem de tenir en compte la posició del pronom respecte del verb.

CD determinat

Ha arribat el nou jutge del Social núm. 4, però jo encara no *el* conec.

No vols revisar l'examen? → No vols revisar-*lo*?

No sabia que havies tastat la melmelada de cirera. → No sabia que *l'havies* tastada.

Deixa aquests oficis al prestatge de dalt. → Deixa-*ls* al prestatge de dalt.

Porteu les ulleres a l'òptica. → Porteu-*les* a l'òptica.

CD indeterminat

Ara tens diners o no *en* tens?

Vull mirar més cases. → Vull mirar-*ne* més.

Quan el CD és indeterminat el pronom només substitueix el nom; per tant, cal repetir el quantificador o l'indefinit que l'acompanyen.

Agafa algun paquet de material d'oficina? –Sí, agafa'n *algun*.

Va trobar una llibreta sota el moble. → En va trobar *una* sota el moble.

CD neutre

No diguis a ningú el que t'ha explicat la Teresa. → No *ho* diguis a ningú.

Si no pots fer això, truca'm. → Si no *ho* pots fer, truca'm.

En el CD indeterminat i neutre només hi ha una única forma de pronom tant si és masculí, femení, singular o plural.

Substitució del complement indirecte

Els pronoms de 3a persona que substitueixen el complement indirecte són:

Singular	Plural
li	els

El pronom *li* substitueix el CI singular, tant masculí com femení. El pronom *els* substitueix el CI plural, tant masculí com femení.

Volem regalar una bicicleta a l'Hug. → *Li* volem regalar una bicicleta.

Porta la querella a la Dolors. → Porta-*li* la querella.

He explicat un conte a les nenes. → *Els* he explicat un conte.

Dóna les notes als alumnes. → Dóna-*ls* les notes.

Vull donar les gràcies als teus companys. → Vull donar-*los* les gràcies.

La forma *les* no existeix per al CI i la forma **lis* no és en cap cas un pronom feble.

- ✗ Va portar-*les* el regal, a les tietes.
- ✗ Va portar-*lis* el regal, a les tietes.
- ✓ Va portar-*los* el regal, a les tietes.

Substitució del complement circumstancial

Els pronoms que substitueixen els complements circumstancials són:

Complements circumstancials	Pronom
Introduïts per qualsevol preposició (<i>a, en, amb, per...</i>) menys <i>de</i> , o també sense preposició Els CC de manera (encara que estiguin introduïts per la preposició <i>de</i>)	<i>hi</i>
Introduïts per la preposició <i>de</i> (llevat dels CC de manera)	<i>en</i>

Van als jutjats cada setmana. → *Hi* van cada setmana.

Venim d'un desnonament. → *En* venim.

De vegades, contesta de mala manera. → De vegades, *hi* contesta. [Tot i que el CC és introduït per *de*, se substitueix pel pronom *hi*, perquè és un CC de manera.]

Substitució del complement preposicional

Tal com passa amb el complement circumstancial, els pronoms que substitueixen els complements preposicionals són:

Complements preposicionals	Pronom
Introduïts per la preposició <i>de</i>	en
Introduïts per qualsevol altra preposició	hi

Hem de parlar d'aquest cas. → *N'*hem de parlar.

Ha renunciat a la tutela del seu fill. → *Hi* ha renunciat.

Ja no confia en la justícia. → Ja no *hi* confia.

Si el complement preposicional és tota una oració introduïda per la conjunció *que*, llavors se suprimeix la preposició que normalment la introduiria.

Els no s'adonen que és perillós. [I no pas “Els no s'adonen *de que* és perillós.”] → Els no se *n'*adonen. [Substituïm el complement pel pronom *en* encara que en la frase completa no hi hagi la preposició *de*, ja que davant la conjunció *que* aquesta preposició se suprimeix.]

Substitució de l'atribut

Els pronoms que substitueixen l'atribut són:

	Masculí singular	Masculí plural	Femení singular	Femení plural
Determinat	el	els	la	les
Indeterminat	ho			

Si l'atribut és determinat (introduït per un article determinat, un demostratiu o un possessiu), el substitueixen els pronoms *el*, *la*, *els*, *les*.

Aquests són els testimonis o no *els* són?

Vols dir que no era aquella casa? –No, no *l'*era.

És el teu cotxe? –No, no *l'*és. El meu és groc.

Si l'atribut és indeterminat, se substitueix pel pronom *ho*.

És jutge de pau a Ulldecona. Ja fa dos anys que *ho* és.

Són metges forenses. Quan estudiaven ja *ho* volien ser.

Aquests jutjats estan sobrecarregats de feina. Abans no *ho* estaven.

Substitució del complement predicatiu

El pronom que substitueix el complement predicatiu és *hi*.

La Victòria caminava decidida. → La Victòria *hi* caminava.

El meu veí sempre va brut. → El meu veí sempre *hi* va.

Resum de les funcions sintàctiques dels pronoms febles

Funció sintàctica	Pronoms febles				Exemples
	Davant de verb		Darrere de verb		
	Començat en consonant	Començat en vocal	Acabat en cons. o -u	Acabat en vocal (menys -u)	
CD i CI (1a i 2a persona)	em	m'	-me	'm	M'agrada viatjar.
	et	t'	-te	't	Et menges el préssec.
	ens	ens	-nos	'ns	Vam veure'ns a la piscina.
	us	us	-vos	-us	Us presenteu a la convocatòria.
Reflexiu	es	s'	-se	's	Es netejava la ferida.
CD (3a persona)	el	l'	-lo	'l	Busca l'expedient i porta'l.
	la	l' (la+i/u àt.)	-la	-la	La va prendre, la cartera.
CD (3a persona)	els	els	-los	'ls	Porta'ls al despatx, els paquets.
	les	les	-les	-les	Les recordava sovint, les nètes.
	ho	ho	-ho	-ho	Això, repeteix-ho.
	en	n'	-ne	'n	D'ordinadors, ja no en veneu.
CI (3a persona)	li	li	-li	-li	Li direm que passi, al Víctor.
	els	els	-los	'ls	Van portar-los les etiquetes.
CC i CP	en	n'	-ne	'n	De l'hospital, ara en vinc.
	hi	hi	-hi	-hi	Hi vaig anar, als jutjats penals.
Atribut	el	l'	-lo	'l	És el director o no l'és?
	la	l' (la+i/u àt.)	-la	-la	Sí que la va ser, la campiona.
	els	els	-los	'ls	Els són, els nous propietaris.
	les	els	-les	-les	Són les tres? –Sí, ja les són.
	ho	ho	-ho	-ho	Era car? –No, no ho era gaire.
	en	n'	-ne	'n	Que n'és de ximpleta, l'Eva!
Predicatiu	hi	hi	-hi	-hi	El riu baixa ple? –Sí, hi baixa.

► EXERCICIS

1. Ompliu els buits de les frases amb els pronoms corresponents, com en l'exemple.

Ex.: *Em* menjo la poma. – *M'*agafo fort. – Vol dir *me* la veritat. – Escolta *'m* quan et parlo!

<i>Et</i> vaig veure.	_____ agrada força.	Vol fer _____ por.	Afanya _____!
<i>Es</i> beu el xarop.	_____ enfada sovint.	Va cansar _____.	Mengi _____ això!
<i>Ens</i> refredarem.	_____ hem perdut.	Va ajudar _____.	Ecolta _____!
<i>Us</i> vaig escriure.	No _____ ha vist.	Queixeu _____.	Vaig veure _____.
<i>El</i> vam saludar.	_____ heu conegut.	Va netejar _____.	Deixa _____ al magatzem.
<i>La</i> veurem aviat.	_____ havia portat.	Ompliu _____.	Vau perdre _____.
<i>Els</i> trobo poc.	No _____ agradarà.	Vam agafar _____.	Agafa _____!
<i>Les</i> veig sovint.	_____ amagarem.	Saludeu _____!	Neteja _____!
<i>Li</i> diré això aviat.	No _____ he dit res.	Vull dir _____ allò.	Explica _____ tot!
<i>En</i> vam trobar dues.	_____ hem tastat un.	Treu _____ una.	Penja _____ vuit.
<i>Ho</i> mirarem.	_____ oblidarà.	Recordeu _____.	Desa _____ ara!
<i>Hi</i> vaig anar.	_____ passarà aviat.	Estar _____ d'acord.	Pensa _____!

2. Torneu a escriure la frase, amb el complement subratllat substituït pel pronom feble corresponent.

Ex.: El Daniel planxava les camises → El Daniel *les* planxava.

1. L'actriu explica la història.
2. L'Empar va patir algun desnonament.
3. De tant en tant vosaltres feu pastissos.
4. Van portar uns tòners als jutjats.
5. Volem dur un regal a l'Amèlia.
6. Farem vacances al setembre.
7. Vaig dir que no vindria a la festa.
8. El Pol escrivia novel·les per a joves.
9. Vaig enviar l'exhort a Menorca.
10. Els periodistes omplen la sala de premsa.

3. Torneu a escriure la frase, amb el complement subratllat substituït pel pronom feble corresponent.

1. Hem regalat un jersei a la Cèlia.
2. Sempre diuen que estudiaran força.
3. Deixeu les demandes damunt la taula.
4. Col·loqueu els prestatges dins l'armari.
5. Recullen els contenidors de paper.
6. Compra sabates per als seus fills.
7. Tanqueu les dues portes del despatx.
8. Avui celebren judicis ràpids.
9. Torneu aquelles eines al fuster.
10. Llegeix aquesta unitat amb atenció!

4. Torneu a escriure la frase, amb el complement subratllat substituït pel pronom feble corresponent, primer davant del verb i després darrere.

Ex.: Van arreglar el pany. → *El van arreglar.* / *Van arreglar-lo.*

1. He de redactar la interlocutòria.
2. Has de menjar més verdura.
3. Vau veure el condemnat?
4. Hem de fer la feina.
5. Va dissenyar un tríptic.
6. Vam reconstruir això.
7. Van presentar la demanda.
8. Ha de seleccionar tres persones.
9. Van llogar un apartament.
10. Vaig inserir les imatges.
11. Encara ha de llegir els apunts.
12. Vas omplir la sol·licitud.

5. Ompliu els espais buits amb el pronom feble que substitueix el complement subratllat.

Ex.: Cada vespre anem a córrer. *Hi* anem abans de sopar.

1. El Claudi va comprar galletes per esmorzar i ens _____ va donar.
2. Deixi aquest expedient al despatx i nosaltres _____ guardarem.
3. Has comprat la fruita? –No, no _____ he comprat.
4. Feu la fotocòpia i presenteu _____ demà.
5. Hem buscat proves i no _____ hem trobat cap.
6. T'has begut el cafè? –Sí, me _____ he begut tot.
7. Porta els nens a l'aquàrium i explica _____ què mengen els taurons.
8. Algú ha dit que el Robert vindrà demà? –No, no _____ ha dit ningú.
9. Cal posar benzina al dipòsit. Cal posar _____ benzina.
10. L'assassí va respondre precipitadament. L'assassí _____ va respondre.

6. Substituiu els complements circumstancials de les frases següents pel pronom que calgui.

Ex.: Treballàvem en un poble de la costa. → *Hi* treballàvem.

1. Sempre arriben tard. Sempre _____ arriben.
2. L'Àlicia pensa en la seva etapa universitària. L'Àlicia _____ pensa.
3. Venim de la subhasta. _____ venim.
4. De vegades, camineu de braceta. De vegades _____ camineu.
5. Treballem amb moltes ganes. _____ treballem.
6. Dimecres van arribar de l'Argentina. Dimecres van arribar _____.
7. Van penjar el quadre sense demanar permís. Van penjar _____ el quadre.
8. Parlo massa de pressa. _____ parlo.
9. Enguany també estiuejaràs a Calella. Enguany també _____ estiuejaràs.
10. Treballen en un jutjat de família. _____ treballen.

7. Subratlleu els complements circumstancials de les frases següents i substituïu-los pel pronom que calgui.

Ex.: Els nens han saltat darrere del sofà. → Els nens *hi* han saltat.

1. El tribunal surt de la reunió.
2. Nosaltres anem de visita a la presó.
3. Netegem el terra amb un producte especial.
4. He tret aquestes llibretes de la bossa.
5. Totes dues van coincidir a la cafeteria.
6. És important treballar amb les eines adequades.
7. L'ordre de desnonament arribarà a casa seva.
8. Cada tarda llegeixo el diari a la biblioteca municipal.
9. Aquesta setmana vindrem amb tren.
10. No entreu al despatx del costat.

8. Subratlleu els atributs de les frases següents i substituïu-los pel pronom que calgui.

Ex.: El Sergi és procurador. → El Sergi *ho* és.

1. La teva família paterna és italiana.
2. La Natàlia era la seva àvia.
3. Aquests casos estan tancats.
4. La vostra amiga sembla simpàtica.
5. El Dídac era un bon metge.
6. Semblaven innocents.
7. La meva padrina és la degana dels jutjats.
8. De petit, l'avi era ros.
9. El testimoni sembla amoïnat.
10. La Jana era la més alta de la seva classe.

9. Subratlleu els complements preposicionals de les frases següents i substituïu-los pel pronom que calgui.

Ex.: No estic d'acord amb la solució. → No *hi* estic d'acord.

1. El llogater confia en l'èxit de la demanda.
2. Hem de parlar dels pronoms febles.
3. Compto amb la teva ajuda.
4. Ara està molt interessat a presentar-se a les oposicions.
5. Contribueixen a la rehabilitació de l'edifici gòtic.
6. Sovint insisteix a dir que no va ser culpa seva.
7. Estava segura de la seva resposta.
8. Sempre participen en la cursa popular.
9. Vol renunciar a la seva part de l'herència.
10. Els advocats col·laboren a organitzar la festa.
11. La jutgessa amenaça el testimoni amb l'expulsió de la sala.
12. Ens ocuparem de l'organització de l'acte.

10. Completeu les frases següents amb el pronom que calgui.

Ex.: Porta'ls això, als teus pares.

1. Hem dit a la Gisela que volem anar _____, al judici.
2. De material d'oficina, _____ gastem poc.
3. Penseu la resposta abans d'escriure _____.
4. A la directora, digueu _____ que demà no vindreu.
5. Vaig trobar _____ de seguida, els jutjats.

11. Escolliu l'opció de pronom feble adequada en cadascuna de les frases següents.

1. Les tisores, deixa _____ damunt la taula.
a) -la b) -les c) 'ls d) 'n
2. Això, no _____ sabré fins a la setmana vinent.
a) hi b) ho c) la d) li
3. A la teva tia, _____ hem comprat un regal.
a) l' b) la c) li d) n'
4. Al cine, _____ aneu cada setmana.
a) hi b) ho c) li d) n'
5. De la feina, el Màrius i jo _____ parlem molt sovint.
a) en b) ho c) -lo d) la
6. Als socis, avui _____ han convocat a una reunió.
a) els b) l' c) les d) lis
7. L'expedient, deseu _____ a l'armari.
a) 'l b) -lo c) -hi d) -ne
8. Si no voleu la bossa, no _____ agafeu.
a) ho b) l' c) la d) n'
9. Als teus companys de feina, vaig veure _____ ahir.
a) els b) -hi c) 'ls d) -los
10. Avui no _____ serà en tot el dia, a la feina.
a) en b) hi c) ho d) li

12. Escolliu l'opció de pronom feble adequada en cadascuna de les frases següents.

1. De calor, _____ té molta.
a) en b) hi c) ho d) la
2. Penseu _____ bé tot el que heu de dir.
a) -li b) -se c) us d) -vos
3. A l'apartament, ens _____ estarem tot el mes de juliol.
a) hi b) ho c) l' d) n'
4. Als meus cunyats, van convidar _____ a la celebració.
a) -ho b) -li c) -los d) -ne
5. De maduixes, compra _____ un quilo.
a) 'l b) -les c) -ne d) 'n
6. A la Cristina, ahir vaig demanar _____ ajuda.
a) -hi b) -ho c) -li d) -ne

7. Els llibres, porta _____ a la biblioteca.
 a) -ho b) 'ls c) -los d) 'n
8. _____ confonc sovint, les teves germanes.
 a) Els b) Ho c) En d) Les
9. Al gimnàs, _____ anem tres vegades a la setmana.
 a) hi b) ho c) l' d) li
10. El despatx, van pintar _____ durant les vacances.
 a) -ho b) -ne c) -lo d) 'l

13. Escolliu l'opció de pronom feble adequada en cadascuna de les frases següents.

1. De set, _____ tinc força aquest matí.
 a) el b) en c) ho d) li
2. La inauguració de l'exposició, van fer _____ a l'octubre.
 a) -hi b) -la c) -ne d) -se
3. No _____ conec, el teu pare.
 a) el b) hi c) ho d) li
4. Els llums, tanqueu _____ abans de marxar.
 a) -los b) -ne c) -se d) -vos
5. En aquell restaurant, _____ anàvem gairebé cada diumenge.
 a) ens b) hi c) ho d) n'
6. A l'Arnau, _____ agrada força viatjar.
 a) hi b) ho c) li d) n'
7. Als seus parents, _____ ha anat a veure aquest cap de setmana.
 a) els b) li c) m' d) us
8. No _____ penso gens, en allò que em vas explicar.
 a) en b) hi c) ho d) ens
9. El rellotge, desa _____ a la capsa.
 a) 'l b) -lo c) 'm d) 'n
10. No _____ vaig gaire sovint, a la muntanya.
 a) el b) en c) hi d) li
11. Van obrir _____ a les onze de la nit, els accessos.
 a) els b) 'ls c) -los d) -ne
12. Crec que aquesta pel·lícula _____ és, avorridíssima.
 a) ho b) hi c) l' d) li
13. Espereu _____ una mica, perquè no trigarà gaire a sortir.
 a) 'l b) -hi c) -li d) -vos
14. Ja _____ tenim prou, de tanta xafarderia!
 a) el b) en c) hi d) li
15. Cada tarda els nens _____ jugaven, al parc infantil.
 a) el b) en c) li d) hi

La combinació de pronoms febles

Quan en l'oració hi ha més d'un pronom feble, l'ordre en què cal col·locar-los és:

Reflexiu	2a persona	1a persona	3a persona		Altres
			CI	CD o atribut	
es	et us	em ens	li, els	el, la, els, les	en, hi ho

Per tant, el pronom reflexiu i els de 1a i 2a persona van en primer lloc en una combinació binària de pronoms.

Ens adaptarem al nou horari. → *Ens hi* adaptarem.

Et vaig donar la bona notícia. → *Te la* vaig donar.

Us van recordar que no vindrien. → *Us ho* van recordar.

Quan el primer pronom de la combinació és *es*, *em* o *et*, adopta la forma plena (*se*, *me*, *te*).

No em vaig haver de pensar les respostes. → No *me les* vaig haver de pensar.

Et vas endur la bossa a casa. → *Te la* vas endur a casa.

Es va llegir la novel·la en una tarda. → *Se la* va llegir en una tarda.

Els pronoms *es*, *em*, *et* s'apostrofen en contacte amb un altre pronom que comenci per vocal o *h*.

Em penso que aquesta vegada trigaran més. → *M'ho* penso.

Et vaig trobar dins la sala de vistes. → *T'hi* vaig trobar.

No s'arriscarà a perdre el judici. → No *s'hi* arriscarà.

En aquests casos, l'apòstrof ha d'anar sempre com més a la dreta millor.

No et vaig dir res del que sabia. → No *te'n* vaig dir res.

No t'he dit res del que sabia. → No *te n'he* dit res.

Els pronoms darrere el verb sempre han d'anar enllaçats amb guionets o apòstrofs.

Menja't la taronja aviat! → *Menja-te-la* aviat!

Penseu-vos tot el que heu de dir. → *Penseu-vos-ho*.

Beu-te el te a poc a poc. → *Beu-te'l* a poc a poc.

Recorda-ns que hem de passar per la Fiscalia. → *Recorda'ns-ho*.

Quadre de les combinacions de pronoms de 1a i 2a persona i pronoms reflexius amb la resta

Pronoms febles		Davant del verb		Darrere del verb	
		Començat en consonant	Començat en vocal o hac	Acabat en consonant o -u	Acabat en vocal (llevat de -u)
em	en	me'n	me n'	-me'n	-me'n
	hi	m'hi	m'hi	-m'hi	-m'hi
	ho	m'ho	m'ho	-m'ho	-m'ho
	el	me'l	me l'	-me'l	-me'l
	la	me la	me la/l'*	-me-la	-me-la
	els	me'ls	me'ls	-me'ls	-me'ls
	les	me les	me les	-me-les	-me-les
et	en	te'n	te n'	-te'n	-te'n
	hi	t'hi	t'hi	-t'hi	-t'hi
	ho	t'ho	t'ho	-t'ho	-t'ho
	el	te'l	te l'	-te'l	-te'l
	la	te la	te la/l'*	-te-la	-te-la
	els	te'ls	te'ls	-te'ls	-te'ls
	les	te les	te les	-te-les	-te-les
es	en	se'n	se n'	-se'n	-se'n
	hi	s'hi	s'hi	-s'hi	-s'hi
	ho	s'ho	s'ho	-s'ho	-s'ho
	el	se'l	se l'	-se'l	-se'l
	la	se la	se la/l'*	-se-la	-se-la
	els	se'ls	se'ls	-se'ls	-se'ls
	les	se les	se les	-se-les	-se-les
ens	en	ens en	ens n'	-nos-en	'ns-en
	hi	ens hi	ens hi	-nos-hi	'ns-hi
	ho	ens ho	ens ho	-nos-ho	'ns-ho
	el	ens el	ens l'	-nos-el	'ns-el
	la	ens la	ens la/l'*	-nos-la	'ns-la
	els	ens els	ens els	-nos-els	'ns-els
	les	ens les	en les	-nos-les	'ns-les
us	en	us en	us n'	-vos-en	-us-en
	hi	us hi	us hi	-vos-hi	-us-hi
	ho	us ho	us ho	-vos-ho	-us-ho
	el	us el	us l'	-vos-el	-us-el
	la	us la	us la/l'*	-vos-la	-us-la
	els	us els	us els	-vos-els	-us-els
	les	us les	us les	-vos-les	-us-les

* El pronom *la* segueix les mateixes regles d'apostrofació que l'article femení.

► EXERCICIS

1. Marqueu la combinació de pronoms febles adequada per a cada frase.

Ex.: Es va quedar sense res. S'hi / Se hi va quedar.

1. T'has compromès <u>a obrir diligències</u> .	(T'hi / Te hi) has compromès.
2. <u>M'</u> abstindré <u>d'opinar</u> .	(Me n' / M'en) abstindré.
3. <u>Em</u> vaig negar <u>a acceptar la sentència</u> .	(Em hi / M'hi) vaig negar.
4. El Carles no <u>s'</u> ha recordat <u>de dir-te allò</u> .	El Carles no (s'en / se n') ha recordat.
5. No <u>em</u> crec <u>el que m'heu explicat</u> .	No (me ho / m'ho) crec.
6. <u>Et</u> capfiques massa <u>en aquest tema</u> .	(Et hi / T'hi) capfiques massa.
7. De tant en tant <u>es</u> burla <u>dels seus companys</u> .	De tant en tant (se'n / s'en) burla.
8. Va deixar- <u>me</u> llegir <u>l'esborrany del missatge</u> .	Va deixar (-m'el / -me'l) llegir.
9. T'han portat <u>els tòners</u> ?	(Te'ls / Et els) han portat?
10. <u>Em</u> dedico <u>a restaurar mobles antics</u> .	(Em hi / M'hi) dedico.

2. Marqueu la combinació de pronoms febles adequada per a cada frase.

1. <u>S'</u> ha acostumat <u>a fer bricolatge</u> els dissabtes.	(S'hi / Es hi) ha acostumat.
2. El Jesús <u>es</u> pensava <u>que no ho sabíem</u> .	El Jesús (es ho / s'ho) pensava.
3. <u>Es</u> va trobar <u>el procurador</u> al Deganat.	(Se'l / S'el) va trobar al Deganat.
4. <u>Em</u> menjaré <u>els macarrons</u> per sopar.	(Em els / Me'ls) menjaré per sopar.
5. No <u>et</u> direm <u>això</u> cap més vegada.	No (et ho / t'ho) direm cap més vegada.
6. Vaig menjar- <u>me</u> <u>la poma</u> per esmorzar.	Vaig menjar (me la / -me-la) per esmorzar.
7. <u>Es</u> va penedir <u>de la seva declaració</u> .	(Se'n / S'en) va penedir.
8. Ahir vaig oblidar- <u>me</u> <u>de fer l'encàrrec</u> .	Ahir vaig oblidar (-m'en / -me'n).
9. Aquesta decisió no <u>em</u> sembla <u>correcta</u> .	Aquesta decisió no (em ho / m'ho) sembla.
10. Va tornar- <u>nos</u> a dir <u>que arribariem tard</u> .	Va tornar (-nos-ho / -ens-ho) a dir.

3. Feu la substitució pronominal corresponent. Combineu adequadament els dos pronoms.

Ex.: M'acostumo a la nova feina. M'hi acostumo.

1. <u>S'</u> ha tornat <u>molt exigent</u> .	_____ ha tornat.
2. <u>Ens</u> hem fet <u>membres d'un col·legi d'advocats</u> .	_____ hem fet.
3. T'hauràs d'adaptar <u>a la humitat de la cel·la</u> .	_____ hauràs d'adaptar.
4. El Samuel sempre <u>es</u> lleva <u>content</u> .	El Samuel sempre _____ lleva.
5. No <u>us</u> oblideu <u>de fer les citacions!</u>	No _____ oblideu!
6. Van acompanyar- <u>nos</u> <u>a l'aeroport</u> .	Van acompanyar _____.
7. <u>Ens</u> oferim <u>a fer de testimonis</u> .	_____ oferim.
8. <u>Em</u> vaig trobar <u>en un bon embolic</u> .	_____ vaig trobar.
9. <u>Ens</u> hem de pensar una mica més <u>això</u> .	_____ hem de pensar una mica més.
10. Abans-d'ahir <u>es</u> va instal·lar <u>al nou despatx</u> .	Abans-d'ahir _____ va instal·lar.

ELS PRONOMS RELATIUS

El pronom relatiu enllaça dues oracions a la vegada que, en la segona oració, substitueix un element que ja s'ha esmentat en la primera, que n'és l'antecedent.

*La casa és dels meus oncles materns.
Avui hem visitat la casa.*

En aquestes dues frases la paraula comuna és *casa*. El pronom relatiu *que* s'encarrega de substituir-ne una i introduir a més una altra oració; per tant, té una doble funció, ja que substitueix *casa* i alhora fa de complement del nom.

La casa que hem visitat avui és dels meus oncles materns.

Els pronoms relatius poden prendre formes diferents: *que, què, qui, on, el qual, la qual, els quals, les quals, la qual cosa o cosa que*.

L'advocada *que* ha vingut aquest matí es diu Carina Grau.
El llibre de *què* he de fer un resum no m'ha agradat gaire.
La noia a *qui* hauràs de telefonar treballa als jutjats.
El xalet *on* viu l'Agnès està situat a prop de la platja.
El poblet en *el qual* estíuegeu té quatre-cents habitants.
Van tancar aquella botiga, *cosa que* ens va empipar força.
Enguany ens volem comprar un pis, *la qual cosa* vol dir que tindrem moltes despeses.

El pronom *que* fa referència tant a persones com a coses.

Els tòners *que* vaig demanar arribaran aquesta setmana.
La magistrada jutgessa *que* vam trobar ahir és de Granada.

El pronom *qui*, precedit de preposició, fa referència a persones. En canvi, el pronom *què*, precedit de preposició i accentuat, fa referència a coses. Ambdós relatius es poden substituir per l'article determinat seguit de *qual(s)*.

No conec la *dona* amb *qui* parlàveu ahir al vespre. [persona]
Ja he anat a veure la pel·lícula de *què* parleu ara. [cosa]

El pronom *on* té sentit de lloc i el podem substituir per altres pronoms relatius.

No recordo el calaix *on* vaig desar les eines.

No s'ha de confondre el pronom *que* amb la conjunció *que*. La conjunció no substitueix mai cap element esmentat anteriorment en l'oració.

No vull *que* em truquis més a la feina. [conjunció]
Els meus *amics, que* són de Perpinyà, viuen a Agramunt. [pronomen relatiu]

► EXERCICIS

1. Completeu les frases amb el pronom relatiu *que* o l'interrogatiu *què*.

1. Recordes la conversa _____ vam tenir divendres?
2. No sé exactament _____ voleu dir.
3. La vaig veure el dia _____ teníem l'examen de final de curs.
4. Ja t'has acabat les galetes _____ vam comprar ahir?
5. No entenc per _____ heu tingut tants problemes amb el lloguer.
6. Els testimonis _____ van citar han de comparèixer aquesta setmana.
7. Vaig voler preguntar-los per _____ ho havien fet.
8. El llibres _____ heu encarregat arribaran demà.
9. Us vull explicar _____ en penso, de tot plegat.
10. Vaig veure el noi _____ comparteix pis amb el meu fillol.

2. Uniu les dues oracions mitjançant un pronom relatiu, subordinant la segona oració a la primera.

Ex.: El llibre és del Marc. El llibre és entretingut. → El llibre, que és entretingut, és del Marc.

1. L'armari és nou. L'armari és de fusta de roure.
2. El Francesc treballa al Baix Empordà. El Francesc és procurador.
3. El seu gendre està malalt. El seu gendre vol canviar de feina.
4. El mantenidor va venir dilluns. Aquest mantenidor és de Cambrils.
5. La Jordina estudia dret. La Jordina és la meva cunyada.

3. Escolliu l'opció de pronom relatiu adequada en cadascuna de les frases següents.

1. La sèrie de televisió _____ vam veure abans-d'ahir ha aconseguit molt èxit.
a) on b) que c) qui
2. He perdut la clau _____ obre els calaixos.
a) que b) què c) qui
3. Treballo a l'edifici en _____ hi ha gairebé tots els jutjats.
a) què b) qui c) on
4. La persona a _____ et refereixes vindrà a les dotze.
a) qual b) que c) qui
5. En el correu electrònic _____ ens vau enviar ahir ja ens ho dèieu.
a) que b) què c) on
6. El metge forense _____ hem saludat fa un curs de nivell B.
a) que b) què c) qui
7. Al carrer _____ visc sempre fan obres.
a) què b) qui c) on

LES PREPOSICIONS

Les preposicions són elements invariables que enllacen dues paraules, sobretot elements nominals entre ells o amb el verb.

Les preposicions poden ser àtones (*a, amb, de, en, per...*), tòniques (*contra, entre, sense, sobre, sota...*) o compostes (*cap a, des de, fins a, per a...*).

Vinc *de* l'Institut de Medicina Legal.
 Em prendré la beguda *sense* gel.
 Han deixat els expedients *sobre* la taula.
 Presentarà un recurs *contra* la sentència.
 No arribarem *fins a* la setmana vinent.

Preposició A

1. Introdueix el complement indirecte.

Envia l'esborrany del projecte *al* nostre cap.
 Portaran una cadira nova *a* la funcionària.

2. Introdueix el complement preposicional de determinats verbs (*accedir a, acostumar-se a, arriscar-se a, contribuir a, dedicar-se a, limitar-se a, negar-se a, renunciar a...*).

Aquesta setmana contribuïrem *a* organitzar el trasllat al nou edifici.
 Em vaig negar *a* assistir a la conferència.

3. Habitualment introdueix els complements circumstancials de lloc.

L'arxiver vivia *a* Berga.
 Treballa *a* la Garrotxa.

4. Introdueix alguns complements circumstancials de temps.

Hi anirem *a* la tardor.
 Marxaran *al* setembre.
 Vindran *a* la tarda.

5. Forma part de locucions adverbials de manera.

Ho heu fet *a* corre-cuita.
 Van quedar-se tota l'estona *a* peu dret.

6. Es fa servir entre els mots *res*, *molt*, *poc* i un infinitiu.

No hi ha *res a* dir.
Hi ha *molt a* fer.

Remarques

a) El complement directe s'escriu normalment sense preposició.

- ✗ Saludo *a* la meva professora de català.
- ✓ Saludo \emptyset la meva professora de català.

b) Generalment fem servir la preposició *a* davant els complements de lloc, però davant d'un indefinit (*un*, *una...*; *algun*, *alguna...*) o un demostratiu (*aquest*, *aquell...*) utilitzem *en*.

Treballem *en* un despatx d'advocats al carrer del Pla.
Treballem *al* despatx d'advocats de la cantonada.

c) Els articles *el* o *els*, en contacte amb la preposició *a*, es contrauen, excepte quan s'hagin d'apostrofar.

Aquest matí has d'anar *als* jutjats contenciosos.
Farem una excursió *als* Pirineus.
Avui esmorzaré *a l'*office.

d) És incorrecte fer servir la preposició *per* introduint un complement circumstancial de temps que faci referència a les parts del dia.

- ✗ Arribaran *pel* matí.
- ✓ Arribaran *al* matí.
- ✗ Ens trobarem dijous *per* la nit.
- ✓ Ens trobarem dijous *a* la nit.

Preposició EN

1. Introdueix alguns complements circumstancials de lloc, davant d'un indefinit o d'un demostratiu (*un*, *algun*, *aquest*, *aquell...*).

Viu *en* una població de la costa francesa.
Ho vam llegir *en* alguna revista d'història.
Ens aturarem *en* aquella botiga.

2. Introdueix el complement preposicional de determinats verbs (*afanyar-se en*, *confiar en*, *estar interessat en*, *fixar-se en*, *insistir en*, *participar en*, *pensar en*, *tenir interès en...*).

*Estic molt interessada en el nou programa informàtic.
Sovint pensem en el viatge a Irlanda.*

3. Introdueix alguns complements circumstancials de temps.

Ho tindrem *en* un parell de setmanes.

4. Davant d'un infinitiu, té valor temporal (equivalent a *en el moment que, quan...*).

✗ *Al sortir dels jutjats socials, vas trobar la magistrada jutgessa.*

✓ *En sortir dels jutjats socials, vas trobar la magistrada jutgessa.*

✗ *A l'arribar a l'oficina, va conèixer la nova tramitadora judicial.*

✓ *En arribar a l'oficina, va conèixer la nova tramitadora judicial.*

Preposició DE

1. Introdueix un complement del nom (expressa una característica d'una persona o d'una cosa).

Han col·locat tot el mobiliari *de* fusta massissa.
Feien obres a la sala *de* premsa.

2. Introdueix el complement preposicional de determinats verbs (*abstenir-se de, adonar-se de, dubtar de, estar segur de, oblidar-se de, parlar de, penedir-se de, recordar-se de...*).

Em vaig abstenir de dir el que pensava.
Vau oblidar-vos de trucar al tècnic de la impressora.

3. Indica sentit partitiu davant un substantiu o adjectiu.

Portaran una caixa de paper blanc i deu *de* reciclat.
Necessito dos retoladors blaus i un *de* negre.
De tòners, demaneu-ne quatre.

4. Enllaça alguns quantitatius, numerals i indefinits amb el nom que determinen.

No queda gens *de* paper a l'arxiu.
Hi havia un munt *de* gent a la sala d'espera.

5. Expressa períodes de temps, acompanyada de la preposició *a*.

Obert *de* les 9 *a* les 14.30 hores.

També podem utilitzar la parella de preposicions *des de* i *fins a*.

Obert *des de* les 9 *fins a* les 14.30 hores.

Remarques

a) La preposició *de* introdueix complements del nom com ara: olor *de*, gust *de*, sabor *de*, jaqueta *de* ratlles...

- ✗ Li agraden els gelats amb gust *a* coco.
- ✓ Li agraden els gelats amb gust *de* coco.
- ✗ Abans el seu despatx feia olor *a* tabac.
- ✓ Abans el seu despatx feia olor *de* tabac.
- ✗ Ahir portava un jersei *a* quadres vermells.
- ✓ Ahir portava un jersei *de* quadres vermells.

b) Els articles *el* o *els*, en contacte amb la preposició *de*, es contrauen, excepte quan s'hagin d'apostrofar.

Surto *dels* jutjats *del* Prat de Llobregat.
Vinc *de l'*aeroport de Barcelona.

c) La preposició *de* s'apostrofa davant d'un mot que comença en vocal o *h*, però no s'apostrofa si comença en consonant o *i+vocal*.

Venim *d'*Astúries.
Tinc examen *d'*història.
Mengem un pastís *de* iogurt.

d) La preposició *des de*, que introdueix una expressió temporal o de lloc, s'escriu sempre separada i el segon element es pot apostrofar, si la paraula de darrere comença per vocal o *h*, o contreure amb un article determinat.

Agafaré el metro *des d'*aquí.
Des del balcó veig el nou edifici judicial.

Preposició AMB

1. Introdueix complements circumstancials de companyia, d'instrument, de manera i de mitjà.

De tant en tant, surt *amb* uns companys de la feina.
Li netegen la ferida *amb* alcohol.
Camino *amb* les mans a les butxaques.
Aquest mes viatjarem sovint *amb/en* tren.
Vaig a la feina *amb/en* cotxe.

2. Introdueix el complement preposicional de determinats verbs (*adir-se amb, amenaçar amb, conformar-se amb, haver-n'hi prou amb, relacionar-se amb, trobar-se amb...*).

Van amenaçar *amb* una vaga.
Us conformeu *amb* unes hores de descans.

Preposició PER

1. Introdueix complements circumstancials de causa, de motiu, de mitjà, de manera, de temps i de lloc.

Van anul·lar el curs *per* la manca d'inscripcions.
Us enviem les unitats del nivell B *per* correu electrònic.
Avui ens hem vist *per* casualitat.
Per Nadal tanquen el despatx.
Passem cada matí *per* Manresa.

2. Introdueix un complement agent en una oració passiva.

La ciutat ha estat visitada *per* la meva família.
[En activa: La meva família ha visitat la ciutat.]

Remarca

Els articles *el* o *els*, en contacte amb la preposició *per*, es contrauen, excepte quan s'hagin d'apostrofar.

Passem *pels* voltants del nucli antic.
Ens agrada caminar *pel* parc de la ciutat.
Passeu *per l'*ombra.

Preposició PER A

1. Com la preposició *a*, també introdueix un complement indirecte.

Han portat un paquet *per a* tu.
Cal comprar el quadre *per a* la Clàudia.
Han lliurat un contenidor *per a* la Unitat Administrativa.

2. Indica la destinació, la finalitat o l'objecte.

Estalviem *per al* viatge a Nova York.
Aquesta infusió és bona *per a* la salut.

3. Introdueix un complement circumstancial de temps, si volem indicar un temps precís.

Ho haureu de fer *per a* la setmana vinent.

Remarca

Els articles *el* o *els*, en contacte amb la preposició *per a*, es contrauen, excepte quan s'hagin d'apostrofar.

Han portat els ordinadors nous *per als* despatxos.

Aquest sobre és *per al* secretari judicial.

Ho compraran *per a l'*Eduard.

Preposicions FINS / FINS A

La preposició *fins a* introdueix una expressió temporal o de lloc.

No pleguem *fins a* les tres.

Anirem *fins a* Sant Carles de la Ràpita.

Aquesta preposició composta, quan va seguida d'un demostratiu, un adverbi o la conjunció *que*, s'escriu sense la *a*.

Fins aviat, Lídia!

Arribarem *fins* aquella població.

Preposicions CAP / CAP A

La preposició *cap a* introdueix una expressió temporal o de lloc.

Vindrem *cap a* dos quarts de vuit del vespre.

Vaig *cap a* la plaça de la Llibertat.

Aquesta preposició composta, quan va seguida d'un demostratiu o un adverbi, s'escriu sense la *a*.

Veniu de pressa *cap* aquí.

Aneu *cap* aquella sala de vistes.

Locucions prepositives

Es formen quan la preposició s'ajunta amb un altre terme (un adverbi, un nom, un participi, un gerundi...).

Som molt *lluny de* l'edifici judicial.

Van assistir-hi tots *llevat de* l'Àlex.

*A partir d'avui començarem l'horari d'estiu.
En lloc de sortir a les set sortirem a les vuit.*

► EXERCICIS

1. Ompliu els buits, si cal, amb la preposició *a*. Tingueu en compte que el CD no porta preposició.

1. Hem trobat _____ l'Alfons als jutjats.
2. Doneu la informació _____ la procuradora.
3. Saludava _____ la secretària judicial pel passadís.
4. Avui hem ajudat _____ les nostres veïnes.
5. Vaig felicitar _____ l'Emma per l'ascens.
6. Telefonaré _____ aquell advocat.
7. Vau tenir _____ la vostra sogra a sopar.
8. Hem escoltat _____ la conferenciant amb molta atenció.
9. Vaig veure _____ aquella fiscal sortint de la sala de vistes.
10. Aconsellem això _____ les nostres filles.
11. Coneixeu _____ l'Àngela?
12. He de deixar el llibre _____ la meva neboda.

2. Ompliu els buits amb les preposicions *a/en/de/amb*.

1. El meu company de feina viu _____ aquell pis.
2. Vaig arribar als jutjats _____ bicicleta.
3. Ahir vaig menjar lluç _____ salsa verda.
4. Va oblidar-se _____ tancar els llums _____ les cel·les.
5. Li van regalar una camisa _____ quadres.
6. Comptem _____ vosaltres per a la calçotada.
7. Han portat unes capsos _____ cartró per al trasllat.
8. El seu comiat el van fer _____ un restaurant _____ la zona.
9. Contribuirem _____ millorar les instal·lacions.
10. Aneu _____ compte de no relliscar.

3. Ompliu els buits amb les preposicions *a/en/de/amb*.

1. Hem comprat un ambientador amb olor _____ espígol.
2. Ens hem acostumat _____ prendre te per esmorzar.
3. Vam estar-nos _____ aquella casa rural tota la setmana.
4. Aquest mes he llegit una novel·la històrica i una _____ policíaca.
5. Farem el curs _____ la sala polivalent.
6. Es va espantar quan va sentir pudor _____ gas.
7. Viatgen _____ Andorra de dilluns a dijous.
8. Tingueu _____ compte que és massa petit per venir a l'excursió.
9. Sovint esmorzo _____ els companys de feina.
10. Treballen _____ aquest edifici des de l'abril.

4. Ompliu els buits amb les preposicions *per/per a* més l'article corresponent. Feu, si cal, la contracció amb l'article.

1. Va passar _____ sala de reunions abans de marxar.
2. Demanarem més material _____ despatx.
3. Han portat els mobles nous _____ oficina judicial.
4. Heu de fer la redacció _____ proper divendres.
5. Ho van desar al calaix _____ Sònia.

5. Ompliu els buits amb les preposicions *a/de/per* més l'article corresponent. Feu, si cal, la contracció amb l'article.

1. Demà _____ matí començaran les obres.
2. El Manel ve _____ immobiliària.
3. Avui lliuraran el premi _____ Irene.
4. Es van perdre _____ bosc buscant bolets.
5. Arribarem _____ una _____ migdia.
6. Aquest matí han arribat _____ aeroport.
7. Passejàveu _____ avinguda _____ Indústria.
8. Els meus cosins viuen _____ Vallès Oriental.
9. Diumenge dinarem _____ ermita _____ poble.
10. Va penjar el calendari darrere _____ porta.

6. Ompliu els buits amb les preposicions *a/de/per/per a* més l'article corresponent. Feu, si cal, la contracció amb l'article.

1. Ja no teníem cap vehicle _____ magatzem.
2. Ens veurem demà _____ migdia.
3. Podem quedar _____ nit per anar _____ concert.
4. Arribaran _____ vuit _____ vespre.
5. Acabaran la declaració _____ deu.
6. Els vaig trobar _____ carrer Major.
7. Han de portar un sofà beix _____ sala d'espera.
8. La planta, l'hem comprat _____ terrassa.
9. Abans estiuejàvem _____ delta _____ Ebre.
10. _____ matins sempre volta _____ jutjats.

7. Ompliu els buits amb les preposicions adients (*a/en/de/amb/per/per a*).

1. _____ Pasqua us passarem a veure.
2. Agafeu la peça de convicció _____ guants.
3. És una pel·lícula apta _____ tots els públics.
4. El despatx fa olor _____ net.
5. Ho haureu de fer _____ molta discreció.
6. _____ sopar menjarem pastís _____ pinya.
7. _____ entrar _____ la sala de vistes, el vaig reconèixer.

8. Ho heu d'enviar _____ correu electrònic.
9. Avui hem vingut _____ cotxe.
10. Tenen el judici demà _____ les dotze.

8. Ompliu els buits amb les preposicions adients (*a/en/de/amb/per/per a/fins a/cap a*). Afegiu-hi, si cal, un article.

1. Noestic gens d'acord _____ el que heu proposat.
2. Abans _____ sortir de casa, va trucar-li.
3. No ens tornarem a veure _____ setembre.
4. Pensava _____ tots els seus problemes familiars.
5. Si aneu _____ esquerra trobareu la Fiscalia.
6. No sabrem els resultats _____ dia 25 de juliol.
7. Dissabte _____ la tarda anem _____ casament.
8. He de comprar dues ampolles _____ aigua i tres _____ vi.
9. Faig vacances _____ dia 3 _____ 28 _____ agost.
10. No tindran el pis nou _____ mes de gener.

9. Ompliu els buits amb les preposicions adients (*a/en/de/amb/fins a/cap a*).

1. Abans tancava l'armari _____ clau.
2. Demà aniran _____ Ripoll.
3. Aquest any el curs no començarà _____ l'octubre.
4. Dijous es va posar una samarreta _____ ratlles.
5. Li agrada molt viatjar _____ moto.
6. Obrim des _____ les nou _____ les dues.
7. Mai vam dubtar _____ les teves paraules.
8. Els agrada molt l'orxata _____ gelat de torró.
9. Vivim _____ una població molt petita.
10. No es relacionen _____ la seva família paterna.

10. Ompliu els buits amb les preposicions adients (*a/en/de/amb/fins a/cap a*).

1. _____ aquell apartament tenen una cuina _____ gas.
2. Aquesta vegada no han pogut arribar _____ la meta.
3. Mengem els llagostins _____ els dits.
4. Penseu _____ tots els consells que us vaig donar.
5. Avui arribaré _____ la matinada.
6. Nosaltres contribuïm _____ la millora del medi ambient.
7. Acostumo _____ estudiar tres hores cada dia.
8. _____ aquesta platja avui hi ha moltes meduses.
9. Aquella beguda tenia un sabor _____ llimona massa fort.
10. No em veig _____ cor _____ donar-li la mala notícia.

LES CONJUNCIONS

Les conjuncions són elements que relacionen parts d'una oració o dues oracions entre elles.

La Laura llegia una novel·la *i* el Quim escoltava música.
 Ho volia explicar a la Mariona, *encara que* no li interessés gens.
 Es va equivocar, *però* no ho volia reconèixer.
 Aquest matí no vinguis *que* no ens trobaràs al despatx.
 Tanqueu les finestres, *perquè* avui fa molt fred.
Quan arribeu a l'hotel, truqueu-nos.
Si no podeu fer-ho, m'ho heu de dir.
 No necessitàvem llapis *sinó* retoladors.

Les conjuncions es classifiquen en coordinades i subordinades.

Coordinades: uneixen mots o oracions que estan en situació de coordinació; és a dir, que no depenen l'un de l'altre.

Algunes conjuncions de coordinació són: *i, doncs, ni, o, per tant, però, sinó...*

Les conjuncions *i* i *o* no canvien encara que la paraula que porten darrere comenci per la mateixa vocal.

El Xavier era simpàtic *i* intel·ligent.
 Aquesta vegada ho dieu vosaltres *o* ho dic jo.

La conjunció *ni* es fa servir en correlació amb l'adverbi de negació.

No volia dir-los això *ni* que el matessin.

Subordinades: uneixen dues oracions que tenen una relació de subordinació; és a dir, que l'una depèn de l'altra.

Algunes conjuncions de subordinació són: *encara que, ja que, que, perquè, quan, si...*

DONCS / JA QUE

La conjunció *ja que* introdueix sempre una causa.

Agafaré el paraigua *ja que* plou.

La conjunció *doncs* introdueix sempre una conseqüència.

Plou? *Doncs* agafaré el paraigua.

Per aclarir si un *doncs* és correcte o no, ens pot ajudar el fet que *ja que* és sinònim de *perquè* i *doncs* és sinònim de *per tant*.

- ✗ Li trucaré *doncs* ens farà perdre el tren. [= per tant?]
- ✓ Li trucaré *ja que* ens farà perdre el tren. [= perquè]
- ✓ Ara plou? *Doncs* hauré d'agafar el paraigua. [= per tant]

PERQUÈ / PER QUÈ / PER A QUÈ

Perquè pot expressar la causa d'una acció, la finalitat d'un fet i, a més a més, es pot fer servir com un nom.

Quan és causa el *perquè* és fàcil d'identificar: es pot substituir per *ja que*.

Treballo també a les tardes *perquè* / *ja que* necessito més diners.

També es pot identificar bé quan és finalitat: es pot substituir per *a fi que*, *amb la finalitat que...*

Els interessats fan cua *perquè* / *a fi que* / *amb la finalitat que* els donin el permís.

Quan es fa servir com a nom equival a *motiu*; i, com tots els noms, pot formar plural.

La parlamentària va explicar el *perquè* / *motiu* del seu vot favorable.
El director general va explicar els *perquès* / *motius* de la seva dimissió.

Pel que fa a *per què* i *per a què*, només s'usen en frases interrogatives, tant si la interrogació és directa com si és indirecta. En ambdós casos, es pot substituir per *per quin motiu* i *amb quina finalitat*, respectivament.

Per què no veniu a esmorzar amb nosaltres? [= per quin motiu]
Digueu-me *per què* no veniu a esmorzar amb nosaltres. [= per quin motiu]
Per a què fan servir aquest aparell? [= amb quina finalitat]
No sé *per a què* fan servir aquest aparell. [= amb quina finalitat]

No hem de fer servir mai l'interrogatiu *per a què* com a sinònim de la conjunció final *perquè*.

- ✗ Us vam deixar la iogurtera per a què la utilitzéssiu.
- ✓ Us vam deixar la iogurtera perquè la utilitzéssiu.

SI NO / SINÓ

Sinó és una conjunció adversativa que manifesta oposició entre dos elements.

No has d'agafar aquest carrer *sinó* l'altre.

Si no és el conjunt de dos mots: *si* (conjunció condicional) + *no* (adverbi de negació).

Presenteu el control demà; *si no*, us donarem de baixa.

De vegades, *sinó* pot mostrar insuficiència en lloc d'oposició.

No tan sols t'escorcollen per entrar al recinte, *sinó* que ho fan abans d'accedir a la sala.

Altres exemples:

Vine de pressa; *si no*, et prendran el lloc.

Digues-m'ho abans de dimecres, *si no*, entendre que no t'interessa.

No ha vingut en cotxe, *sinó* en tren.

No n'hi ha prou de llegir-ho, *sinó* que s'ha d'estudiar a fons.

QUE /QUÈ

La conjunció *que* introdueix conjuncions coordinades i subordinades.

Avui no sortirem *que* fa massa fred.

Em van dir *que* no em renovarien el contracte.

No hem de confondre aquesta conjunció *que* amb l'interrogatiu *què* (que equival a *quina cosa*) i amb la partícula d'èmfasi *que*.

Què voleu prendre per esmorzar?

No sé *què* li passa aquests dies.

Que ens veurem dissabte?

Que bonic!

► EXERCICIS

1. Ompliu els espais buits amb *doncs* o *perquè*, segons convingui.

1. Compro aspirines _____ tinc mal de cap.
2. Tens mal de cap? _____ compra aspirines.
3. Teniu calor? _____ engegueu l'aire condicionat.
4. Hi ha massa soroll? _____ tanquem la finestra.
5. Obre la porta _____ tinc molta calor.
6. Tanqueu la finestra _____ hi ha massa soroll.
7. Marxo _____ m'esperen al Deganat.
8. Avui anirem a la platja _____ fa força sol.
9. Aquest matí fa sol? _____ anirem a la platja.
10. No has fet els exercicis? _____ ja cal que t'espavilis.

2. Completeu els buits d'aquestes frases amb una de les opcions de dins dels parèntesis.

1. Heu guanyat el concurs? _____ (Doncs / Perquè) aquí teniu el premi.
2. Van agafar un taxi _____ (doncs / perquè) era molt tard.
3. És molt tard; caldrà, _____ (doncs / perquè), que agafeu un taxi.
4. Escolteu-la amb atenció, _____ (doncs / perquè) explica coses molt interessants.
5. Aquest any potser guanyarem la lliga, _____ (doncs / perquè) tenim un bon equip.

3. Completeu els buits d'aquestes frases amb una de les opcions de dins dels parèntesis.

1. A la roda de premsa van explicar el _____ (per què / perquè) de la vaga.
2. Van convocar una roda de premsa _____ (per què / perquè) volien explicar els motius de la vaga.
3. Ningú no sabia _____ (per què / perquè) havien convocat la roda de premsa.
4. No vindrà a la reunió _____ (per què / perquè) té judicis assenyalats.
5. No ha dit el _____ (per què / perquè) de la seva absència a la roda de reconeixement.
6. M'agradaria saber _____ (per què / perquè) no fem el treball junts.
7. Desconeixia el _____ (per què / perquè) de la seva actitud.
8. Vaig arribar tard a la feina _____ (per què / perquè) se'm va espatllar el cotxe.
9. No recorda _____ (per què / perquè) ho necessitava.
10. _____ (Per què / Perquè) voleu saber el resultat tan aviat?

4. Completeu els buits d'aquestes frases amb *si no* / *sinó*, segons escaigui.

1. La reunió la dirigirà la directora i, _____ pot, el subdirector.
2. La reunió no la dirigirà la directora _____ el subdirector.
3. No has de parlar amb aquella advocada _____ que has de parlar amb l'altra.
4. Has de parlar amb aquella advocada i, _____ hi és, amb l'altra.
5. _____ ho podeu fer avui, aviseu-nos.
6. El regal no era un rellotge _____ una cartera.
7. D'avellanes, no te'n mengis més _____ t'agraden.
8. La descripció no era acurada _____ matussera.
9. No ho podré acabar aquest migdia _____ m'ajudeu.
10. No et volia dir això _____ exactament el contrari.

5. Completeu els buits d'aquestes frases amb una de les opcions de dins dels parèntesis.

1. Vaig assistir a la jornada _____ (per què / perquè) era molt interessant.
2. _____ (Si no / Sinó) véns aviat, començarem la reunió sense tu.
3. No sé _____ (per què / perquè) sempre repeteix el mateix.
4. L'avaria no era als telèfons _____ (si no / sinó) als ordinadors.
5. Ens va preguntar el _____ (per què / perquè) de la situació.
6. No tan sols presentaran una queixa _____ (si no / sinó) que també volen una indemnització.
7. Van veure el documental _____ (per què / perquè) el tema els interessava.

ELS ADVERBIS

Els adverbis són mots invariables que modifiquen altres elements gramaticals (verbs, adjectius o altres adverbis) i també poden modificar predicats o oracions.

Demà comença el trasllat dels jutjats. [Modifica un verb.]

És la persona *més* antipàtica que conec. [Modifica un adjectiu.]

Camina *molt* a poc a poc. [Modifica un altre adverbi.]

Sempre que s'entreté, arribem tard. [Modifica una oració.]

De vegades, fem servir el nom de locució adverbial, perquè no és només una paraula, sinó una expressió, la que fa d'adverbi.

Fan obres *al voltant* dels jutjats.

Aquell botiguer sempre compra *a l'engròs*.

Els adverbis poden expressar afirmació, dubte, lloc, manera, negació, quantitat i temps.

Adverbis d'afirmació

sí	així mateix	en efecte	de veritat
també	fins i tot	de debò	sens dubte

Hi estem tots d'acord, *fins i tot* el Gerard.

Tot el que ens ha dit és, *sens dubte*, la veritat.

Adverbis de dubte o probabilitat

potser	tal vegada	a la millor
si molt convé	tal volta	qui sap (si)

A la millor demanarem trasllat al Jutjat Social núm. 1.

Tal vegada ens hem precipitat.

Remarca

No hem de confondre l'adverbi de dubte *potser* amb el grup verbal *pot ser* (format pel verb *poder* més l'infinitiu *ser*).

Potser us trucaré demà al vespre.

Això que voleu no *pot ser*.

Adverbis de lloc

aquí	amunt/enlaire	sota/davall	enlloc	endarrere
allà/allí	baix	darrere/rere	dins/dintre	entremig
enllà	avall/davall	davant	fora	lluny
dalt	damunt/sobre	arreu/pertot	endavant	prop/a prop

Hem d'aparcar *darrere* l'edifici.
Van deixar els expedients *dins* l'armari.

Remarques

a) No hem de confondre *enlaire* (amunt) amb *en l'aire* (volant, amunt dins l'aire).

No llancis la pilota tan *enlaire*.
En l'aire d'aquesta ciutat hi ha molta pol·lució.

Tampoc no hem de confondre *enlloc* (en cap lloc) amb *en lloc de* (en comptes de).

No vaig trobar *enlloc* el jutge.
En lloc de paper d'ofici van portar-nos paper reciclat.

Ni *pertot* (per totes bandes –sovint acompanyat d'*arreu*–) amb *per tot* (per totes les coses).

Els hem trobat *pertot* arreu.
Per tot el carrer hi ha cotxes mal aparcats.

b) Els adverbis *amunt* i *avall* indiquen direcció, moviment. En canvi, els adverbis *dalt* i *baix* indiquen repòs.

Hem de pujar més *amunt* per veure-ho bé.
Ha estat tot el matí anant *amunt* i *avall*.
Els meus néts viuen al pis de *dalt*.

Adverbis de manera

com	millor	gairebé/quasi
així	mal, malament	només/sols/solament
bé, ben	pitjor	sobretot

Agafa-ho *així*.
Van fer-ho *millor* que l'altra vegada.

Remarques

a) Podem formar la majoria dels adverbis de manera afegint *-ment* a la forma femenina d'un adjectiu.

Aquella persona estudia *contínuament*. [continu → contínua → contínuament]

El meu veí vestia *elegantment*. [elegant → elegant → elegantment]

Si la forma de l'adjectiu que prenem com a base porta accent, l'adverbi de manera també.

Havia aconseguit fer-ho *fàcilment*.

El malalt respirava *dèbilment*.

Quan coincideixen dos adverbis en *-ment*, no suprimim mai la terminació *-ment* del primer, sinó que, o bé les deixem totes dues o bé suprimim la del segon.

Vivíem *pobrament* i *honradament*.

Vivíem *pobrament* i *honrada*.

b) Els adverbis *mal* i *ben* van davant de l'element que modifiquen.

Aquest exercici està *mal* fet.

Aquest exercici no està *ben* fet.

En canvi, *malament* i *bé* van darrere.

Aquest exercici l'has fet *malament*.

Aquest exercici no l'has fet *bé*.

Adverbis de negació

no	tampoc	de cap manera	i ara!
pas	en absolut	en ma vida	

Això que ens has demanat, *no* t'ho podem fer.

Aquesta vegada *tampoc* no teniu raó.

Remarca

Es pot reforçar la negació de la frase amb la partícula *pas*.

No vindré *pas*.

Tampoc no m'ho acabaré *pas*.

Adverbis de quantitat

quant	gaire	menys	gairebé
molt	massa	gens	almenys
poc	força	prou	tant
bastant	més	mig	tan

Amb prou feines ens van deixar parlar.

Aquesta vegada no trigareu pas *gaire*.

L'ús de *molt*, *poc*, *bastant*, *gaire*, *massa*, *força*, *gens*, *tant* i *tan* es tracta al tema 3 de morfosintaxi.

Remarques

a) Hem de tenir en compte que l'adverbi *tant* s'escriu *tan* si darrere porta un adjectiu o un altre adverbi.

És *tan* trempada com el seu germà.

Ho farà *tan* bé com podrà.

Ha treballat *tant*, que està ben baldat.

b) No hem de confondre l'adverbi *quant* (de quantitat) amb la conjunció *quan* (de temps).

Fixeu-vos *quant* gran ha estat el seu èxit.

Quan arribis començarem.

Adverbis de temps

quan	ara	aviat	mentrestant
avui	mai	d'hora	de tant en tant
demà	sovint	tard	fins ara
ahir	llavors/aleshores	després	de seguida
sempre/tothora	abans	alhora	

Aquest matí hem sortit *d'hora*.

De tant en tant anem al cinema.

Remarques

a) No hem de confondre *alhora* (al mateix temps, junts) i *a l'hora* (de manera puntual).

Ahir van arribar tots *alhora*.

Es va presentar a l'oficina *a l'hora* de tancar.

b) No hem de confondre *aleshores* (llavors) i *a les hores* (en moments assenyalats).

Aleshores vam reconèixer que ens havíem equivocat.

Sempre desconnectem els telèfons mòbils *a les hores* de descans.

► EXERCICIS

1. Formeu adverbis en *-ment* derivats de la forma femenina dels adjectius següents.

Ex.: bo → bonament

dolç	_____	comú	_____
fràgil	_____	ingenu	_____
còmode	_____	nou	_____
ampli	_____	antic	_____
noble	_____	audaç	_____
trist	_____	tranquil	_____
feliç	_____	injust	_____
covard	_____	intel·ligent	_____
exquisit	_____	tossut	_____

2. Completeu les frases següents amb l'adverbi en *-ment* que correspongui a l'adjectiu.

Ex.: Ens hem saludat fredament (fred).

- Eren milionaris, però vivien _____ (auster).
- Com que va coix, camina molt _____ (lent).
- Sovint conduïen _____ (boig) per aquells camins.
- Us vau abraçar _____ (tendre).
- Els poden entrar i sortir _____ (lliure).
- Sempre responia _____ (educat).
- Va contestar-nos _____ (violent).
- Els agradava viure _____ (alegre).
- _____ (franc), no sé què dir-te.
- Van comunicar l'avaria de telèfons _____ (ràpid).

3. Ompliu els buits de cada frase amb *bé/ben/mal/malament* segons convingui.

- Avui em trobo _____ (bé / ben) malament.
- La finestra estava _____ (mal / malament) tancada.
- És _____ (bé / ben) fàcil trobar-hi la solució.
- Ha entès _____ (mal / malament) les meves paraules.
- El que has fet no està gaire _____ (bé / ben).
- El judici ens ha anat _____ (mal / malament).
- Ho has sentit _____ (bé / ben), el que t'he dit?
- La construcció de l'edifici està _____ (mal / malament) feta.
- L'últim dia de la guàrdia estic _____ (bé / ben) cansat.
- S'ha comportat molt _____ (mal / malament) amb vosaltres.

4. Ompliu les frases següents amb una de les dues opcions que hi ha dins els parèntesis.

1. Dimarts _____ (pot ser / potser) arribaré una mica tard.
2. Les orenetes volen força _____ (en l'aire / enlaire).
3. No cal que corris _____ (tan / tant), perquè arribarem a l'hora.
4. Està a punt de començar el judici i no trobo el meu client per _____ (en lloc / enlloc).
5. Aquesta _____ (pot ser / potser) la millor alternativa per a tothom.
6. _____ (Quan / Quant) ho sàpigues, envia'ns un missatge.
7. He buscat el mòbil _____ (per tot / pertot) arreu i no el trobo.
8. _____ (Amunt / Dalt) d'aquell moble hi havia dos arxivadors.
9. _____ (Tan / Tant) aviat com puguis, truca'ns.
10. _____ (En lloc / Enlloc) de pintar la porta va reparar la finestra.
11. Vaig caure escales _____ (avall / a baix) dels jutjats.
12. _____ (Quan / Quant) paper reciclat necessiteu aquest trimestre?
13. En aquesta sala de vistes fa _____ (tan / tant) fred com al carrer.
14. Avui estem a dos graus _____ (sota / baix) zero.
15. _____ (Quan / Quant) sabreu la nota de l'examen?

5. Completeu les frases amb *ningú/res/gens/mai*.

Ex.: No vull que em digueu res més.

1. Encara et fa mal el braç? –No, avui no me'n fa _____.
2. La pel·lícula que he vist aquesta setmana, no m'ha agradat _____.
3. Crec que no vindrà _____ més a l'assemblea.
4. Aquesta tarda no penso fer _____.
5. Heu estat _____ a Tàrrega?
6. De menjar, ja no en tenim _____ a la nevera: és buida.
7. Vols _____ de la cafeteria?
8. _____ no coneix el nou jutge?
9. Aquesta vegada _____ no ens ha dit _____.
10. Em sembla que no el veurem _____ més per aquí.

6. Completeu les frases amb *ningú/res/gaire/gens*.

1. _____ no ens dirà la veritat.
2. No s'ha implicat _____ per ajudar-los.
3. _____ del que digui o faci ens farà canviar d'opinió.
4. Els periodistes esperaven l'arribada dels detinguts, però no van veure _____.
5. En aquella sala de reunions no hi havia _____ llum.
6. No m'han agradat _____ les solucions que has proposat.
7. Envia un missatge a la Unitat Administrativa perquè no ens queda _____ material d'oficina.
8. No em fa _____ col·laborar a organitzar les jornades.
9. No trigarà _____ a arribar als jutjats.
10. No hi ha _____ que hi vulgui assistir, a la conferència.

7. Completeu les frases amb *ningú/res/gaire/gens*.

1. Canvio de feina, però encara no vull dir-ho a _____.
2. Quan la va veure a la porta de la sala de vistes no li va dir _____.
3. No ha aprofitat _____ l'oportunitat que li han donat.
4. Avui no tindrem _____ temps per triar el regal.
5. No us queda _____ de paper a l'oficina.
6. La policia no va trigar _____ a detenir els delinqüents.
7. No va dir a _____ que havia aprovat la promoció interna.
8. Vaig quedar tan impactat que no recordava _____ de l'accident.
9. La veritat és que no ens agrada _____ la seva actitud prepotent.
10. Al local que hem llogat per posar-hi l'arxiu no caldrà fer-hi _____.

8. Completeu les frases amb *res/gaire/gens/força/ningú*.

1. Aquesta novel·la m'ha agradat _____.
2. Això, de moment, no ho digueu a _____.
3. No va voler explicar-nos _____ més.
4. El meu cosí és _____ puntual.
5. Va reconèixer que la decisió no li agradava _____.
6. No deixeu _____ més a l'arxiu, que hi han de fer obres.
7. Té _____ possibilitats d'aconseguir la plaça.
8. Ara ja no hi ha _____ que et pugui ajudar.
9. No els ha costat _____ dir que s'han equivocat.
10. _____ no va assistir a la reunió informativa.

9. Completeu les frases amb *res/gaire/gens/massa*.

1. Ja no us queda _____ temps per acabar la prova.
2. No m'agrada _____ la seva actitud.
3. Ara no cal que m'expliquis _____ més.
4. Avui no hi ha _____ gent a la cafeteria.
5. Aquesta setmana ha fet _____ calor.
6. No cal que porteu _____ al sopar.
7. Aquest matí no em trobo _____ bé.
8. No tinc _____ als calaixos.
9. Fa _____ mesos que no ens hem vist.
10. No en sé _____, d'anar en bicicleta.

► EXERCICIS

1. Completeu les construccions següents amb un article i una preposició. Feu les contraccions que calgui.

1. La casa era _____ oncle Octavi.
2. Va comprar un rellotge _____ Ernest.
3. Demà sortiré _____ una _____ migdia.
4. Vaig anar _____ aeroport dijous _____ vespre.
5. Estiuejarem _____ Empordà tot el mes de juliol.
6. _____ Elvira, li agraden força els bunyols.
7. Passejava _____ carrer molt a poc a poc.
8. Sempre posa molta sal _____ amanida.
9. A quina hora ha de ser _____ hospital?
10. Avui dino _____ restaurant _____ Íngrid.

2. Completeu el text següent amb articles i preposicions. Feu les contraccions que calgui.

La capital de Madeira, Funchal, es troba _____ sud _____ illa. És el centre administratiu, comercial i cultural _____ arxipèlag i és, _____ vegada, un _____ emporis turístics _____ Atlàntic, fet que ha provocat que _____ carrers coexisteixin reductes _____ antiga ciutat colonial amb zones modernes i bullicioses. A més _____ Companyia del Vi, _____ ciutat hi ha un museu imprescindible de visitar: el Museu Municipal d'Història Natural, _____ costat _____ església de Sant Pere. No oblideu passejar _____ passeig Marítim, amb un port comercial i esportiu ple de iots i catamarans procedents de tot el món.

“Madeira”, *Plaers de l'Avui*, 17 de gener de 2010 (text adaptat)

3. Ompliu els buits d'aquestes frases amb la forma que hi correspongui dels indefinits i quantitatius entre parèntesis.

1. No tenim _____ (res / gens / cap) de formatge per fer la pizza.
2. A la televisió no fan _____ (res / ninguna / cap) que m'agradi.
3. No sé _____ (quin / qui / que) m'ha preguntat per tu.
4. Avui no tinc _____ (res / cap / gaire) son.
5. _____ (Que / Quin / Qui) mantenidor ha passat a les onze?
6. Després de les rebaixes, a la botiga no ens queda _____ (gaire / res / gens).
7. No hi havia _____ (massa / gaire / força) gent a la reunió.
8. Aquesta setmana tenim _____ (bastanta / gens / gaire) feina.
9. No mogueu _____ (res / gaire / cap) moble fins demà passat.
10. _____ (Gens / Cap / Ningú) dels testimonis va assistir al judici.

4. Canvieu el gènere i/o el nombre de les paraules entre parèntesis d'acord amb el context.

1. L' _____ (actor) secundària de la sèrie és del meu barri.
2. Els meus amics avui estan molt _____ (trist).

EXERCICIS DE REPÀS

3. La Sofia i el Cesc volen comprar una _____ (cavall).
4. El Narcís no va ser _____ (capaç) de pujar a la muntanya russa.
5. Dimarts començaran les proves _____ (clínic) de la vacuna.
6. Aviat arribarà una nova _____ (aprenent) a la feina.
7. La família mantenia una actitud molt _____ (serè).
8. Les seves germanes eren _____ (traumatòleg).
9. Aquelles ametlles eren molt _____ (amarg).
10. Heu d'escollir un altre _____ (tipus) de productes per a les proves.

5. Canvieu el gènere i/o el nombre de les paraules entre parèntesis d'acord amb el context.

1. Ens va atendre la nova _____ (amo) de la botiga.
2. Li agradava la xocolata _____ (espès).
3. La Rosa i el seu marit són els _____ (padrí) de la nostra filla.
4. Els lleons d'aquella reserva eren molt _____ (feroç).
5. La seva néta és _____ (cardiòleg).
6. L'avinguda on hi ha el Col·legi d'Advocats és molt _____ (ample).
7. Volíem pintar totes les cadires _____ (roig).
8. A casa reciclarem les _____ (aigua) residuals.
9. La teva actitud és molt _____ (ingenu).
10. Aquestes arracades que portes són molt _____ (lleig).

6. Completeu les frases següents amb la forma adient del verb que hi ha indicat entre parèntesis.

1. Encara que _____ (fer, tu) tota la feina avui, demà també t'hauràs de llevar d'hora.
2. No volen que _____ (continuar, jo) jugant a l'equip de bàsquet.
3. No crec que nosaltres sols _____ (poder) igualar la seva puntuació.
4. Fes-me cas, _____ (venir) de pressa a casa i quan arribis et diré per què.
5. Vaig descobrir massa tard que aquella dona m'havia _____ (trair).
6. Abans, els bibliotecaris i jo _____ (sortir) sovint.
7. Quan éreu joves, _____ (arribar, vosaltres) tard a tot arreu.
8. Jo començo a treballar i tu _____ (començar) a estudiar.
9. No _____ (penjar, tu) encara la llista de judicis.
10. Abans _____ (esmorzar, vosaltres) a l'office dels jutjats.

7. Completeu les frases següents amb la forma adient del verb que hi ha indicat entre parèntesis.

1. Quan _____ (triar, tu) la plaça, avisa'm.
2. No _____ (menjar, tu) tan de pressa.
3. Qui _____ (sortir) primer que vagi a rentar el cotxe.
4. Abans _____ (conduir, jo) pitjor que ara.
5. Quan ha _____ (néixer) la Berta?
6. Ara no _____ (poder, jo) venir a la roda de reconeixement.
7. No _____ (distreure, tu) el conductor.

8. Llegiu el text següent i escolliu l'opció adequada a cadascun dels espais numerats, com en l'exemple.

El gener de 2007 es van reunir (0) Parlament de Brandenburg els representants de les fraccions, (1) els experts dels EUA expliquessin els avantatges (2) enginyeria genètica verda. El conferenciant era el granger americà de blat de moro genètic Don Thompson. Però no poden demostrar un èxit real (3) Alemanya. “(4) vam aportar el nostre punt de vista quan es va formular la Llei”, diu Lüttmer-Ouazane, “però no (5) podem estar satisfets, del resultat”.

Les normes, diu ella, s'havien creat unilateralment per castigar (6) agricultors que volien donar una oportunitat (7) enginyeria genètica verda. Per als agricultors, l'esforç burocràtic és (8) gran; les compensacions (9) blat de moro convencional o les plantacions ecològiques són (10) grans. Lüttmer-Ouazane no és (11) amiga de la classe política de Berlín i els seus resultats.

Els diputats no són (12) única dificultat. També té adversaris a llocs que no tenen (13) a veure amb els centres polítics (14) oposició.

“Llibertat per al camp”. *El Temps*, 24 de març de 2009 (text adaptat)

	a)	b)	c)	d)
(0)	☐ a el	☒ al	☐ en	☐ en el
(1)	☐ doncs	☐ per què	☐ perquè	☐ per tal
(2)	☐ del	☐ de l'	☐ de la	☐ del
(3)	☐ a	☐ al	☐ en	☐ en l'
(4)	☐ En	☐ Hi	☐ Ho	☐ L'
(5)	☐ el	☐ en	☐ ne	☐ n'hi
(6)	☐ als	☐ dels	☐ els	☐ en els
(7)	☐ a l'	☐ a la	☐ al	☐ en la
(8)	☐ força	☐ gaire	☐ gens	☐ res
(9)	☐ pel	☐ per el	☐ per al	☐ per a la
(10)	☐ gaires	☐ gens de	☐ massa	☐ prous
(11)	☐ gens	☐ gens d'	☐ molt	☐ res
(12)	☐ l'	☐ la	☐ les	☐ Ø
(13)	☐ gens	☐ massa	☐ molt	☐ res
(14)	☐ de l'	☐ de la	☐ del	☐ dels

9. Llegiu el text següent i escolliu l'opció adequada a cadascun dels espais numerats, com en l'exemple.

___(0)___ mercat de la cosmètica ja sabem que hi ha de tot per fer bona cara, però el que molts no saben és que les plantes de casa també ens poden ajudar ___(1)___ estar més guapos. La majoria de productes comercials tenen conservants o colorants, per tant no hi ha ___(2)___ millor que fer servir productes senzills i del tot naturals ___(3)___ pell.

Aquí parlarem de la planta més miraculosa, que a la vegada és la més fàcil d'utilitzar, ___(4)___ no ___(5)___ necessita de ___(6)___ altra per funcionar. Es tracta ___(7)___ àloe, un dels regeneradors cel·lulars més bons que ha ofert la naturalesa. Amb unes simples fulles d'àloe ___(8)___ hi ha prou per millorar la salut i la bellesa del rostre, l'únic que cal és comprar aquest vegetal i mantenir ___(9)___ a casa.

Cal deixar que la polpa actuï a la cara unes quantes hores, per exemple ___(10)___ nit. Hores després ___(11)___ netejar la cara amb aigua i hidratar ___(12)___ la pell, ___(13)___ l'àloe és astringent; per tant, és necessari que ens ___(14)___ posem oli o crema hidratant. Com més persistents siguem en aquest procés, el resultat serà molt millor.

“La planta de la bellesa”. *Plaers de l'Avui*, 4 de gener de 2009 (text adaptat)

	a)	b)	c)	d)
(0)	☐ A el	☒ Al	☐ En	☐ En el
(1)	☐ a	☐ de	☐ en	☐ pel
(2)	☐ cap	☐ gens	☐ ningun	☐ res
(3)	☐ a	☐ pel	☐ per la	☐ per a la
(4)	☐ doncs	☐ ja que	☐ pel que	☐ per què
(5)	☐ en	☐ hi	☐ la	☐ li
(6)	☐ cap	☐ ningun	☐ gens d'	☐ res
(7)	☐ de	☐ de l'	☐ del	☐ des de
(8)	☐ en	☐ l'	☐ n'	☐ Ø
(9)	☐ -ho	☐ -li	☐ -lo	☐ -ne
(10)	☐ al	☐ a la	☐ per	☐ per la
(11)	☐ cal que	☐ ens hem de	☐ hi ha que	☐ ens tenim que
(12)	☐ -hi	☐ -la	☐ -nos	☐ -s'hi
(13)	☐ doncs	☐ per què	☐ per a què	☐ perquè
(14)	☐ en	☐ hi	☐ li	☐ ho

10. Llegiu el text següent i escolliu l'opció adequada a cadascun dels espais numerats, com en l'exemple.

El Priorat és paisatge. Un paisatge complex, que (0) explica la força (1) entorn natural singular i la petjada (2) acció humana al llarg de segles successius de grandesa i d'abandó. És una fusió entre el territori i la seva gent en una simbiosi sovint no (3) fàcil, però sempre autèntica.

Dinou habitants per quilòmetre quadrat vivim als vint-i-quatre pobles escampats per turons i valls, (4) d'una roca o (5) arrecerats. Les giragonses del paisatge ens acosten i ens allunyen del món de fora i del món de dins. (6) si és en un sentit com en un altre, ens cal seguir el relleu, que imposa un ritme tranquil, amb sorpreses a cada revolt i mirandes a cada coll.

Al Priorat hi ha (7) la presència silenciosa de serres carregades (8) història i de llegendes, que fan de límit i contrafort al circ de costers i bancals que (9) configuren. Muntanyes i reductes inexpugnables. Roques i cingles, terra i cel d'àngüles. Un cel blau que es torna vermell a la posta.

I és un escampall d'ermites suspeses (10) cel, de randes de marges de pedra seca, coves, avencs i balmes hospitalàries. És bosc, garriga i pedregar.

El Priorat és l'oliver (11) de la vinya, la figuera a tocar de la caseta de tros, el codonyer (12) camí. És la ginestera vincladissa de Corpus, i el lledoner per fer forques i gaiates. I l'aljub o la cisterna (13) aigua escassa. I la font que refresca i cura de tots els mals, (14) regala l'aigua a raig fet.

“Simbiosi natural”. *Descobrir Catalunya*, novembre de 2007 (text adaptat)

	a)	b)	c)	d)
(0)	☒ ens	☐ l'	☐ s'	☐ s'ho
(1)	☐ del	☐ de el	☐ d'un	☐ de un
(2)	☐ de	☐ del	☐ de l'	☐ de la
(3)	☐ gaire	☐ gens de	☐ massa	☐ res
(4)	☐ alt	☐ d'alt	☐ damunt	☐ en
(5)	☐ bé	☐ ben	☐ gaires	☐ gens d'
(6)	☐ Tal	☐ Tan	☐ Tant	☐ Tants
(7)	☐ sobre tot	☐ sobre tots	☐ sobretot	☐ sobretots
(8)	☐ d'	☐ de	☐ de l'	☐ del
(9)	☐ el	☐ en	☐ li	☐ lo
(10)	☐ a	☐ al	☐ en	☐ en el
(11)	☐ almig	☐ en el mig	☐ en mig	☐ enmig
(12)	☐ arran de	☐ arrel de	☐ rel de	☐ en el
(13)	☐ pel	☐ per l'	☐ per a l'	☐ per al
(14)	☐ qual	☐ quan	☐ quant	☐ quanta

11. Llegiu el text següent i escolliu l'opció adequada a cadascun dels espais numerats, com en l'exemple.

La llegenda (0) explica moltes històries: miracles i ajuts als desposseïts i, sobretot, als nens. Asseguren que tot resant va curar uns nens que havien estat apunyalats. També que va salvar uns mariners d'una tempesta. Però, sobretot, va resoldre el difícil cas d'un pare que no tenia (1) diners per donar el dot a les seves tres filles i casar (2). Davant la decisió de vendre (3) una, el bisbe va passar de nit per casa, va obrir la finestra i va deixar tres bosses d'or dins les mitges de les noies, que penjaven de la xemeneia per eixugar-se.

Tot i que no es té (4) documentació històrica sobre aquesta figura, sembla que per ordre d'un decret (5) emperador Licini contra els cristians va ser empresonat i torturat, però l'emperador Constantí va alliberar (6). En totes les disputes eclesials, es guanyava (7) adversari amb una suavitat extrema. Aconseguia moltes conversions perquè defensava sempre els dèbils. La seva generositat (8) va fer llegendari.

Nicolau de Mira va morir el 6 de desembre (9) 345, una data que aviat es va celebrar: la gent de Mira deixava menjar (10) sant a la porta de casa. L'endemà, els nens (11) trobaven regals i joguines, un costum que es va anar estenent més enllà de la ciutat. Protector dels mariners, es va convertir en patró de Grècia, Turquia i Rússia. La fama del bisbe que ajudava els desvalguts es va estendre per tot el món medieval. De fet, va ser una de les figures populars més estimades i, (12) segle XIII, el dia de Sant Nicolau l'hàbit de fer regals als nens es va anar estenent.

“Qui va ser Santa Claus?”. *Sàpiens*, gener de 2010 (text adaptat)

	a)	b)	c)	d)
(0)	☐ el	☐ ho	☒ n'	☐ se
(1)	☐ gaire de	☐ gens	☐ gens de	☐ res de
(2)	☐ -ho	☐ -les	☐ -li	☐ -ne
(3)	☐ -hi	☐ -ho	☐ 'n	☐ 's
(4)	☐ força	☐ gaire	☐ gens	☐ res
(5)	☐ de	☐ de el	☐ de l'	☐ del
(6)	☐ -el	☐ -hi	☐ -lo	☐ -ne
(7)	☐ a el	☐ a l'	☐ al	☐ l'
(8)	☐ el	☐ en	☐ li	☐ lo
(9)	☐ d'any	☐ de l'any	☐ del any	☐ de el any
(10)	☐ pel	☐ per	☐ per el	☐ al
(11)	☐ els	☐ hi	☐ ho	☐ la
(12)	☐ des d'el	☐ des del	☐ desde	☐ desde el

Lèxic

► EXERCICIS

1. Distribuïu les parts del cos següents segons la seva localització.

melic, llengua, barbeta, índex, colze, genoll, pòmul, galta, espatlla, esquena, maluc, polze, pit, gola, bessons, cuixa, front, mugró

Cap:

Tronc:

Extremitats:

2. Escriviu amb lletres les hores següents.

14.15 h: *un quart de tres*

01.05 h:

18.40 h:

22.30 h:

12.00 h:

21.20 h:

06.45 h:

09.55 h:

13.35 h:

10.10 h:

3. Escriviu amb números les hores següents.

dos quarts de dotze:

un quart i cinc d'una:

les onze en punt:

tres quarts de dues:

les nou i deu:

falten cinc minuts per a les vuit:

passen cinc minuts de tres quarts de quatre:

tres quarts menys cinc de sis:

tres quarts i cinc de set:

falten cinc minuts per a dos quarts de sis:

4. Marqueu la resposta correcta.

1. Quan falten cinc minuts per a tres quarts de vuit són les...

a) 7.20 h.

b) 8.20 h.

c) 8.40 h.

d) 7.40 h.

2. Quan *lliguem caps*...

a) acabem la feina.

b) preparem les vacances.

c) ho entenem tot.

d) marxem de cap de setmana.

3. Fem un bon *berenar*...

a) a la tarda.

b) per la tarda.

c) al matí.

d) pel matí.

4. De quin animal és la femella la *truja*?
- del cavall
 - del gall dindi
 - del porc
 - de l'ase
5. Per saber si el fricandó ens agrada l'hem de...
- tastar.
 - testar.
 - provar.
 - emprovar.
6. Què tenen els llibres?
- fulles
 - fulls
 - folis
 - fascicles
7. Quan no paguem al cinema, hi anem...
- de sobte.
 - de gairell.
 - de franc.
 - de pressa.
8. Què és un *cadell*?
- el petit del gos
 - el petit del porc
 - un gos molt ferotge
 - un gat siamès
9. Quan algú és excessivament escrupolós en el menjar li diem que és un...
- primmirat.
 - menjafils.
 - assenyat.
 - llepafils.
10. Quan algú arriba a *quarts de quinze*...
- arriba molt aviat.
 - arriba al seu destí.
 - arriba tard.
 - arriba entre les dues i les tres.

5. Corregiu els barbarismes que estan en cursiva.

- Agafa el *traje* _____ de bany, que després anirem a la piscina que hi ha al *cas* _____ antic del poble.
- Has d'*abonar* _____ els rosers perquè l'any vinent tornin a florir.

3. Posa el teu nom i els teus *apellidos* _____ en aquest requadre.
4. Si fas un creuer per aquesta zona veuràs *ballenes* _____ i *delfins* _____.
5. Aquesta feina provoca un gran *cansanci* _____ a la gent gran.
6. Si aquest any no *arriesgues* _____ no guanyaràs res.
7. Tenim molta feina *atrassada* _____, *menys mal* _____ que ha vingut la teva germana.
8. Saps que la Isabel ha tingut una nena molt *mona* _____? Aquest matí he passat per casa seva i li he regalat dos *xupets* _____ i un *babero* _____ pintat a mà.

6. Ompliu els espais buits amb la paraula adient.

farmaciola - turmell - cendrer - llitera - carmanyola - vertigen - ombra - enllumenat - farcit

1. Vés a comprar un pollastre _____ de panses i pinyons i posa'l a la _____.
2. A l'estiu m'agrada prendre la fresca a l' _____ d'un arbre.
3. Si pugues dalt de tot de la Sagrada Família segur que t'agafarà _____.
4. Mentre jugava a futbol es va torçar el _____ i el van haver de traslladar amb una _____.
5. Ara sí que ens hi veiem, amb aquest nou _____ del carrer.
6. Tot i que no es pot fumar al meu despatx, hi he posat un _____.
7. Quan vaig a la muntanya sempre porto una _____ per si prenc mal.

7. Marqueu la resposta correcta.

1. Al carrer, quan es fa fosc encenen...
 - a) les faroles.
 - b) la llum.
 - c) els fanals.
 - d) les bombetes.
2. Si ja *has begut oli*...
 - a) ja no tens remei.
 - b) ja has pres la decisió encertada.
 - c) tindràs mal de ventre.
 - d) ja ha passat el pitjor.
3. Per prohibir aparcar cal posar...
 - a) un senyal de tràfic.
 - b) una senyal de trànsit.
 - c) una senyal de tràfic.
 - d) un senyal de trànsit.

4. Què fem quan *esporguem* un arbre?
a) El reguem.
b) En collim els fruits.
c) En tallem les branques supèrflues.
d) Li traiem les fulles seques.
5. Si som *l'ase dels cops...*
a) ens carreguem la culpa.
b) sempre anem carregats.
c) tothom ens pren per rucs.
d) fem molt mala pinta.
6. Què fan les gallines?
a) Posen ous.
b) Fan ous.
c) Ponen ous.
d) Ouegen.
7. I què fan els gossos?
a) Broden.
b) Renillen.
c) Miolen.
d) Borden.
8. Quan *fugim d'estudi...*
a) ens escapem de classe.
b) defugim una qüestió.
c) ens enfadem moltíssim.
d) ens emborratxem.
9. La *somera* és la femella...
a) del boc.
b) del porc.
c) del marrà.
d) de l'ase.
10. Com escrivim el número 23.456?
a) vintitres mil quatre-cents cinquanta-sis
b) vint-i-tres mil quatre cents cinquanta-sis
c) vint-i-tres mil quatre-cents cinquanta-sis
d) vint-i-tres mil-quatre cents cinquanta sis

8. Ompliu els buits amb la forma correcta.

1. En tindrà prou amb una _____ (dosi / dosis) de xarop.
2. Per aprovar el curs cal tenir un set de _____ (promig / mitjana).
3. He d'anar a fer-me una _____ (anàlisis / anàlisi) de sang al més aviat possible.
4. Hauré de repassar _____ (els fulls / les fulles) de tots els llibres per trobar l'error.
5. Aquesta pel·lícula tenia dos _____ (rombes / rombos).
6. Cal traçar un _____ (círcul / cercle) perfecte.
7. Només he tingut temps de llegir el primer _____ (paràgraf / pàrraf) de l'article sobre la reforma del Codi penal.
8. Una vocal forta seguida d'una feble formen un _____ (diptong / diftong).
9. La paraula aqüeducte porta _____ (dièresi / dièresis).
10. Cal fer servir _____ (el regle / la regla) perquè les ratlles quedin ben rectes.

9. Detecteu i esmeneu el barbarisme de les frases següents.

1. Em van furtar el bolso mentre passejava pel centre de la ciutat.
2. El professor va borrar la pissarra massa de pressa i no ho vaig poder apuntar.
3. Les assafates d'aquesta companyia aèria solen ser molt servicials.
4. M'encanta menjar palomites quan vaig al cinema, encara que molesti.
5. Si vas al mercat, recorda que has de comprar raves, pastanagues, pepinos i albergínies.
6. El comissari va treballar molt per averiguar qui era l'assassí d'aquell indigent.
7. Tenim massa gastos extres i, si no paguem el lloguer, ens desnonaran.
8. La meva nena sempre dorm amb el pelutxe que li van portar els Reis l'any passat.
9. Si per dinar fem cargols necessitarem palillos rodons per treure'ls de la closca.
10. Quin follon que es va muntar a la sala de vistes quan la jutgessa va dictar sentència!

10. Marqueu la resposta correcta.

1. Quan algú fa molta *fressa*...
 - a) es mou molt de pressa.
 - b) fa molt de soroll.
 - c) pren un batut de maduixa.
 - d) no para de parlar.

2. Dos quarts i cinc de dotze són les...
- a) 11.35 h.
 - b) 12.35 h.
 - c) 11.25 h.
 - d) 12.25 h.
3. Peça de roba que s'estén damunt de la taula en parar-la.
- a) tovallola
 - b) tovalló
 - c) tovalles
 - d) mantel
4. Quan *et fas l'orni*...
- a) et fas el llest.
 - b) et fas el desentès.
 - c) et tornes esmunyedís.
 - d) te'n vas corrents.
5. Què et pots raspallar?
- a) les dents
 - b) les parpelles
 - c) els dents
 - d) els parpelles
6. Els bancs només obren...
- a) per la tarda.
 - b) al matí.
 - c) pel matí.
 - d) a la nit.
7. Quan hi ha una *davallada* de les temperatures vol dir que...
- a) fa més fred.
 - b) fa més calor.
 - c) fa la temperatura normal per a l'època.
 - d) han pujat les temperatures.
8. Què és el *vespre*?
- a) la tarda
 - b) les primeres hores de la tarda
 - c) les últimes hores de la tarda
 - d) la matinada
9. Fem servir el *setrill* per...
- a) amanir.
 - b) jugar a hoquei.
 - c) agafar el menjar.
 - d) canviar la roda del cotxe.

10. El *boc* és el mascle de...

- a) la gallina.
- b) la vaca.
- c) l'euga.
- d) la cabra.

11. Completeu les frases que hi ha a continuació amb la paraula o expressió adequada.

1. Quan el nen s'embruti, cal que li canviïs els _____ (panyals / bolqués / bolquers) al més aviat possible.
2. El jutjat va notificar _____ (les dades / les dates / els datos) de les detingudes per mitjà d'un ofici.
3. Dijous _____ (tinc que anar / he d'anar / tinc d'anar) a veure l'oncle.
4. L'Ajax va guanyar la lliga amb molts jugadors provinents _____ (de la pedrera / de la cantera / del planter).
5. A la carretera de coll de Pal hi ha massa _____ (corbes / curves / revolts).
6. El monarca d'aquell estat és un home molt _____ (campetxano / trampat / trempat) i simpàtic.
7. Aquella balança no pesava _____ (res / cap / gens), era molt lleugera.
8. La nova metgessa és molt _____ (torpe / maldestra / xapussera) quan fa segons quines tasques.

12. Escriviu el contrari (antònim) del que indiquen les paraules en cursiva.

1. Els testimonis d'aquest cas sempre arriben molt *tard*.
2. *Abans* del partit cal que animem l'equip incondicionalment.
3. Les declaracions dels inculpats són al calaix de *baix*.
4. He deixat la LEC *sobre* la taula del secretari.
5. Els guepards corren molt *de pressa*.
6. La capital del partit judicial és molt *lluny* d'aquí.
7. El marit de la jutgessa està massa *prim* per al meu gust.
8. Has d'anar pel carrer *estret* que du al col·legi d'advocats.
9. Aquest material és més *dur* del que tots voldríem.
10. El Nàstic té *més* punts que l'any passat en aquesta jornada.

13. Uniu el mot de la primera columna amb el seu contrari (antònim).

1. apassionat	a. decidida
2. barroer	b. primmirat
3. deixat	c. mullat
4. bleada	d. indiferent
5. amansir	e. minvar
6. afegir	f. modern
7. antiquat	g. fred
8. eixut	h. polit
9. augmentar	i. embravir
10. encès	j. treure

14. Marqueu la forma que sigui correcta o més precisa.

1. _____ (Prem / Apreta) el timbre perquè t'obrin el Jutjat.
2. Per avisar tothom cal _____ (pegar / enganxar) un avís a la paret.
3. Es va trencar _____ (el canell / la munyeca) quan esquiava.
4. _____ (Les / Els) postres d'aquest restaurant són molt especials.
5. M'encanten els entrepans _____ (d'atun / de tonyina).
6. Si estudiem, _____ (aconsegurem / conseguirem) aprovar enguany.
7. Hem d'anar a la _____ (taquilla / guixeta) a comprar les entrades per al concert.
8. La carn de porc té massa _____ (greix / grassa) per al meu gust.
9. Aquell home està massa _____ (gras / gordo).
10. Caldria _____ (incloure / incluir) més davanters a l'equip.

15. Marqueu la resposta correcta.

1. Quan algú fa una *becaina*...
 - a) exerceix un càrrec transitori.
 - b) trenca el son.
 - c) té tendència a rebre molts diners.
 - d) fa una bona acció.
2. Quan una persona *fa salat*...
 - a) arriba tard.
 - b) té molta set.
 - c) li agrada molt el mar.
 - d) és molt desconfiada.
3. Un *somiatruites* és una persona...
 - a) que sempre té gana.
 - b) que li agrada molt cuinar.
 - c) que s'il·lusiona fàcilment amb coses impossibles.
 - d) que té molta creativitat.
4. Com s'escriu 2.352?
 - a) dos-mil trescents cinquanta-dos
 - b) dos mil tres-cents cinquanta-dos
 - c) dos-mil trescents-cinquanta-dos
 - d) dos-mil-tres-cents cinquanta-dos
5. Quina hora és les 7.20 h?
 - a) És un quart i cinc de set.
 - b) Falten cinc minuts per a dos quarts de vuit.
 - c) És un quart i cinc de vuit.
 - d) Són dos quarts i mig de set.

6. Només una d'aquestes frases és correcta:

- a) M'he baixat del bus i he caigut.
- b) He baixat del bus i he caigut.
- c) He baixat del bus i m'he caigut.
- d) M'he baixat del bus i m'he caigut.

7. Què vol dir *tants caps tants barrets*?

- a) Que hi ha gent molt ben vestida.
- b) Que la gent és molt tradicional.
- c) Que hi ha un lloc per a cada cosa.
- d) Que hi ha tantes opinions com persones.

8. Si algú ens *fa la guitza*...

- a) ens convida a sortir d'un local.
- b) ens importuna, ens molesta.
- c) ens vol fer fora de la feina.
- d) ens riu totes les gràcies.

9. Quan *feu dentetes*?

- a) Quan feu riure.
- b) Quan teniu una indigestió.
- c) Quan provoqueu enveja.
- d) Quan aneu al dentista.

10. La gallina...

- a) quiriqueja.
- b) fa la crida gallinera.
- c) renilla.
- d) escataina.

16. Subratlleu la forma correcta que substitueix la paraula en cursiva sense que canviï el sentit de la frase.

- 1. Condueix *d'esma* (maquinalment / ràpidament / agressivament) i un dia tindrà un disgust.
- 2. Va ser *llavors* (llavonses / a les hores / aleshores) quan ho vaig veure clar.
- 3. Els seus dubtes no es poden *escatir* (aclairir / aigualir / esbandir).
- 4. L'avió va *davallar* (ascendir / caure / baixar) bruscament.
- 5. Sempre em fixo en la manera d'*enraonar* (parlar / caminar / esmolar) de la gent.

17. Corregiu els barbarismes que estan en cursiva.

Tereseta, m'he *enterat* _____ que es casa el teu *tio* _____. Ara haurà de fer reformes a casa seva, no? Li has de dir que canviï *làmpares* _____ i *alfombres* _____ perquè són horribles i que posi un armari de paret a l'habitació.

Diumenge vam anar a un restaurant a fer l'aperitiu i vam demanar *berberetxos* _____, però com que no tenien *palillos* _____ vam demanar *la conta* _____ i vam marxar.

En Josep estava tan enfadat que va accelerar el cotxe, va pujar a l'*acera* _____ i va col·lidir amb una moto que no tenia *seguro* _____.

18. Uniu cada expressió construïda amb el verb *fer* amb el significat corresponent.

1. Fer fer	a. Utilitzar
2. Fer servir	b. Causar satisfacció
3. Fer anar	c. Tafanejar
4. Fer ballar	d. Comunicar
5. Fer cantar	e. Simular
6. Fer saber	f. Fer confessar per descobrir alguna cosa
7. Fer veure	g. Fer funcionar
8. Fer safareig	h. Dominar
9. Fer goig	i. Encarregar

19. Llegiu el text següent i trieu el sinònim adequat de les paraules de la llista que teniu a sota.

En les setmanes següents, hi va haver a Montsegur i el seu entorn un desgavell insòlit i una gran commoció. Un poderós exèrcit d'uns quants milers d'homes, reclutat com a servei obligatori pel senescal del rei francès a Carcassona, va plantar el seu campament, els seus carruatges i els seus estendards al peu mateix de la muntanya i, tot seguit, amb l'acord exprés dels bisbes de l'Església catòlica, va posar-hi setge. Enmig d'un gran desplegament, diversos posts de guàrdia van ser instal·lats allí on no arribava el gruix de l'exèrcit, al mateix temps que s'anaven amassant, a carrera feta, municions, armament i ginys de guerra.

A dalt el *pech*, se seguia un procés simultani, per bé que en una escala molt menor. D'acord amb les directrius de Pèire Rotger de Mirapeis, els assetjats van anar procedint a un considerable amuntegament de vitualles i armes de tota mena, i també de cordes, fones i projectils per als trabuquets i manganells, màquines que els fusters i els forjadors del poble s'afanyaven a construir a corre-cuita. Alguns homes de reforç van pujar fins al castell i, al llarg del perímetre de la roca, es van multiplicar les defenses i les guàrdies.

Antoni Dalmau, *Terra d'oblit* (text adaptat)

<i>Desgavell</i>	assossec	desordre	seny
<i>A carrera feta</i>	d'esma	sense parar	a desgrat
<i>Amuntegament</i>	apilonament	minvament	reduïment
<i>S'afanyaven</i>	s'alentien	s'apressaven	s'endarrerien
<i>A corre-cuita</i>	pausadament	mesuradament	ràpidament

20. Només una definició de les expressions següents és correcta. Marqueu-la.

1. Picar ferro fred.
 - a) Esforçar-se inútilment.
 - b) Enganyar sistemàticament.
 - c) Interposar-se en una baralla.

2. Tirar pel dret.
 - a) Fer una cosa legalment.
 - b) Fer una cosa amb moltes dificultats.
 - c) Fer una cosa directament.

3. Estar dat i beneït.
 - a) Ser una cosa molt cristiana.
 - b) Quedar resolta una situació.
 - c) Exercir regularment la generositat.

4. Fer la gara-gara.
 - a) Tenir dificultats per parlar bé.
 - b) Afalagar algú desmesuradament.
 - c) Tenir molta tendència a l'enveja.

5. El més calent és a l'aigüera.
 - a) Ser una situació molt delicada.
 - b) Donar més arguments del compte.
 - c) Tenir una situació pendent sense resoldre.

6. Fer mans i mànigues.
 - a) Esforçar-se amb tots els mitjans possibles.
 - b) Ajuntar esforços de procedència diversa.
 - c) Tenir facilitat per perdonar els enemics.

7. Arribar i moldre.
 - a) Tenir molta determinació.
 - b) Ser una persona molt impetuosa.
 - c) Enllestir una feina ràpidament.

8. Fer-la petar.
 - a) Conversar, xerrar distesament.
 - b) Tensar molt una situació.
 - c) Actuar amb molta rotunditat, especialment amb els infants.

9. Saber-la llarga.
 - a) Ser una persona molt pesada.
 - b) Tenir tendència a allisonar els altres.
 - c) Ser molt astut.

10. Embolicar la troca.

- a) Tenir poca paciència.
- b) Embrollar els afers.
- c) Ser molt gandul.

21. Uniu cada ús del verb *fer* amb el seu significat.

1. Fer salat	a. No arribar amb puntualitat
2. Fer volta	b. Fer un senyal tancant un ull
3. Fer figa	c. No necessitar res més
4. Fer l'ullet	d. Passar per un camí més llarg
5. Fer el fet	e. Satisfer
6. Fer el pes	f. Empipar
7. Fer la murga	g. Fallar, defallir

22. Marqueu el significat de cadascuna d'aquestes expressions.

1. <i>Beure oli</i> vol dir...	a. tenir molta sort.
	b. estar en una situació desesperada.
	c. passar un mal tràngol.
2. <i>Can seixanta</i> és un lloc molt...	a. tranquil.
	b. sorollós.
	c. desordenat.
3. <i>Escampar la boira</i> vol dir...	a. anar-se'n.
	b. arruïnar-se.
	c. aixoplugar-se.
4. Quan estem <i>empiocats</i> ...	a. no ens trobem del tot bé.
	b. estem amoïnats.
	c. estem eufòrics.
5. Que <i>no bufem cullera</i> vol dir que...	a. no ens agrada la sopa.
	b. no tenim diners.
	c. no mengem.
6. Si <i>les passem magres</i> és que...	a. ens aprimem.
	b. ho passem malament.
	c. ens engreixem.

23. Només una definició de les expressions i frases fetes següents és correcta.

- 1. Qui no vulgui pols que no vagi a l'era.
 - a) Vol dir que s'ha de netejar sovint.
 - b) Si no vols problemes, no te'ls busquis.
 - c) Cal ser respectuós amb qui no pensa com tu.

2. Tocar el dos.
 - a) Anar-se'n.
 - b) Fer companyia algú.
 - c) Buscar complicitats.

3. No val a badar.
 - a) Tothom ha d'assumir la seva responsabilitat.
 - b) No es pot estar desprevingut.
 - c) S'han de complir les regles del joc.

4. Fer pujar la mosca al nas.
 - a) S'ha d'olorar un aliment abans de tastar-lo.
 - b) Fer pessigolles a algú.
 - c) Perdre la paciència, irritar-se.

5. Fer patxoca.
 - a) Fer goig, una persona o una cosa.
 - b) Fer mal a la panxa.
 - c) Cantar molt malament.

6. Fer cinc cèntims d'una cosa.
 - a) Ser una persona molt avara.
 - b) Explicar una cosa breument a algú.
 - c) Tenir molt poca paciència.

7. Fer-ne un gra massa.
 - a) Sobredimensionar una situació.
 - b) Fer molta picor una erupció cutània.
 - c) Rendir molt a la feina.

8. Sortir-se'n.
 - a) Sortir airós d'una empresa difícil.
 - b) Optar per una opció extrema.
 - c) Anar de dins cap fora.

9. Treure foc pels queixals.
 - a) Ser una persona molt impulsiva.
 - b) Tenir tendència a emmalaltir.
 - c) Estar molt enfadat.

10. Haver-n'hi per llogar-hi cadires.
 - a) Ho diem quan una cosa és curiosa, increïble o inaudita.
 - b) Ho diem quan fem un negoci desastrós.
 - c) Ho diem quan algú és molt mandrós.

24. Aparelleu les frases fetes de l'esquerra amb el significat adequat de la dreta.

1. Vendre la casa i anar a lloguer	a. Eludir el tema
2. No tenir ni cap ni peus	b. Afalagar
3. Tenir el peu al coll	c. Prendre una determinació
4. Fugir d'estudi	d. Liquidar una situació
5. Fer sortir de polleguera	e. Anar-se'n
6. Fer la gara-gara	f. Sense solta ni volta
7. Tocar el dos	g. Exasperar
8. Passar de taca d'oli	h. Exagerar en una explicació
9. Posar-hi més pa que formatge	i. Tenir dominat
10. Fer un cop de cap	j. Excedir del límit

25. Marqueu la resposta correcta.

1. Quan algú us *amanyaga*...
 - a) us observa atentament.
 - b) us fa carícies.
 - c) us fa un elogi.
 - d) us arregla alguna cosa.

2. Quan un nen *creu* vol dir que...
 - a) obeeix.
 - b) té molta imaginació.
 - c) té molta fe.
 - d) té molta autoestima.

3. Quan algú *es torba*...
 - a) es fa mal.
 - b) s'entreté.
 - c) es gira d'esquena.
 - d) es queda pensatiu.

4. Els arquitectes fan...
 - a) planells.
 - b) planos.
 - c) plànols.
 - d) planiols.

5. *Ser el cul d'en Jaumet* vol dir...
 - a) ser molt brut.
 - b) ser molt groller.
 - c) ser molt arrogant.
 - d) ser molt inquiet.

6. Quan no entenem una cosa tenim...
- a) una dubte.
 - b) un dubte.
 - c) una dubta.
 - d) un dudte.
7. Un *bocí* de pa és...
- a) un tros petit.
 - b) la molla.
 - c) un tros gros.
 - d) un llonguet.
8. Quan una persona *repapieja*...
- a) li agrada molt cantar.
 - b) té debilitat mental a causa de l'edat.
 - c) li agrada provocar els altres.
 - d) té molta gana.
9. Si una persona és un *enze*...
- a) és molt espavilada.
 - b) té tendència a la depressió.
 - c) és aturada.
 - d) és poc apta per fer activitats físiques.
10. El *marrà* és el mascle de...
- a) l'ovella.
 - b) la truja.
 - c) l'euga.
 - d) la cabra.

Comprensió lectora

1. Llegiu aquest article i indiqueu si les afirmacions que trobareu a continuació són veritables (V) o falses (F).

El mico de l'Anís del Mono sortirà al carrer

El mico de l'Anís del Mono sortirà ben aviat al carrer convertit en estàtua de bronze perquè tots els badalonins que ho vulguin el puguin veure de ben a prop. Després de 130 anys fent de símbol d'una de les marques d'anís més importants de l'Estat i d'una de les empreses emblemàtiques de Badalona, el mico adquirirà dimensions humanes amb l'objectiu de convertir-lo en un símbol de projecció exterior de la ciutat.

La idea va sortir de l'escola d'art i superior de disseny Pau Gargallo, que volia aportar a la ciutat l'escultura d'un "personatge emblemàtic", tal com explica el gerent de la fàbrica d'Anís del Mono. L'artista badalonina Susana Ruiz, que ha cursat el grau superior d'escultura a l'escola Pau Gargallo, ha estat l'encarregada de donar forma a la idea, que la fàbrica d'Anís del Mono ha vist amb bons ulls des del començament. És per això que el grup Osborne, propietari de la fàbrica d'anís, ha decidit finançar la realització del projecte per donar-lo després a la ciutat de Badalona i situar-lo en un espai de la via pública. "Hem donat suport econòmic a la proposta i pensem cedir l'estàtua al poble de Badalona", assegura el gerent de la fàbrica, que avança que el projecte es troba a hores d'ara "en fase preliminar, però ben aviat es farà mans i mànigues per tirar-lo endavant".

El mico de l'escultura, que apareix assegut en un banc, té una gran semblança amb el de l'etiqueta de les ampolles de licor. Es tracta d'una figura amb rostre humà, que tindrà també la mida d'una persona, asseguda en una postura molt semblant a la de l'etiqueta. En una mà aguanta la característica ampolla diamantada de l'anís. L'única diferència és que aquest mico es mira l'etiqueta de l'ampolla on apareix ell mateix.

Avui, 18 de març de 2011 (text adaptat)

	V	F
1. El mico de l'escultura serà exactament igual al de l'etiqueta de les ampolles de licor.		
2. L'escola d'art i superior de disseny, juntament amb la fàbrica d'anís, han finançat aquest projecte.		
3. La direcció de la fàbrica del licor preveu lliurar l'escultura a l'Ajuntament de Badalona sense cap compensació econòmica.		
4. El projecte de construcció d'aquesta escultura es troba en la seva etapa final.		
5. La figura del mico de l'escultura, obra d'una dissenyadora badalonina, tindrà la mida d'un home i estarà asseguda.		

2. Llegiu aquest article i indiqueu si les afirmacions que trobareu a continuació són veritables (V) o falses (F).

Disminueix el risc d'incendi gràcies a les últimes pluges

La situació de risc de foc forestal ha disminuït gràcies a les tempestes de les últimes setmanes, que han reduït el nivell de sequera. Ara bé, segons un informe dels Bombers de la Generalitat, les precipitacions no han estat prou ben repartides per reduir el perill a tot el país i, a més, l'estat de part de la vegetació ha dificultat l'aprofitament d'aquesta aigua. Tot i que la pluja ha estat insuficient, cal destacar que les temperatures no extremadament altes, la recuperació general de les humitats relatives durant la nit i l'absència de vent han estat favorables.

Malgrat tot, els nivells de sequera no s'han reduït a tot el país. És el cas de les comarques de la Noguera, el Pla d'Urgell, les Garrigues, el Segrià i el Barcelonès, i de la zona del cap de Creus. En opinió dels experts, calen més pluges per poder donar per tancada la campanya d'incendis forestals. Ara per ara, i segons els bombers, el risc de patir un gran foc depèn més del vent i de les baixes humitats que no de l'estat de la vegetació. Les zones més seques actualment són el Bages, la Noguera i el cap de Creus. En aquest últim indret, preocupen especialment les ràfegues de vent que comencen a bufar a partir de setembre perquè, tot i "que el risc ha baixat de manera important", encara no es pot parlar en termes definitius. També hi ha un perill potencial de gran incendi forestal al Garraf, l'Anoia i l'Alt Penedès.

D'altra banda, el Departament de Medi Ambient ha sol·licitat al Govern espanyol mesures de suport per als damnificats pels incendis més greus registrats aquest estiu a Catalunya, tal com recull un decret que s'acaba d'aprovar.

Avui, 19 d'agost de 2005 (text adaptat)

	V	F
1. La principal causa que pot provocar un gran incendi és l'estat de la vegetació i no pas les baixes humitats o el vent.		
2. El risc de foc forestal ha disminuït a causa, entre d'altres factors, de la recuperació general de les humitats relatives diürnes.		
3. La Generalitat ha demanat al Govern espanyol mesures de suport per als afectats pels incendis més greus.		
4. La pluja ha estat ben repartida per reduir el perill d'incendi a tot el país.		
5. Preocupen les ràfegues de vent que bufen al cap de Creus a partir del setembre.		

3. Llegiu aquest article i indiqueu si les afirmacions que trobareu a continuació són veritables (V) o falses (F).

Promouen un club de fumadors

L'entrada en vigor de la nova normativa sobre el tabac s'ha traduït en una davallada de clients al bar Mezzanine de l'eixample de Tortosa. Ho assegura el propietari del bar, que fa un any va obrir el seu bar restaurant i, tal com requeria la normativa d'aquell moment, va habilitar un espai del seu local com a àrea de fumadors. "Encara no he amortitzat la inversió que vaig fer per disposar d'un espai per a fumadors, qui em retornarà aquests diners?", lamenta l'amo del local. Tanta és la pèrdua de clients al seu bar que a final de mes prescindirà d'una de les tres cambreres que té. "És un 25% de la plantilla", diu el propietari del bar. I és aquesta delicada situació econòmica el que l'ha portat a impulsar la creació d'un club de fumadors, que serà el primer de Tortosa i de les Terres de l'Ebre. De moment hi ha una cinquantena de clients interessats a formar part d'aquesta entitat, que haurà de disposar d'una entrada diferent de la del bar i que no podrà comunicar amb l'establiment. "Cediré un espai al club de fumadors per un període de temps que s'anirà renovant de forma automàtica", ha explicat el propietari de l'establiment. A canvi, els socis del club de fumadors s'aprovisionaran de productes del bar. "Hi ha gent que venia al bar a fer un cafè i fumar un cigarret i ara, com que no poden fumar, prefereixen quedar-se a casa a prendre's el cafè", assenyala l'amo del bar. El restaurador espera recuperar aquests clients quan posi en marxa el club de fumadors, que adequarà en un espai que actualment és un menjador, però que amb la davallada de clientela és prescindible. Per accedir a aquest espai serà necessari disposar d'un carnet de soci de l'entitat, o bé assistir-hi com a invitat.

Tot i que els no-fumadors agraïm que els bars ja no facin pudor de fum, els establiments no han guanyat clientela amb la nova llei del tabac. I és per això que s'inventen iniciatives com la del Mezzanine, i que augmenten el nombre de taules i cadires a les terrasses. "També he demanat llicència per posar taules i cadires al carrer", manifesta el propietari del local.

Avui, 25 de gener de 2010 (text adaptat)

	V	F
1. S'haurà d'accedir al club de fumadors per la mateixa entrada del bar, però no podrà comunicar-se amb aquest establiment.		
2. Els socis del club de fumadors consumiran productes del bar.		
3. El propietari del bar cedirà al club de fumadors un espai que va habilitar fa un any d'acord amb la normativa d'aquell moment.		
4. La delicada situació econòmica del bar ha fet que el seu propietari rescindeixi el contracte d'una cambrera.		
5. Només es podrà entrar al club de fumadors amb un carnet de soci de l'entitat.		

Comprensió oral

1. Llegiu les preguntes i les respostes següents. A continuació, sentireu dues vegades un text. Tot seguit, marqueu la resposta correcta.

1. Quins estudiants no formen part de l'anomenada 'generació ni-ni'?

- a) Els universitaris.
- b) Els que acaben batxillerat.
- c) Els graduats en FP.

2. Què es desprèn de l'informe creat per la Fundació BCN Formació Professional?

- a) El reconeixement de l'experiència professional adquirida sense formació.
- b) L'FP té la taxa de temporalitat contractual més alta de la ciutat.
- c) La formació universitària és un dels valors segurs en la lluita contra la temporalitat en els contractes.

3. L'informe també diu que...

- a) un 52% dels graduats en FP estan treballant.
- b) L'FP redueix les possibilitats d'estar a l'atur en un 16,7%.
- c) en edat jove obtenir una qualificació d'FP incrementa un 66% la taxa d'ocupació.

4. En quins estudis estan matriculats la majoria dels estudiants de formació professional?

- a) En serveis basats en el coneixement i l'alta tecnologia.
- b) En mecànica industrial.
- c) En tecnologia aeroespacial.

5. De què acusen els sindicats la regidora d'Educació de Barcelona?

- a) De no donar suport institucional a la formació professional.
- b) De la falta de places de formació professional a Barcelona.
- c) D'invertir pocs recursos econòmics en l'FP.

2. Llegiu les preguntes i les respostes següents. A continuació, sentireu dues vegades un text. Tot seguit, marqueu la resposta correcta.

1. Per quin motiu el general Yeager té una estàtua en una base naval nord-americana?
 - a) Perquè és considerat un heroi per haver col·laborat amb la resistència francesa.
 - b) Perquè durant la guerra va fer caure tretze avions alemanys.
 - c) Perquè va ser el primer home que va viatjar més de pressa que la velocitat del so.

2. La Guàrdia Civil on va enxampar el pilot nord-americà?
 - a) Sortint d'una masia de Bossost.
 - b) Quan travessava la frontera.
 - c) Durant la travessia de quatre dies entre el fred i la neu.

3. En l'actualitat què hi ha al petit local que durant la guerra va ser la presó de Sort?
 - a) El Cafè Pessets.
 - b) Un museu sobre els evadits de la Segona Guerra Mundial.
 - c) Un museu sobre els fets que va protagonitzar el general Yeager.

4. Per què l'Estat espanyol no va entregar el pilot nord-americà als nazis?
 - a) Perquè era una persona molt influent i un reputat pilot al seu país.
 - b) Perquè les autoritats s'havien tornat més permissives amb els aliats.
 - c) Perquè es va aconseguir escapar i va arribar a Gibraltar.

5. Què va fer Charles Yeager després de sortir de la presó de Sort?
 - a) Va passar-se als maquis de la resistència francesa.
 - b) Va tornar al seu país i va col·laborar amb la NASA.
 - c) Va pilotar un dels avions que van bombardejar Berlín.

3. Llegiu les preguntes i les respostes següents. A continuació, sentireu dues vegades un text. Tot seguit, marqueu la resposta correcta.

1. Què recomanen els experts a les persones que practiquen de manera regular l'esport de resistència continuat?

- a) Abstenir-se de fer-ne.
- b) Fer-se controls periòdics.
- c) Dosificar molt els esforços.

2. Són obligatòries les revisions preventives en esportistes professionals?

- a) Sí, la nova llei de l'esport ho preveu.
- b) Sí, consisteixen en un electrocardiograma, un ecocardiograma i una prova d'esforç.
- c) No, però la nova llei de l'esport ho podria regular.

3. Què aconsella el cardiòleg Josep Brugada a les persones que vulguin fer esport?

- a) Per evitar el sobreesforç del cor recomana fer-se unes proves prèvies.
- b) Com més esport facin més acostumats estaran a l'esforç físic.
- c) Recomana a tots els nens que es facin un ecocardiograma abans de fer esport.

4. Què demostra l'estudi realitzat per un equip multidisciplinari de l'Hospital Clínic?

- a) La pràctica continuada d'exercici físic de resistència pot tenir conseqüències negatives per a la circulació sanguínia.
- b) L'exercici continuat pot comportar un substrat per patir arítmies.
- c) L'excés d'exercici físic provoca la degeneració de les artèries.

5. A quina conclusió va arribar l'equip del Clínic en l'experiment amb les rates?

- a) Com més exercici feien més adaptat tenien el cor.
- b) Les rates sedentàries tenien les mateixes possibilitats de patir una arítmia cardíaca que les que feien exercici continuat.
- c) Les rates que feien exercici continuat tenien més possibilitats de patir una arítmia cardíaca.

Expressió escrita

A l'hora de redactar un text, cal tenir en compte tres etapes: la planificació, la redacció i la revisió, que ens facilitaran força la tasca per poder escriure textos coherents, entenedors i eficients.

La planificació és la base de tot el procés. Consisteix a anotar un seguit d'idees sorgides a partir de la lectura de la proposta de redacció. Caldrà classificar-les segons la seva importància, per elaborar tot seguit l'esborrany del document.

En el moment que fem aquest esborrany i durant les revisions posteriors, ens poden ser útils els consells següents:

Text
<ul style="list-style-type: none"> –El document ha de tenir una distribució correcta de tots els elements (salutació, comiat, datació...) i la informació ha d'estar ben estructurada. –El text ha de contenir la informació que es demana a l'enunciat i no ha de contenir informació irrellevant. –El grau de formalitat del text marca el tractament que s'ha de fer servir per al destinatari (tu, vostè/vostès/vós).
Paràgrafs
<ul style="list-style-type: none"> –Cada paràgraf ha de contenir una idea. –La informació clau s'ha de situar al principi del paràgraf. –La mateixa idea no s'ha de repetir en diferents paràgrafs.
Frases
<ul style="list-style-type: none"> –S'ha de respectar l'ordre lògic de la frase (subjecte+verb+complements). –Cal evitar fer frases massa llargues. –S'ha de cohesionar la informació amb els connectors adients.
Lèxic
<ul style="list-style-type: none"> –Cal fer servir un lèxic adequat al registre. –S'han d'evitar les repeticions.
Puntuació
<ul style="list-style-type: none"> –Entre subjecte i verb no s'hi han de posar comes. –Tampoc s'ha de separar el verb del complement directe amb coma. –Els incisos i les explicacions van sempre entre comes. –En les enumeracions s'han de separar tots els elements amb una coma, menys el penúltim i l'últim, que ja porten una conjunció. –Els títols i les dates van sense punt final.

En aquest dossier treballarem diferents tipus de textos: l'avís, la postal, la nota, el correu electrònic, la carta informal, la carta formal i el text argumentatiu.

L'AVÍS

L'avís és un escrit de caràcter breu en què s'adverteix o s'informa un públic més o menys extens d'alguna qüestió d'interès.

Ha de contenir la paraula *avís* o una altra d'anàloga destacada tipogràficament, perquè el lector sàpiga que es tracta d'una informació que ha de conèixer. No té ni salutació ni comiat, però la data i l'autor hi han de figurar.

Cal exposar-hi la informació d'una manera clara i sintètica. Si el que es comunica pot perjudicar algú, cal fer-hi constar els motius del fet i les alternatives.

Estructura de l'avís

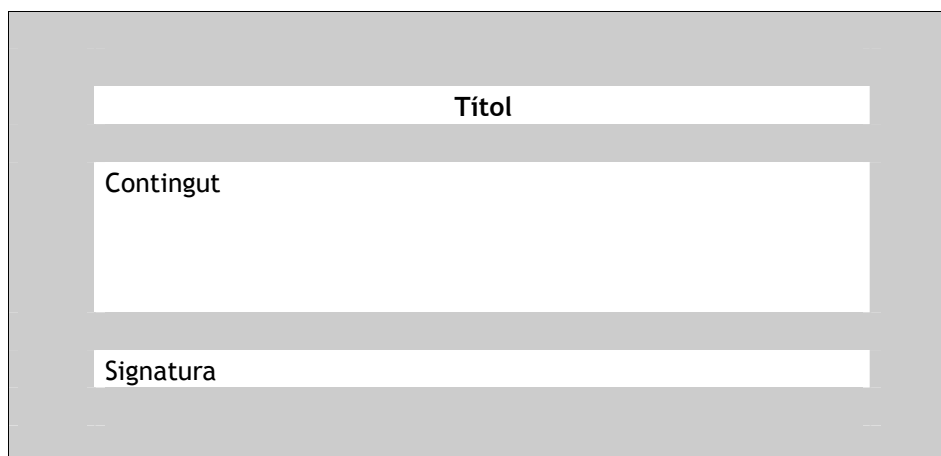
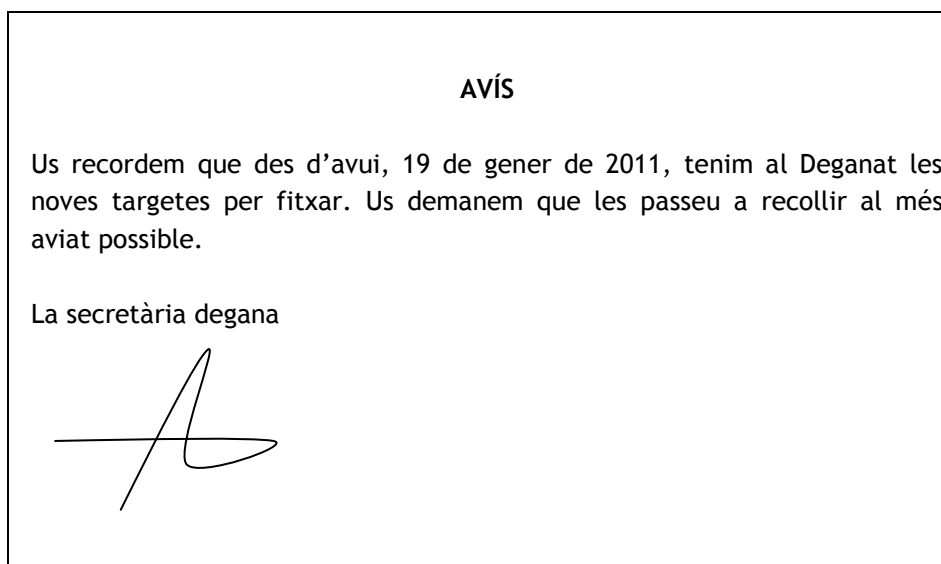

Diagrama que mostra l'estructura d'un avís amb tres zones principals: Títol, Contingut i Signatura.

Exemple

Exemple d'un avís:

AVÍS

Us recordem que des d'avui, 19 de gener de 2011, tenim al Deganat les noves targetes per fixar. Us demanem que les passeu a recollir al més aviat possible.

La secretària degana

LA POSTAL

La postal és un document breu i espontani que s'envia a amics o parents quan s'està de vacances o per felicitar-los.

Estructura de la postal

Data	segell
Salutació	
Missatge	
Comiat	
Signatura	
Nom i cognoms Adreça Codi postal i població	

Exemple

París, 15 de juliol de 2010	Rita Torres Farell Carrer dels Jutjats, 62 08080 Barcelona
Hola, Rita,	
T'escric des de París. Hi passaré tot l'estiu, perquè vull perfeccionar el meu francès. Concretament m'estic a la Residence George Pompidou. De moment he fet amistat amb un italià molt eixerit.	
Fins aviat!	
Llorenç	

LA NOTA

En la nota un emissor vol donar una informació puntual escrita a un receptor concret mitjançant un text molt curt. En algunes ocasions és bo que la nota porti la data i/o l'hora, perquè la informació així ho requereix.

Estructura de la nota

Salutació
Contingut
Comiat
Signatura

Exemple

Alba, M'han trucat de la guarderia per anar a buscar el nen, ja que no es troba bé. T'he trucat al mòbil i devia estar fora de cobertura, perquè no hi he pogut deixar cap missatge. A reveure, Magí

EL CORREU ELECTRÒNIC

El correu electrònic és el missatge personalitzat que s'envia o es rep mitjançant l'ordinador o el telèfon mòbil.

Es diferencia del correu postal per la immediatesa, en l'enviament i la recepció, i per la possibilitat de fer-lo arribar a més d'un destinatari, sense necessitat de fer-ne còpies.

El correu electrònic sempre conté un encapçalament i un cos:

–En l'encapçalament hi consta la informació sobre l'emissor i l'assumpte de què tracta.

–En el cos, a més de tota la informació que volem comunicar, cal posar-hi també la salutació, el comiat i la signatura.

Per a missatges informals es poden utilitzar formes com ara *Hola!*, *Ei*, *Benvolgut amic*, per a la salutació, i *Au!*, *Fins aviat* o *Una abraçada*, per al comiat. En canvi, per a missatges formals, es fan servir les fórmules de la carta tradicional: *Benvolguda senyora*, *Senyor*, *Distingits senyors*, *Atentament*, *Ben atentament...* A més, cal estructurar tota la informació del missatge en paràgrafs i cal exposar-la de manera clara i concisa.

Quan es respon un missatge de correu, es pot esmentar la informació rebuda prèviament de diverses maneres. Podem mantenir el missatge que hem rebut i col·locar la resposta al davant del text o al darrere, o bé respondre'l per parts, inserint la resposta en el text rebut o en les parts que n'hem conservat.

Estructura del correu electrònic

Per a...	
Tema:	
Salutació	
Cos	
Comiat	
Signatura	

Exemple de correu electrònic personal

Per a... tina.forner@xij.gencat.cat

Tema: Ajuda ;-)

Hola, Tina,

Aquesta setmana no podré venir a classe, perquè he de plegar una mica més tard a la feina.

Em podràs passar els apunts de tot el que feu?

Divendres al vespre et truco! :-)

Àngels

Exemple de correu electrònic formal

Per a... COMISSIO@ajuntament.cat

Tema: Reunió de la Comissió de Patrimoni

Senyor/a,

Us escric per convocar-vos a la propera reunió de la Comissió de Patrimoni, el dia 23 de setembre a les 10 h.

Així mateix, us envio un fitxer, adjunt, amb l'ordre del dia de la convocatòria.

Atentament,

Fina Cases Dalmau
Secretària de la Comissió de Patrimoni
Regidoria de Cultura

Font: *Argumenta [12] Comunicació Virtual* <http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_12/tot_t12.html>

LA CARTA INFORMAL

La carta és una comunicació escrita adreçada a una persona o a un organisme. La carta informal, lògicament, s'emmarca en un context de familiaritat i s'hi utilitza sobretot un registre col·loquial. El tractament que es fa servir és el següent:

- Per a qui escriu la carta: jo/nosaltres
- Per a qui la rep: tu/vosaltres

Estructura de la carta informal

Diagrama de l'estructura d'una carta informal, presentat com una llista de parts numerades:

1. Data
2. Salutació
3. Contingut
4. Comiat
5. Signatura
6. PD (opcional)

1. **Data.** Cal escriure primer la localitat o lloc des del qual s'escriu i, tot seguit, la data després d'una coma. El mes s'escriu amb minúscula, l'any no porta cap punt i no hem de posar mai punt al final.

- ✗ Sabadell, 3 de Gener de 2.011.
- ✗ A Sabadell, 3 de gener de 2011.
- ✗ Sabadell, a 3 de gener de 2011
- ✓ Sabadell, 3 de gener de 2011

2. **Salutació.** Ha de ser coherent amb el to del text i les paraules de comiat. La salutació ha d'estar separada de la resta del text amb una coma.

Benvolguts amics,
Estimat Rafel,
Hola, guapa,

3. **Contingut.** S'hi expressa la informació necessària objecte de la carta. Consta de tres parts:

- Introducció. S'hi exposa el propòsit pel qual s'escriu.
- Exposició. S'hi explica l'objecte de la carta.
- Conclusió. S'hi resumeixen els aspectes fonamentals de la carta, sobretot la finalitat. Si cal, també s'hi pot esmentar el que s'espera que faci el destinatari.

4. **Comiat.** Tal com hem dit, ha de ser coherent amb la salutació. Al final cal que hi posem una coma, excepte que sigui una frase amb el verb en forma personal.

Fins aviat,
Petons,
Aprofito l'ocasió per enviar-te una abraçada.

5. **Signatura.** Ha de ser a mà.

6. **Postdata (PD) o post scriptum (PS).** S'hi inclouen informacions d'última hora o que es volen destacar.

Exemple

Gandesa, 2 d'agost de 2011

Hola, Frederic,

Fa tres dies que he començat a treballar al Jutjat de Gandesa, la meva primera destinació com a funcionària del cos de tramitació.

De moment, he llogat una habitació en un hostel a prop de la feina, però ja he començat a buscar un pis per llogar-lo. Tinc alguns companys que viuen aquí i m'han ofert compartir pis amb ells, però prefereixo viure sola.

Quan estigui instal·lada (espero que sigui ben aviat) t'avisaré, perquè vull que vingueu tots a veure'm.

Petons!

Estel

LA CARTA FORMAL

La carta formal és aquella que va adreçada a destinataris que exigeixen un to més seriós i distanciat. Tant l'estructura com la redacció de la informació són molt més rigoroses que no pas les de la carta informal.

El tractament amb el qual ens adrecem al destinatari ha de ser *vós/vostè/vostès*. No és convenient fer servir el *tu*, més col·loquial, i és molt important mantenir el mateix tractament en tot el text.

Amb els pronoms *vostè/vostès* utilitzem la 3a persona del verb. En canvi, amb el pronom *vós* fem servir la 2a del plural. Per tant, quan redactem no els hem de barrejar.

- ✗ *Us* escric per demanar-*li* que *canviï*...
- ✓ *Us* escric per demanar-*vos* que *canvieu*...
- ✓ *Li* escric per demanar-*li* que *canviï*...
- ✓ *Els* escric per demanar-*los* que *canviïn*...

Estructura de la carta formal

1. Emissor
2. Destinatari
3. Salutació
4. Contingut
5. Comiat
6. Signatura
7. Data
8. PD (opcional)

1. **Emissor.** Nom i adreça de qui envia la carta. Quan es tracta d'un organisme oficial o d'una empresa, les dades de l'emissor solen estar impreses en el full.

A l'hora d'escriure les adreces podem fer servir abreviacions: c. o c/ (carrer), pl. (plaça), av. (avinguda), 1r 1a, 2n 2a, 3r 3a, 4t 4a, 5è 5a...

Av. de Roma, 23, 7è 1a

Pl. de Catalunya, 16, 5è 3a

C. Prat de la Riba, 20, 3r 2a

2. **Destinatari.** Nom, càrrec —si convé— i adreça del destinatari.

3. **Salutació.** Ha de ser coherent amb el to del text, les paraules de comiat i el càrrec del destinatari.

Senyora,

Distingit senyor,

Benvolgudes companyes,

4. **Contingut.** Tal com s'explica en l'apartat de la carta informal, s'hi han de diferenciar la introducció, l'exposició i la conclusió.

5. **Comiat.** Ha de concordar amb la salutació i el to del text. Al final cal que hi posem una coma, excepte que sigui una frase amb el verb en forma personal.

Atentament,

Aprofito l'avinentsa per saludar-la ben atentament.

6. **Signatura.** Signatura a mà de qui escriu la carta, nom i cognoms i, si cal, càrrec, si no consten en les dades de l'emissor.

Glòria Ros Vidal

Presidenta

7. **Data.** Cal escriure primer la localitat des de la qual s'escriu i, tot seguit, la data després d'una coma.

Palma de Mallorca, 14 d'abril de 2011

8. **Postdata (PD) o post scriptum (PS).** S'hi inclouen informacions que es volen destacar.

Exemple

Associació Cultural Franja de Ponent
Carrer Major, 15
22520 Fraga

Miquel Segura i Pal
Cap de l'Àrea de Vendes de Menuts Editorial
Carrer Indíbil, 34, 6è 4a
25001 Lleida

Senyor,

Us escric, com a presidenta de l'Associació Cultural Franja de Ponent, entitat que treballa per fomentar la nostra cultura, per demanar-vos una aportació per a la biblioteca que hem instal·lat al nou local que ens ha cedit l'Ajuntament de Fraga.

Tal com he dit, el propòsit de la nostra associació és fomentar la cultura pròpia, per a la qual cosa portem a terme activitats de tota mena: sortides, concerts, tasts de cuina, conferències, etc. Fa uns mesos l'Ajuntament ens va cedir un nou local com a seu i, atès que és molt més gran que el que teníem, hem decidit d'habilitar-ne una part com a biblioteca. Actualment disposem d'un centenar de llibres de literatura, la majoria per a adults, però gairebé no en tenim cap per a infants.

És per això que us demanem que, en la mesura que pugueu, aporteu els exemplars de literatura infantil que tingueu, i així podrem construir entre tots un bon centre de lectura.

Atentament,

Maria Peris i Puig
Presidenta

Fraga, 3 de setembre de 2010

EL TEXT ARGUMENTATIU

El text argumentatiu s'elabora amb l'objectiu d'exposar una opinió i raonar-la per tal de convèncer el lector.

Un article d'opinió, una crítica, un editorial o una carta al director d'un diari, per exemple, poden ser considerats textos argumentatius. És el tipus de text que permet més subjectivitat i destaca més que cap altre per la força suggestiva del contingut.

Hi abunden les frases coordinades i subordinades, així com els verbs i els adjectius valoratius. A més, acostumen a estar farcits de connectors i marques lingüístiques per donar cohesió interna i seguir el fil argumental de les idees exposades.

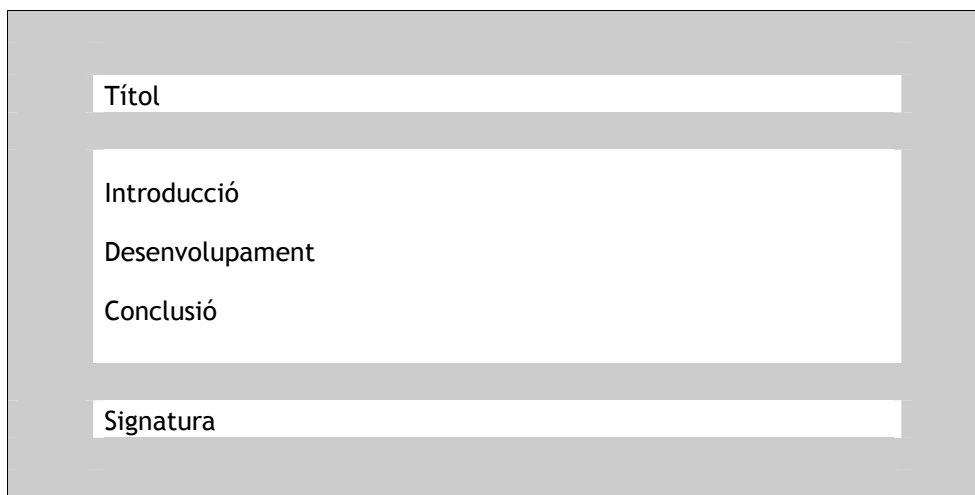
Tipus de marques	Exemples
Per encetar un tema	amb referència a, en relació amb, pel que fa a, respecte de, quant a, sobre (la qüestió de), un altre punt és, el punt següent tracta de
Per continuar un tema	a continuació, així mateix, a més, després, tot seguit, i també, com també
Per indicar ordre	en primer lloc, primerament; en segon lloc, segonament; d'una banda, d'altra banda; per començar, d'entrada
Per indicar causa	com que, ja que, perquè, a causa de, per raó de, amb motiu de, gràcies a, per culpa de
Per indicar conseqüència	a conseqüència de, en conseqüència, per consegüent, consegüentment, és per això que, de manera que, doncs
Per introduir un exemple	per exemple, com ara, cal recordar, és el cas de
Per indicar oposició	però, contràriament, en canvi, sinó, tanmateix
Per indicar opinió	crec, admeto, em sembla, considero, sóc del parer que, estic convençut
Per introduir una conclusió	finalment, en resum, així doncs, per tant, es pot concloure que, per concloure, en definitiva, per acabar, en conclusió

Generalment els textos argumentatius porten un títol per situar el lector i consten de tres parts ben diferenciades:

1. **Introducció.** S'hi presenta breument el tema i s'hi anuncia quina és la postura que defensarà l'autor.
2. **Desenvolupament.** S'hi expressen els arguments que defineixen la postura de l'autor; normalment s'organitza al voltant de dues o tres idees principals, a cadascuna de les quals correspon un paràgraf.

3. **Conclusió.** Sintetitza en un paràgraf les idees expressades en el desenvolupament. Algunes vegades, l'autor segueix l'estratègia de deixar el final obert, formulant algunes preguntes al lector.

Estructura de l'article d'opinió

Exemple

Obstacles en la lluita contra l'atur

Quan les xifres de l'atur es mantenen en taxes alarmants com les actuals no podem confiar en cap recepta màgica única per abaixar-les. Fan falta un conjunt de mesures.

Sens dubte, una de les conductes que ajudaria a pal·liar el problema és que el desocupat estigués disposat a moure's i anar allà on hi hagi feina, sense cap limitació geogràfica. Però aquesta solució topa amb la realitat: resulta que un 60% dels desocupats no estan disposats a acceptar cap lloc de treball si és fora de la seva comarca.

Les raons d'aquest fenomen són variades i complexes. No es pot despatxar tot sota l'explicació que la gent s'ha acomodat i no vol marxar gaire lluny de casa. En primer lloc, hi ha l'obstacle dels preus dels immobles, cosa que dificulta la mobilitat. En segon lloc, s'ha de comptar també amb el trasbals que implica trencar relacions socials establertes al llarg del temps i crear-ne de noves, malgrat que hi ha persones disposades a marxar, i no només fora de la seva comarca sinó fins i tot del seu país per anar a un altre estat de la UE, com són els professionals altament qualificats. En definitiva, es dibuixa un panorama de complexa solució.

Editorial d'*El Punt Avui*, 5 de setembre de 2011 (text adaptat)

► EXERCICIS

L'AVÍS

Escriuiu un avís amb un mínim de 50 paraules cadascun, a partir dels supòsits següents:

1. Has de recordar a l'alumnat d'una escola les normes de conducta fonamentals que cal seguir al centre. Redacta un avís per penjar-lo a l'entrada de l'edifici.
2. Convoca el veïnat a una reunió extraordinària per decidir si cal pintar l'escala o no. Redacta un avís per penjar-lo al costat de la porta de l'ascensor de la finca.
3. Informa els usuaris d'un hospital que els metges no atendran cap visita si no ha estat concertada prèviament. Redacta un avís per penjar-lo a l'entrada de l'edifici.

LA POSTAL

Escriuiu una postal amb un mínim de 50 paraules cadascuna, a partir dels supòsits següents:

1. La teva il·lusió sempre havia estat arribar a Sibèria en bicicleta. Escriu una postal des d'aquesta regió a la teva família.
2. Sou a Nova York de viatge de noces. Escriu una postal als vostres amics.
3. Has decidit dedicar les vacances a navegar pel riu Ebre en caiac. Escriu una postal als teus amics per explicar-los la teva experiència.

LA NOTA

Escriuiu una nota amb un mínim de 50 paraules cadascuna, a partir dels supòsits següents:

1. La teva companya de feina ha anat a dinar i s'ha deixat el mòbil a dins del calaix. Has de plegar i com que no para de rebre trucades decideixes deixar-li una nota per dir-li-ho.
2. El teu ordinador no funciona bé: no deses els canvis que hi introdueixes, així que vas a buscar el tècnic informàtic, però no hi és. Deixa-li una nota a la taula perquè vingui a resoldre el problema.
3. Has trobat una tovallola al teu terrat. Com que no saps de qui és decideixes deixar una nota a la porta d'entrada de l'edifici per trobar-ne el propietari.

EL CORREU ELECTRÒNIC

Escriviu un correu electrònic amb un mínim de 75 paraules cadascun, a partir dels supòsits següents:

1. Tots els teus companys de feina han rebut un calendari menys tu. Escribeu un correu electrònic a la persona encarregada del material per fer-li-ho saber.
2. Ahir vas anar al teatre i t'ho vas passar molt bé. Escribeu un correu electrònic a la teva parella, que no va poder venir per explicar-li-ho.
3. Has llegit al diari un anunci en què una empresa busca una persona per fer de comercial. Escribeu un correu electrònic a aquesta empresa per tal d'enviar-li el teu currículum.

LA CARTA INFORMAL

Escriviu una carta informal amb un mínim de 150 paraules cadascuna, a partir dels supòsits següents:

1. Tens moltes ganes d'anar a un concert de música clàssica. Et faria molta il·lusió que vingués amb tu una amiga a qui agrada molt el rock dur, però poc la música clàssica. Escribeu-li una carta per convèncer-la que vingui amb tu.
2. Escribeu una carta en què convidis un amic a passar les vacances amb tu. Explica-li què faràs i on tens pensat anar.
3. T'acabes de comprar un pis i has decidit fer una festa d'inauguració. Escribeu al teu fill que viu a Roma i convida'l a venir-hi.

LA CARTA FORMAL

Escriviu una carta formal amb un mínim de 150 paraules cadascuna, a partir dels supòsits següents:

1. La teva companyia de telefonia mòbil t'ha enviat una factura d'un número de telèfon que ja no és el teu. De fet, fa dos anys que el vas donar de baixa. Escribeu una carta al departament d'atenció al client d'aquesta companyia perquè corregeixin l'error.
2. Com que tens un pis molt petit has de tenir les bicicletes de la teva família al menjador, però ja fa temps que veus que els altres veïns de l'escala deixen les seves a l'entrada de l'edifici. Escribeu una carta al president de la comunitat per queixar-te d'aquesta situació.
3. Has comprat a terminis un televisor; al cap d'una setmana d'haver-lo comprat l'aparell se't va espatllar: perdia la imatge. El servei de reparacions et va arreglar l'avaria, però al cap de quinze dies li ha tornat a passar el mateix. Escribeu una carta a la botiga per exposar la teva queixa per l'aparell i pel servei de reparacions.

EL TEXT ARGUMENTATIU

Escriu un text argumentatiu amb un mínim de 150 paraules cadascun, a partir dels supòsits següents:

1. Cada dia agafes el metro i, sovint, veus gent que hi entra sense pagar. Penses que ha arribat el moment de denunciar aquesta situació i decideixes escriure una carta al director d'un diari.
2. Una vegada al mes escrius a la revista de l'escola de la teva filla. Aquesta vegada t'ha tocat opinar sobre els avantatges o inconvenients de l'uniforme a l'escola.
3. Dirigeixes un important diari electrònic. Avui el seu consell de redacció ha decidit que has de parlar sobre la conveniència o no de fer servir energies netes i renovables.

Expressió oral

El llenguatge oral té uns trets propis que el fan diferent del llenguatge escrit: l'entonació, els mots crossa, l'espontaneïtat, l'ús de les variants dialectals... La situació comunicativa i la competència lingüística de cada orador fan que cada missatge sigui diferent. Ara bé, qualsevol exposició oral ha de respondre a uns elements comuns: claredat, concisió, coherència, naturalitat... per la qual cosa un bon orador ha de treballar tant la forma com el contingut d'un discurs, és a dir, ha de saber què dirà, però també com ho dirà, per tal que la comunicació sigui eficaç.

Tot seguit, reproduïm unes pautes que contribueixen a millorar el discurs.

1. Cada parlant pertany a una variant dialectal determinada, i tot i que ha de seguir les normes d'ús de l'estàndard oral, no pot deixar de banda els seus orígens.

a) Els parlants del bloc oriental han de fer la neutralització [ə] de la *a* i la *e* en posició àtona. Així mateix, han de convertir en [u] la *o* en posició àtona.

b) Cal fer les distincions entre [e] i [ɛ], [o] i [ɔ]. A més a més, cal tenir en compte la diferent repartició de les vocals obertes i tancades que responen a àmbits geogràfics diferents. Així, mentre els parlants del bloc oriental diuen cad[ɛ]na, els del bloc occidental pronuncien cad[e]na.

2. Hem de fer l'elisió de l'article *el* i la preposició *de* davant d'un mot que comença en vocal o *h* i pronunciar *l'home*, *l'armari*, *d'oli* o *d'universitat*, en comptes de **el home*, **el armari*, **de oli* o **de universitat*.

3. No hem de desplaçar l'accent, normalment ho fem per interferència castellana, en la conjugació de verbs amb l'infinitiu acabat en *-iar*: **anúncia* per *anuncia*, **estúdia* per *estudia*...

4. Cal anar en compte amb els ensordiments i les sonoritzacions incorrectes de les esses. No podem dir ca[s]a per ca[z]a ni tampoc impre[z]ió per impre[s]ió. Les esses en posició final es pronuncien sordes quan van davant de pausa o consonant sorda: le[s] cançons. En canvi, se sonoritzen davant vocal o consonant sonora: le[z] hores.

5. Cal pronunciar correctament *g/j* i *tg/tj*. A vegades trobem paraules com: *majúscula*, pronunciada incorrectament **ma[j]úscula*, o *jutge*, pronunciada també incorrectament **[j]utge*. En altres casos, es produeix un error de pronúncia entre *j/g*: *venjar* **ven[g]ar*, *extingir* **extin[g]ir*.

6. La *-t* final dels gerundis és muda (excepte quan la grafia del mot següent fa que se sensibilitzi): *sabenØ* però *sabent-ho*.

7. La *-r* dels infinitius també és muda: *cantaØ*, *témeØ*, *sortiØ*; igual com la *-r* final de molts mots: *fusteØ*, *bestiaØ*, *poØ*. Tot i així, hi ha algunes paraules en què aquesta *-r* final sí que es pronuncia: *amor*, *tenor*, *mar*. D'altra banda, en alguns dialectes es pronuncien totes les erres finals.

8. No s'ha d'ometre la *-b* de *amb* ni la *-t* final de mots com *quant*, *vint*, *sant*, si al darrere tenen un mot començat en vocal. Així haurem de dir: *am[b]* ell i també *san[t]* Antoni.

9. No hem de fer servir la forma **lis* pel pronom *els*.

10. Cal evitar els barbarismes i sobretot vigilar amb l'ús de mots com: **pues*, **bueno*, **vale* i construccions com **tenir que*, **deure de*...

1. Llegiu en veu alta aquest text amb l'entonació, la dicció i la velocitat adequades.

Un 30% de les adolescents fa dieta per aprimar-se

El 30% de les adolescents de Barcelona assegura que fa dieta per aprimar-se. Més del 20% dels joves de 17 i 18 anys no esmorza mai. El 16% de nois de quart d'ESO que manté relacions sexuals explica que ho fa sense preservatiu. I els joves de segon de batxillerat fumen més cànnabis que tabac. Són algunes de les dades de l'enquesta sobre hàbits i consum dels adolescents de la ciutat que ha fet l'Agència de Salut Pública de Barcelona, i que revelen uns comportaments pocs saludables que els responsables d'aquest organisme intenten combatre amb cursos de promoció dels hàbits saludables a les escoles. L'any passat, els van rebre 25.600 joves de la ciutat, i s'espera que aquest any siguin més els centres que decideixin impartir-los de manera gratuïta. La doctora responsable del programa de salut comunitària de l'agència va qualificar de "preocupant" alguna de les dades reflectides en l'enquesta que es va fer pública ahir.

El treball, basat en dades recollides l'any 2008, revela aspectes com a mínim sorprenents. Per exemple, i pel que fa als hàbits alimentaris, revela que a segon d'ESO, el 9,4% de nois i el 17,7% de noies no esmorza mai. El percentatge creix a quart d'ESO, en què passa al 17,4% de nois i al 19,3% de noies. I es dispara en arribar a segon de batxillerat, en què un 18,8% de nois i un 25,4% de noies reconeix que ha deixat de fer el primer àpat del dia, a causa de "la falsa teoria que si es deixa de menjar es baixa de pes". De fet, l'enquesta també ha detectat que fins a un 30% de noies declara que ha fet dieta per aprimar-se, especialment quan tenen entre 16 i 18 anys.

Avui, 16 d'octubre de 2010 (text adaptat)

- Proposeu solucions per afrontar el problema dels mals hàbits de salut dels adolescents.
- Opineu sobre l'efectivitat dels cursos de promoció dels hàbits saludables que s'imparteixen a les escoles.
- Per què penseu que les noies fan més dieta que els nois?

2. Llegiu en veu alta aquest text amb l'entonació, la dicció i la velocitat adequades.

Monuments de tot el món apaguen la il·luminació en protesta pel canvi climàtic

De la Sagrada Família de Barcelona a les torres Petronas de Malàisia, passant per l'Acròpoli d'Atenes o l'Òpera de Sidney, una llista llarguíssima d'edificis singulars d'arreu del món van quedar ahir al vespre a les fosques durant una hora per participar en la jornada mundial de lluita contra el canvi climàtic organitzada pel Fons Mundial per a la Natura.

La iniciativa, batejada amb el nom de *L'hora del planeta*, ja fa uns quants anys que se celebra, i en cada nova edició s'aconsegueix que més institucions i ciutadans s'adhereixin a la causa comuna de la preservació del medi ambient.

La previsió de l'organització era que 4.000 ciutats de 130 països diferents, distribuïts per tots els continents, s'afegissin a la iniciativa. Es tracta d'una acció simbòlica, de repercussió mínima immediata —Grècia, durant els dos últims anys, va aconseguir estalviar 1.000 tones d'emissions de CO₂—, però amb un gran impacte entre l'opinió pública per l'espectacularitat de les imatges: grans monuments desapareixen en la penombra.

A Catalunya la iniciativa també va tenir el seguiment d'empreses privades com ara els centres comercials de les Glòries i La Maquinista. Els dos establiments van mantenir les seves façanes amb la il·luminació apagada durant l'hora de l'acció. Entre les empreses privades que també hi van participar hi ha La Caixa, que va deixar a les fosques els edificis de les seues centrals de l'entitat. En l'edició d'aquest any de *L'hora del planeta*, es va córrer per segon cop una cursa popular pels carrers de Barcelona, Sevilla i Madrid. A la capital catalana l'escenari escollit va ser la zona del port olímpic. En altres ciutats del món també es van organitzar actes populars i concentracions per donar més relleu a la mobilització ecologista.

El Punt, 27 de març de 2011 (text adaptat)

—Creieu que és compatible el desenvolupament industrial i el respecte al medi ambient?

—Esteu d'acord que iniciatives com aquestes contribueixen a frenar el canvi climàtic?

—Som prou conscients de la repercussió que tindrà el canvi climàtic en el futur?

Model d'examen

Àrea 1. Comprensió oral

1. Llegiu les preguntes i les respostes següents. A continuació, sentireu dues vegades un text. Tot seguit, marqueu la resposta correcta.

1. Segons el text, la rehabilitació del Palau de Justícia de Barcelona ha consistit a...

- a) reforçar els elements arquitectònics externs.
- b) recuperar el color original de la pedra de Montjuïc.
- c) canviar les pedres degradades.

2. Quina mesura s'ha pres per evitar l'acumulació d'excrements d'aus a l'edifici?

- a) Una xarxa que impedeix als ocells aturar-se a la major part de l'edifici.
- b) Una malla invisible a l'ull humà que cobreix totes les rosasses de l'edifici.
- c) Una xarxa que protegeix les parts construïdes.

3. Quan van fer el niu els xoriguers a la rosassa?

- a) Després de les obres.
- b) Abans de les obres.
- c) Després de col·locar la malla invisible a la resta de l'edifici.

4. Com han arribat els xoriguers al Palau de Justícia de Barcelona?

- a) De forma natural.
- b) Amb la col·laboració de la Fiscalia de Medi Ambient.
- c) Gràcies a la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona.

5. Per què els xoriguers fan niu en edificis modernistes?

- a) Els atrauen els colors vius i les formes regulars.
- b) Els atrauen les formes irregulars.
- c) Els atrau el color de la pedra de Montjuïc perquè els recorda els seus penya-segats.

Àrea 2. Comprensió lectora

2. Llegiu l'article i indiqueu si les afirmacions que hi ha a continuació són veritables o falses.

La llengua i la cohesió centren el tribut local a Pompeu Fabra

Si la ciutadania de Badalona encara tenia comptes pendents amb la figura del mestre Pompeu Fabra, ahir les va tractar de saldar d'una vegada per totes. Va ser amb un emotiu homenatge popular a aquest il·lustre filòleg, un dels pares de la llengua catalana, que va viure més de 25 anys a la ciutat badalonina i que va arribar a ser-ne nomenat fill adoptiu, abans que el curs de la guerra civil se l'endugués en un forçós exili cap a l'Estat francès, una marxa que, així, l'allunyà del número 34 del carrer de la Mercè de Badalona, la seva darrera residència a la ciutat. Des d'ahir, i fruit d'una persistent reivindicació ciutadana, hi penja una placa commemorativa que recordarà per sempre que aquest gran lingüista català va escollir Badalona per escriure bona part del bo i el millor de la seva obra.

La descoberta d'aquesta placa va ser la darrera estació d'un viatge per recordar l'empremta que Pompeu Fabra va deixar a la ciutat. Abans, i en forma de seguici popular, la comitiva va començar davant el monòlit que el recorda, davant de l'edifici municipal del Viver. Allà, el president d'Òmnium Cultural a Badalona, Marcel Mauri, va recordar la idea "generosa i inclusiva" que Fabra tenia de Catalunya. I va assenyalar que la llengua que va fer per al país va ser "diversa", com la "realitat actual de Badalona", una realitat, segons Mauri, que ha de seguir pel camí de la "cohesió i de la convivència", amb la llengua i la cultura, que ell defensava, com a eix vertebrador "bàsic". "El millor tribut és continuar difonent la seva obra i que els nous badalonins prenguin com a pròpia la llengua catalana, enriquint-la amb els seus diferents matisos", va concloure, abans que la comitiva es dirigís a un altre indret fabrià perquè el filòleg Jordi Manent exposés alguns detalls del seu exili.

Avui, 14 de març de 2011 (text adaptat)

	V	F
1. L'Ajuntament de Badalona ha nomenat fill adoptiu Pompeu Fabra després d'una persistent reivindicació ciutadana.		
2. Una placa commemorativa recorda Pompeu Fabra davant de l'edifici municipal del Viver.		
3. La demografia actual badalonina s'ajusta molt a la concepció que tenia Fabra de la llengua.		
4. La placa explica que Fabra defensava el català com a eix vertebrador bàsic de la societat.		
5. A Badalona, abans del seu exili forçós a l'Estat francès, Fabra va escriure el més important de la seva obra.		

Àrea 3. Expressió escrita

3. Nota

Estàs esperant que et portin a casa una taula que has comprat per al menjador i just a l'hora que havíeu quedat per al lliurament et sorgeix una urgència imprevista.

Escriu una nota per deixar a la porta.

La nota ha de tenir un mínim 50 paraules.

4. Carta

En l'informe de l'última revisió del gas del teu domicili consta que has de substituir el tub de la cuina per un nou model més segur; tanmateix, consideres que el tub actual està en perfectes condicions.

Escriu una carta a la companyia del gas en què demanis que et donin el vistiplau a la revisió.

La carta ha de tenir 150 paraules a partir de la salutació.

Àrea 4. Gramàtica i lèxic

5. Ompliu els buits del text següent amb la grafia o les grafies que hi falten.

En els anys durs de la postguerra rural a Catalunya, l'Andreu, un nen que pertany al bàndol vençú__, un dia tro__a els cadàvers d'un home i el seu fill. Les autoritats volen carregar les morts al seu pare, però ell intenta desc__brir qui els va matar. En aquest rec__rregut, es produeix en l'Andreu el despertar d'una consciència moral que __oca amb el món dels adults, les mentides dels quals transformen una innocència que sembla i__mutable. Aquest és l'argument de la pel·lícula *Pa negre* d'Agustí Villaronga, protagoni__ada per Francesc Colomer i Nora Navas. El director defineix el pro__ecte com "un melodrama amb tocs de 'thriller' i gènere fantàstic" i manifesta que ha intentat distanciar-se del costumism__ i de les referències ma__a evidents a la Guerra Civil amb la preten__ió de mostrar la devastació moral que produeix la guerra sobre la població civil. Per al guió, s'ha fet servir la nove__a homònima d'Emili Teixidor, una de les obres més ce__ebrades de l'autor. Així mateix, hi ha inclo__os diversos aspectes de les obres *Retrat d'un ass__ssi d'ocells* i *Sic transit Gloria Swanson*.

Pa negre ha estat distin__ida amb molts premis i n__minacions, però no tan sols li arri__a l'èxit pels premis que ha rebut, ja que l'assistència de públic a les sales durant la primera setmana va superar la __ifra dels 28.000 espectadors i en un mes en cartellera va reca__tar 700.000 euros.

6. Poseu els accents i les dièresis que falten en el text següent.

L'èxit del Huffington Post es que ha sabut convertir-se en un portal molt ràpid a l'hora de refrescar les notícies, fiable per les fonts i prescriptor global: on veu una qüestió de la competència que considera interessant, allà posa un enllaç per portar-hi el seu lector sense manies ni cap sentiment de traïció, sempre amb aquell to de progrés un pel insubmis que vigila el poder, però hi flirteja obertament. Tot això, més un punt de discrepància amb el sentiment general i un marcadors a la redacció que avisa els redactors de quines entrades són les més llegides. El Huffington ha sabut connectar comunitat de lectors amb continguts.

Antoni Bassas, *Ara*, 8 de febrer de 2011 (text adaptat)

7. Canvieu el gènere i/o el nombre de les paraules entre parèntesis d'acord amb el context, com en l'exemple.

Ex.: Aquelles jutgesses (jutge) són de Girona.

1. Les _____ (advocat) que presenten la ponència són d'Ampostà.
2. És un assumpte molt _____ (complexa) per poder resoldre aquest matí.
3. Sempre porta una llibreta _____ (gris) a la bossa.
4. Ahir van destinar dues _____ (funcionari) noves al Jutjat.
5. Van concloure que era la solució més _____ (fàcil).
6. Aquelles ametlles que ens van donar eren _____ (amarg).
7. Havien de pintar _____ (blanc) totes les parets de l'oficina judicial.
8. La meua _____ (metge) m'ha recomanat que faci una mica d'esport.
9. El Lluç i el Lluís es tornen _____ (boig) quan escolten aquella cançó.
10. Aquella avinguda nova és molt _____ (ample).

8. Completeu les frases següents amb la forma adient del verb que hi ha indicat entre parèntesis, com en l'exemple.

Ex.: Abans nosaltres llegíem (llegir) còmics.

1. La Paula ha _____ (néixer) en divendres.
2. Quan _____ (anar, jo) a la Ciutat de la Justícia sempre agafo el metro.
3. Volen que _____ (renunciar, tu) a la subvenció.
4. Quan _____ (venir, tu), començarem la reunió.
5. Nosaltres _____ (mirar) la televisió mentre vosaltres dormíeu.
6. Ara _____ (viure, jo) a París, però treballo a Brussel·les.
7. Quan _____ (fer) més bon temps anirem a la platja.
8. Volia que ens _____ (descalçar) cada vegada que entràvem a casa.
9. Ja hem _____ (imprimir) la unitat d'aquesta setmana.
10. Els meus veïns _____ (ser) d'Eivissa.

9. Llegiu el text següent i escolliu l'opció adequada a cadascun dels espais numerats, com en l'exemple.

El nucli de Salou sempre ha mirat (0) mar. La geografia (1) va convertir en un port natural on han buscat refugi navegants, reis i pirates. De fet, el cap de Salou encara conserva l'esperit rebel i indomesticable que (2) ha fet famós, amagat entre cales, roques i penya-segats.

La punta de Replanells és un dels llocs que serveix com a punt de partida d'aquest racó de la Costa Daurada. (3) allà, un es pot adonar del xoc entre les dues cares del litoral de Salou.

La zona que (4) pescadors encara coneixen com *el Roquer* és l'extrem nord del golf de Sant Jordi i durant segles va ser (5) única protecció natural dels navegants un cop deixaven el cap de Creus. Dels seus beneficis, probablement ja (6) sabien els grecs i els romans. Fins i tot, hi ha qui diu que el terme *Salou* prové del grec antic i significa 'badia o lloc per ancorar'. La crònica del cap de Salou es pot remuntar, però, (7) època ibèrica, de la qual s'han trobat restes a la punta de la Cella, el punt més alt de la zona. Però potser els visitants més recordats (8) història del cap, tot i que també (9) més temuts, eren els pirates, que (10) arribaven buscant la discreció de les cales.

A l'extrem sud del cap, i amagades sota camins no sempre fàcilment accessibles, hi ha una part de les cales amb més encant de Salou. Algunes eren les preferides dels corsaris, que feien servir el cap com a zona de partida d'expedicions de robatori i segrestos entre la segona meitat del segle XIV i mitjan segle XVI. El banyista actual pot imaginar-se com, fa uns quants segles, la zona podia ser un refugi (11) efectiu. Només (12) cal fer l'esforç d'esborrar els xalets que ara (13) poblen i imaginar-se un cap de Salou silenciós, on els pocs habitants (14) fugir espantats a nuclis més segurs (15) interior.

“Referent inesborrable”. *Descobrir Catalunya*, núm. 120 (text adaptat)

	a)	b)	c)	d)
(0)	☐ amb el	☒ cap al	☐ cap el	☒ en el
(1)	☐ el	☐ en	☐ ho	☐ li
(2)	☐ el	☐ l'	☐ li	☐ n'
(3)	☐ Desde	☐ Des d'	☐ Des de	☐ Des de n'
(4)	☐ força	☐ gaires	☐ prous	☐ res
(5)	☐ a l'	☐ en la	☐ l'	☐ la
(6)	☐ en	☐ hi	☐ ho	☐ li
(7)	☐ fins a la	☐ fins a l'	☐ fins l'	☐ fins la
(8)	☐ de	☐ del	☐ de l'	☐ de la
(9)	☐ als	☐ els	☐ en els	☐ per els
(10)	☐ hi	☐ ho	☐ li	☐ n'
(11)	☐ gens	☐ gaire	☐ tan	☐ tant
(12)	☐ el	☐ ho	☐ li	☐ s'hi
(13)	☐ el	☐ ho	☐ hi	☐ li
(14)	☐ van a	☐ havien de	☐ hi havien que	☐ tenien que
(15)	☐ de	☐ de el	☐ de l'	☐ del

10. Marqueu la resposta correcta.

1. Què fa una *mainadera*?
 - a) Endreça.
 - b) Apedaça la roba vella.
 - c) Fa feines complementàries en una cuina.
 - d) Té cura d'un infant.

2. Una *rampoina* és...
 - a) una cosa inservible, d'escàs valor.
 - b) un desig sobtat de fer alguna cosa.
 - c) una classificació ordenada segons un criteri determinat.
 - d) una pla inclinat.

3. Què t'estan dient si et diuen *ximple*?
 - a) Estàs molt prim.
 - b) Ets un poca-solta.
 - c) Ets molt treballador.
 - d) Tens molt barra.

4. Quan et menges un *llonguet* menges...
 - a) un tipus de pa petit.
 - b) un embotit.
 - c) un peix menut.
 - d) una fruita d'estiu.

5. Què li passa a una persona *esguerrada*?
 - a) Fa servir sobretot les extremitats esquerres.
 - b) Té problemes en la parla.
 - c) Li manca algun membre mutilat.
 - d) Té una malaltia infecciosa.

6. En aquest Jutjat, l'any passat hi van entrar 5.324 demandes.
 - a) cinc-mil tres-centes vint-i-quatre
 - b) cinc mil tres-cents vint-i-quatre
 - c) cinc mil tres-centes vint-i-quatre
 - d) cinc-mil tres cents vint-i-quatre

7. Una aixeta...
 - a) raja.
 - b) xorreja.
 - c) raixa.
 - d) reja.

8. Quan una cosa ens fa *basarda* ens fa...
- a) por.
 - b) fàstic.
 - c) ràbia.
 - d) il·lusió.
9. Quan treballem *de valent*, treballem...
- a) poc.
 - b) en companyia.
 - c) sols.
 - d) molt.
10. Què fem quan *toquem el dos*?
- a) Col·laborem amb algú.
 - b) Marxem.
 - c) Entrem a algun lloc.
 - d) Arribem els segons a algun lloc.

Àrea 5. Expressió oral

11. Llegiu en veu alta el text següent. A continuació doneu la vostra opinió sobre el tema del qual es parla.

Les dones volen més passes cap a la igualtat amb els homes

Unes 200 persones van participar a l'acte institucional de commemoració del Dia Internacional de les Dones, una celebració que va servir per reivindicar més passes per assolir la igualtat de gènere en tots els àmbits de la societat.

Aquest és un dels principals missatges del manifest conjunt, consensuat per organitzacions municipalistes. El segon clam va ser per lluitar contra la violència domèstica.

L'acte es va celebrar a la plaça 8 de Març de Lleida, situada vora l'avinguda Rovira Roure i encapçalada per totes les institucions locals. Tots els seus representants, homes per cert, van assumir el compromís de progressar en aquest camí de la igualtat.

El president de la Diputació va ser el més reivindicatiu en alertar que les actuals retallades pressupostàries poden afectar els drets dels més dèbils i que en cap cas poden suposar "ni un centímetre enrere en aquest camí".

També els sindicats i partits van organitzar actes a favor de la igualtat i contra la violència domèstica i la Paeria va homenatjar les regidores que ha tingut l'Ajuntament en els 30 anys de democràcia.

Avui, 9 de març de 2011 (text adaptat)

Clau dels exercicis

L'ALFABET

Pàg. 6. Exercici 1

TSJ: te essa jota DGRN: de ge erra ena
 LPH: ela pe hac ME: ema e
 CF: ce efa LCX: ela ce ix

Pàg. 6. Exercici 2

1. brut, home, zebra	3. laberint, llop, loció	5. cavall, crosta, cullera
2. jutge, jutgessa, jutjat	4. fàbrica, gàbia, xàfec	6. ordenació, ordinador, ordre

Pàg. 7. Exercici 3

1. albercoc	4. cloïssa	7. espàrrec	10. magrana	13. pebrot	16. síndria
2. alvocat	5. cogombre	8. julivert	11. mongeta	14. préssec	17. taronja
3. bledes	6. escopinya	9. lluç	12. pastanaga	15. pruna	18. tomàquet
- No són vegetals: cloïssa, escopinya, lluç

Pàg. 7. Exercici 4

1. acarament	4. bestreta	7. interlocutòria	10. nyanyo	13. sentència
2. altresí	5. desnonament	8. maltractament	11. plet	14. testimoni
3. atestat	6. drapaire	9. masover	12. provisió	15. vistiplau
- No són termes jurídics: drapaire, masover, nyanyo

LA SÍL·LABA

Pàg. 10. Exercici 1

or-di-na- <u>dor</u>	e-le- <u>fant</u>	<u>him</u> -ne	va- <u>can</u> -ces
cor- <u>ti</u> -na	ju-ga- <u>dor</u>	<u>dis</u> -cos	e-lec-tri- <u>cis</u> -ta
cam- <u>pa</u> -na	<u>fes</u> -ta	can- <u>gur</u>	at-mos- <u>fe</u> -ra

Pàg. 10. Exercici 2

treu-re	2	pi-a-no	3	es-tu-di-ant	4	frau	1
An-dreu	2	gru-a	2	re-la-ci-ó	4	po-e-si-a	4
fei-na	2	tau-le-ta	3	he-roï	2	cui-ner	2

Pàg. 10. Exercici 3

in-gè-nu-a	4	al-moi-na	3	quan-ti-tat	3	sen-tèn-ci-a	4
cau-re	2	pa-rai-gua	3	rei	1	tri-ar	2
re-treu-re	3	so-lu-ci-ó	4	fre-qüèn-ci-a	4	guar-di-o-la	4

Pàg. 10. Exercici 4

Amb diftong decreixent: riure, llaurar, enlaure, seure, avui, boira

Amb diftong creixent: guardar, cinquanta, llengües

No hi ha diftong: lleó, teatre, campió, sandàlia, idea, cua, clienta, votació, diem, farmàcia, aleatòria

Pàg. 10-11. Exercici 5

xe-me- <u>ne</u> -ia	ai- <u>güe</u> -ra	pa-ci- <u>ent</u>	<u>ia</u> -ia
<u>ian</u> -qui	cre- <u>ueu</u>	<u>ve</u> -ia	qua-li-fi-ca-ci- <u>ó</u>
cla-ra- <u>bo</u> -ia	me- <u>an</u> -dre	<u>quo</u> -ta	<u>jo</u> -ia

Pàg. 11. Exercici 6

io- <u>gurt</u>	bi-bli-o- <u>te</u> -ca	ca- <u>ieu</u>	<u>ca</u> -uen
rau- <u>car</u>	en-qua-der-na-ci- <u>ó</u>	dor- <u>miu</u>	qua- <u>ran</u> -ta
dic-ci-o- <u>na</u> -ri	tan- <u>cà</u> -veu	re-e-di-ci- <u>ó</u>	flu-o-res- <u>cent</u>

Pàg. 11. Exercici 7

De la ferreteria: brot-xa, des-tral, mà-ne-ga, ser-ra, te-na-lles, mar-tell

De la carnisseria: sal-sit-xa, fu-et, ve-de-lla, llon-ga-nis-sa, bo-ti-far-ra, xai

De la verduleria: al-ber-gí-ni-a, col-i-flor, en-ci-am, en-dí-vi-a, fo-noll, car-bas-só

LES VOCALS A/E ÀTONES**Pàg. 14. Exercici 1**

No sempre és cert que la vida s'espatlla fent-la servir. De vegades s'espatlla de no fer-la servir, precisament.

Pàg. 14. Exercici 2

sostre	pollastre	sastre	deute	orfe
bestreta	colze	ela	vespre	Assumpta
turisme	tarda	monstre	titella	fallida
aixeta	acta/acte	assumpte	coratge	pebre

Pàg. 15. Exercici 3

vaca jove: vaques joves

granja pobra: granges pobres

tortuga salvatge: tortugues salvatges

monja xerraire: monges xerraires

butaca còmoda: butaques còmodes

esperança feble: esperances febles

closca negra: closques negres

aigua agra: aigües agres

plaça alegre: places alegres

platja enorme: platges enormes

llengua recta: llengües rectes

truja golafre: truges golafres

Pàg. 15. Exercici 4

1. El diari amaga la imatge més tendra de la notícia i en destaca la més trista i terrible.

Els diaris amaguen les imatges més tendres de les notícies i en destaquen les més tristes i terribles.

2. La mestressa passeja a prop de la riera fresca acompanyada d'una gossa ferotge.

Les mestresses passen a prop de les rieres fresques acompanyades d'unes gosses ferotges.

3. M'agradaria ser jutge de pau pel que representa i no pel que jutja.

Ens agradaria ser jutges de pau pel que representen i no pel que jutgen.

4. La barca pirata plega la vela perquè no desitja una altra derrota.

Les barques pirates pleguen les veles perquè no desitgen unes altres derrotes.

Pàg. 15. Exercici 5

cavall: cavaller

cullera: cullerada

badall: badallar

greix: engreixar

empara: emparar

fred: fredolic

pedra: pedrera

sacseig: sacsejar

davant: davanter

capella: capellà

cendra: cendrer

terra: aterrar

bolet: boletaire

verd: verdet

meravella: meravellar

quaranta: quarantena

darrer: endarrerir

raspall: raspallar

Pàg. 15. Exercici 6

tu fas	jo feia	ell ha fet
tu treus	jo treia	ell ha tret
tu saps	jo sabia	ell ha sabut
tu comences	jo començava	ell ha començat
tu neixes/naixes	jo naixia	ell ha nascut
tu emboliques	jo embolicava	ell ha embolicat

Pàg. 15-16. Exercici 7

1. El mestre vol fer classe en aquella aula tan ampla del final del passadís.
2. No m'agrada el pastís d'espàrrecs, el trobo massa agre per al meu gust.
3. El profeta és molt amable, però és incapaç de reparar l'avaría de la llum.
4. En aquest poble empordanès feia temps que no hi naixia cap nen.
5. El jutge va avaluar la capacitat mental de la insigne assassina del Raval.
6. Em sentia desemparat enmig d'aquella assemblea d'estudiants anarquistes.
7. Si vols viure al nostre monestir t'hauràs d'afaitar cada dia.
8. L'Esteve va quedar orfe de petit perquè els seus pares van morir de pesta negra.
9. Vine amb mi al mercat a encomanar els albercocs de les postres.

Pàg. 16. Exercici 8

La cambrera, jove i alegre, les segueix amb la vista, humiliada per la propina un pèl excessiva. No li agraden les dones que paguen. Les veu que puguen en un cotxe bo i que sembla còmode, aparcat just a sota el senyal de prohibit estacionar-hi, a l'altra banda del carrer. Quan la Roser puja, la pobra cambrera juraria que li ha vist les calces. El cotxe es perd de vista per l'ample passeig. Fa una tarda molt quieta i l'aire té un gust dolç.

Pàg. 16. Exercici 9

Una investigació ha provat que les dones que prenen suplementes amb àcid omega 3 durant l'embaràs tenen nadons amb menys símptomes de refredats i que, a més, pateixen malalties de menys duració. Les criatures objecte de l'estudi van ser avaluades al cap d'un, de tres i de sis mesos després d'haver nascut. D'altra banda, les mares van respondre a un qüestionari sobre la salut dels seus fills i duïen un dietari per controlar l'estat de salut dels menuts.

LES VOCALS O/U ÀTONES**Pàg. 19. Exercici 1**

ferros / mossos / babaus / calaixos / annexos / caus / feliços / pallassos / despatxos / textos-texts

Pàg. 19. Exercici 2

1. Aquell individu ven pisos a preus escandalosos.
2. Us podeu trencar el peu si caieu de la moto.
3. Admeto a tràmit la demanda de divorci de mutu acord.
4. Els veïns quedaran sorpresos si vosaltres planteu els arbustos.
5. No tots els europeus teniu els mateixos complexos que els nord-americans.

Pàg. 19. Exercici 3

rellotge: rellotgeria	fulla: fullatge	campió: campionat
sorra: sorral	tovallola: tovalloleta	boira: emboirat
núvol: ennuvolat	gruix: gruixut	foc: foguera
força: forçut	pop: popet	sabó: sabonera
porta: portalada	calor: calorós	cartó: encartonat
moc: mocador	sanglot: sanglotar	cuc: cuquet

Pàg. 19. Exercici 4

dutxo: dutxar	bufo: bufar	descordo: descordar
tremolo: tremolar	munto: muntar	burxo: burxar
colgo: colgar	bullo: bullir	grinyolo: grinyolar
escurço: escurçar	truco: trucar	jugo: jugar
pujo: pujar	tombo: tombar	aprovo: aprovar
reposo: reposar	mullo: mullar	arrugo: arrugar

Pàg. 20. Exercici 5

jo cullo	tu collissis	ell collirà
jo puc	tu poguessis	ell podrà
jo surto	tu sortissis	ell sortirà
jo cuso	tu cosissis	ell cosirà
jo trobo	tu trobessis	ell trobarà
jo vull	tu volguessis	ell voldrà

Pàg. 20. Exercici 6

1. Els bombers no van poder apagar l'incendi que va calcinar la muntanya.
2. El fuster es va embrutar com si fos un carboner.
3. No comptava que el correu arribés fins demà al matí.
4. Quan menjo un llonguet amb crema de cacau, la dolçor m'embafa.
5. Si la crescuda del riu persisteix, no podrem sortir en tot el dia.
6. Mai no voldran complir els teus desitjos.
7. Aquest estiu, els comerços de la vila donaran diversos trofeus als guanyadors.

Pàg. 20. Exercici 7

Havia pecat però no volia que la teva àvia m'acusés encara i em fes retrets. Me'n vaig haver d'anar sense veure't per segona vegada.

Llavors, la primera, havia estat ben diferent. Ni jo mateixa m'ho podia explicar del tot. Va ser com si en la foscor entrés un canal de llum i em deixés enlluernada. Com deu passar a un reu que ha viscut temps en el resclosit d'un soterrani i de sobte descobreix l'aire lliure; separar-me de tu va ser l'única pena que em vaig emportar a Marsella. No sé si et desitjo res així, perquè malgrat el mal que he fet, que t'he fet a tu, va ser descoberta i felicitat, saps? No, no començo bé. Si us plau, filla, tu que tan sovint m'havies cobert d'abraçades, no em tinguis ràbia. No vulguis del tot oblidar-me.

Pàg. 20. Exercici 8

La tramuntana és un vent d'origen polar no excessivament humit que usa el nord dels Pirineus i el sud-oest del Massís Central Francès com a zona d'acceleració. Aquest vent, denominat de manera diferent segons la regió o localitat d'on es considera que procedeix, es fa particularment present a la plana del Rosselló, a l'Empordà i a Menorca.

En ser un vent de terra, a tota la zona costanera del Principat no hi sol alçar temporals importants. Cap a l'est, però, la situació és ben diferent, ja que pot assolir velocitats properes als 100 km/h, alhora que alça temporals marítics molt perillosos per a la navegació.

Les referències literàries i artístiques a aquest vent són nombroses. Així mateix, també dona nom a l'alineació muntanyosa més important de l'illa de Mallorca.

L'ACCENTUACIÓ**Pàg. 24. Exercici 1**

a-llu-nyar	pes-si-go-lles	cau-te-la	me-ga-fo-ni-a
que-ia	ad-ju-di-ca-tà-ri-a	es-car-ran-sit	llui-ta
ma-ni-a	tri-ar	ad-di-ci-o-nal	de-ien

Pàg. 24. Exercici 2

Paraules agudes: al·ludir, futbol, degustació, territorial, esbrinar, blanqueig

Paraules planes: emmagatzematge, assumpte, atmosfera, bestreta, deies, immoble, notaria

Paraules esdrúixoles: notària, arrendatària

Pàg. 25. Exercici 3

	e oberta	e tancada
mel	x	
llet		x
pet	x	
fred	x	
peu	x	
serp		x
fe	x	
veu	x	
breu		x

	e oberta	e tancada
peix		x
neu		x
cel	x	
nen	x	
lleu		x
vent		x
cert	x	
fer		x
temps		x

Pàg. 25. Exercici 4

	o oberta	o tancada
llop		x
foc	x	
rot		x
mot		x
clot	x	
pop		x
roc	x	
trot	x	
tro	x	

	o oberta	o tancada
cos	x	
cor	x	
plor	x	
pou		x
moll	x	
groc	x	
pols		x
front		x
hort	x	

Pàg. 25. Exercici 5

e/o oberta: escola, porta, rebel, sisena, clarinet, malson, pera, taronja, plet, dret, monstre, cullereta

e/o tancada: lloguer, patidor, decent, actor, querella, gota, capella, cullera, accident, color, accident, finestra

Pàg. 25. Exercici 6

respon	entendran	segon	perdó	admès
decisió	desnonament	imprès	però	citació
presó	atén	exclòs	ningú	trametreu
congrés	setè	tobogan	entén	algun

Pàg. 26. Exercici 7

diguessin	préssec	sòlid	empara	examen
poble	telèfon	fenòmens	efecte	mòbil
lògic	témer	caràcter	tinguéssim	obríssiu
rentéssiu	estómac	néixer	concórrer	càrrec

Pàg. 26. Exercici 8

trineraire	atmosfera	infància	estàtua	misèria
taulell	família	pòlvora	memòries	tècnica
paciència	església	nacional	colònia	materialista
víctima	esportiu	quilòmetre	solitària	bibliotecari

Pàg. 26. Exercici 9

1. Què fan aquests policies? —Es veu **que** busquen un lladre.
2. S'ha quedat **sol** reclamant que aquest terreny es declari **sòl** no urbanitzable.
3. Es veu que el jutge nou **és** molt esportista.
4. No sé de què li servirà que **se** sàpiga que ho ha fet ell.
5. Sóc plenament conscient que cremar aquest **soc** és delictes.
6. Hi ha judicis que **són** entretinguts, però n'hi ha molts en què et pots morir de **son**.
7. **Pel** que em dius, aquesta advocada t'ha pres el **pèl**.
8. Si **vénen** amb mi, els ensenyaré on **venen** els préssecs més bons de la comarca.
9. Aquest **be** no està gens ben dibuixat: dibuixa'l més **bé**.
10. Aquest **mes** hem fet **més** desnonaments que en tot l'any.
11. Si **dónes** l'opció de treballar des de casa als homes i les **dones** amb fills, els beneficis de l'empresa augmentaran.
12. El meu **nét** és un noi **net** i polít.

Pàg. 26. Exercici 10

1. La solvència defensiva del millor equip del món l'ha fet campió novament.
2. Mentre vosaltres obríeu la porta, nosaltres fugíem ràpidament de la casa.
3. El meu avi feia de pagès al delta de l'Ebre i coneixia a consciència el conreu de l'arròs.
4. He sentit a la ràdio que és imminent l'estrena de la nova comèdia del meu autor preferit.
5. El meu veí fa por perquè té un aspecte molt sinistre quan te'l trobes de nit a l'escala.
6. Després del terratrèmol es van sentir ambulàncies i bombers durant tota la matinada.
7. Els ciutadans de l'Iran no tenien accés a les matèries primeres que són tan abundants a la zona.

Pàg. 27. Exercici 11

La fàbrica era el nucli principal de la vida a les colònies industrials. Al seu voltant es construïen habitatges, cuines comunitàries, botigues, dispensaris, teatres, biblioteques... Així, aquests nuclis fabrils es van erigir com a autèntics nuclis urbans situats en zones rurals que van convertir Catalunya en una potència industrial europea. Ara fa 150 anys es va promulgar una llei que permetia l'establiment de les primeres colònies al llarg dels rius Llobregat, Ter i Cardener, uns nuclis dedicats a la indústria que, encara ara, caracteritzen el paisatge de les comarques del Bages, el Berguedà, Osona, el Ripollès o el Baix Llobregat.

Pàg. 27. Exercici 12

Segurament amb sorpresa, molts de vostès deuen haver observat de vegades la presència d'uns curiosos artefactes sòlids, d'aparença plàstica, formats per una base plana de perifèria corba i una superfície formada per les rectes que uneixen cada punt de la base amb el vèrtex. Són això que, per abreujar, anomenem cons de trànsit o, amb més imprecisió, simplement cons. Apareixen de sobte a carreteres, carrers, gasolineres i aparcaments. Fins i tot en algun camp de futbol sovint es veu com els jugadors s'entrenen amb la pilota als peus fent ziga-zagues entre cons. Solen ser de colors cridaners: ataronjats o vermellosos, però també n'hi ha de ratlles. Tenen un caràcter gregari: poques vegades apareixen en solitari. Són tímids i hieràtics, i hi ha qui sospita que el caràcter inofensiu que aparenten és una farsa.

Pàg. 27. Exercici 13

Infinitat d'adjectius qualifiquen la vàlua de George Patullo, un extraordinari davanter que ho va ser per casualitat i que ha arribat a ser descrit a la seva pàtria com l'escocès que va ser més letal que el mateix Maradona.

La història d'aquest jugador té una singularitat excepcional. Ens hem de situar a l'any 1910 a la Conreria de Badalona, un terreny de joc que solia ser l'escenari d'extraordinàries jornades futbolístiques i aferrissats partits de costellada entre la colònia britànica de Barcelona i l'equip barceloní de l'Universitari. Per bé que el principal al·licient d'aquelles trobades era l'arròs amb pollastre i pèsols que s'assaboria al final, els futbolistes jugaven amb un punt d'honor digne d'un partit de la màxima. Un dia els britànics es van presentar amb un porter alt, ros i prim. Es deia George Patullo, havia nascut a Glasgow el 4 de novembre de 1888 i feia poc que havia arribat a Barcelona per sòlids motius de negocis. Practicava esports com el rugbi, l'hoquei i el tennis, però el futbol només esporàdicament.

LA DIÈRESI

Pàg. 29. Exercici 1

conseqüència	aigüera	guanyar	qualificar	pingüí
sanguinari	queixa	liquidadora	antigues	quatre
aquari	ambigües	enquesta	paraigua	antiguitat
freqüent	pasqua	lingüista	quocient	qüestió

Pàg. 29. Exercici 2

bis-ca-ï-na	co-ca-ï-na	al-moi-na	in-cre-ï-ble
pi-do-lai-re	pe-üc	Su-ïs-sa	ra-bi-üt
ge-ni-üt	Ra-ül	fu-et	he-ro-ï-na
ma-ni-a	co-foi	di-vuit	pa-ci-ent

Pàg. 30. Exercici 3

condueixo	conduïa	condueixi	conduís	-----
condueixes	conduïes	condueixis	conduïssis	condueix
condueix	conduïa	condueixi	conduís	condueixi
conduïm	conduïem	conduïm	conduïssim	conduïm
conduïu	conduïeu	conduïu	conduïssiu	conduïu
condueixen	conduïen	condueixin	conduïssin	condueixen

Pàg. 30. Exercici 4

adeqüi	renunciï	actuï	estudiï
adeqüis	renunciïs	actuïs	estudiïs
adeqüi	renunciï	actuï	estudiï
adeqüem	renunciem	actuem	estudiem
adeqüeu	renunciieu	actueu	estudieu
adeqüin	renunciïn	actuïn	estudiïn

Pàg. 30. Exercici 5

descafeïnat	aïllament	cautela	reumàtic	cocaïnòman
ansietat	enciarn	ensaïmada	veïnatge	lliurament
ruïnós	traïció	gratuïtat	trabucaire	Lluïset

Pàg. 30. Exercici 6

contribuïem	queien	distribuïssin	reproduís	dúieu
construïes	beneïda	amoïnàveu	recauen	traduït
llegia	deduïssiu	adduïem	aigualien	absorbíeu
posseïa	conduïen	duien	destruïssim	constituïen
substituïran	continuïs	enviïs	sabies	quèieu

Pàg. 30. Exercici 7

tornéssiu	traïdoria	gàbia	matèria	continuí
lingüístic	reduïssim	conduir	heròinòman	coalició
dormia	certamen	pressió	egoisme	acció
construïu	recórrer	agraïeu	agraït	Lluís
tria	taüt	incaut	conduint	ruïna

Pàg. 30-31. Exercici 8

La punta dels dits de les potes d'un mamífer ungulat rep el nom de peül·la. Consisteix en una sola dura o gomosa i una paret dura formada per una ungla gruixuda que envolta la punta del dit. El pes de l'animal és suportat per la sola i per la vora de l'ungla. Les peül·les creixen continuament i es desgasten constantment per l'ús. Ovelles, cabres, cérvols, vaques, bisons i porcs en tenen dues de principals a cada pota, que conjuntament reben el nom d'unglot. La majoria d'animals amb unglot també tenen unes petites urpes més amunt de la pota.

Pàg. 31. Exercici 9

Durant aquella primera època vam conviure amb prou comoditat. El pis on vivíem era petit però lluminós, amb uns grans finestrals que permetien una vista privilegiada de la ciutat. Un passadís molt llarg menava del rebedor al menjador, des del qual s'accedia a les dues habitacions. El bany era acceptable, amb una banyera gran i còmoda. A més, ja tenia línia de telèfon i no calia pagar l'alta. La cuina era realment una ruïna: vam haver de reformar-la totalment i recordo que durant les obres, per estalviar, només menjàvem arròs i, de postres, nous, préssecs i raïm, que aleshores anaven bé de preu.

Cada mes havíem d'anar tornant aquell préstec al banc, la qual cosa feia que haguéssim de vigilar les despeses fins al límit.

Pàg. 31. Exercici 10

El futbol representa, sens dubte, l'esport més arrelat al nostre país, ja que va arribar a Catalunya a final del segle XIX de la mà de la colònia anglesa que hi residia, així com de catalans que havien estudiat a l'estranger. Però la història no ho explica pas tot i parlar de futbol vol dir parlar també de passions, alegries i decepcions.

El reglament d'aquest esport és relativament senzill, fet que potser ha ajudat al seu èxit; de futbol tothom en sap i tothom en pot dir alguna cosa o altra. Molta gent té alguna vivència associada a una victòria inoblidable del seu club que fa esclatar una ciutat sencera o, per què negar-ho, a una decepció d'aquelles que fan època. Quan l'equip guanya, l'aficionat viu agraït als tècnics i als jugadors, convertits en herois populars: celebracions, festes i alegria pertot arreu. La ruïna arriba quan l'equip perd: depressions, decepcions i, el pitjor de tot, aquell somriure burleta del veí d'escala que sap de quin equip ets...

Pàg. 31. Exercici 11

Les persones adoptades, assolida la majoria d'edat o durant la minoria d'edat, representades pels pares, tenen dret a conèixer les dades sobre els seus orígens que estiguin en poder de les entitats públiques espanyoles, sense perjudici de les limitacions que es puguin derivar de la legislació dels països dels quals provinguin els menors. Aquest dret s'ha de fer efectiu amb l'assessorament, l'ajuda i la mediació dels serveis especialitzats de l'entitat pública de protecció de menors o les organitzacions autoritzades per a aquesta finalitat.

Les entitats públiques competents han d'assegurar la conservació de la informació de què disposin relativa als orígens del nen, en particular la informació respecte a la identitat dels pares, així com la història mèdica del nen i de la seva família.

Les entitats col·laboradores que hagin mitjançat en l'adopció han d'informar les entitats públiques de les dades de què disposin sobre els orígens del menor.

B/V**Pàg. 33. Exercici 1**

blava, blavor
lloba, llobatò
devia, devem
tova, estovar

haver, havia
divinitat, diví
saber, saberut
vividor, vivència

suavitat, suavitzar
esclavitud, esclava
rebedor, rebut
arxivar, arxivador

Pàg. 33. Exercici 2

embolicar	brossa	feble	blanquejar	fibra
canvi	conveni	enviar	envelat	embenar
rebre	envair	tramvia	embalat	oblidar

Pàg. 33. Exercici 3

Cantava cançons als nens.

Escoltaves els debats de la ràdio.

Interposaven recursos als jutjats.

Estudiàveu francès a distància.

Escorcollàvem el detingut.

Pàg. 33. Exercici 4

1. Un consell de savis va veure de seguida que calia trobar una nova estratègia.
2. Durant la vista, l'advocat de la defensa i el jutge s'adreçaran als treballadors en basc.
3. L'àvia sempre es queixava del soroll que hi havia a la taverna del costat de casa seva.
4. Si comproves els resultats abans de lliurar l'examen, de ben segur que aprovaràs.
5. Quan la policia esbrini el mòbil serà més fàcil saber qui ho va fer.
6. La Joana potser és molt espavilada escrivint, però no sap muntar a cavall tan bé com tu.
7. Han traslladat la seu del govern a la riba dreta del riu que travessa la ciutat.
8. Al vehicle sinistrat se li va rebentar la roda, per la qual cosa va topar amb una biga i va bolcar.
9. Si arribem tard al convit no ens quedarà gens de cava per beure.
10. No havien pogut acabar de gravar tot el judici a causa d'un problema tècnic.

P/B, T/D, C/G**Pàg. 36. Exercici 1**

	<i>p/b</i>		<i>t/d</i>		<i>c/g</i>
esparadrap	cop	cunyat	nebot	afalac	llarg
galop	àrab	nord	humit	albercoc	festuc
destorb	xarop	neguit	soledat	cec	alberg
serp	esquerp	encantat	edat	pròdig	antic
príncep	verb	esplèndid	rot	gallec	barbamec

Pàg. 36. Exercici 2

aptitud	ajut	altitud	solitud	panxut
institut	punxegut	benvingut	gratitud	exactitud
sud	joventut	mut	gruixut	eixut
estatut	plenitud	lentitud	tossut	esclavitut

Pàg. 36. Exercici 3

1. Ells sempre vénen a treballar mudats; jo no hi vinc mai.
2. Tu escrius amb llapis; jo escric amb ploma.
3. Ell té molta gana; jo no en tinc gaire.
4. Ells beuen vi per dinar; jo sempre bec aigua.
5. Ella coneix molta gent; jo en conec poca.
6. Ella entén totes les disposicions; jo no n'entenc cap.
7. Ells sempre treuen el gos a passejar; jo no l'hi trec/trac mai.
8. Tu comprens la situació; jo no la comprenc.
9. Ell es pot comprar un cotxe nou; però jo no m'ho puc permetre.
10. Ella sempre està malalta; jo no ho estic mai.

Pàg. 36. Exercici 4

record	òxid	amarg	àrid	estúpid
glop	nàufig	estómac	encàrrec	catàleg
nord	llamp/llampec	fang	superb	fred

Pàg. 37. Exercici 5

1. Cap geperut no es veu el gep / 2. Feina feta no fa destorb / 3. Dir quatre fàstics a algú / 4. Venir a tomb / 5. Anar net i polit / 6. Fer el buit a una persona / 7. Estar o viure dins el fang / 8. Estar baldat / 9. Pessic de monja o pet de monja / 10. Fer muts i a la gàbia / 11. Repartir xarop d'estopa / 12. Fer salut

1f / 2d / 3e / 4j / 5k / 6b / 7c / 8a / 9l / 10h / 11i / 12g

Pàg. 37. Exercici 6

quantificar	quocient	quantitat	equador	qüestió
escuar	pasqua	evacuar	Pasqual	conseqüència
quota	qualificar	freqüent	quaranta	enquesta

Pàg. 37. Exercici 7

1. L'entrenador ha suggerit el fitxatge de quatre jugadors, entre els quals hi ha un noruec i un uruguaià.
2. Al capdavant, aquest ull de vellut és l'únic que m'he endut de la baralla.
3. La possibilitat de quedar quarts allunya els dubtes de l'inici de la temporada.
4. L'acusació particular no perd l'oportunitat de presentar com a prova un epíleg d'unes escriptures redactades en grec antic.
5. Quasi la meitat dels pagesos que es dediquen al conreu d'ametllers i avellaners han participat en la manifestació.
6. Sacseja el pot abans d'obrir-lo si vols que el groc de la paret sigui uniforme.
7. Cal tenir molta virtut per passar la nit al ras en aquestes latituds.
8. L'absència del segon cognom en la llista oficial ha fet augmentar la incertesa.
9. Al capdamunt de la capçalera del llit de l'abat hi havia un santcrist de fusta.
10. Cada dia prenc un refresc de préssec quan torno de córrer.

S SORDA I S SONORA**Pàg. 41. Exercici 1**

s sorda: tossut, salamandra, rossa, passar

s sonora: tresor, rosa, quinze, desànim, posar, pesar, pagesa, bronze

Pàg. 41. Exercici 2

pessic	massa	cacera	pinça
capsa	pressa	Mercè	vici
dimissió	pissarra	glacera	llançament
pansa	embarassos	renaixença	adreça
suc	espessa	estruç	ciutadà

Pàg. 41. Exercici 3

1. Si tinguéssim més temps, hauríem de començar a endreçar l'arxiu del jutjat.
2. Quan faci bo vull que comencis a nedar tot sol.
3. Si em fessis una mica de cas, encara no llençaries les cèdules de citació.
4. És molt fàcil vèncer els que ja han estat vençuts una vegada.
5. Si no fossis tan bona persona, no t'haurien amenaçat.

Pàg. 41. Exercici 4

bocassa, terrassa, donassa, casassa
contentíssim, riquíssim, tendríssim, grossíssim

enyoradissa, trencadissa, corredissa, bellugadissa
aliança, temença, creixença, assegurança

Pàg. 42. Exercici 5

1. Les creences que transmeten els tapissos de la sala principal són ben assenyades.
2. Si haguessin signat una aliança per finançar el comerç de sucre, ara es trobarien en una situació boníssima, immillorable.
3. La sivella del seu cinturó és molt agressiva, amb aquell gravat ofensiu.
4. Pel pont del març vull ser fora quan comencin els embussos a la sortida de la ciutat.
5. Em sento feliç malgrat la impressionant pallissa que ha significat la decisió judicial.

Pàg. 42. Exercici 6

benzinera	zel	tunisià	topazi	basar
gasolinera	abusar	desembre	ximpanzé	aranzel
transatlàntic	bellesa	cervesa	dosi	tisores
Ignasi	enfonsat	donzella	dotzena	pinzell

Pàg. 42. Exercici 7

balanços	llaços	misteriosos
llisos	avisos	congressos
trossos	casos	anglesos
grossos	autobusos	interessos

Pàg. 42. Exercici 8

<i>avaluació</i>	resolució	acusació
decisió	conclusió	citació
confusió	visió	divisió
falsificació	adhesió	posició

Pàg. 42. Exercici 9

<i>memoritzar</i>	sintetitzar	senyalitzar
aguditzar	mobilitzar	indemnitzar
caracteritzar	analitzar	suavitzar

Pàg. 42. Exercici 10

invalidesa	alcaldessa	empresa	anglesa	admesa
sordesa	hongaresa	saviesa	metgessa	vellesa
poetessa	hostessa	xinesa	polonesa	jutgessa

Pàg. 43. Exercici 11

1. Ja podeu consultar la nota informativa sobre els permisos i els terminis de presa de possessió del personal funcionari del cos de tramitació processal.
2. Notifico la resolució anterior a la persona interessada en presència del seu advocat i li lliuro la citació corresponent.
3. Els Mossos d'Esquadra han de portar el detingut a comissaria perquè el jutge li prengui declaració abans d'ingressar preventivament a la presó.
4. D'acord amb la presumpció d'innocència, tota persona acusada d'un fet delictiu és innocent fins que la seva culpabilitat hagi estat establerta en un procés públic, en el qual totes les garanties necessàries per a la defensa hagin estat assegurades.

5. Qui maltracti amb acarnissament animals domèstics i els causi la mort o els provoqui lesions físiques ha de ser castigat a la inhabilitació d'un a tres anys per a la professió, ofici o comerç que tingui relació amb els animals.

Pàg. 43. Exercici 12

1. Els empresaris han de posar en coneixement previ del consumidor i usuari, per mitjans apropiats, els riscos susceptibles de provenir d'una utilització previsible dels béns i serveis, tenint en compte la naturalesa, les característiques, la durada i les persones a qui van destinats, d'acord amb el que es disposa a l'article 18 i normes reglamentàries que siguin aplicables.
2. Els productes químics i tots els articles que en la seva composició portin substàncies classificades com a perilloses han d'anar envasats amb les garanties de seguretat degudes i han de portar de forma visible les indicacions oportunes que adverteixin del risc de manipular-los.

Pàg. 43. Exercici 13

Hi arribo un diumenge, per carreteres rectilínies assolellades que ressegueixen terres de secà. Cartells situats en punts estratègics indicant la direcció i el quilometratge que em resta són premonitoris de la importància del lloc on em dirigeixo. Verdú, coneguda principalment per la ceràmica negra, compta amb un museu que farà les delícies dels més menuts i no tan menuts: el Museu de Juguets i Autòmats. Impulsat pel col·leccionista verduní Manel Mayoral amb la idea de dinamitzar el territori, el centre està considerat un dels més importants en la seva temàtica. L'equipament, únic a Europa, és una antiga casa pairal totalment reformada situada a la mateixa plaça Major. Quatre plantes de somnis, fantasia i records.

G/J (TG/TJ), IG/TX, IX/

Pàg. 46. Exercici 1

Sonen com xoc: baixar, coixí, xifra, xarop, llangardaix

Sonen com joc: enveja, juny, passejar, àgil, bogeria

Sonen com metxa: ratxa, estiueig, totxana, raig, estoig

Sonen com metge: platja, mitjó, viatge, assetjament, lletja

Pàg. 46. Exercici 2

injecció	girafa	trajecte	targeta	gespa
majestàtic	jueu	objecció	prestigi	jesuïta
gibrell	lletges	vigilant	jeroglífic	agermanar

Pàg. 46. Exercici 3

Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat; si el penjat es despengés es menjaria els setze fetges dels setze jutges que l'han jutjat.

Pàg. 46. Exercici 4

desitjar: <u>desig</u>	rebutjar: <u>rebuig</u>	festejar: <u>festeig</u>
empatjar: <u>empatx</u>	passejar: <u>passeig</u>	xiuxiuejar: <u>xiuxiueig</u>
assajar: <u>assaig</u>	trotejar: <u>troteig</u>	sortejar: <u>sorteig</u>
bloquejar: <u>bloqueig</u>	saquejar: <u>saqueig</u>	esquitjar: <u>esquitx</u>
encapritjar: <u>capritx</u>	sondejar: <u>sondeig</u>	trepitjar: <u>trepig</u>

Pàg. 46. Exercici 5

1. Els bojós/boigs que conduïen pels boscos/boscs tenien uns cartutxos de dinamita a punt per fer explotar.
2. Els meus desitjos/desigs són tenir a casa uns despatxos molt espaiosos.
3. Aquells homes provoquen marejos/mareigs de tan lletjos/lleigs com són.

Pàg. 47. Exercici 6

xàfec	exemple	peixera	xarxa	feix
exèrcit	rauxa	feixuc	queixalada	sexe
eixerit	maduixot	coix	ximple	seixanta
examen	calaixera	xarranca	garbuix	xandall

Pàg. 47. Exercici 7

jutjo	jutja	jutgi	jutgés
reparteixo	reparteix	reparteixi	repartís
annexo	annexa	annexi	annexés
dirigeixo	dirigeix	dirigeixi	dirigís
falsejo	falseja	falsegi	falsegés
rebaixo	rebaixa	rebaixi	rebaixés

Pàg. 47. Exercici 8

1. El botxí va arribar a mitjanit amb un gest d'intranquil·litat dibuixat a la cara.
2. Els geranis de ma germana serviran per homenatjar la nostra mare.
3. Els diumenges del mes de maig m'agrada jeure fins a l'hora de l'esbarjo.
4. A la botiga del xamfrà de casa venen unes corretges i unes mitges que fan prou goig.
5. Si jo fujo i ell també fuig, segur que tu també acabaràs fugint.
6. Cal tenir coratge per allotjar a l'hostatgeria del convent un salvatge com aquell.

Pàg. 47. Exercici 9

El conductor del cotxe blau, responsable principal del xoc d'ahir a mitja tarda, és de nacionalitat txeca, concretament de Praga, encara que té veïnatge civil a Catalunya. Es tracta d'un home molt eixut vestit amb un jersei de color roig i que, just quan els Mossos d'Esquadra van arribar per oferir el seu ajut, estava ajagut a terra a causa d'un mareig, encara que no van haver d'avisar cap metge. L'automòbil del ciutadà estranger presentava la part davantera totalment aixafada.

Els agents van despatxar ràpidament els tràmits perquè les parts van segellar un acord amb una encaixada.

M/N

Pàg. 49. Exercici 1

mb: combinació, rebombori, embús
 mp: ampliar, complidor, acampada
 mm: commutar, primmirat, commoció
 mf: amfibi, circumferència, paranimf
 nv: minvar, convivència, envà

Pàg. 49. Exercici 2

infermera	confusió	immunitzar	ambaixada	impressionant
enmig	emmudir	amfirió	convidar	confessar
conferència	enfilat	enfarfegar	embalar	amfiteatre
enveja	flam	ombra	imputar	enfeinat

Pàg. 49. Exercici 3

imbatut	imprudent	infal·lible	immortal	immutable
infeliç	imperfecte	impacient	impotència	intolerància
immadur	infidel	involuntari	infinit	immaterial

Pàg. 49. Exercici 4

empetitir	endolcir	enfangar
embarcar	embogir	engrandir
enfosquir	emmarcar	enfonsar
emmalaltir	encarir	emmordassar

Pàg. 50. Exercici 5

1. Cal anar molt amb **compte** de no bloquejar el **compte** corrent de la part actora.
2. El seu besavi era el **comte** del castell.
3. La protagonista del **conte** de fades vivia amb un **comte**.
4. Tingueu en **compte** que el processat no va pagar el **compte** de l'hotel on s'allotjava.

Pàg. 50. Exercici 6

1. Quin decret regula la recaptació per via de **constrenyiment** d'aquestes sancions?
2. La truita es va **esmunyir** per no caure en un **parany**.
3. Per pagar els deutes va **empenyorar** l'anell de l'àvia i unes **banyes** de cérvol de l'avi.
4. Sempre s'emporta el dinar en una **carmanyola**. Avui du amanida amb **escopinyes** i olives sense **pinyol** i, per postres, formatge amb **codonyat**.
5. Li falta una **espardenya** i ara s'ha de remullar mig descalç en aquest **estany**.

Pàg. 50. Exercici 7

1. Em vaig quedar **immòbil** quan vaig trobar-me el campió de boxa al tramvia.
2. El fiscal va quedar fet un **nyap** quan va saber que eres **innocent** en aquell **assumpte**.
3. Els **confits** i els **carquinyolis** de la pastisseria del xamfrà són **immensos**, massa grans per al meu gust.
4. És un mal **síntoma** que hagi perdut la confiança en aquestes circumstàncies.
5. L'atleta va encaixar el triomf del rival amb un somriure **vergonyós**.
6. Per **commemorar** l'aniversari de l'entitat, l'orquestra simfònica va interpretar l'himne amb tot l'èmfasi que permetia el moment.
7. Quan explico contes en públic, se m'infla la panxa perquè sóc un **manyoc** de nervis.
8. Estic **commogut** pel refrany que acaba de dir l'Anna.
9. Els bombers van arribar de manera **immediata** a l'atemptat contra la impremta.
10. El comte va aportar diners del seu **compte** corrent per fer realitat el seu somni empresarial.

RR**Pàg. 52. Exercici 1**

aclarir: mut	parla: múltiple	querella: simple
burilla: simple	contrarestar: múltiple	xivarri: múltiple
suprarenal: múltiple	sabater: mut	flors: mut

Pàg. 52. Exercici 2

dur	dependre	resoldre
vendre	batre	estrènyer
presumir	caure	percebre
concloure	recórrer	aprendre

Pàg. 52. Exercici 3

por	fi	comissió
primer	coixí	madur
pitjor	comú	balcó
funció	fre	cigró

Pàg. 52. Exercici 4

buidor	grisor	venedor
negror	forner	pastisser
sabater	aviador	fangar
cendrer	cirerer	carnisser

Pàg. 52. Exercici 5

1. No sé si ahir passà el camió de l'Agustí en fer-se clar.
2. Els càntirs estrangers es trenquen de seguida.
3. El perruquer del meu carrer m'ha regalat un ram de flors.
4. El botiguer llençà el collar del gos.
5. Va posar com a condició anar al vagó dels no-fumadors.
6. És prou madur per saber si li farà mal tant de cafè.
7. El clixé de solter madur no t'acabà d'encaixar.
8. Potser al mes de gener no serà tan ple com a la tardor.
9. El venedor es deixà l'encenedor damunt del llum de butà.
10. Atenció al lloguer! De comissió, ni parlar-ne.

L/LL/L·L

Pàg. 54. Exercici 1

il·legal	il·lícit	il·lògic
il·limitat	il·legítim	il·lès

Pàg. 54. Exercici 2

apel·lar: apel·lació	celebrar: celebració	elaborar: elaboració
col·locar: col·locació	cancel·lar: cancel·lació	anul·lar: anul·lació
al·lucinar: al·lucinació	eliminar: eliminatòria/eliminació	oscil·lar: oscil·lació
col·lidir: col·lisió	instal·lar: instal·lador/instal·lació	pol·luir: pol·lució

Pàg. 54. Exercici 3

satèl·lit	gorila	clientela	colega	mil·lèsim
til·la	tranquil·litat	pàl·lid	cercavila	milió
idili	apilar	rebelió	metàl·lic	del·legat
síl·laba	passarel·la	al·lèrgia	miler	il·lusió

Pàg. 54. Exercici 4

l: cèdula, alegria, solució, celebrar, selecció, solitud
l·l: novel·la, excel·lent, pel·lícula, nul·litat, parcel·la, intel·ligència
ll: sentinella, motxilla, traslladar, lleganya, llenya, porcellana

Pàg. 54. Exercici 5

Primer. El 27 de febrer de 2006 el delegat del Govern de la Generalitat a Barcelona va imposar a Carmen Costa Giménez una sanció que consistia en una multa de 300,50 euros perquè, com a titular del vehicle, no va identificar el conductor responsable de la infracció en el termini establert, malgrat que van requerir-li que ho fes.
Segon. El 8 de maig de 2006 el Servei Català de Trànsit va dictar una resolució en què va desestimar el recurs d'alçada que la part actora hi havia formulat.

Terçer. La part actora hi ha interposat un recurs contenciós administratiu perquè s'anul·li la resolució i perquè es deixi sense efecte la sanció, ja que al·lega que durant la tramitació de l'expedient sancionador se li ha causat indefensió, atès que no es va intentar fer la notificació personal per mitjà de la diligència oportuna.

H

Pàg. 56. Exercici 1

ostatge	adherir	ahir	subhasta	Ester
coet	harmonia	aleshores	Montblanc	cacauet
hivern	ahora	heterosexual	orfe	inhibir
orxata	hissar	himne	hidrofòbia	filharmònica

Pàg. 56. Exercici 2

Digues al Blai que sí que anirem a veure'l, però només si no s'hi oposa ningú. A més, si la seva mare s'hi avé, potser es pot afegir a la visita la Quima, si té temps i diu que sí, és clar.

Digues! El testimoni ho va declarar durant el judici o en la vista prèvia? No ho saps o bé no ens ho vols dir?

Em penso que per assolir un bon resultat hem de canviar d'estratègia, però no em veig amb cor de fer res més que el que hem pactat.

El judici ha començat a l'hora assenyalada, per la qual cosa la magistrada ha previst que acabi cap a la una del migdia. S'ha decidit que al centre i a les instal·lacions annexes els alumnes majors d'edat hi entrin sense necessitar cap permís. No obstant això, encara hi ha la norma per la qual la directora ha d'autoritzar les entrades i les sortides del centre i ha de vetllar pel compliment de l'horari.

EXERCICIS DE REPÀS

Pàg. 57. Exercici 1

bres- <u>sol</u>	guar-di- <u>o</u> -la	<u>gru</u> -a	<u>io</u> -ga
gri- <u>pau</u>	ros-si- <u>nyol</u>	<u>plat</u> -ja	in-qui-e- <u>tud</u>
<u>fe</u> -ia	e-qui-vo-ca-ci- <u>ó</u>	pin- <u>güins</u>	il-lu-mi-na-ci- <u>ó</u>
mis-si-o- <u>ner</u>	im-men-si- <u>tat</u>	ai- <u>xe</u> -lla	llo- <u>an</u> -ça

Pàg. 57. Exercici 2

El pastís li va quedar molt tou i saborós, així que tots els funcionaris que treballaven a l'oficina van anar traient les coses de sobre de les taules per menjar-se'l més còmodament. La resplendor que els arribava provinent de la sala enorme que hi havia al costat permetia que mantinguessin el llum apagat, però ni tan sols la pesada Caterina va protestar per això: aquell no era moment de malenconies ni enyorances, sinó que calia oblidar totes les diferències que durant massa temps els havien dividit. Quan va aparèixer la jove ambaixadora, acabada de nomenar, tothom va aplaudir sense cap mena de rancor. De sobte, però, una ràfega de trets ho va interrompre tot.

Pàg. 57. Exercici 3

Durant la meua plàcida joventut vaig viure a la casa que els pares tenien a la muntanya. Hi havia alguns conreus de tarongers i pomeres i aquelles taronges i pomes tan bones compensaven alguna incomoditat com era l'habitual retard del correu i la manca d'autobusos de línia. La meua mare feia de modista a Viladrau i mon pare treballava als boscos de la zona, fent de carboner. No volíem ni sentir a parlar d'un hipotètic trasllat al poble, malgrat que sovint ens visitava l'alcalde, un home de veu greu i ulleres gruixudes, amb l'oferta de treballar als despatxos municipals, una cançoneta que ja ens resultava familiar i que rebutjàvem com podíem.

Pàg. 57. Exercici 4

Aquest és un altre avantatge que podem atribuir a les màquines: no tenen escrúpols, enyorança ni rancor, ni han de suportar altres sentiments tan humans com aquests. Per contra, és cert que poden patir avaries, poden tenir virus o es poden perdre pels llargs rius i les immenses muntanyes d'informació que actualment sorgeixen de tot arreu. Fins on podran arribar aquests ginys? Representen aquella meravella resplendent, aquell nou capítol de la història que ens van vendre o encara no ens apartem gaire de la tradició escrita que van mantenir els monjos als monestirs fa mil anys o la que van difondre oralment els joglars? El futur més imminent potser no es presenta tan negre ni avorrit com pensàvem.

Pàg. 58. Exercici 5

e oberta: txec, tres, xec, preu

e tancada: greu, lleig, fems, llest, text, rec, test, greix, fet, ser, cec

Pàg. 58. Exercici 6

o oberta: tros, Pol, lloc, porc, poc, boig, pot, bo, cop, fort, or, gros

o tancada: tronc, llot, boix, poll

Pàg. 58. Exercici 7

Els patrons de bellesa són ben volàtils. Anys enrere, els cossos turgents plens de corbes es preferien a les figures pàl·lides i làngüides tan de moda avui dia. La insatisfacció amb el propi cos en plena adolescència és una bomba de rellotgeria i un element clau per entendre l'augment dels trastorns en el comportament alimentari. A la voluntat de perdre grans quantitats de pes amb dietes estrictes s'afegeix l'obsessió per l'exercici, l'autoestima baixa, un caràcter perfeccionista, inseguretat i aïllament social i familiar i especialment la incapacitat d'acceptar la malaltia. Recentment s'ha presentat una proposició no de llei sobre l'elaboració d'un pla global per prevenir i evitar l'anorèxia i la bulímia, que pretén restringir la venda de laxants i diürètics a menors a les farmàcies i homogeneïtzar les talles de la roba, entre d'altres.

Pàg. 58. Exercici 8

Abraham va insistir que era ell qui havia convidat i qui havia de pagar els plats trencats, però Quim es posà greu i hieràtic amb l'argument que potser no es tornarien a veure mai més i que ell era avui el seu hoste i el volia rebre i fer els honors que l'hospitalitat mediterrània exigeix. Pagà el compte i sortiren al port. Era ja més de la una i encara hi havia una gran animació. La vida nocturna feia les delícies de *Martin*. Decidiren caminar seguint la vora de la mar fins a Colom. *Martin* els explicà la seva vida rutinària de buròcrata a Zuric amb un cert detall, el cansament que arribà a produir-li, el fàstic vital que tot plegat li feia avinent el tenia anorreat.

Pàg. 59. Exercici 9

En Jordi està ben convençut que només vosaltres fareu tirar endavant les empreses en un món globalitzat i sotmès contínuament a turbulències financeres, laborals, personals en el si d'un oceà de "competitivitat" molt gran. També manifesta un cert grau de pessimisme quan pensa i, ho diu amb sordina, que construir per durar és cada cop més una idea romàntica i que, malgrat el voluntarisme que hi posem, les empreses i les organitzacions, dels tipus que siguin, cada vegada tindran una vida més efímera i que els moments més dolços seran fugissers també per als líders, els artistes, els veïns, les parelles i que contínuament haurem de reconfigurar i reinventar des dels llocs de treball fins a la nostra vida col·lectiva, passant per les qüestions de la pròpia "sostenibilitat" de les persones.

Pàg. 59. Exercici 10

Deixar de menjar carn, per què no? Poques persones vegetarianes tenen els problemes de colesterol i d'obesitat que causen tantes morts prematures als països occidentals. Però, abans de fer-se vegetariana, convé saber que la carn és una de les principals fonts de proteïnes a la nostra dieta i que les proteïnes són els maons amb què està construït el cos humà. Els ossos, els músculs, els ulls, la pell, tots els nostres òrgans estan fets amb proteïnes. I, com que els cos humà està sempre en obres, perquè cada dia moren milions de cèl·lules que han de ser substituïdes, cada dia necessitem noves proteïnes per regenerar-nos.

Pàg. 59. Exercici 11

Només en Salvador *Sense Germana*, tan donat a inventar històries, podia ser qui, assenyalant-me'l, em fes veure la contradicció estranya i misteriosa entre aquell carrer tan petit i insignificant, tan brut i fosc, sense sortida, i la importància i grandiositat del nom que portava. Allò no era normal, em deia, havia de respondre a un enigma que, tard o d'hora, acabaríem per descobrir. El cap del món podia ser la fi del món. I m'introduïa en tenebroses històries d'espies, de negocis il·legals, de perdularis i assassins (o de perdularis assassins) que tenien l'origen i el final en el fabulós carrer del Cap del Món.

Pàg. 59. Exercici 12

Nizzi era una dona de pell molt blanca, de cabells negres i ulls tirant a morats. Portava un vestit de vellut carmesí amb un escot magnífic, damunt el qual, penjat d'una cadena d'or, lluïa un topazi extraordinari. Era una coqueta espontània com una gata, que posseïa la provocació de la model professional i la distinció d'una prostituta magníficament educada que dispensava el seu ofici amb supèrbia i una fermesa suau. Era intel·ligent, riallera, sabia parlar dolçament, muntava a la perfecció i conduïa ella mateixa l'automòbil, bevia whisky i fumava tabac oriental.

Pàg. 60. Exercici 13

Té el coratge de qui ha estat abandonat a la deriva i al pànic còsmic del mar salat, la set i la mort, i, tot i això, es lliura a la providència. Així que ho pensa, enveja aquesta confiança absoluta que empeny a sobreviure. És un impuls diferent del desig d'abandonar una terra desposseïda que no ofereix cap possibilitat de progrés, que fa emigrar fugint del caos, les dictadures, la guerra, les seqüeles colonials, les injustícies socials, la pobresa. En el viatge de l'Aisha i la Fàtima hi ha una recerca d'obertura que s'assembla al miratge dels joves que contempen la promesa perversa del mar: països que es declaren germans, anuncien una vida ideal i ofereixen la matèria densa de les onades. La migració, la recerca dels orígens, l'exili forçós se succeeixen en la memòria dels naufragats que recorren tots els mars del món.

Pàg. 60. Exercici 14

Els plens són l'espectacle més gran de la Patum; el seu moment culminant; l'apoteosi de la festa. Els plens, que antigament havien format un sol quadre amb les maces i que deuen el seu nom al fet que van plens de foc, estan documentats des del 1628. Quan s'apaguen els llums, comença la música i la plaça esdevé un infern que s'omple de foc amb mil fuets cremant alhora. Els plens evolucionaven únicament al so del tabal fins a final del segle XIX, quan en Quim Serra va compondre la música genial i enardidora amb què salten actualment.

L'any 1756 l'Ajuntament de Berga va decidir incorporar una àliga a les solemnitats del Corpus Christi, que fou construïda pel fuster Ramon Roca i que és la mateixa que figura actualment a la Patum. El seu ball és el de major valor coreogràfic de tota la representació, i la seva música la més distingida i monumental. Aquesta extraordinària partitura presenta moltes semblances amb una dansa típica del Renaixement, que podria tenir el seu origen al segle XVI, tot i que la seva línia melòdica sembla que deriva d'un himne gregorià.

Pàg. 60. Exercici 15

Els que aspirin a realitzar les proves selectives per a l'ingrés al notariat han de complir, en la data en què acabi el termini de presentació de les instàncies, les condicions següents:

1. Ser espanyol o tenir la nacionalitat de qualsevol país membre de la Unió Europea.
2. Ser major d'edat.
3. No estar comprès en cap dels casos que incapaciten o impossibiliten per exercir el càrrec de notari.
4. Ser doctor o llicenciat en dret o haver conclòs els estudis d'aquesta llicenciatura.

Si el títol procedís d'un estat membre de la Unió Europea, s'ha de presentar el certificat acreditatiu del reconeixement o l'homologació del títol equivalent, de conformitat amb la Directiva 89/48, de 21 de desembre de 1988, el Reial decret 1665/1991, de 24 d'octubre, i altres normes de transposició i desplegament.

Pàg. 61. Exercici 16

Després de les sardanes hi va haver jocs infantils i la seva germana i la meva van provar d'afaitar globus i se'ls van rebentar de seguida. Van fer carreres de sacs i varen trencar l'olla i semblava que s'ho passaven molt bé; els vam mirar una estoneta i després vam agafar les bicicletes i vam anar a l'estació a veure passar trens. Estàvem contents. A la nit hi havia ball, em va dir que ballàriem junts i el cor se'm va eixamplar. El ball comença sempre tardíssim, quan els músics ja han sopat i resopat i em recordo que estava tot neguitós perquè l'hora no acabava d'arribar mai.

Pàg. 61. Exercici 17

Devia captar que el que deia no em feia ni fred ni calor perquè va continuar garlant amb aquell seu aire fanfàrria. Abans que es posés a la boca la paraula sida, abaixant la veu, estona feia que jo havia endevinat la causa de l'avaluació del Joel de qui parlava. Sentia fàstic que mercadegés amb les notícies i potser també se'm despertava la por, el cas és que li vaig etzibar als morros un reneç verinós amb la intenció de deixar-lo mut. Potser vaig confegir una ganyota, però no ho crec pas.

Pàg. 61. Exercici 18

T'escriu una amiga, arquitecta i mare de tres fills. Es queixa que les dones amb professions qualificades només tenen dues opcions: o renunciïn a la maternitat, o tenen fills però ho dissimulen. No estaria ben vist que pleguessin a l'hora en punt per anar a recollir els nens a l'escola, ni que s'escapessin de la feina quan se'ls posa un nen malalt, ni que fessin cara de pomes agres quan les convoquen a una reunió a les vuit del vespre.

La tercera opció passa per conformar-se, ni que sigui de forma provisional, amb una feina de menys qualificació. En aquest cas ja es pot entendre que hagi de portar el fill al pediatre, que t'acullis al dret de reducció de jornada i que exposis fotos dels nens al lloc on treballes.

Pàg. 61. Exercici 19

La nosa d'una veritat terrible li peta al cervell de manera fulminant: la Martina ha canviat el número del seu telèfon mòbil. Cansada de la persecució insistent, ho reconeix, a què l'ha sotmesa darrerament, primer baixant a Barcelona i escometent-la a l'entrada o a la sortida del pis, vorera amunt o vorera avall del seu carrer, a la piscina que freqüenta els estius o a casa de la Dèlia, on s'havia refugiat expressament perquè no la trobés a casa seva, i després, d'una setmana ençà, trucant-li i enviant-li correus matí, tarda i vespre, com un veritable corcó, de Can Montalà estant amb el prec, sempre el mateix prec, de tornar-ho a provar i esperar a veure què passa.

Pàg. 62. Exercici 20

En David ja no tenia cap dubte. Quan la Gemma vingués a sopar a casa seva li prepararia aquell plat fet amb ànec i botifarra amb ceba que havia après a cuinar quan encara era un xicot jove i immadur que vivia sense maldecaps. Era feliç i se li notava a la cara, a la mirada, a tots els porus de la pell. La perspectiva del sopar imminent va suposar-li tota una injecció de moral, quan ja estava a punt d'embogir.

Passaven quinze minuts justos de l'hora establerta quan va arribar. Estava gelada i sorprenentment va dir-li que volia cervesa, que tenia molta set. Tot seguit, es va posar un davantal i es va esmunyir cap a la cuina. Va demanar-li a quin calaix tenia els ganivets; de sobte, el so agut d'un mòbil va crear un moment de confusió.

Pàg. 62. Exercici 21

Aquell vespre en Pere no va tenir gens de sort: va estar-se massa estona esperant que piqués algun peix i tot va resultar debades, ja que va acabar cansat i xop per la rosada, i amb el cove buit. Feia fred i abans de tornar cap a casa va pensar que li aniria bé prendre una bona tassa de xocolata desfeta.

Amb aquesta intenció va passar a veure el seu bon amic Quimet, el forner, que encara devia estar treballant. El coneixia de l'escola, de feia un munt d'anys, quan junts van suportar aquell mestre que pretenia que recordessin llistes interminables de reis immortals amb noms estrambòtics. Ara eren dos homes fets i drets que mantenien una amistat molt estreta i que encara compartien força estones quan la feina els ho permetia. Va trucar a la porta lateral de la botiga i de seguida va aparèixer el seu amic, que el va convidar a entrar. La seva dona havia sortit i tots dos sols podrien xe/arrar amb tranquil·litat d'allò que els vingués de gust: una d'aquelles llargues i majestuoses converses sobre els temes importants de la vida.

Pàg. 62. Exercici 22

Catalunya és terra d'arròs per excel·lència i, sens dubte, el primer lloc del rànquing productiu l'ocupa el delta de l'Ebre, sobretot per quantitat de producció i per extensió paisatgística. Són 12.000 hectàrees de superfície conreada amb 40.000 tones d'aquest cereal produïdes anualment, que modela una zona única i que ens acosta a la veïna albufera de València. Un terreny increïblement pla en un país muntanyós més aigua abundant són sinònim de lloc adequat per a aquest conreu.

ELS DETERMINANTS: ARTICLES, DEMOSTRATIUS, POSSESSIUS I INTERROGATIUS

Pàg. 71-72. Exercici 1

l'usdefruit	el jurat	la usuària	l'exhort
el certificat	la nul·lilitat	el venciment	l'ofertament
l'aval	l'obligació	el/la suïcida	l'/la innocent
el deute	l'il·lès	l'ingrés	l'homicida
la hisenda	l'il·lícit	l'exempció	l'advertiment
l'horari	la pertinença	l'avantatge	la informàtica
l'espai	l'obligació	la il·legalitat	l'urna

Pàg. 72. Exercici 2

l'homenatge	la infracció
l'opinió	l'errada
l'estafa	l'empremta
la imprudència	l'acusat
la identitat	la hipoteca
l'hemisferi	l'impost
la urbanització	l'habitatge
l'herència	l'incident
l'assetjament	l'obligació

Pàg. 72. Exercici 3

jersei de ratlles	regal d' aniversari	deure de socors
ganes d' arribar	mousse de iogurt	desig d' unitat
permís de residència	zona d' edificació	gust de llimona
data d' arribada	professor d' universitat	tintura de iode

Pàg. 72. Exercici 4

1. Va caure quan sortia **de** l'edifici.
2. La cosina **de** la Isabel treballa a Alacant.
3. Cada matí passem **per** l'avinguda.
4. Va fer la consulta a l'Oficina d'Atenció **al** Ciutadà.
5. El despatx **de** l'/per a l'advocada és nou.
6. Ara vinc **al/del** Col·legi de Procuradors.
7. Sempre recordem els amics **de** la infantesa.
8. Aquella toga era **de** l'/per a l'Eugeni.
9. Vam anar de viatge **a** l'/per l'Índia.
10. Ahir em vaig fer mal **a** l'ull.

Pàg. 72-73. Exercici 5

1. El gendre **del** Roger és de Terrassa.
2. Vam pujar **a** les golfes **amb** l'/per l'escala nova.
3. Ha dit que anava **a** l'Audiència.
4. Sovint passo **pel** camí més llarg.
5. En aquell edifici tenen problemes **amb** la humitat.
6. **A** la una passaré **pels** jutjats.
7. L'alumnat **a** la/de la universitat és molt nombrós.
8. **A** l'/Per l'agost anirem **a** la Terra Alta.
9. Llegeixo força novel·les **a** la/de la biblioteca.
10. Totes les torretes **del** jardí **de** l'/per a l'Olga són blanques.

Pàg. 73. Exercici 6

1. Dóna'm l'adreça de **la teva/la seva/la nostra/la vostra** empresa.
2. Li podem garantir que **els nostres/els seus** productes són de primera qualitat.
3. El meu avi i **la meva** àvia tenen gairebé vuitanta anys.
4. Us he de dir que **les vostres/les seves** bromes no em fan gaire gràcia.
5. En **el vostre** correu electrònic no vam entendre què ens deïeu.
6. **La meva/La teva/La seva/La nostra/La vostra** intenció és fer vacances al juliol.
7. Ens vam assegurar a prop **teu/seu/vostre**.
8. **La meva/La teva/La seva/La nostra/La vostra/Ma/Ta/Sa** cosina Pilar ha aprovat les oposicions.

9. Pregunta-ho a la directora i no a mi: això és cosa **seva**.
10. Traslladarem **les nostres/les vostres/les seves** bosses i les de l'entrenador.
11. A casa **meva/teva/seva/nostra/vostra** hi vaig gairebé cada dia.

Pàg. 73. Exercici 7

els seus expedients	el seu testimoni
els vostres arguments	la vostra assegurança
la meva intenció	les meves sospites
els teus sobres	el teu objectiu

Pàg. 73. Exercici 8

- 1 Segons **quin** dia vinguis al despatx, no m'hi trobaràs.
2. **Quines** eines he de fer servir per muntar la prestatgeria?
3. L'entrenador encara no ha decidit **quins** davanters jugaran la final de la copa.
4. **Qui** hi ha a l'oficina que ho sàpiga fer?
5. No sé en **quina** situació els trobaré quan torni de l'excedència.
6. Sóc molt conscient de **quins** són els meus límits.
7. No vol dir-nos per **quines** raons vol canviar de població.
8. Ara no recordo **quina** contrasenya tinc.
9. **Quins** llibres has llegit aquest estiu?
10. Encara no sé en **quin** jutjat vull fer les pràctiques.

ELS QUANTIFICADORS: NUMERALS, QUANTITATIUS I INDEFINITS

Pàg. 79. Exercici 1

45 anys	quaranta-cinc
163 dies	cent seixanta-tres
1.816 expedients	mil vuit-cents setze
587 demandes	cinc-centes vuitanta-set
any 1972	mil nou-cents setanta-dos
292 monedes	dues-centes noranta-dues
12.479 euros	dotze mil quatre-cents setanta-nou
2.617 habitants	dos mil sis-cents disset

Pàg. 79. Exercici 2

1. L'Enric ja ha pujat **disset** vegades al Matagalls.
2. Ja s'han apuntat **tres-centes catorze** persones al congrés.
3. L'Aneto és el cim més alt dels Pirineus, ja que fa **tres mil quatre-cents quatre** metres.
4. Ahir, aquesta pàgina web va registrar **dos milions cinc-centes seixanta-dues mil dues-centes vint-i-dues** entrades.
5. En aquella població hi ha **vuitanta-nou mil tres-centes quinze** persones censades.

Pàg. 79. Exercici 3

1. No hi ha gens de cafè al rebost de casa.	6. Ara no teniu gens de gana?
2. Aquesta caixa no pesa gens .	7. Aquest diumenge no tinc ganes de fer res .
3. En aquell curs no vaig aprendre res de nou.	8. Els musclos i les cloïsses no ens agradaven gens .
4. No trobava res que fos del seu interès.	9. Voleu prendre res més?
5. Aquesta persona no és gens hipòcrita.	10. No ens agrada res de tot el que estem veient.

Pàg. 79-80. Exercici 4

1. Avui no aconseguixo fer **res** de bo.
2. No fan **cap** activitat cultural que valgui la pena.
3. No hi passa **cap** autobús, per aquest barri.
4. No volen **res** per endur-se a l'excursió.
5. Ja no em queda **cap** retolador blau al calaix.
6. Sempre diu que no necessita **res** per al seu aniversari.
7. Va veure els caramels, però no en va agafar **cap**.
8. No tens **res** millor a fer aquesta tarda?
9. Voleu preguntar-li **res** més?
10. Em sembla que no acceptaran **cap** de les vostres propostes.

Pàg. 80. Exercici 5

1. La nova sèrie de televisió no m'agrada **gens**.
2. Treballa sense **gens** d'entusiasme.
3. Al magatzem, ja no hi queda **res**.
4. Ja no té **cap** dia d'assumptes personals.
5. Aquesta nit no té **gens** de son.
6. Els vaig recomanar que no m'expliquessin **res**.
7. De llapis, ja no me'n queda **cap**.
8. No ens fa **res** que arribeu una mica més tard.
9. Dubto que vulgui renunciar a **cap** dels seus privilegis.
10. No li agrada **gens** el pis que han llogat els seus amics.

Pàg. 80. Exercici 6

1. **Tant** l'un com l'altre van reconèixer l'error.
2. Volia saber **quant** trigaria a enllestir aquella feina.
3. L'Oriol era **tan** ros com la seva germana.
4. La directiva no sabia **quant** li podia costar aquell fitxatge.
5. Va arribar **tan** tard que es va perdre la reunió.
6. **Quan** hagi de començar el judici, truqueu-nos.
7. Amb **tant** soroll avui no podem treballar.
8. Si **quan** hi arribeu no trobeu ningú, espereu-vos.
9. Presenteu-vos a l'oficina judicial **tan** aviat com pugueu.
10. **Quant** temps fa que han arribat els nous tramitadors?

Pàg. 80. Exercici 7

1. Necessitava **bastant** paper per a la impressora.
2. No tenia **prou** fotocòpies per a tothom.
3. És un noi **força** intel·ligent, però no li agrada estudiar.
4. Vigila, amb aquest xicot, perquè em sembla que no va de **gaire** bona fe.
5. Aquesta persona té molt **poc** seny.
6. Els teus néts tenen **molts** pardalets al cap.
7. No tinc **gens** de ganes d'anar a Londres.
8. Sempre es queixen que tenen **massa** feina.
9. M'agrada **força** el teu nou projecte.
10. És una població sense **gaires** diversions per al jovent.

Pàg. 81. Exercici 8

1. Li agrada el bricolatge, però no hi té **gens** de traça.
2. Que hi havia **gaire** gent, a l'assemblea? –No, no hi ha anat **ningú**.
3. No tindrem **prou** cadires per a tothom: n'haurem de llogar.
4. No li regalís **cap** més llibre, perquè no se'ls llegeix.
5. En aquest informatiu no han donat **cap** notícia positiva.
6. No els agrada **gaire/gens** reconèixer els seus errors.
7. Aquest matí no fa **gens** de fred a la sala de premsa.
8. Avui no necessito **res** més.
9. Ho van decidir tot sense parlar-ne **gens/gaire**.
10. No tinc **gaires/prou** diners per pagar el lloguer del pis.

Pàg. 81. Exercici 9

1. **Ningú** no és culpable fins que no es demostra el contrari.
2. L'entrenadora tenia **força** clar com volia que jugués l'equip.
3. Ja no ens queda **cap** enquadernador de passador a l'armari de material.
4. Estic convençuda que **algun** dia ho aconseguiré.
5. La metgessa m'ha dit que he de beure **força** aigua, però en aquests moments no tinc **gens** de set.
6. Per les seves paraules vaig deduir que no s'estimava **gaire** la família.
7. No vol que col·loquem **res** més a l'arxiu.
8. Dimarts ens va recordar que feia **bastant** de temps que no quedàvem.
9. No hi ha **res** que em posi més nerviós que haver de fer cua al supermercat.
10. Hem de fer una comanda de paper d'ofici, perquè ja no ens en queda **gaire**.

EL SUBSTANTIU I L'ADJECTIU: GÈNERE

Pàg. 86-87. Exercici 1

funcionària	llogater	amo	advocat
alcaldessa/alcalde	deutora	imputada	metgessa
fiscal	cap	muller	compareixent
homicida	secretària	nebot	arquitecta
biòleg	delinqüent	intèrpret	hereua/hereva/pubilla
magistrada	inculpat	actriu/actora	receptora
destinatària	fillol	sòcia	accionista
professora	marmessora	arqueòleg	pres
pèrita		propietària	

Pàg. 87. Exercici 2

la	pols de les obres	la	fi de mes
els	llegums per coure	el	llum de taula espatllat
el	son profund	la	llum del sol
la	calor de l'estiu	les	postres de xocolata
el	pols feble de l'avi	els	desavantatges de la feina
el	pendent del carrer	una	anàlisi de sang

Pàg. 87. Exercici 3

terreny agrícola	maquinària	agrícola
jutge jove	jutgessa	jove
sogre amable	sogra	amable
estat feble	veu	feble
iaio xerraire	iaia	xerraire
moble negre	cadira	negra
passeig ample	avinguda	ampla
projecte rendible	activitat	rendible
noi alegre	noia	alegre
personatge noble	persona	noble
pilar inestable	columna	inestable
desig simple	idea	simple

Pàg. 87. Exercici 4

1. La **mestra** de l'Helena és de Lleida.
2. La vostra explicació ha estat molt **ambigua**.
3. Al Vicenç li havien diagnosticat una malaltia **benigna**.
4. La protagonista d'aquella pel·lícula és molt **lletja**.
5. Aquell tertulià dels matins era molt **culte**.
6. El seu besavi és molt **rondinaire**.
7. La seva resposta ha estat molt **vaga**.
8. La despesa de les obres que voleu fer és **exigua**.
9. Heu de fer servir aigua **bullent** per netejar la cadira.
10. Un **oncle** de la Núria viu a Vinaròs.

Pàg. 88. Exercici 5

tarda	tranquil·la	dona	culta
informació	trista	zona	mixta
passejada	llarga	noia	prudent
camisa	grisa	fruita	aspra
dona	boletaire	jaqueta	groga
recepta	nova	home	sa
cantonada	punxeguda	traducció	simultània
poma	dolça	estoig	vermell
treball	fix	roba	prima
solució	fàcil	solució	errònia

Pàg. 88. Exercici 6

1. L'**heroi** d'aquell conte era noruec.
2. La nostra veïna sempre està **assabentada** de tot.
3. L'**Elisenda** avui està molt **trista**.
4. Aquella noia haurà de fer règim, perquè està una mica **grassa**.
5. Ja ha arribat el substitut de la **metgessa** forense.
6. La Montse està **boja** d'alegria amb la notícia.
7. El **pediatre** del vostre fill és amic meu.
8. En aquella competició va quedar en una posició força **digna**.
9. Aquella **marquesa** és molt gran.
10. L'Antoni és un **artista** molt reconegut.

Pàg. 88-89. Exercici 7

1. La meva neboda és **vídua**.
2. La Cecília era **apta** per ocupar la plaça nova.
3. Aquella **sociòloga** va fer-nos una xerrada al juny.
4. La nova funcionària està **exempta** de fer les pràctiques.
5. Aquell **psiquiatre** fa classes en una universitat estrangera.
6. Aquesta muralla és molt **antiga**.
7. És molt optimista: sempre veu l'ampolla mig **plena**.
8. La protagonista de la pel·lícula infantil era una **tigressa**.
9. La possibilitat que ens responguin aviat és força **escassa**.
10. La meva companya del despatx és molt **destra**.

Pàg. 89. Exercici 8

1. La meva mare treballa d'**educadora** social.
2. Fer esport és molt **sa**.
3. La **comtessa** no assistirà a la inauguració.
4. Ja tenim tota la roba **eixuta**.
5. La **jove/nora** del meu cap és d'Oslo.
6. Estic **exempt** de fer la prova.
7. Aquell **excursionista** buscava bolets.
8. El **degà** dels jutjats vindrà a la reunió.
9. El seu cosí caminava una mica **coix**.
10. Era la nova **representant** dels treballadors.

Pàg. 89. Exercici 9

1. Necessitem una carpeta **blava**.
2. Aquell nen és **orfe**.
3. Creia que era un motiu **oportú** per assistir-hi.
4. La Míriam treballa de **dependent**a en una botiga.
5. La feina de relloger és molt **precisa**.
6. El meu veí també és **parent** vostre.
7. Encara tinc el got **ple** d'aigua.
8. La meva filla és una bona **estudiant/estudianta**.
9. En aquella població hi ha un jutjat **mixt**.
10. L'Èrica és una **agent** de seguretat dels jutjats.

EL SUBSTANTIU I L'ADJECTIU: NOMBRE**Pàg. 91. Exercici 1**

unes actituds espontànies
 uns desigs/desitjos boigs/bojos
 les bèsties grosses
 uns ciutadans audaçs
 els cinturons esquinçats

unes assegurances anul·lades
 aquells cotxes veloços
 les peces separades
 els expedients gruixuts
 les diligències negatives

Pàg. 92. Exercici 2

uns funcionaris eficaços
 les meves filloles argentines
 les metgesses eficients
 unes eugues/egües salvatges
 unes empleades públiques
 unes presumptes culpables

unes caporals audaces
 unes gosses tranquil·les
 els seus nebots francesos
 uns gendres trists/tristos
 unes veïnes esquerpes
 les duquesses sordes

Pàg. 92. Exercici 3

1. Les **aigües** d'aquell riu baixen tèrboles.
2. No van tenir **nassos** de reconèixer l'error.
3. Ens hem quedat **perplexos/perplexes** quan ens han comunicat els canvis.
4. Havien de demanar els **permisos** per visitar les instal·lacions.
5. Els quadres que han penjat són molt **lleigs/lletjos**.
6. Heu de preparar la infusió amb aigua **bullent**.
7. Aquests productes són els més **frescs/frescos** del mercat.
8. Li han regalat una capsa de **llapis** de colors.
9. Al desembre traslladaran els jutjats **mixts/mixtos**.
10. No era una decisió gaire **fàcil** de prendre.

Pàg. 92. Exercici 4

1. Fan obres a gairebé tots els **passeigs/passejos** de la ciutat.
2. Necessitàvem llumins per encendre el foc.
3. Aquells **gasos** són tòxics.
4. El més conegut d'aquell municipi són les **platges**.
5. Les **veïnes** de la Susanna són **suïsses**.
6. Les relacions amb els seus familiars són **nul·les**.
7. Aquelles nenes són molt **tossudes**.
8. Ens agraden molt els **arrossos** d'aquest restaurant.
9. Hi havia uns terminis **fixos** per presentar la documentació.
10. Aquelles galetes es faran **toves** fora de la capsa.

ELS VERBS REGULARS

Pàg. 100. Exercici 1

1. Avui el tribunal **ha confirmat** la sentència d'instància.
2. Dilluns passat **vaig presentar** tota la documentació.
3. Aquest matí el procurador **ha interposat** una demanda de divorci.
4. Ahir la denunciada **va sol·licitar** que l'assistís un advocat d'ofici.
5. La setmana passada em **vaig reincorporar** a l'oficina.
6. Fa dos anys **vau tenir** un accident en aquest revolt de la carretera.
7. Vosaltres, aquest matí, **heu avançat** molta feina.
8. Aquest migdia **hem visitat** les noves instal·lacions esportives.
9. L'any passat **vam celebrar** una trobada d'exalumnes.
10. Abans-d'ahir **van tornar** de vacances.

Pàg. 100. Exercici 2

1. Demà **signo/signaré** el contracte de compravenda.
2. Nosaltres, abans, **estiuèjàvem** a la Costa Brava.
3. Vosaltres, abans, sempre **llegíeu** els diaris.
4. Tu, abans, mai no **jugaves** als escacs.
5. Cada dia **comprem** el pa quan sortim de la feina.
6. Jo, actualment, **viatjo** més que quan era jove.
7. Li he **escurçat** els pantalons de l'uniforme perquè li fregaven a terra.
8. A partir d'ara la Mònica sempre **lligarà** la bicicleta en aquest fanal.
9. La jutgessa s'ha passat el matí **dictant** sentències.
10. Fa calor: **obriu/obre** la finestra, si us plau.

Pàg. 100. Exercici 3

1. L'han enxampat **guixant** les parets de l'edifici.
2. Si no **troba** feina aviat, no es podrà casar.
3. En aquesta cafeteria ara ens **serveixen/serviran** molt ràpidament.
4. L'advocat m'ha aconsellat que no **presenti** cap recurs.
5. Si **enceneu** els llums, us hi veureu millor.
6. L'Amadeu fa dos mesos que no **condueix** perquè li han retirat el carnet de conduir.
7. Ha insistit que no **treballi** fins tan tard.
8. Sempre **bullo** la llet abans de beure-me-la.
9. L'estiu passat el Guillem i jo cada tarda **estudiàvem** a la biblioteca.
10. Fa dues hores que ha entrat a declarar i encara no en sé res. Ja **pateixo**.

ELS VERBS IRREGULARS I LES PERÍFRASIS VERBALS

Pàg. 105. Exercici 1

1. Demanarem al personal de neteja que **netegi** els vidres.
2. La policia no sap a què es **dediquen** els sospitosos.
3. Si no voleu que us **trenquin** els vidres, amagueu-los la pilota.
4. Sobretot, no **trepitgeu** els cables.
5. M'ha demanat que **tanqui** la finestra.
6. Als jutjats de Valls, els judicis **comencen** a dos quarts de deu.
7. La metgessa m'ha suggerit que **canviï** de menú.
8. El veí em va suplicar que no **toqués** més el saxo.
9. L'infractor m'ha demanat que no el **denunciï**.
10. No **endreceu** la sala fins que arribem.

Pàg. 105. Exercici 2

Infinitiu	Indicatiu	Subjuntiu	Subjuntiu	Participi
	present	present	imperfet	
caure	caic	caigui	caigués	caigut
estar	estic	estigui	estigués	estat
estendre	estenc	estengui	estengués	estès
asseure	assec	assegui	assegués	assegut
creure	crec	cregui	cregués	cregut
distreure	distrec/distrac	distregui/distragui	distragués	distret
aprendre	aprenc	apregui	aprengués	aprens
incloure	incloc	inclogui	inclogués	inclòs
beure	bec	begui	begués	begut
respondre	responc	respongui	respongués	respost
ofendre	ofenc	ofengui	ofengués	ofès

Pàg. 105. Exercici 3

Vinc	amb cotxe	Vull	fer vacances
Tinc	molta sort	Ric	sovint
Sóc	d'Olot	Moc	les cames
Conec	els acusats	Visc	a Sitges
Venc	al mercat	Sé	la veritat
Faig	el berenar	Molc	el cafè
Puc	recordar-ho	Entenc	el dubte
Encenc	el foc	Duc	aigua

Pàg. 106. Exercici 4

Jo prendria	Vosaltres prendríeu	Tu vendràs	Vosaltres vendreu
Jo volia	Nosaltres volíem	Jo surto	Nosaltres sortim
Ella deia	Nosaltres deïem	Nosaltres traïem	Elles treuen/trauen
Tu et mous	Nosaltres ens movem	Nosaltres som	Ells són
Jo perdia	Vosaltres perdíeu	Vosaltres veniu	Elles vénen

Pàg. 106. Exercici 5

1. No **saps** quina és la resposta correcta.
2. Quan **tinc** fred, tanco la finestra.
3. Nosaltres **bevem** un got d'aigua en dejú cada matí.
4. Cada dia **trec/trac** les cadires a la terrassa.
5. Els diumenges sempre **faig** una bona migdiada.
6. **Viviu** en un pis al davant dels jutjats.
7. Aquesta setmana **aprenc** l'ús de la dièresi.
8. Sovint corre perquè **perd** l'autobús.
9. Aquest dissabte **vaig** de casament.
10. Té molta feina i no **pot** passar-nos a veure mai.

Pàg. 106. Exercici 6

1. Qui ens **vulgui** ajudar només ens ho ha de dir.
2. Quan **facis** la dieta que t'han recomanat, et trobaràs millor.
3. Va sortir de la sala de vistes amb la cara **bullint**.
4. El mes vinent **prendrà** una decisió respecte a l'imputat.
5. Gairebé sempre **diem** el que pensem.
6. Això no ho **podeu** entendre?
7. Si demà **pretens** guanyar el cas has d'estudiar de valent.
8. Mentre vosaltres prepareu les carxofes, jo aniré **encenent** el foc.
9. L'advocat li ha aconsellat que **recorri** contra la sentència.
10. T'imposaran una sanció perquè has **desobeït** l'ordre d'allunyament.

Pàg. 106-107. Exercici 7

1. Si no em **traduïu** la carta no la podré entendre.
2. El Felip està contentíssim ja que l'han **absolt** de tots els càrrecs.
3. Era impactant veure'l **assegut** al banc dels acusats.
4. Aquest detall és important que el **facis** constar a la declaració.
5. M'agradaria que **sabessis** que estàs en bones mans.
6. Ara em **prenc/prendré** la pastilla per a la tos.
7. No **digueu** a ningú que han detingut el vostre germà.
8. Em sembla que ens hem **confós** de sala de vistes.
9. Si avui els jutges no els **absolen**, tenim el cas perdut.
10. Sempre ens tractava com si **fóssim** petits.

Pàg. 107. Exercici 8

1. L'Hèctor no **rep** mai els correus electrònics que li envio.
2. Aquesta vegada no s'ha **cregut** el que li hem explicat.
3. Quan **surti** dels jutjats aniré cap al centre comercial.
4. Esperem que la Marina **aparegui** abans de les dues.
5. Ja hem **batut** els ous per fer la truita.
6. Quan **puguis** venir, avisa'ns!
7. Si no **estigués** tan cansada, vindria a la festa.
8. Quan **canvii** la seva actitud, en tornarem a parlar.
9. Encara no **conec** el nou funcionari del Jutjat Penal núm. 6.
10. Aquest matí l'Eloi ha rebutjat la feina que li han **ofert**.

Pàg. 107. Exercici 9

1. **Han de presentar** la feina avui, perquè la setmana vinent l'empresa tanca.
2. **Heu de ser** puntuals al judici.
3. **Haurem d'arreglar** la nevera si ens hi volem quedar tants dies.
4. **Haurien de cridar** una ambulància.
5. Ho **havia de fer** l'advocat per, així, donar exemple.
6. No **va haver d'agafar** el cotxe després del sopar.
7. Si **has de venir** per al trasllat, ja t'avisarem.
8. No ho **havies de portar** fins demà a la tarda.
9. **Haureu de dur** la documentació dins del termini establert.
10. No **has de triar** la plaça fins al juny.

LES FUNCIONS SINTÀCTIQUES

Pàg. 112. Exercici 1

1. CD determinat	6. CD indeterminat
2. CD neutre	7. CD determinat
3. CD indeterminat	8. CD indeterminat
4. CD neutre	9. CD determinat
5. CD indeterminat	10. CD indeterminat

Pàg. 112. Exercici 2

1. CD	3. CI	5. CD	7. CD	9. CD
2. CD	4. CD	6. CI	8. CD	10. CI

Pàg. 112. Exercici 3

1. Hem avisat la procuradora.
CD
2. Enviem les unitats als alumnes.
CD CI
3. Va enviar una nadala als companys.
CD CI
4. La Mireia ha fet un cóc de poma.
CD
5. Explicava els fets al seu advocat.
CD CI
6. Es posava la toga al despatx.
CD
7. Ahir vaig veure la notària a Cadaqués.
CD
8. Deixarem tots els expedients damunt la taula.
CD
9. He trobat la meva advocada a la porta dels jutjats.
CD
10. Portarem flors a la nostra mare pel seu aniversari.
CD CI

Pàg. 113. Exercici 4 [Hi ha diverses solucions possibles.]

1. Menjarem una amanida per sopar. (CD)	7. Doneu una nova oportunitat als joves. (CI)
2. Vam escoltar la ràdio tot el matí. (CD)	8. Pregunteu els dubtes a la tutora. (CI)
3. De tant en tant demanem ajuda als nostres amics. (CI)	9. Heu de netejar el gerro amb aigua. (CD)
4. El mes vinent compraran mobles per a l'oficina. (CD)	10. Organitzarem un dinar per al comiat dels companys. (CD)
5. Col·loqueu els llibres a les prestatgeries. (CD)	
6. El Biel saluda l'informàtic a les escales. (CD)	

Pàg. 113. Exercici 5

1. CD	3. CP	5. CD	7. CP	9. CD
2. CD i CI	4. CD	6. CD	8. CP	10. CP

Pàg. 113. Exercici 6

- El Jofre ha estudiat molt. (CC de quantitat)
- Volem anar a Jordània l'any vinent. (CC de lloc i CC de temps)
- Viatgem amb poc equipatge. (CC de manera)
- El meu gendre treballa amb el Nil. (CC de companyia)
- Aquest dissabte anirem al cinema. (CC de temps i CC de lloc)
- Li han dit que llegeix massa poc. (CC de quantitat)
- Caminava lentament pels passadissos. (CC de manera i CC de lloc)
- Se'ns ha espatllat el cotxe i hem arribat a mig matí. (CC de temps)
- Aquest hivern hem viatjat força. (CC de temps i CC de quantitat)
- Vaig trobar la Xènia a la biblioteca judicial. (CC de lloc)
- Conduïa prudentment per l'autovia. (CC de manera i CC de lloc)
- He vist la meva família durant les vacances. (CC de temps)

Pàg. 114. Exercici 7

1. A	3. CD	5. CP	7. CD	9. A
2. CC de temps	4. CI	6. CD	8. CP	10. CC de lloc

Pàg. 114. Exercici 8

1. CD	6. CC de temps i CD
2. CP i CC de temps	7. CC de temps i A
3. A	8. CC de temps i CP
4. CD i CC de lloc	9. CD i CC de lloc
5. CD i CI	10. CD i CC de temps

Pàg. 114. Exercici 9

1. CD	3. Pred	5. CC de lloc	7. CP	9. CC de lloc	11. CD
2. CC de lloc	4. A	6. CD	8. Pred	10. CI	12. A

ELS PRONOMS FEBLES**Pàg. 121. Exercici 1**

<i>Et</i> vaig veure.	T'agrada força.	Vol fer-te por.	Afanya't!
<i>Es</i> beu el xarop.	S'enfada sovint.	Va cansar-se.	Mengi's això!
<i>Ens</i> refredarem.	Ens hem perdut.	Va ajudar-nos.	Escolta'ns!
<i>Us</i> vaig escriure.	No us ha vist.	Queixeu-vos.	Vaig veure-us.
<i>El</i> vam saludar.	L'heu conegut.	Va netejar-lo.	Deixa'l al magatzem.
<i>La</i> veurem aviat.	L'havia portat.	Ompliu-la.	Vau perdre-la.
<i>Els</i> trobo poc.	No els agradarà.	Vam agafar-los.	Agafa'ls!
<i>Les</i> veig sovint.	Les amagarem.	Saludeu-les!	Neteja-les!
<i>Li</i> diré això aviat.	No li he dit res.	Vull dir-li allò.	Explica-li tot!

En vam trobar dues. N'hem tastat un. Treu-ne una. Penja'n vuit.
 Ho mirarem. Ho oblidarà. Recordeu-ho. Desa-ho ara!
 Hi vaig anar. Hi passarà aviat. Estar-hi d'acord. Pensa-hi!

Pàg. 121. Exercici 2

1. L'actriu l'explica.
2. L'Empar **en** va patir algun./L'Empar va patir-**ne** algun.
3. De tant en tant vosaltres **en** feu.
4. **En** van portar uns als jutjats./Van portar-**ne** uns als jutjats.
5. Li volem dur un regal./Volem dur-**li** un regal.
6. **En** farem al setembre.
7. **Ho** vaig dir./Vaig dir-**ho**.
8. El Pol **els** escrivia novel·les.
9. El vaig enviar a Menorca./Vaig enviar-**lo** a Menorca.
10. Els periodistes l'omplen.

Pàg. 121. Exercici 3

1. Li hem regalat un jersei.
2. Sempre **ho** diuen.
3. Deixeu-**les** damunt la taula./**Les** deixeu damunt la taula.
4. Col·loqueu-**los** dins l'armari./**Els** col·loqueu dins l'armari.
5. Els recullen.
6. Compra'**ls** sabates./**Els** compra sabates.
7. Tanqueu-**les**./**Les** tanqueu.
8. Avui **en** celebren.
9. Torneu-**li** aquelles eines./Li torneu aquelles eines.
10. Llegeix-**la** amb atenció!

Pàg. 122. Exercici 4

1. L'he de redactar./He de redactar-**la**.
2. N'has de menjar més./Has de menjar-**ne** més.
3. El **vau** veure?/Vau veure'l?
4. L'hem de fer./Hem de fer-**la**.
5. **En** va dissenyar un./Va dissenyar-**ne** un.
6. **Ho** vam reconstruir./Vam reconstruir-**ho**.
7. **La** van presentar./Van presentar-**la**.
8. N'ha de seleccionar tres./Ha de seleccionar-**ne** tres.
9. **En** van llogar un./Van llogar-**ne** un.
10. **Les** vaig inserir./Vaig inserir-**les**.
11. Encara **els** ha de llegir./Encara ha de llegir-**los**.
12. **La** vas omplir./Vas omplir-**la**.

Pàg. 122. Exercici 5

1. El Claudi va comprar galletes per esmorzar i ens **en** va donar.
2. Deixi aquest expedient al despatx i nosaltres **el** guardarem.
3. Has comprat la fruita? –No, no l'he comprat.
4. Feu la fotocòpia i presenteu-**la** demà.
5. Hem buscat proves i no n'hem trobat cap.
6. T'has begut el cafè? –Sí, me l'he begut tot.
7. Porta els nens a l'aquàrium i explica'**ls** què mengen els taurons.
8. Algú ha dit que el Robert vindrà demà? –No, no **ho** ha dit ningú.
9. Cal posar benzina al dipòsit. Cal posar-**hi** benzina.
10. L'assassí va respondre precipitadament. L'assassí **hi** va respondre.

Pàg. 122. Exercici 6

1. Sempre **hi** arriben.
2. L'Àlicia **hi** pensa.
3. **En** venim.
4. De vegades **hi** camineu.
5. **Hi** treballem.
6. Dimecres van arribar-**ne**.
7. Van penjar-**hi** el quadre.
8. **Hi** parlo.
9. Enguany també **hi** estiuejaràs.
10. **Hi** treballen.

Pàg. 123. Exercici 7

1. El tribunal surt de la reunió.
2. Nosaltres anem de visita a la presó.
3. Netegem el terra amb un producte especial.
4. He tret aquestes llibretes de la bossa.
5. Totes dues van coincidir a la cafeteria.
6. És important treballar amb les eines adequades.
- El tribunal **en** surt.
- Nosaltres **hi** anem de visita.
- Hi** netegem el terra.
- N'he tret aquestes llibretes.
- Totes dues **hi** van coincidir./Totes dues van coincidir-**hi**.
- És important treballar-**hi**.

7. L'ordre de desnonament arribarà a casa seva.
8. Cada tarda llegeixo el diari a la biblioteca municipal.
9. Aquesta setmana vindrem amb tren.
10. No entreu al despatx del costat.

L'ordre de desnonament **hi** arribarà.
Cada tarda **hi** llegeixo el diari.
Aquesta setmana **hi** vindrem.
No **hi** entreu.

Pàg. 123. Exercici 8

1. La teva família paterna és italiana.
2. La Natàlia era la seva àvia.
3. Aquests casos estan tancats.
4. La vostra amiga sembla simpàtica.
5. El Dídac era un bon metge.
6. Semblaven innocents.
7. La meva padrina és la degana dels jutjats.
8. De petit, l'avi era ros.
9. El testimoni sembla amoïnàt.
10. La Jana era la més alta de la seva classe.

La teva família paterna **ho** és.
La Natàlia **l'**era.
Aquests casos **ho** estan.
La vostra amiga **ho** sembla.
El Dídac **ho** era.
Ho semblaven.
La meva padrina **l'**és.
De petit, l'avi **ho** era.
El testimoni **ho** sembla.
La Jana **l'**era.

Pàg. 123. Exercici 9

1. El llogater confia en l'èxit de la demanda.
2. Hem de parlar dels pronoms febles.
3. Compto amb la teva ajuda.
4. Ara està molt interessat a presentar-se a les oposicions.
5. Contribueixen a la rehabilitació de l'edifici gòtic.
6. Sovint insisteix a dir que no va ser culpa seva.
7. Estava segura de la seva resposta.
8. Sempre participen en la cursa popular.
9. Vol renunciar a la seva part de l'herència.
10. Els advocats col·laboren a organitzar la festa.
11. La jutgessa amenaça el testimoni amb l'expulsió de la sala.
12. Ens ocuparem de l'organització de l'acte.

El llogater **hi** confia.
N'hem de parlar./Hem de parlar-**ne**.
Hi compto.
Ara **hi** està molt interessat.
Hi contribueixen.
Sovint **hi** insisteix.
N'estava segura.
Sempre **hi** participen.
Hi vol renunciar./Vol renunciar-**hi**.
Els advocats **hi** col·laboren.
La jutgessa **hi** amenaça el testimoni.
Ens **n'**ocuparem.

Pàg. 124. Exercici 10

1. Hem dit a la Gisela que volem anar-**hi**, al judici.
2. De material d'oficina, **en** gastem poc.
3. Penseu la resposta abans d'escriure-**la**.
4. A la directora, digueu-**li** que demà no vindreu.
5. Vaig trobar-**los** de seguida, els jutjats.

Pàg. 124. Exercici 11

1b / 2b / 3c / 4a / 5a / 6a / 7b / 8b / 9c / 10b

Pàg. 124-125. Exercici 12

1a / 2d / 3a / 4c / 5d / 6c / 7b / 8d / 9a / 10c

Pàg. 125. Exercici 13

1b / 2b / 3a / 4a / 5b / 6c / 7a / 8b / 9a / 10c / 11c / 12a / 13d / 14b / 15d

Pàg. 128. Exercici 1

1. T'**hi** has compromès.
2. **Me** n'abstindré.
3. **M'**hi vaig negar.
4. El Carles no **se** n'ha recordat.
5. No **m'**ho crec.
6. T'**hi** capfiques massa.
7. De tant en tant **se'n** burla.
8. Va deixar-**me'l** llegir.
9. **Te'ls** han portat?
10. **M'**hi dedico.

Pàg. 128. Exercici 2

1. S'hi ha acostumat.
2. El Jesús s'ho pensava.
3. Se'l va trobar al Deganat.
4. Me'ls menjaré per sopar.
5. No t'ho direm cap més vegada.
6. Vaig menjar-me-la per esmorzar.
7. Se'n va penedir.
8. Ahir vaig oblidar-me'n.
9. Aquesta decisió no m'ho sembla.
10. Va tornar-nos-ho a dir.

Pàg. 128. Exercici 3

1. S'hi ha tornat.
2. Ens n'hem fet.
3. T'hi hauràs d'adaptar.
4. El Samuel sempre s'hi lleva.
5. No us n'oblideu!
6. Van acompanyar-nos-hi.
7. Ens hi oferim.
8. M'hi vaig trobar.
9. Ens ho hem de pensar una mica més.
10. Abans-d'ahir s'hi va instal·lar.

ELS PRONOMS RELATIUS

Pàg. 130. Exercici 1

1. Recordes la conversa **que** vam tenir divendres?
2. No sé exactament **què** volem dir.
3. La vaig veure el dia **que** teníem l'examen de final de curs.
4. Ja t'has acabat les galetes **que** vam comprar ahir?
5. No entenc per **què** heu tingut tants problemes amb el lloguer.
6. Els testimonis **que** van citar han de comparèixer aquesta setmana.
7. Vaig voler preguntar-los per **què** ho havien fet.
8. El llibre **que** heu encarregat arribaran demà.
9. Us vull explicar **què** en penso, de tot plegat.
10. Vaig veure el noi **que** comparteix pis amb el meu fillol.

Pàg. 130. Exercici 2

1. L'armari, **que** és de fusta de roure, és nou.
2. El Francesc, **que** és procurador, treballa al Baix Empordà.
3. El seu gendre, **que** vol canviar de feina, està malalt.
4. El mantenidor, **que** és de Cambrils, va venir dilluns.
5. La Jordina, **que** és la meva cunyada, estudia dret.

Pàg. 130. Exercici 3

1b / 2a / 3a / 4c / 5a / 6a / 7c

LES PREPOSICIONS

Pàg. 137. Exercici 1

1. Hem trobat Ø l'Alfons als jutjats. (CD)
2. Doneu la informació a la procuradora. (CI)
3. Saludava Ø la secretària judicial pel passadís. (CD)
4. Avui hem ajudat Ø les nostres veïnes. (CD)
5. Vaig felicitar Ø l'Emma per l'ascens. (CD)
6. Telefonaré a aquell advocat. (CI)
7. Vau tenir Ø la vostra sogra a sopar. (CD)
8. Hem escoltat Ø la conferenciant amb molta atenció. (CD)
9. Vaig veure Ø aquella fiscal sortint de la sala de vistes. (CD)
10. Aconsellem això a les nostres filles. (CI)
11. Coneixeu Ø l'Àngela? (CD)
12. He de deixar el llibre a la meva neboda. (CI)

Pàg. 137. Exercici 2

1. El meu company de feina viu **en** aquell pis.
2. Vaig arribar als jutjats **en/amb** bicicleta.
3. Ahir vaig menjar lluç **en/amb** salsa verda.
4. Va oblidar-se **de** tancar els llums **de** les cel·les.
5. Li van regalar una camisa **de** quadres.
6. Comptem **amb** vosaltres per a la calçotada.
7. Han portat unes capsas **de** cartró per al trasllat.
8. El seu comiat el van fer **en** un restaurant **de** la zona.
9. Contribuirem **a** millorar les instal·lacions.
10. Aneu **amb** compte de no relliscar.

Pàg. 137. Exercici 3

1. Hem comprat un ambientador amb olor d'espígol.
2. Ens hem acostumat a prendre te per esmorzar.
3. Vam estar-nos en aquella casa rural tota la setmana.
4. Aquest mes he llegit una novel·la històrica i una de policíaca.
5. Farem el curs a la sala polivalent.
6. Es va espantar quan va sentir pudor de gas.
7. Viatgen a/per Andorra de dilluns a dijous.
8. Tingueu en compte que és massa petit per venir a l'excursió.
9. Sovint esmorzo amb els companys de feina.
10. Treballen en aquest edifici des de l'abril.

Pàg. 138. Exercici 4

1. Va passar per la sala de reunions abans de marxar.
2. Demanarem més material per al despatx.
3. Han portat els mobles nous per a l'oficina judicial.
4. Heu de fer la redacció per al proper divendres.
5. Ho van desar al calaix per a la Sònia.

Pàg. 138. Exercici 5

1. Demà al matí començaran les obres.
2. El Manel ve a la/de la/per la immobiliària.
3. Avui lliuraran el premi a la Irene.
4. Es van perdre al/pel bosc buscant bolets.
5. Arribarem a la una del migdia.
6. Aquest matí han arribat a l'/de l'aeroport.
7. Passejàveu per l'avinguda de la Indústria.
8. Els meus cosins viuen al Vallès Oriental.
9. Diumenge dinarem a l'ermita del poble.
10. Va penjar el calendari darrere de la porta.

Pàg. 138. Exercici 6

1. Ja no teníem cap vehicle al/del/pel/per al magatzem.
2. Ens veurem demà al migdia.
3. Podem quedar a la nit per anar al concert.
4. Arribaran a les vuit del vespre.
5. Acabaran la declaració a les deu.
6. Els vaig trobar al/pel carrer Major.
7. Han de portar un sofà beix a la/per a la/de la sala d'espera.
8. La planta, l'hem comprat per a la terrassa.
9. Abans estíuejàvem al delta de l'Ebre.
10. Als matins sempre volta pels jutjats.

Pàg. 138-139. Exercici 7

1. Per Pasqua us passarem a veure.
2. Agafeu la peça de convicció amb guants.
3. És una pel·lícula apta per a tots els públics.
4. El despatx fa olor de net.
5. Ho haureu de fer amb molta discreció.
6. Per sopar menjarem pastís de/amb pinya.
7. En entrar a/per la sala de vistes, el vaig reconèixer.
8. Ho heu d'enviar per correu electrònic.
9. Avui hem vingut en/amb cotxe.
10. Tenen el judici demà a les dotze.

Pàg. 139. Exercici 8

1. No estic gens d'acord amb el que heu proposat.
2. Abans de sortir de casa, va trucar-li.
3. No ens tornarem a veure al/fins al setembre.
4. Pensava en tots els seus problemes familiars.
5. Si aneu cap a l'/a l'/per l'esquerra trobareu la Fiscalia.
6. No sabrem els resultats fins al/del dia 25 de juliol.
7. Dissabte a la tarda anem a/de/cap al casament.
8. He de comprar dues ampolles amb/per a l'/d'aigua i tres amb/per a/de vi.
9. Faig vacances del dia 3 al/cap al 28 d'agost.
10. No tindran el pis nou fins al mes de gener.

Pàg. 139. Exercici 9

1. Abans tancava l'armari amb clau.
2. Demà aniran a/cap a/fins a Ripoll.
3. Aquest any el curs no començarà a/cap a/fins a l'octubre.
4. Dijous es va posar una samarreta de ratlles.
5. Li agrada molt viatjar amb/en moto.
6. Obrim des de les nou fins a les dues.
7. Mai vam dubtar de les teves paraules.
8. Els agrada molt l'orxata amb gelat de torró.
9. Vivim en una població molt petita.
10. No es relacionen amb la seva família paterna.

Pàg. 139. Exercici 10

1. En aquell apartament tenen una cuina **de** gas.
2. Aquesta vegada no han pogut arribar **a/fins a** la meta.
3. Mengem els llagostins **amb** els dits.
4. Penseu **en** tots els consells que us vaig donar.
5. Avui arribaré **a/cap a** la matinada.
6. Nosaltres contribuïm **a** la millora del medi ambient.
7. Acostumo **a** estudiar tres hores cada dia.
8. **En** aquesta platja avui hi ha moltes meduses.
9. Aquella beguda tenia un sabor **de** llimona massa fort.
10. No em veig **amb** cor **de** donar-li la mala notícia.

LES CONJUNCIONS

Pàg. 142. Exercici 1

1. Compro aspirines **perquè** tinc mal de cap.
2. Tens mal de cap? **Doncs** compra aspirines.
3. Teniu calor? **Doncs** engegueu l'aire condicionat.
4. Hi ha massa soroll? **Doncs** tanquem la finestra.
5. Obre la porta **perquè** tinc molta calor.
6. Tanqueu la finestra **perquè** hi ha massa soroll.
7. Marxo **perquè** m'esperen al Deganat.
8. Avui anirem a la platja **perquè** fa força sol.
9. Aquest matí fa sol? **Doncs** anirem a la platja.
10. No has fet els exercicis? **Doncs** ja cal que t'espavilis.

Pàg. 143. Exercici 2

1. Heu guanyat el concurs? **Doncs** aquí teniu el premi.
2. Van agafar un taxi **perquè** era molt tard.
3. És molt tard; caldrà, **doncs**, que agafeu un taxi.
4. Escolteu-la amb atenció, **perquè** explica coses molt interessants.
5. Aquest any potser guanyarem la lliga, **perquè** tenim un bon equip.

Pàg. 143. Exercici 3

1. A la roda de premsa van explicar el **perquè** de la vaga.
2. Van convocar una roda de premsa **perquè** volien explicar els motius de la vaga.
3. Ningú no sabia **per què** havien convocat la roda de premsa.
4. No vindrà a la reunió **perquè** té judicis assenyalats.
5. No ha dit el **perquè** de la seva absència a la roda de reconeixement.
6. M'agradaria saber **per què** no fem el treball junts.
7. Desconeixia el **perquè** de la seva actitud.
8. Vaig arribar tard a la feina **perquè** se'm va espatllar el cotxe.
9. No recorda **per què** ho necessitava.
10. **Per què** voleu saber el resultat tan aviat?

Pàg. 143. Exercici 4

1. La reunió la dirigirà la directora i, **si no** pot, el subdirector.
2. La reunió no la dirigirà la directora **sinó** el subdirector.
3. No has de parlar amb aquella advocada **sinó** que has de parlar amb l'altra.
4. Has de parlar amb aquella advocada i, **si no** hi és, amb l'altra.
5. **Si no** ho podeu fer avui, aviseu-nos.
6. El regal no era un rellotge **sinó** una cartera.
7. D'avellanes, no te'n mengis més **si no** t'agraden.
8. La descripció no era acurada **sinó** matussera.
9. No ho podré acabar aquest migdia **si no** m'ajudeu.
10. No et volia dir això **sinó** exactament el contrari.

Pàg. 143. Exercici 5

1. Vaig assistir a la jornada **perquè** era molt interessant.
2. **Si no** véns aviat, començarem la reunió sense tu.
3. No sé **per què** sempre repeteix el mateix.
4. L'avaria no era als telèfons **sinó** als ordinadors.
5. Ens va preguntar el **perquè** de la situació.
6. No tan sols presentaran una queixa **sinó** que també volen una indemnització.
7. Van veure el documental **perquè** el tema els interessava.

ELS ADVERBIS

Pàg. 148. Exercici 1

dolçament	feliçment	antigament
fràgilment	covardament	audaçment
còmodament	exquisidament	tranquil·lament
àmpliament	comunament	injustament
noblement	ingènuament	intel·ligentment
tristament	novament	tossudament

Pàg. 148. Exercici 2

1. Eren milionaris, però vivien **austerament**.
2. Com que va coix, camina molt **lentament**.
3. Sovint conduïen **bojament** per aquells camins.
4. Us vou abraçar **tendrament**.
5. Ells poden entrar i sortir **lliurement**.
6. Sempre responia **educadament**.
7. Va contestar-nos **violentament**.
8. Els agradava viure **alegrement**.
9. **Francament**, no sé què dir-te.
10. Van comunicar l'avaria de telèfons **ràpidament**.

Pàg. 148. Exercici 3

1. Avui em trobo **ben** malament.
2. La finestra estava **mal** tancada.
3. És **ben** fàcil trobar-hi la solució.
4. Ha entès **malament** les meves paraules.
5. El que has fet no està gaire **bé**.
6. El judici ens ha anat **malament**.
7. Ho has sentit **bé**, el que t'he dit?
8. La construcció de l'edifici està **mal** feta.
9. L'últim dia de la guàrdia estic **ben** cansat.
10. S'ha comportat molt **malament** amb vosaltres.

Pàg. 149. Exercici 4

1. Dimarts **potser** arribaré una mica tard.
2. Les orenetes volen força **enlaire**.
3. No cal que corris **tant**, perquè arribarem a l'hora.
4. Està a punt de començar el judici i no trobo el meu client per **enlloc**.
5. Aquesta **pot ser** la millor alternativa per a tothom.
6. **Quan** ho sàpigues, envia'ns un missatge.
7. He buscat el mòbil **pertot** arreu i no el trobo.
8. **Dalt** d'aquell moble hi havia dos arxivadors.
9. **Tan** aviat com puguis, truca'ns.
10. **En lloc** de pintar la porta va reparar la finestra.
11. Vaig caure escales **avall** dels jutjats.
12. **Quant** paper reciclat necessiteu aquest trimestre?
13. En aquesta sala de vistes fa **tant** fred com al carrer.
14. Avui estem a dos graus **sota** zero.
15. **Quan** sabreu la nota de l'examen?

Pàg. 149. Exercici 5

1. Encara et fa mal el braç? —No, avui no me'n fa **gens**.
2. La pel·lícula que he vist aquesta setmana, no m'ha agradat **gens**.
3. Crec que no vindrà **mai/ningú** més a l'assemblea.
4. Aquesta tarda no penso fer **res**.
5. Heu estat **mai** a Tàrraga?
6. De menjar, ja no en tenim **gens** a la nevera: és buida.
7. Vols **res** de la cafeteria?
8. **Ningú** no coneix el nou jutge?
9. Aquesta vegada **ningú** no ens ha dit **res**.
10. Em sembla que no el veurem **mai** més per aquí.

Pàg. 149. Exercici 6

1. **Ningú** no ens dirà la veritat.
2. No s'ha implicat **gaire/gens** per ajudar-los.
3. **Res** del que digui o faci ens farà canviar d'opinió.
4. Els periodistes esperaven l'arribada dels detinguts, però no van veure **ningú**.
5. En aquella sala de reunions no hi havia **gaire** llum.
6. No m'han agradat **gens/gaire** les solucions que has proposat.
7. Envia un missatge a la Unitat Administrativa perquè no ens queda **gaire** material d'oficina.
8. No em fa **res** col·laborar a organitzar les jornades.
9. No trigarà **gens/gaire** a arribar als jutjats.
10. No hi ha **ningú** que hi vulgui assistir, a la conferència.

Pàg. 150. Exercici 7

1. Canvio de feina, però encara no vull dir-ho a **ningú**.
2. Quan la va veure a la porta de la sala de vistes no li va dir **res**.
3. No ha aprofitat **gens/gaire** l'oportunitat que li han donat.
4. Avui no tindrem **gaire** temps per triar el regal.
5. No us queda **gens** de paper a l'oficina.
6. La policia no va trigar **gens/gaire** a detenir els delinqüents.
7. No va dir a **ningú** que havia aprovat la promoció interna.
8. Vaig quedar tan impactat que no recordava **res** de l'accident.
9. La veritat és que no ens agrada **gens/gaire** la seva actitud prepotent.
10. Al local que hem llogat per posar-hi l'arxiu no caldrà fer-hi **res**.

Pàg. 150. Exercici 8

1. Aquesta novel·la m'ha agradat **força**.
2. Això, de moment, no ho digueu a **ningú**.
3. No va voler explicar-nos **res** més.
4. El meu cosí és **força** puntual.
5. Va reconèixer que la decisió no li agradava **gaire/gens**.
6. No deixeu **res** més a l'arxiu, que hi han de fer obres.
7. Té **força** possibilitats d'aconseguir la plaça.
8. Ara ja no hi ha **ningú/res** que et pugui ajudar.
9. No els ha costat **gaire/gens** dir que s'han equivocat.
10. **Ningú** no va assistir a la reunió informativa.

Pàg. 150. Exercici 9

1. Ja no us queda **gaire** temps per acabar la prova.
2. No m'agrada **gaire/gens** la seva actitud.
3. Ara no cal que m'expliquis **res** més.
4. Avui no hi ha **gaire** gent a la cafeteria.
5. Aquesta setmana ha fet **massa** calor.
6. No cal que porteu **res** al sopar.
7. Aquest matí no em trobo **gaire/gens** bé.
8. No tinc **res** als calaixos.
9. Fa **massa** mesos que no ens hem vist.
10. No en sé **gaire/gens**, d'anar en bicicleta.

EXERCICIS DE REPÀS

Pàg. 151. Exercici 1

1. La casa era **de** l'oncle Octavi.
2. Va comprar un rellotge **a l'/per l'/per** a l'Ernest.
3. Demà sortiré **a la** una del migdia.
4. Vaig anar **a l'**aeroport dijous **al** vespre.
5. Estiuejarem **a l'**Empordà tot el mes de juliol.
6. **A l'**Elvira, li agraden força els bunyols.
7. Passejava **pel** carrer molt a poc a poc.
8. Sempre posa molta sal **a l'**amanida.
9. A quina hora ha de ser **a l'**hospital?
10. Avui dino **al** restaurant **de l'/amb l'**Íngrid.

Pàg. 151. Exercici 2

La capital de Madeira, Funchal, es troba **al sud de** l'illa. És el centre administratiu, comercial i cultural **de** l'arxipèlag i és, **a la** vegada, un **dels** emporis turístics **de** l'Atlàntic, fet que ha provocat que **als** carrers coexisteixin reductes **de** l'antiga ciutat colonial amb zones modernes i bullicioses. A més **de la** Companyia del Vi, **a la** ciutat hi ha un museu imprescindible de visitar: el Museu Municipal d'Història Natural, **al costat de** l'església de Sant Pere. No oblideu passejar **pel** passeig Marítim, amb un port comercial i esportiu ple de iots i catamarans procedents de tot el món.

Pàg. 151. Exercici 3

1. No tenim **gens** de formatge per fer la pizza.
2. A la televisió no fan **res** que m'agradi.
3. No sé **qui** m'ha preguntat per tu.
4. Avui no tinc **gaire** son.
5. **Quin** mantenidor ha passat a les onze?
6. Després de les rebaixes, a la botiga no ens queda **res**.
7. No hi havia **gaire** gent a la reunió.
8. Aquesta setmana tenim **bastanta** feina.
9. No mogueu **cap** moble fins demà passat.
10. **Cap** dels testimonis va assistir al judici.

Pàg. 151-152. Exercici 4

1. L'actriu secundària de la sèrie és del meu barri.
2. Els meus amics avui estan molt **trists/tristos**.
3. La Sofia i el Cesc volen comprar una **euga/egua**.
4. El Narcís no va ser **capaç** de pujar a la muntanya russa.
5. Dimarts començaran les proves **clíniques** de la vacuna.
6. Aviat arribarà una nova **aprenenta** a la feina.
7. La família mantenia una actitud molt **serena**.
8. Les seves germanes eren **traumatòlogues**.
9. Aquelles ametlles eren molt **amargues**.
10. Heu d'escollir un altre **tipus** de productes per a les proves.

Pàg. 152. Exercici 5

1. Ens va atendre la nova **mestressa** de la botiga.
2. Li agradava la xocolata **espessa**.
3. La Rosa i el seu marit són els **padrins** de la nostra filla.
4. Els lleons d'aquella reserva eren molt **feroços**.
5. La seva néta és **cardiòloga**.
6. L'avinguda on hi ha el Col·legi d'Advocats és molt **ampla**.
7. Volíem pintar totes les cadires **roges**.
8. A casa reciclem les **aigües** residuals.
9. La teva actitud és molt **ingènua**.
10. Aquestes arracades que portes són molt **lletges**.

Pàg. 152. Exercici 6

1. Encara que **facis** tota la feina avui, demà també t'hauràs de llevar d'hora.
2. No volen que **continui** jugant a l'equip de bàsquet.
3. No crec que nosaltres sols **puguem** igualar la seva puntuació.
4. Fes-me cas, **vine** de pressa a casa i quan arribis et diré per què.
5. Vaig descobrir massa tard que aquella dona m'havia **traït**.
6. Abans, els bibliotecaris i jo **sortíem** sovint.
7. Quan éreu joves, **arribàveu** tard a tot arreu.
8. Jo començo a treballar i tu **comences** a estudiar.
9. No **pengis** encara la llista de judicis.
10. Abans **esmorzàvem** a l'office dels jutjats.

Pàg. 152. Exercici 7

1. Quan **trïis** la plaça, avisa'm.
2. No **mengis** tan de pressa.
3. Qui **surti** primer que vagi a rentar el cotxe.
4. Abans **conduïa** pitjor que ara.
5. Quan ha **nascut** la Berta?
6. Ara no **puc** venir a la roda de reconeixement.
7. No **distreguis/distraguis** el conductor.

Pàg. 153. Exercici 8

1c / 2b / 3a / 4b / 5b / 6c / 7a / 8a / 9a / 10c / 11a / 12a / 13d / 14a

Pàg. 154. Exercici 9

1a / 2d / 3d / 4b / 5a / 6a / 7b / 8c / 9c / 10b / 11b / 12c / 13d / 14b

Pàg. 155. Exercici 10

1c / 2c / 3a / 4c / 5b / 6c / 7c / 8a / 9a / 10b / 11d / 12a / 13c / 14b

Pàg. 156. Exercici 11

1c / 2b / 3c / 4b / 5c / 6c / 7d / 8a / 9b / 10d / 11b / 12b

LÈXIC**Pàg. 158. Exercici 1**

Cap: llengua, barbeta, pòmul, galta, gola, front
 Tronc: melic, espatlla, esquena, maluc, pit, mugró
 Extremitats: índex, colze, genoll, polze, bessons, cuixa

Pàg. 158. Exercici 2

14.15 h: un quart de tres

01.05 h: la una i cinc

18.40 h: dos quarts i deu de set/tres quarts menys cinc de set

22.30 h: dos quarts d'onze

12.00 h: les dotze en punt

21.20 h: un quart i cinc de deu/dos quarts menys deu de deu

06.45 h: tres quarts de set

09.55 h: les deu menys cinc

13.35 h: dos quarts i cinc de dues/tres quarts menys deu de dues

10.10 h: les deu i deu/un quart menys cinc d'onze

Pàg. 158. Exercici 3

11.30 h 7.55 h

12.20 h 3.50 h

11.00 h 5.40 h

1.45 h 6.50 h

9.10 h 5.25 h

Pàg. 158-159. Exercici 4

1d / 2c / 3a / 4c / 5a / 6b / 7c / 8a / 9d / 10c

Pàg. 159-160. Exercici 5

1. vestit, barri / 2. adobar / 3. cognoms / 4. balenes, dofins / 5. cansament / 6. arrisques / 7. endarrerida, encara bo/sort / 8. bufona, xumets, pitet

Pàg. 160. Exercici 6

1. farcit, carmanyola / 2. ombra / 3. vertigen / 4. turmell, llitera / 5. enllumenat / 6. cendrer / 7. farmaciola

Pàg. 160-161. Exercici 7

1c / 2a / 3d / 4c / 5a / 6c / 7d / 8b / 9d / 10c

Pàg. 162. Exercici 8

1. dosi / 2. mitjana / 3. anàlisi / 4. els fulls / 5. rombes / 6. cercle / 7. paràgraf / 8. diftong / 9. dièresi / 10. el regle

Pàg. 162. Exercici 9

1. bolso: bossa / 2. borrar: esborrar / 3. assafates: hostesses / 4. palomites: crispetes / 5. pepinos: cogombres / 6. averiguar: esbrinar / 7. gastos: despeses / 8. pelutxe: peluix / 9. palillos: escuradents / 10. follon: enrenou

Pàg. 162-164. Exercici 10

1b / 2a / 3c / 4b / 5a / 6b / 7a / 8c / 9a / 10d

Pàg. 164. Exercici 11

1. bolquers / 2. les dades / 3. he d'anar / 4. del planter / 5. revolts / 6. trempat / 7. gens / 8. maldestra

Pàg. 164. Exercici 12

1. d'hora, aviat / 2. Després / 3. dalt / 4. sota / 5. a poc a poc / 6. a prop / 7. gras / 8. ample / 9. tou / 10. menys

Pàg. 164. Exercici 13

1d / 2h / 3b / 4a / 5i / 6j / 7f / 8c / 9e / 10g

Pàg. 165. Exercici 14

1. Prem / 2. enganxar / 3. el canell / 4. Les / 5. de tonyina / 6. aconseguirem / 7. taquilla / 8. greix / 9. gras / 10. incloure

Pàg. 165-166. Exercici 15

1b / 2a / 3c / 4b / 5c / 6b / 7d / 8b / 9c / 10d

Pàg. 166. Exercici 16

1. maquinalement / 2. aleshores / 3. aclarir / 4. baixar / 5. parlar

Pàg. 166-167. Exercici 17

assabentat / oncle / llums / catifes / escopinyes / escuradents / el compte / vorera / assegurança

Pàg. 167. Exercici 18

1i / 2a / 3g / 4h / 5f / 6d / 7e / 8c / 9b

Pàg. 167. Exercici 19

desgavell: desordre / a carrera feta: sense parar / amuntegament: apilonament / s'afanyaven: s'apressaven / a corre-cuita: de pressa

Pàg. 168-169. Exercici 20

1a / 2c / 3b / 4b / 5c / 6a / 7c / 8a / 9c / 10b

Pàg. 169. Exercici 21

1a / 2d / 3g / 4b / 5e / 6c / 7f

Pàg. 169. Exercici 22

1b / 2c / 3a / 4a / 5b / 6b

Pàg. 169-170. Exercici 23

1b / 2a / 3b / 4c / 5a / 6b / 7a / 8a / 9c / 10a

Pàg. 171. Exercici 24

1d / 2f / 3i / 4a / 5g / 6b / 7e / 8j / 9h / 10c

Pàg. 171-172. Exercici 25

1b / 2a / 3b / 4c / 5d / 6b / 7a / 8b / 9c / 10a

COMPRESIÓ LECTORA**Pàg. 174. Exercici 1**

1 F / 2F / 3V / 4F / 5V

Pàg. 175. Exercici 2

1F / 2F / 3V / 4F / 5V

Pàg. 176. Exercici 3

1F / 2V / 3F / 4V / 5F

COMPRESIÓ ORAL**Pàg. 178. Exercici 1**

1c / 2b / 3c / 4a / 5b

Un remei per al 'ni-nisme'

El 71% dels graduats en formació professional a Barcelona estan treballant i un 52% continua estudiant. Només un 10% del total d'estudiants actualment busca feina. Els graduats en FP no pertanyen, doncs, a l'anomenada "generació ni-ni", que ni estudia ni treballa. Així s'estableix en el primer anuari de la formació professional a Barcelona, creat per la Fundació BCN Formació Professional, que pretén analitzar periòdicament aquest tipus d'estudis per donar resposta a l'anàlisi d'oferta i demanda i de tipus d'activitat més reclamada. En l'informe s'insisteix a declarar la formació professional com un dels valors segurs en la lluita contra la temporalitat en els contractes i la baixa taxa d'ocupació.

Segons l'anuari, l'FP és el nivell instructiu que presenta la taxa de temporalitat contractual més baixa a la ciutat, i que redueix les possibilitats d'estar a l'atur en un 25%. D'altra banda, l'informe assegura que obtenir una qualificació d'FP en edat jove incrementa un 66% la taxa d'ocupació i que el 16,7% dels estudiants que accedeixen a la universitat ho fan després d'haver acabat un cicle d'FP. El 55% dels estudiants de formació professional estan matriculats en estudis vinculats a activitats d'alt valor afegit com ara l'alta tecnologia i serveis basats en el coneixement.

En la vessant negativa, l'informe destaca el dèficit d'estudiants graduats mitjans i la falta de reconeixement de l'experiència professional adquirida sense formació.

Aquestes dades es van fer saber ahir en la presentació del primer anuari, pioner a tot l'Estat, i durant aquest acte la regidora d'Educació va negar les acusacions fetes pels sindicats sobre la falta de places de formació professional a Barcelona. Segons va assegurar, les dades sindicals es basen en preinscripcions i no en matrícula formalitzada. Així, segons la regidora, aquest curs han quedat 2.700 places vacants.

Avui, 20 d'octubre de 2010 (text adaptat)

Pàg. 179. Exercici 2

1c / 2a / 3b / 4b / 5c

L'heroi torna a Sort

Sort va retre homenatge ahir a l'aviador nord-americà Charles Yeager. Al seu país és molt conegut: va ser el primer home que va viatjar més de pressa que la velocitat del so, en un enginy elaborat per la NACA, l'agència precursora de la NASA. Va ser el 14 d'octubre de 1947, justament ahir va fer 63 anys. Gràcies a aquella proesa, el general Yeager té una estàtua en una base naval nord-americana, han posat el seu nom a un aeroport de Virgínia, i la seva entrada a la Wikipedia anglosaxona és el doble de llarga que la de José Montilla i Artur Mas a la Viquipèdia catalana.

I d'on li ve a aquest celebrat home d'armes la relació amb Sort? Doncs d'haver-se estat a la presó. Va ser la primavera del 1944, en plena Segona Guerra Mundial. El seu avió s'havia estavellat a França i els maquis de la resistència francesa el van tenir amagat en una granja fins que el van poder portar a la frontera. Va travessar els Pirineus de forma clandestina amb guies locals, que el van deixar a Bossost (Vall d'Aran), on va poder prendre una sopa calenta en una masia després de quatre dies d'odissea entre el fred i la neu.

Sortint d'allà, una parella de guàrdies civils el van trobar i el van portar a la presó de Sort: un petit local per retenir els fugitius enxampats després de passar la frontera. Avui el local és un museu sobre els milers d'evadits de la Segona Guerra Mundial: eren sobretot jueus que fugien del nazisme, resistents francesos, i pilots aliats que queien en combat i buscaven la manera de tornar cap a Londres. L'Estat espanyol, que en un primer moment entregava els fugitius als nazis, s'havia tornat més permissiu a mesura que la guerra es decantava a favor dels aliats, i el pilot Yeager es va poder posar en contacte amb el consolat nord-americà de Barcelona, que tenia un home destinat a Lleida per gestionar aquesta mena de situacions. Primer el van treure de la presó i el van acollir al Cafè Pessets de Sort. Al cap d'uns dies, amb l'autorització de les autoritats franquistes, Yeager va poder continuar el viatge i fer estades de diversa durada a Lleida, Aragó, Madrid i Gibraltar fins a retornar a Londres, on es va reincorporar als combats. En el que quedava de guerra va fer caure tretze avions alemanys i va pilotar un dels avions en el primer bombardeig sobre Berlín, cosa que el vell guerrer relata ara com un atleta enumerant les marques dels seus entrenaments.

Avui, 15 d'octubre de 2010 (text adaptat)

Pàg. 180. Exercici 3

1b / 2c / 3a / 4b / 5c

Un excés d'esport de resistència pot provocar arítmies cardíques

Els professionals del Clínic que han elaborat l'estudi han volgut deixar clar que "practicar esport és bo", però l'esport de resistència continuat, com el ciclisme o les maratons, pot provocar fibrosi i arítmies cardíques. És per això que els experts recomanen a les persones que practiquen aquest tipus d'esport de forma regular que es facin controls habituals. Aquestes proves consisteixen en un electrocardiograma, un ecocardiograma i una prova d'esforç. Aquestes revisions preventives en esportistes professionals ajudarien a descartar patologies que poden derivar en morts sobtades. Actualment, no és obligatori fer aquests controls tot i que la nova llei de l'esport ho podria regular.

"Abans de començar a fer esport la persona s'hauria de fer un control per comprovar si el cor acceptarà aquest sobre'esforç", explica el cardiòleg Josep Brugada, que també recomana que tots els nens abans de practicar un esport es facin un electrocardiograma. "És molt més barat que unes vambes", ha assenyalat.

L'estudi, que ha realitzat un equip multidisciplinari de l'Hospital Clínic de Barcelona i que ha estat publicat a la prestigiosa revista *Circulation*, demostra per primer cop que la pràctica continuada d'exercici físic de resistència pot tenir conseqüències negatives per al cor. De fet, podria provocar alteracions en l'estructura i funció cardíaca i crear un substrat per patir arítmies.

L'equip del Clínic va sotmetre un grup de rates a una hora d'exercici diari intens durant quatre, vuit i setze setmanes, la qual cosa podria ser l'equivalent en humans a un entrenament diari durant deu anys, i el va comparar amb un altre grup de rates sedentàries. Durant aquest temps van observar anomalies en l'estructura del múscul cardíac (fibrosi) en les rates sotmeses a l'exercici intens, especialment en aurícules i ventricle dret. Això suggereix una relació directa de l'esforç de resistència realitzat durant anys de forma continuada amb les probabilitats de patir una arítmia cardíaca.

L'estudi també demostra que deixar la pràctica esportiva permet remetre l'anomalia cardíaca, cosa que significa que el cor recupera les seves funcions normals.

Ara, 17 de gener de 2011 (text adaptat)

MODEL D'EXAMEN

Pàg. 204. Exercici 1. Comprensió oral

1b / 2a / 3b / 4a / 5b

Benvinguts xoriguers

Ja són aquí. El senyor xoriguer i la senyora xoriguera —integrants tots dos d'una espècie protegida i que tenen el niu en un dels rosetons de l'edifici del Palau de Justícia de Barcelona— han pres possessió del seu habitatge. S'hi han instal·lat un cop les obres a l'edifici s'han acabat i gràcies a la intervenció dels més alts responsables de la Fiscalia Superior de Catalunya, la Fiscalia de Medi Ambient, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, la Conselleria de Justícia i el Departament de Medi Ambient. Tots ells s'han preocupat de fer respectar la capritxosa opció dels animalons de fer el niu en aquest punt de l'edifici.

La rehabilitació integral del Palau està resultant, francament, espectacular en tornar a la vida l'elegància del color original de la pedra de Montjuïc amb què es va construir l'edifici. Amb la rehabilitació s'han eliminat tots els excrements d'aus que l'enlletgien i per evitar que en un futur es reproduïxi el problema se n'han revestit moltes parts amb un sistema inèdit; una malla que passa desapercebuda a l'ull humà i a la vegada repel·leix els ocells, perquè no poden aturar-se damunt la pedra.

La malla antiaus s'ha posat a tot arreu tret d'un lloc, la rosassa on els xoriguers ja tenien el niu des d'abans de les obres. La presència dels ocells va ser alertada un dia de forma casual pel fiscal Antoni Pelegrí, que en va informar la seva cap, Teresa Compte, i aquesta amb bones maneres, però amb les prerrogatives de fiscal, va advertir que, un cop acabades les obres i retirada la bastida que havia cobert l'edifici durant mesos, calia garantir l'accés al niu als xoriguers.

I així s'ha fet, deixant el rosetó intacte i expedit al pas de les aus. Tot l'operatiu l'ha supervisat Sergi Garcia, expert en ornitologia que col·labora des de fa anys amb l'Ajuntament de Barcelona. Garcia explica que els xoriguers ja tornen a volar per la zona i que amb tota seguretat ja són al niu. Segons aquest expert, els xoriguers de Barcelona troben en les formes irregulars del modernisme un refugi que els és molt apropiat, acostumats com estan a fer niu en cavitats dels penya-segats. "Quin millor lloc per a un niu d'una espècie protegida que el Palau de Justícia", afirma satisfet Garcia.

El Punt Avui, 5 de març de 2011 (text adaptat)

Pàg. 205. Exercici 2. Comprensió lectora

1F / 2F / 3V / 4F / 5V

Pàg. 206. Exercici 5

En els anys durs de la postguerra rural a Catalunya, l'Andreu, un nen que pertany al bàndol vençut, un dia troba els cadàvers d'un home i el seu fill. Les autoritats volen carregar les morts al seu pare, però ell intenta descobrir qui els va matar. En aquest recorregut, es produeix en l'Andreu el despertar d'una consciència moral que xoca amb el món dels adults, les mentides dels quals transformen una innocència que sembla immutable. Aquest és l'argument de la pel·lícula *Pa negre* d'Agustí Villaronga, protagonitzada per Francesc Colomer i Nora Navas. El director defineix el projecte com "un melodrama amb tocs de 'thriller' i gènere fantàstic" i manifesta que ha intentat distanciar-se del costumisme i de les referències massa evidents a la Guerra Civil amb la pretensió de mostrar la devastació moral que produeix la guerra sobre la població civil. Per al guió, s'ha fet servir la novel·la homònima d'Emili Teixidor, una de les obres més celebrades de l'autor. Així mateix, hi ha inclosos diversos aspectes de les obres *Retrat d'un assassí d'ocells* i *Sic transit Gloria Swanson*.

Pa negre ha estat distingida amb molts premis i nominacions, entre els quals destaquen els 14 premis de l'edició dels Premis Gaudí d'enguany. No sols, però, li arriba l'èxit pels premis que ha rebut, ja que l'assistència de públic a les sales durant la primera setmana va superar la xifra dels 28.000 espectadors i en un mes en cartellera va recaptar 700.000 euros.

Pàg. 207. Exercici 6

L'èxit del Huffington Post és que ha sabut convertir-se en un portal molt ràpid a l'hora de refrescar les notícies, fiable per les fonts i prescriptor global: on veu una qüestió de la competència que considera interessant, allà posa un enllaç per portar-hi el seu lector sense manies ni cap sentiment de traïció, sempre amb aquell to de progrés un pèl insubmís que vigila el poder, però hi flirteja obertament. Tot això, més un punt de discrepància amb el sentiment general i un marcador a la redacció que avisa els redactors de quines entrades són les més llegides. El Huffington ha sabut connectar comunitat de lectors amb continguts.

Pàg. 207. Exercici 7

1. Les **advocades** que presenten la ponència són d'Amposta.
2. És un assumpte molt **complex** per poder resoldre aquest matí.
3. Sempre porta una llibreta **grisa** a la bossa.
4. Ahir van destinar dues **funcionàries** noves al Jutjat.
5. Van concloure que era la solució més **fàcil**.
6. Aquelles ametlles que ens van donar eren **amargues**.
7. Havien de pintar **blanques** totes les parets de l'oficina judicial.
8. La meva **metgessa** m'ha recomanat que faci una mica d'esport.
9. La Marta i el Lluís es tornen **bojos/boigs** quan escolten aquella cançó.
10. Aquella avinguda nova és molt **ampla**.

Pàg. 207. Exercici 8

1. La Paula ha nascut en divendres.
2. Quan **vaig** a la Ciutat de la Justícia sempre agafo el metro.
3. Volen que **renunciïs** a la subvenció.

4. Quan **vinguis**, començarem la reunió.
5. Nosaltres **miràvem** la televisió mentre vosaltres dormíeu.
6. Ara **visc/viuré** a París, però treballo a Brussel·les.
7. Quan **faci** més bon temps anirem a la platja.
8. Volia que ens **descalcéssim** cada vegada que entràvem a casa.
9. Ja hem **imprès** la unitat d'aquesta setmana.
10. Els meus veïns **són/eren** d'Eivissa.

Pàg. 208. Exercici 9

1 a / 2 b / 3c / 4 a / 5c / 6 a / 7 b / 8 c / 9 b / 10 a / 11 c / 12 c / 13 a / 14 b / 15 c

Pàg. 209-210. Exercici 10

1d / 2a / 3b / 4a / 5c / 6c / 7a / 8a / 9d / 10b

Bibliografia

Manuais

- ALEMANY, ESTHER [et al.]. *Curs de llengua catalana. Nivell intermedi 1, 2 i 3*. 2a reimpressió. Barcelona: Castellnou Edicions, 2007.
- BADIA, JOAN [et al.]. *Català per a persones adultes 1, 2 i 3*. Barcelona: Castellnou Edicions, 1998.
- BADIA, JOAN; BRUGAROLAS, NÚRIA; GRIFOLL, JORDI. *Curs de llengua catalana. Nivell B*. 1a reimpressió. Barcelona: Castellnou Edicions, 2005.
- BADIA, JOAN; GRIFOLL, JORDI. *Ortografia catalana*. Barcelona: Castellnou Edicions, 2005.
- BALCELLS, JORDI. *Lletres de batalla. Reforç d'ortografia catalana*. Barcelona: Castellnou Edicions, 1995.
- SITJÀ I BRUNAT, MARIA. *Llengua catalana. Material didàctic per a cursos de nivell B*. 4a edició. Barcelona: Escola d'Administració Pública de Catalunya, 2003.
- 10 exàmens de nivell B de català*. Barcelona: Editorial Teide, 1997.

Diccionaris

- ABRIL ESPAÑOL, JOAN. *Diccionari de frases fetes català-castellà castellà-català*. Barcelona: Edicions 62, 1996.
- BRUGUERA I TALLEDA, JORDI. *Diccionari ortogràfic i de pronúncia*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1990.
- CLUA, MARIA JESÚS; GIRONÉS, MAITE. *VERBS.CAT Els verbs catalans conjugats*. Barcelona: Editorial Barcanova, 2010.
- Diccionari castellà-català*. 4a edició. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2005.
- Diccionari català-castellà*. 3a edició. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2001.
- Diccionari de frases fetes, refranys i locucions*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2000.
- Diccionari de la llengua catalana*. 2a edició. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans, 2007.
- GINEBRA, JORDI; MONTSERRAT, ANNA. *Diccionari d'ús dels verbs catalans. Règim verbal i canvi i caiguda de preposicions*. Barcelona: Educaula (col·lecció Aula, 12), 2009.
- Gran diccionari de la llengua*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
- XURIGUERA, JOAN BAPTISTA. *Els verbs conjugats*. 9a edició. Barcelona: Claret (Pompeu Fabra, 18), 2008.

RECURSOS EN LÍNIA

- Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans*: <http://dlc.iec.cat/>
- Els sons del català: <http://www.ub.edu/sonscatala/index.html#thumb>
- Diccionari de la Llengua Catalana Multilingüe*: <http://www.grec.net/cgibin/MLT00.pgm/>
- Enciclopèdia Catalana: <http://www.enciclopedia.cat/>
- ésAdir: <http://esadir.cat/>
- Optimot: <http://www.gencat.cat/optimot/>
- parla.cat: <http://www.parla.cat>
- Web de llengua catalana: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Llengcat> (inclou informació d'eines i recursos per a l'aprenentatge i dels certificats de català, entre d'altres)

Aquest *Curs de llengua catalana–Nivell B* pretén oferir al personal de l'Administració de justícia, als professionals del món del dret i a qualsevol persona que hi estigui interessada una eina útil per assolir els coneixements de nivell intermedi en llengua catalana.

El curs està estructurat en set apartats –ortografia, morfosintaxi, lèxic, expressió escrita, expressió oral, comprensió escrita i comprensió oral–, subdividits en temes, que contenen informació teòrica i exercicis. A més a més, hi ha un vuitè apartat, amb un model d'examen, útil per preparar-se per a l'obtenció del certificat de coneixements de nivell intermedi corresponent i, finalment, la clau dels exercicis i una bibliografia bàsica.

Tot i treballar la llengua general, sovint els exemples i els exercicis recullen terminologia i fraseologia bàsica de l'àmbit jurídic, amb l'objectiu que l'alumnat es vagi familiaritzant amb els recursos propis de la llengua catalana en el seu àmbit de treball i els pugui incorporar a la seva tasca diària.

